DÖNEM : 2 CİLT : 17 Toplantı : 2

MİLLET MECLİSİ TUTANAK DERGİSİ

112 nci Birleşim

2 . 6 . 1967 Cuma

İçindekiler

	Sayfa
1. — Geçen tutanak özeti	552
2. — Gelen kâğıtlar	553
3. — Başkanlık Divanının Genel Kurula sunuşları	553
1. — Sinop Milletvekili Hilmi İşgüzar'ın, sel ve doludan zarar görenlere yardım yapılmasına dair demeci ve Devlet Bakanı Sadık Tekin Müftüoğlu'nun cevabı.	553 : 554
2. — Gümüşane Milletvekili Necati Akagün'ün, er maaşlarının artırılması hakkında demeci.	554 : 555
3. — Petrol Araştırma Komisyonu Başkanlığının, görev süresinin, bitimi tarihinden itibaren, 2 ay daha uzatılmasına dair tezkeresi (10/6, 10/7, 10/8)	555 : 556
4. — Görüşülen işler	556
1. — Ankara Milletvekili Hasan Türkay ve 3 arkadaşının, 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun 60 ncı maddesine bir fıkra eklenmesi ile yine 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununa bir madde ilâve edilmesine dair kanun teklifi ve Sağlık ve Sosyal Yardım, Çalışma ve Plân komisyonları raporları (2/203) (S. Sayısı : 193)	556 : 572
2. — Karayolları Genel Müdürlüğü, 1962 bütçe yılı Kesinhesabına ait uygunluk bildiriminin sunulduğuna dair Sayıştay Başkanlığı tezkeresi ile Karayolları Genel Müdürlüğü 1962 yılı bütçe Kesinhesap kanunu tasarısı ve Sayıştay Komisyonu raporu (3/151, 1/34) (S. Sayısı : 149)	572 : 573, 604 : 607
3. — Karayolları Genel Müdürlüğü 1963 bütçe yılı Kesinhesabına ait uygunluk bildiriminin sunulduğuna dair Sayıştay Başkanlığı tezkeresi ile Karayolları Genel Müdürlüğü 1963 bütçe yılı Kesinhesap kanunu tasarısı ve Sayıştay Komisyonu raporu. (3/251, 1/49) (S. Sayısı : 148)	573 : 574, 608 : 611
4. — Vakıflar Genel Müdürlüğünün 1963 bütçe yılı Kesinhesabına ait uygunluk bildiriminin sunulduğuna dair Sayıştay Başkanlığı tezkeresi ile Vakıflar Genel Müdürlüğü 1963 bütçe yılı Kesinhesap kanunu tasarısı ve Sayıştay Komisyonu ra-	

Sayfa

poru. (3/390, 1/52) (S. Sayısı : 150) 574: 575,612:615

5. — Türk Silâhlı Kuvvetleri Personel kanunu tasarısı ve Millî Savunma, Maliye ve Plân komisyonlarından 5 er üye seçilerek kurulan Geçici Komisyon raporu (1/234) (S. Sayısı : 156) 576:603

1. — GEÇEN TUTANAK ÖZETİ

İstanbul Milletvekili Tekin Erer, Adalet Partisi iktidarının bâzı gazeteleri Devletleştirmek istediğine dair basında çıkan haberlerin asılsız olduğuna,

Kırşehir Milletvekili Süleyman Onan da, Kırşehir'de vukubulan dolu ve sel felâketlerine ve bu konular'da gerekli tedbirlerin alınmasına dair gündem dışı demeçte bulundular.

Samsun Milletvekili Bahattin Uzunoğlu'nun, 6/308 esas numaralı sözlü sorusunu geri aldığına dair önergesi okundu ve sorusunun geriverildiği bildirildi.

Başkanlık Divanının, Çankırı Milletvekili Mehmet Ali Arsan ve iki arkadaşının izin isteklerinin kabul edilmemesi üzerine adı geçen milletvekillerince yapılan itirazlardan dolayı işbu izin isteklerinin Genel Kurulun onayına sunulmasına dair kararı, yapılan görüşmelerden sonra, reddolunur.

Yerli ilâç endüstrisinin sosyal, sağlık ve ekonomik cephelerini bütün ayrıntılariyle aydınlatmak ve bilgi edinmek üzere kurulması kabul edilen Meclis Araştırma Komisyonuna üye seçimi ile,

Petrol Araştırma Komisyonunda açık bulunan üyeliğe seçim bir arada yapıldı ve oyların ayırımı sonunda gösterilen adayların adı geçen komisyonlara seçilmiş oldukları bildirildi.

Uşak Milletvekili Fahri Uğrasızoğlu'nun, 27 . 5 . 1935 tarih ve 2739 sayılı Ulusal Bayram ve Genel Tatiller hakkındaki Kanunun 2 nci maddesinin (D) ve (E) fıkralarının değiştirilmesine dair kanun teklifi,

Tarım Bakanlığı teşkilâtında çalışan veteriner hekimlere ödenek verilmesi hakkında kanun tasarısı ile Cumhuriyet Senatosu Balıkesir Üyesi Hasan Âli Türker'in teklifi,

Antalya Milletvekili İhsan Ataöv'ün, gece-öğretimi yapan yüksek dereceli İstanbul Akşam Teknik Okulunda görevlendirilecek öğretmenler ile asistanlara ve diğer personele verilecek ek ücret kanunu teklifi ve,

Adlî Tıp Müessesesi Kanununun bâzı maddelerinde değişiklik yapılması hakkında kanun tasarısı, yapılan görüşmelerden sonra, kabul olundular.

Ankara Milletvekili Hasan Türkay ve 3 arkadaşının, 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun 60 ncı maddesine bir fıkra eklenmesi ile yine 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununa bir madde ilâve edilmesine dair kanun teklifinin öncelikle görüşülmesi kabul olunarak tümü üzerinde bir süre görüşüldü. İki saatlik süre dolduğu için teklifin görüşülmesine gelecek birleşimde devam olunacağı bildirildi.

Türk Silâhlı Kuvvetleri Personel kanunu tasarısının maddeleri üzerinde bir süre görüşüldü.

2. 6 . 1967 Cuma günü saat 15.00 te toplanılmak üzere Birleşime saat 20,00 de son verildi.

Başkan	Kâtip
Başkanvekili	Manisa
Ahmet Bilgin	*Önol Şakar*

Kâtip
Tokat
Bedrettin Karaerkek

2. — GELEN KÂĞITLAR

TEKLİFLER

1. — Kastamonu Milletvekili Âdil Toközlü'nün, 5434 sayılı Türkiye Cumhuiryeti Emekli Sandığı Kanununun bâzı maddelerinin değiştirilmesi hakkında kanun teklifi. (2/526) (Maliye ve Plân komisyonlarına)

2. — Kastamonu Milletvekili Âdil Toközlü'nün, 5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununa geçici bir madde eklenmesi hakkında kanun teklifi. (2/527) (Maliye ve Plân komisyonlarına)

RAPORLAR

3. — Cumhuriyet Senatosu Başkanvekili Fikret Turhangil ve 4 arkadaşının, Cumhuriyet Senatosu memur ve işçihizmetler teşkilâtı kanun teklifi ve Plân Komisyonu raporu. (2/508) (Gündeme) (S. Sayısı : 296)

4. — Cumhuriyet Senatosu Elâzığ Üyesi Celâl Ertuğ ve 9 arkadaşının; mevcut kurulacak olan teknik okullarında geçici surette yevmiyeli idareci ve öğretim üyesi görevlendirilmesi hakkında kanun teklifi ve Millî Eğitim ve Plân komisyonları raporları. (2/151) (Gündeme) (S. Sayısı : 297)

5. — Cumhuriyet Senatosu İstanbul Üyesi Mebrure Aksoley'in, 5434 sayılı T. C. Emekli Sandığı Kanununun 72 nci maddesinin sonuna bir bend eklenmesi hakkında kanun teklifi ve Maliye ve Plân komisyonları raporları. (1/254) (Gündeme) (S. Sayısı : 298)

6. — Trabzon Milletvekili Ekrem Dikmen ve 9 arkadaşının 5434 sayılı T. C. Emekli Sandığı Kanununun 31 nci maddesine bir fıkra eklenmesi hakkında kanun teklifi ve Maliye ve Plân komisyonları raporları. (2/176) (Gündeme) (S. Sayısı : 300)

BİRİNCİ OTURUM

Açılma saati : 15,00

BAŞKAN — Başkanvekili Ahmet Bilgin

KÂTİPLER : Bedrettin Karaerkek(Tokat), Önol Şakar (Manisa)

BAŞKAN — Muhterem arkadaşlarım; Millet Meclisinin 112 nci Birleşimini açıyorum.

Çoğunluğumuz vardır, görüşmelere başlıyoruz.

3. — BAŞKANLIK DİVANININ GENEL KURULA SUNUŞLARI

1. — Sinop Milletvekili Hilmi İşgüzar'ın, sel ve doludan zarar görenlere yardım yapılmasına dair demeci ile Devlet Bakanı Sadık Tekin Müftüoğlu'nun cevabı.

BAŞKAN — Sayın Hilmi İşgüzar, dolu ve sel dolayısiyle zarar gören çiftçilerin banka borçlarının ertelenmesi hakkında gündem dışı bir konuşma yapmak istemişsiniz.

Beş dakikayı geçmemek üzere buyurun efendim.

Muhterem arkadaşlarım fazla gürültü oluyor, lûtfen dinlemenizi rica edeceğim.

HİLMİ İŞGÜZAR (Sinop) — Sayın Başkan, çok kıymetli milletvekilleri;

Senelerden beri memleketimizi tehdideden sel ve seylâp felâketleri hepimizin malûmudur. Bu sene de memleketimizin pek çok yerlerinde, bilhassa Orta - Anadolu'da ve Güney - Anadolu'da yağan yağmurlar sebebiyle pek çok arazi sel altında kalmış, dolu ve seylâp hâdisesi dolayısiyle zirai ürünlerimiz büyük mik-

yasta zarar görmüştür. Ben burada sellerin ve seylapların nedenleri, neden meydana geldiği üzerinde duracak değilim. Ancak hayat sigortasından mahrum olan Türk köylüsü ve çiftçisi, bilhassa zirai sigortadan mahrum olduğu için, bu yıl bu sel felâketi sebebiyle millî gelirin kaynaklarını teşkil eden zirai sahada büyük zarara uğramış maddi güçten yoksun kalmıştır. Müstahsıl, tabiî âfetlerin yaratmış olduğu zarara karşı sigortadan mahrum olduğu için bunun giderilmesini sağlayıcı bir kaynaktan mahrumdur. Bu bakımdan bilhassa bu seneye mahsus olmak üzere maddi güclerini kaybetmiş olan çiftçilerin ve ziraatle meşgul olan köylülerin hububattaki mavi küf hastalığı sebebiyle büyük mikyasta zarar görmüş olan tütün müstahsıllarının bankaya olan borçlarının bu yıl ödenmesi halinde kendilerinin çok daha ziyade zarar göreceği, müteessir olacağı ortadadır. Bu bakımdan Sayın Hükümetin, bilhassa Ticaret ve Ziraat Vekillerinin, bu hâdiselerin oldukları yerlerde durumun tesbitinden sonra gerekli yardımda bulunmak için bu mıntıkada bankalardan istifade etmiş olan köylülerin ve çiftçilerin bankaya olan borçlarının bir sene ertelenmesi hususunda karar almalarında fayda mülâhaza etmekteyim.

Bununla beraber, yine aynı mıntakalarda çalışan Türk çiftçisi ve köylüsünden, zirai ve ticari yönden, Ziraat Bankasından almış olduğu kredilerin de zamanında ödenemiyeceğini de dikkatte almak suretiyle yine Ticaret ve Ziraat bakanlıklarının, bunların durumlarını da göz önüne almak suretiyle hiç değilse birkaç sene bunların borçlarının ertelenmesinin yerinde olduğuna inandığımız için dikkatlerini çekiyor, bu vesile ile hepinize saygılar sunuyorum.

BAŞKAN — Buyurun Sayın Bakan.

DEVLET BAKANI SADIK TEKİN MÜFTÜOĞLU (Zonguldak) — Sayın Başkan, muhteren arkadaşlarım, sayın arkadaşımın ifade ettiği gibi hakikaten bu sene muhtelif bölgelerimizde seller dolayısiyle müstahsılımızın zarar gördüğü bir gerçektir. Halen elimizde mevcut tablolara ve aldığımız malûmata göre bölgeler itibariyle sel ve seylâptan zarar gören kısımlar şöylecedir; Konya 3 . 4 . 1967 tarihinde meydana gelen hasar sonucunda 18 400 dekarlık hububat ve sebze arazisi sular altında kalmıştır. Bu bölgeye 27 500 ton buğday yardımı yapılmıştır. Ayrıca 18 750 ton arpa, 200 ton mısır ve Ticaret Bakanlığınca da ayrıca 411 ton yemeklik buğday tahsisi yapılmıştır. Bunun dışında Kayseri'nin Tomarza kazasında 30.3.1967 tarihinde vukubulan hasar sonunda bin dekarlık hububat arazisi seller altında kalmıştır. Bu bölgeye beş ton tohumluk buğday, 260 ton arpa tahsis edilmiş. Ayrıca 21,5 ton yemeklik buğday tahsisi yapılmıştır. Bunun dışında Antalya'da vukuagelen hasar karşısındaki, 27 . 4 . 1967 tarihinden vukubulmuş ve 300 dekar zeyinlik saha hasara uğramıştır. Buraya 150 ton mısır tohumluğu ve 8 500 ton yemeklik buğday tahsisi yapılmıştır. Ayrıca Amasya'da 2 . 5 . 1967 tarihinde vukubulan hasar sonucunda 40 000 dekarlık hububat, bağ ve bahçe arazisi sular altında kalmış ve buraya 60 ton mısır ve 29 ton yemeklik buğday tahsisi yapılmıştır. İsparta'da 11 500 dekarlık hububat arazisi sular altında kalmış ve 40 ton arpa, 50 ton mısır tahsisi yapılmıştır.

Bu meyanda Afyon'da 21 . 4 . 1967 tarihinde vukubulan ve bâzı bağ - bahçelerin hasara uğramasiyle neticelenen âfet sonucunda 10 ton buğday, 10 ton arpa, 660 ton mısır ve 47,5 ton da arpa yardımında bulunulmuştur.

Bunun dışında da sayın İşgüzar arkadaşımızın ifade etmiş olduğu, banka borçlarının ve kredilerinin tecili için çiftçilere, köylümüzce vilâyetlere vâkı talepleri muntazaman not edilmekte ve vilâyetler kanalında Ziraat Bankasına gelen talepler birer senelik tecile tabi tutulması için gerekli çalışmalar yapılmaktadır.

Arz ederim.

2. — Gümüşane Milletvekili Necati Akagün'ün, er maaşlarının artırılması hakkında demeci.

BAŞKAN — Sayın Necati Akagün.. Sayın Akagün, er maaşları hakkında gündem dışı bir konuşma istemişsiniz.

Beş dakikayı geçmemek üzere buyurun efendim.

NECATİ AKAGÜN (Gümüşane) — Sayın Başkan, kıymetli milletvekilleri, bugünkü konuşmamın mevzuunu er maaşlarına tahsis edeceğim.

Yüksek Heyetinizin konuştuğu Türk Silâhlı Kuvvetlerinin yalnız astsubay ve subay kadrosu üstünde mütalâa edilmesi beni bilhassa bu konuşmaya mecbur etmiştir.

Muhterem arkadaşlarımız, bugünkü ordu telâkkisi şudur; bugün ordu yalnız astsubay ve subay değildir. Er, astsubay ve subaydan müteşekkil bir birliktir. Bir ruh beraberliği içinde aynı hedefe yönelen bir müdafaa gücüdür. Ayrı ayrı mütalâasına imkân yoktur. Bugünkü Türkiye'de ekonomik durumumuz hepinizin mâlûmudur. Bir delikanlının Anadolu'daki annesi ve babası askerdeki çocuğuna, 20, 21, 22 yaşındaki çocuğuna öyle olur ki, altı ayda on lira para gönderemez arkadaşlar. Bundan birkaç gün evvel Tercüman Gazetesinde, askerî mutemetlik yapan bir subayın yazısını okudum ve biraz da beni bu konuşmaya bu yazı teşvik etti. Diyor ki: «Sekiz aydan beri askerlik yapan bir delikanlıya on lira para gelmişti. Bu on lirayı alıp çocuğa verirken âdetâ sıkıldım.»

Muhterem arkadaşlarım, orduda taban sınıf erdir, er! Astsubay ve subay bir komuta zinciridir, bunların refahı lâzımdır. Türk ordusunun gücünü muhakkak çoğaltmak için bu er, subay ve astsubayı hep beraber mütalâa etmemiz gerekir.

Tabanı teşkil eden er morali üstünde durmadığımız müddetçe, ne kadar mükemmel bir komuta heyeti, ne kadar müreffeh bir komuta heyeti yaparsak yapalım, bunun savaşta tam mânasiyle randımanını göremiyeceğiz arkadaşlar. Düşünün ki bir genç, 20 yaşında askere gelmiştir, annesi fakirdir, babası fakirdir, kendisine beş kuruş gelememektedir; hafta tatiline çıktığı zaman yarım kilo bir meyveyi alıp yiyemezse, bir kahvede oturup bir çay içemezse arkadaşlar bu gencin moralinin muhafazasına imkân var mıdır?

Bu bakımdan bütün temennimiz şudur : Yüksek Heyetiniz, komutanlarımızı, astsubaylarımızı düşünürken ehlerimizi de düşünmelidir. Önümüze bir malî porte çıkabilir, fakat bu milletin subaylara ve astsubaylara karşı yaptığı fedakârlık kadar erlere de fedakârlık yapması mümkündür. Bunun formülünü Hükümet düşünmelidir. Bu bakımdan bugün milletle ordu mütedahil bir haleti ruhiye içindedir arkadaşlar. Yani çocuğunun rahat olduğunu, çocuğunun cebinde harçlık olduğunu ve rahat askerlik yaptığını bilen bir babanın ordu arkasındaki desteği çok büyüktür. Bu bakımdan Yüksek Heyetinizden ve Hükümetten şunu istirham ediyorum: Er maaşlarının hiç olmazsa günde bir lira veya birbuçuk lira olmak üzere yani 30 ilâ 45 veya 30 ilâ 50 lira arasında bir miktara çıkarılmasının bunun ya elimizdeki mevcut kanuna ilâvesini veya yepyeni bir kanunla erler meselesinin hallini istirham ediyorum. Hepinizi hürmetle selâmlarım arkadaşlarım. (Alkışlar)

3. — Petrol Araştırma Komisyonu Başkanlığının, görev süresinin, bitimi tarihinden itibaren, 2 ay daha uzatılmasına dair tezkeresi. (10/6, 7, 8)

BAŞKAN — Muhterem arkadaşlarım, Petrol Araştırma Komisyonu Başkanlığının bir önergesi vardır, okutuyorum.

Millet Meclisi Başkanlığına

Büyük Meclisin 225 nolu kararı ile petrol boru hattının kurulacak bir şirkete devredilmesi, bu şirket hisselerinin % 49 oranında özel kişilere satılması İpraş ve Ataş Rafinerilerinin genişletilmesine izin verilmesi, genel petrol politikamızın incelenmesi ve ham petrol fiyatları ile dünya petrol fiyatlarının ve ithal edilen petrolde daha fazla fiyat indirimi sağlama imkânlarının ve ham petrolün taşınmasında millî menfaatlere en uygun yolun araştırılması, Petrol Kanununun bugünkü ihtiyaçlara ve millî menfaatlere aykırı hükümlerinin düzeltilmesi konularında gerekli incelemenin yapılması ve bilgi edinmesi için Anayasanın 88 nci maddesi uyarınca teşkil olunan komisyonumuz, muntazam ve devamlı çalışmasına rağmen konuların ehemmiyeti ve çokluğu sebebiyle çalışmalarını tamamlıyamadığından müddetin bitiminden itibaren 2 ay daha uzatılmasını arz ve teklif ederim.

Millet Meclisi
Petrol Araştırma Komisyonu
Başkanı
Zonguldak
Kemal Doğan Sungun

BAŞKAN — Önergeyi oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Kabul etmiyenler... Kabul edilmiştir.

Muhterem arkadaşlarım, iki saatlik müddet içinde görüşülecek kanunların görüşülmesine başlıyoruz.

4. — GÖRÜŞÜLEN İŞLER

1. — Ankara Milletvekili Hasan Türkay ve 3 arkadaşının, 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun 60 ncı maddesine bir fıkra eklenmesi ile yine 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununa bir madde ilâve edilmesine dair kanun teklifi ve Sağlık ve Sosyal Yardım, Çalışma ve Plân komisyonları raporları (2/203)) (S. Sayısı : 193)

BAŞKAN — Bu kanun teklifi üzerindeki görüşmelere dünkü birleşimde başlamıştık. Söz sırası dün konuşması yarıda kalan Sayın Tahsin Argun'undur.

Cumhuriyet Halk Partisi Grupu adına buyurun Sayın Argun.

C. H. P. GRUPU ADINA TAHSİN ARGUN (Isparta) — Sayın Başkan, sayın milletvekilleri, 506 sayılı Sosyal Sikortalar Kanununda bâzı değişiklikleri öngören kanun teklifinin müzakeresini yaptığımız dünkü birleşimde Cumhuriyet Halk Partisi Grupu adına söz almış; 18 senelik bir zaman içinde ağır ve yıpratıcı işlerden çalışan işçilerimizle, kadın hizmetli ve işçilerimiz hakkında alınan sosyal günlük tedbirlerine ait mevzuatımızdaki hükümleri kısaca ve mukayeseli olarak arz etmiştim. Bu mukayeseden çıkan kesin sonuç şudur:

506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununda, ağır iş şartları altında çalışan işçilerimizle kadın hizmetli ve işçilerimizin, farklı durumları; daha evvelki kanunlarda olduğu gibi, özel bir statüye tabi tutulmamıştır. Bu itibarla teklifin gerekçesi ile komisyonlarımızın mütalâalarını reddetmek mümkün görülmüyor. Kanun teklifinin gerekçesine ve komisyon mütalâarına yürekten katılıyoruz.

Elbette maden işçilerimiz gibi, yer altında ve ağır şartlar içinde çalışan işçilerimizin durumunu; daha müsait şartlar altında çalışanlardan farklı mütalâa etmek gerekir. Bunların farklı işyeri şartlarından doğan haklarını hiç değilse, 5417, 6391 ve 6900 sayılı kanunlarda olduğu kadar olsun teminat altında bulundurmak gerekir.

Evlenme suretiyle işyerlerinden ayrılan kadın hizmetli ve işçilerimizin, zorunluk hissettiklerinden, tekrar işyerlerine avdetlerinde, mücerret evlenmeleri sebiyle kaybettikleri haklarının saklı bulundurulması ve bunlara yapılacak toptan ödemelere ait kanun teklifindeki hükümler memleketimiz gerçeklerine uygun olduğu kadar, yüksek insanî duyguları da kapsamaktadır.

Sayın milletvekilleri; 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu; getirdiği ilerici ve reformist hükümleri, ahenkli sistematiki ile mükemmel bir eserdir. Her güzel eserde olduğu gibi, elbette ufak tefek noksanları olacaktır. Bu noksanlık; teklifi yapan arkadaşlarımızın gerekçelerinde belli ettikleri gibi; «bir zuhule» müstenit de olmasa, eserin değerinde bir nakise sayılmamalıdır. Dün de arz ettiğim gibi, 506 sayılı Kanun tedvin edilirken; erken yaşlanma müessesesinin ihtiyacı karşılıyacağı düşünülmemiştir. Daha 1949 yılında ağır iş şartları altında çalışan işçilerimiz lehine sosyal adaleti tek başına sağlamış bir partinin; bundan 18 sene sonra bunların farklı durumlarını göz önünde bulundurmamalarına imkân tasavvur edilemez.

Kanun teklifini yapan arkadaşlarımız; bu güzel eserin daha da tekâmül etmesi için, başarılı bir teklifi Meclisimize takdim etmişlerdir. Komisyonlarımızın düzeltmeleri ile teklif olgunlaşmıştır.

Teklifin; Çalışma, Bütçe ve Plân komisyonlarımızca düzenlenen metine göre; bu gibi işçilerimize bahşedilecek haklardan dolayı Sosyal Sigortalar Kurumu; fazlaca bir külfet altına da sokulmamaktadır. Teklifin gerektirdiği finansman; işçi ve iş verenlerin mâkul ölçülerle ödiyecekleri primlerle karşılanması uygun görülmektedir.

Ayrıca kanun teklifi; 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun, sistematiği ile de ahenkli bir şekilde bağdaştırılmıştır.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; işçi hakları ve sosyal güvenlik tedbirleri konusunu C. H. Partisinin, kendisine ciddî bir kaygu edin-

diği bir gerçektir. Dünkü birleşimdeki konuşmamda değindiğim mevzuattaki, işçiler lehine konan hükümler; bu kaygının meydana getirdiği eserlerin bir kısım delilleridir.

Sosyal günlük tedbirlerini her alanda geliştirmek, başlıca amaçlarımız arasındadır. Grupumuzun bu yolda çalışmaları da vardır ve devam edecektir.

Teklif, bir adaletsizliği ortadan kaldırmaktadır.

C. H. Partisi Grupu kanun teklifine kendi eserlerinin tekâmülüne, yararlı bir teklif olarak müspet oy verecektir. Saygı ile arz ederim.

(C. H. P. sıralarından alkışlar)

BAŞKAN — Sayın Şaban Erik?... Yok.

Şimdi şahısları adına söz istiyen arkadaşlara söz vereceğim.

Sayın Mustafa Uyar?... Yok.

Sayın Hasan Türkay.

HASAN TÜRKAY (Ankara) — Dün konuştum.

BAŞKAN — Sayın Faik Kırbaşlı?..

Buyurun efendim.

FAİK KIRBAŞLI (Burdur) — Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; huzurunuza getirilmiş bulunan kanun teklifi 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun 60 ncı maddesine bir fıkra eklenmesi ile, yine 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununa bunun dışında ayrıca bir madde ilâve edilmesini de gerektiren bir kanun teklifidir. Gerek Çalışma Komisyonunun, onun bir üyesi olarak gerekse diğer komisyonun ona mümasil olarak hazırlamış bulunduğu gerekçeden de anlaşıldığı veçhile, bu kanun teklifi, çalışma hayatımızda hakları ve hukuku çalışma şartları yönünden zedelenmiş olan işçilerin bu haklarının iadesi veya tamiri cihetine gidilmesi için gerekli espriyi ihtiva etmektedir. Çalışma hayatında, muhtelif iş kolları her ne şartla ve hukuk anlayışiyle olursa olsun, bilhassa istihsal ve işin yapımı icabı değişik şartlara tabidirler. Zemin üzerinde, açık havada çalışan bir işçinin iş şartları ile kapalı bir yerde ve bütün hassasiyetiyle alınmış havasından sağlamlığına kadar emniyet tedbirleri içinde çalışan işçilerin durumları ile yeraltında çalışıp hayatını riske etmiş işçilerin durumları da ayrı mütalâa edilmesi lâzımgeldiği için, bu kanun teklifi bu maksatla huzurunuza getirilmiş bulunmaktadır. Yeraltında çalışan işçilerin hayatı iki bakımdan riskle karşı karşıya geldikleri yüksek malûmunuzdur. Bunun bir tanesi hayatına nihayet verebilecek bir risktir. Bir grizu patlaması ve bir galerinin çökmesi halindeki riski düşününüz. Bir de bütün bunlar teknik yönden ve tesadüflerin eseri olarak bir işçinin hayatında bertaraf edilmiş olsa bile, yeraltında kömür madenlerinde, diğer madenlerde çalışan işçileri biz sıhhat yönünden, vücut sağlığı yönünden riskle karşı karşıya gelmektedir. Bu suretle işçilerimiz, gerekçede de sarahatle belirtildiği gibi normal yaşama güçlerinin bir kısmını da yitirmektedirler. Bu demektir ki, normal şartlar altında çalışan bir işçinin iş süresi, iş kabiliyeti, kapasitesi, fiziki yapısı ile alâkalı olarak 30 sene devam ederse, yeraltında çalışan bir maden işçisinin kapasitesi fizikî yönden 20 seneyi geçtiği 25 seneyi bulduğu nadirattandır. Bilhassa Avrupa'da kömür birliği, çelik birliği teşkilâtının yaptırdığı bir etütten de sizlere bu işçi yönünden bahsetmek isterim.

Orada yapılan etütler göstermiştir ki, kömür tozlarının işçinin ciğerlerine dolması her hangi bir hâdiseye istinadetmekten değil, fiilî çalışmasından, bu şartlar altında çalışmadan bütün aspiratörlere ve ağız maskelerine rağmen bunun önlenemediği gibi, bu sebeple de hiç olmazsa yalnız ücret artışlarından, yani bu riski karşılayacak bir ücret artışının dışında normal şartları da telif eden yeni hususlar, teknik yönden getirilmesine rağmen, çalışması bakımından da bir diskriminasyona, bir ayırmaya gidildiği bu raporda belirtilmektedir. Hayatının 30 senesini normal şartlar altında çalışarak geçirmiş bir işçinin diğer taraftan 20 senesini yer altında geçirmiş bir işçi ile aynı paralelde tekaütlük bakımından söylenebileceği de ayrıca ilâve edilmiştir. Bu tatbikat meselâ PTT de vardır, başka hizmet kollarında da vardır. Ama oralarda bu alternatif içerisinde 12 ayı, 14 ay sayılacak şekilde, fiilî hizmete ilâveler yapılmak suretiyle, daimî PTT nin gece mesaisinde ve sairesinde bulunanlara bu ilâve yapıldığı, zemin üzerinde çalışanlar için görülebildiğine göre, yeraltında çalışanlar için de bu kanunun ilâve maddesiyle getirilmek istenilen prensipte tamamiyle haklı ve tamamiyle insanî bir sebebe istinadetmektedir.

Şu noktayı da burada, gerekçede sarahaten belirtilmediği için, bendeniz belirtmek mecburiyetindeyim. Esasen 1950 senesinde yürürlüğe konulan 5417 sayılı Kanun ile 1954 tarihli, 6391 sayılı Kanun ve nihayet 6900 sayılı Kanun yeraltında ve yüksek dereceli hararet karşısında çalışanlara yüzde 35 günlük yıpranma payı kabul etmekte idi. Ancak bu kanunlardan ileri bir kanun olan ve olması lâzımgelen, daha açık bir ifade ile 506 sayılı Kanunda, esefle belirtmek isterim ki, bu kadar isabetli, bu kadar samimî ve insani olan hüküm her nasılsa kaldırılmış bulunmaktadır. Kanaatimizce bu kaldırılışta gerekçe ne olursa olsun bu gerekçeyi normal şartlar altında realist bir görüşle adilâne olarak telâkki etmeye imkân yoktur. İşte kanunun esprisinde hareket noktası bu husus olmalıdır ve esasında bu nokta nazarı itibara alınarak kanun huzurunuza getirilmiştir.

Sayın arkadaşlarım, şu hususlarda da Büyük Meclise izahat vermek gerekmektedir. 6900 sayılı Mâlûliyet, ihtiyarlık ve ölüm sigortaları Kanununda mevcudolan ve ağır, yıpratıcı işlerde çalıştığı nisbette ihtiyarlık yaş haddinin indirilmesini öngören ağır ve yıpratıcı işler müessesesi 506 sayılı Kanunla kaldırılmıştır. Tasavvur buyurunuzuk ki, kanunun esasında filen mevcudolan ayrımları bâzı maddi veyahut da diğer yönelrden ihtiyarlık sigortasının şu veya bu şekilde avantajlariyle ortadan kaldırılması icabederken, fiilî durum bir tarafa bırakılarak ağır ve yıpratıcı işler yerine başka bir müessese getirmek amaciyle kanun bunu da ilga etmiştir. Bu, hakikaten maatteessüf realist bir görüşle göze batan, bu kadar ciddî ve ele alınması zaruri olan bir hâdiseyi başka yönden de müessese getiriyorum diye tatbikatta da iyi neticeler vermiş bir müesseseyi ilga yoluna gitmek, bendenize göre, getirilen müessese ne olursa olsun, 506 sayılı Kanunun esprisi ile kabilitelif değildir. İşte bunun içindir ki, bu kanunda bunun telâfi edilmesi cihetine parmak basılmıştır. Ne olmuş bu müessese kaldırılınca? Yerine erken ihtiyarlamanın sadece ağır ve yıpratıcı işlerde çalışmış olma neticesinde değil bünye icabı da olabileceği düşünülerek, erken yaşlanma müessesesi konulmuş, bu gibi kimselere 50 yaşında yaşlılık aylığı bağlanması sağlanmıştır.

Sayın arkadaşlarım, 506 sayılı Kanun gibi bu memleketin iş hayatının garantisini, efendim, malî yönden ve hukukî yönden emniyetinin bazını teşkil eden bir kanunda böyle bir hususun başka bir tarzda ortaya konulmuş olması katiyetle realist değildir; cidden üzücüdür. Ancak buradaki gerekçede de belirtildiği gibi, maden işyerlerinde, yeraltı işyerlerinde çalışanların bilhassa memleketimizdeki çalışma şartları ve yabancı memleketlerde bunlar için özel bir sigorta rejimi uygulandığı nazara alınarak bu kimselere muayyen bir süre yeraltında çalışmış olması şartiyle, erken yaşlanma müessesesiyle ilgilendirilmeksizin 50 yaşında yaşlılık aylığının bağlanmasının uygun olacağı düşünülmüştür. Bir taraftan yıpratıcı işi kabul ediyorsunuz. Yaşla, yani fizikî yapısı ile yıpratıcı iş ve bir de ihtiyarlık arasında muhakkak bir illiyet rabıtasının kurulması zorunludur. Havatını iyi şartlar altında geçirmiş bir adamın 50 yaşı ile çalışma hayatını kötü şartlar altında geçirmiş olan bir adamın 50 yaş arasındaki bu yaşı bulursa çok büyük fark olacağı ayan beyandır.

Şimdi teknik yönden, kanunun başında da söylendiği gibi, sadece 60 ncı maddesine bir fıkra eklenmesi ile birlikte aynı zamanda buraya bir madde ilâvesini de kanunun esprisinin öngörmesinin prensip itibariyle sebeplerini burada saymak isterim.

506 sayılı Kanunun 60 ncı maddesindeki sigortalılık süresi ve prim ödemesi gün sayılariyle ilgili tahsis şartları aynen bırakılarak maden işyerlerinin, yeraltı işyerlerinin en az - ki kanunun aşağı - yukarı en mühim noktalarından birisi de budur - 2 500 gün çalışmış olanların ihtiyarlık yaş haddi 50 ye indirilmek suretiyle birinci maddenin buna göre, bu espri içerisinde yeniden tedvin edilmesi bu kanunda kabul edilmiştir. Nazarı dikkatinizi celbedeceğim nokta, bendenizin de bulunduğu bu komisyonda üzerinde ciddiyetle münakaşaların cereyan ettiği nokta; bu 2 500 gün meselesidir. Normal şartlar altında Türkiye'nin bugünkü iktisadi ve çalışma düzeni içerisinde 2 500 gün çalışmış olma kaydı hakikaten buraya isabetle konulmuş. Bu türlü yıpratıcı ve risk ile karşı karşıya olan yerlerde çalışanlar için isabetle, âdilâne hesabedilmiştir. Bunu böylece kaydetmek isterim.

Diğer taraftan 2 nci bir husus da burada, yeraltında çalışanların yaş haddinin 50 ye indirilmesi dolayısiyle gayet tabiî statülerin bâzılarında da değişiklik yapılmak icabetmektedir. Nedir bunlar? «Kurumun mâruz kalacağı» diyor. «Malî yükü karşılamak üzere mâlûllük, yaşlılık ve ölüm sigortaları prim nisbetlerine sigortalı işçi yüzde 1, işveren için yüzde 2 ilâve yapılması gerekeceği de hesaplanmıştır.» Gayet tabiî, bir hakkı tamir ediyorsunuz, iade ediyorsunuz, bunun arkasında da akçalı bir vaziyet de ihdas ediyorsunuz. Bunu ihdas ettiğinize göre de bu işin prim nisbetlerindeki yapacağımız değiştirme suretiyle de telâfi edilebileceği gayet normaldir. Bu hususta da her hangi bir şey söylemeye imkân yoktur. Hukukî durum ile akçalı durum arasında kurumu düşünerek bir muvazene sağlamak amacı ile getirilmiştir.

Üçüncü prensibe gelince; 1965 tarihine kadar mer'i olan ihtiyarlık sigortaları kanunlarında - burası da çok mühim, sayın arkadaşlarım, izahında hakikaten fayda var - evlenme dolayısiyle işlerinden ayrılan kadın sigortalılara yapılan toptan ödemeyi istihdaf eden üçüncü maddenin metne ilâvesiyle eski kanundaki, demin sözlerimin başında da ifade ettiğim hüküm ihya edilmiş bulunmaktadır. Tasavvur buyurunuz bir kadın işçinin evlenmiş olması, onun bâzı haklarının haleldar edilmesine bir sebep midir? Evlenme müessesesi prensip itibariyle bir takviye müessesesidir, başka haklara halel getirecek bir müessese değildir. Bu bakımdan kanunun bu boşluğunun da isabetle bu hükümle doldurulduğu kanaatindeyim.

Son bir noktayı daha ilâvede fayda görüyorum. Teknik bir hususu ihtiva etmesine rağmen isabetle kanun bütünüyle takviye edilmiş ve bâzı tereddütlerin de izalesi bu suretle mümkün bulunmaktadır.

4 ncü noktası da şudur : «Evlenen kadın sigortalılara toptan ödeme yapılması hali 6900 sayılı Kanunla birlikte 1 . 3 . 1965 tarihinde kaldırılmış bulunduğundan 1 . 3 . 1965 tarihi bu kanunun yürürlüğe girdiği tarih arasındaki sürede...»

Arkadaşlarım, bu hususta çok şikâyetler olmuştur. İşçi meseleleriyle ihtısas kesbetmiş sayın arkadaşlarımızın da komisyonda aksettirdiği fikirlere istinaden bu hüküm getirilmiştir. «Sürede evlenme dolayısiyle işinden ayrılan kadın sigortalılara da toptan ödeme yapılabilmesini teminen...» ki, gayet normaldir. O kanunun, bu kanundan evvel olması, sonra olması prensipleri, arkadaşlar böyle iki tarih, arasındaki hak ihdas etmek zaten esasında adalete aykırıdır. Bir hak varsa, yani müruruzaman ve saire geniş hükümler dışında bu türlü hükümleri de bunun da telâfisi cihetine gidilmiş bulunmaktadır. Netice itibariyle şunu arz edeyim ki; huzurunuza getirilmiş bulunan kanun teklifi espri itibariyle büyük bir boşluğu, büyük bir haksızlığı giderecektir, prensipler itibariyle modern prensipler kabul edilmiştir. Hattâ bir kelime ile iş hayatımızda bir reform sayılabilir.

Hürmetlerimle.

BAŞKAN — Türkiye İşçi Partisi Grupu adına Yahya Kanpolat, buyurunuz efendim.

T. İ. P. GRUPU ADINA YAHYA KANPOLAT (Hatay) — Sayın Başkan, sayın milletvekilleri, görüştüğümüz mesele, aslında tam bir sosyal güvenlik meselesidir. İşçinin iyi şartlar içinde çalışması, ücretini hakça alması, iyi beslenmesi, iyi barınması, sağlığının iyi korunması meseelsidir.

Maden işçisi dünyanın her yerinde en yüksek ücreti alır. Bizde ise en düşük ücreti alanlardandır. Ayrıca, bizde maden işçisi bir süre çalışır, bir süre çalışmaz. Bu itibarla, bizdeki maden işçisi, yaşamak bakımından, hak ettiği ücretin yarısını alıyor demektir.

Maden işçilerimizi erken yaşlarda çökerten, kötü yaşama ve kötü çalışma şartlarıdır. Özel sektör nezdinde çalışan maden işçilerinin çalışma şartları bir fecaattir. Devlet sektöründe çalışan maden işçileri için de, gereken sağlık ve sosyal hizmetlerin yapılmadığı bir gerçektir. İşçinin sağlığı ile, yiyip içtiğiyle, yatıp kalktığı yerlerle gerekli şekilde ilgilenilmemektedir. Yüzlerce metre yer altında, çamur ve su içinde, yüksek ısı ve tozlu bir hava içinde çalışan işçilerin, uzun ömürlü olmaları mümkün değildir. Zonguldak madenlerimizdeki kötü çalışma şartları ve bundan doğan iş kazaları, oradaki avukatların tasavvur dışı bir zenginleşme kaynağı haline gelmiştir.

Son Türk - İş kurultayında Maden - İş sendikalarına mensup bir yetkilinin ifadesine göre, Zonguldak maden havzasında çalışan 49 bin maden işçisi içinde 60 yaşını dolduranların miktarı

ancak 44 kişidir. Ve 50 yaşını doldurmuş işçi ise % 5 i geçmemektedir. Yine aynı yetkiliye göre, 30 yaşına gelen maden işçisi ya verem olur, ya başka bir hastalığa müptelâ olur.

Şu halde maden işçileri için temel mesele, çalışma ve yaşama şartlarının iyi şekilde düzenlenmesiyle, onların uzun ömürlü kılınmasıdır. Görüşmesini yaptığımız bu kanun teklifi, temel meseleyi çözmek hedefini gütmemektedir. Ancak haksız bir duruma, ufak çapta, bir ıslah getirmek karakteri taşımaktadır. Onun için kanun teklifini olumlu karşıladığımızı saygılarımla arz ederim.

BAŞKAN — Muhterem arkadaşlar, konuşmalar hakkında bir önerge gelmiştir okutuyorum efendim.

Sayın Başkanlığa

506 sayılı Kanunun üzerinde ve maddelerinde beş dakika görüşülmesini arz ederim.

İstanbul
Mustafa Ertuğrul

BAŞKAN — Önergeyi oylarınıza arz ediyorum : Kabul edenler... Kabul etmiyenler... Görüşmelerin beş dakika olması kabul edilmiştir.

Sayın Şadi Binay, yok.

Sayın Enver Turgut, buyurunuz, efendim.

ENVER TURGUT (İzmir) — Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; arkadaşlarımla birlikte teklif etmiş olduğumuz bu kanun tasarısı Çalışma ve Bütçe Plân komisyonlarından geçerek Yüce Meclise gelmiş bulunmaktadır.

Bu kanun teklifimiz halen yer altında çalışan işçilerimizin yaş hadlerini 60 tan 50 ye indirmesini sağlamaktadır.

Maden istihracı, hızlı bir kalkınma dönemine girmiş yurdumuz için ayrı bir önem taşımaktadır. Nitekim, geçen dönemde olsun, önümüzdeki dönemde olsun, uygulanmış ve uygulanacak kalkınma plânları madenciliğe ayrı bir önem vermiş, bu konu üzerinde hassasiyetle durulmuş.

Kalkınma plânları uygulaması sonucunda ortaya çıkan rakamlar da göstermektedir ki, madenciliğimiz her yıl artan bir hızla gelişmekte, faaliyet sahasını her yıl biraz daha genişletmektedir. Bunu yurt kalkınması bakımından faydalı buluyor ve şükranla karşılıyoruz. Ancak hemen belirtmek isterim ki, emin ve sıhhi şartlar mevcudolmadan yapılan hiçbir madencilik faaliyeti insani olamaz. Zira Allah tarafından tabiata verilen zenginliklerin madencilikle çıkarılmasının gayesi insanlığa yararlı olmak, dolayısiyle insanlığın refah ve saadetini sağlamak içindir. Ama birtakım insanların sağlıklarını yok ederek, güvenliklerini tehlikeye sokarak yapılan çalışmalar daha başlangıçta, gayesinden uzaklaşıyor demektir.

Üzülerek belirtmek zorundayım ki, yurdumuz maden istihracı bakımından gerek sıhhi şartlar, gerek iş güvenliği bakımından özlenilen şartlardan çok uzaktır. Madenlerde meydana gelen kazalar ve meslek hastalıkları ile ilgili rakamlar, bir facianın inkârı mümkün olmıyan delilleri ortada durmaktadır.

Bir örnek olarak Sosyal Sigortalar Kurumunun 1965 yılına ait rakamlarını vermek isterim.

1965 yılında meslek hastalığı iki iş kolumuzda görülmüştür. Bunlardan biri inşaat sektörüdür ki, bir tek meslek hastalığı görülmüştür, diğeri ise madenciliktir. Madenciler arasında görülen meslek hastalığı sayısı 1055 tir. Sosyal Sigortalar Kurumu rakamları bâzı sebepler yüzünden çok eksiktir. Eğer, madenciler arasında görülen meslek hastalıklarının kesin sayısını tesbit imkânı olsaydı, bunun çok daha yüksek olduğunu görecektik.

Kanun teklifimiz, maden işçilerinin bu büyük dertlerini tam olarak değilse bile geniş ölçüde halledecektir. Gerek sıhhi şartlar, gerek iş güvenliği bakımından her an hastalık tehlikesiyle karşı karşıya bulunan bu işçiler için ne yapılsa azdır. Sadece yurdumuzda değil, bütün dünyada en tehlikeli ve en ağır iş kollarından biri hattâ birincisi sayılan maden istihracı iş kolunda çalışan işçilere, bütün dünya ülkeleri erken emeklilik hakkı tanımışlardır.

Yer altında yıllarını veren işçilerin gerçek şartlarını, dramlarını dile getirmek imkânına sahip değilim. Kazalar, hastalıklar, tedavi mahrumiyeti, düşük ücretler.

Kanun teklifi, bu kalkınmada üzerlerine büyük yükler düşen işçi kardeşlerimizin büyük dertlerine deva olacak, onların yaralarını, kısmen de olsa, sarma imkânı sağlıyacaktır.

Teklifimiz işçiye getirdiği imkân, maddiden ziyade mânevidir. Çünkü havasız işlerinde ve zor şartlar altında çalışanlar arasında, bugün yaş haddini normal dolduranların sayısı çok azdır. Me-

selâ, 1937 de işe girenlerin sayısı 150 ise bugün hayatta olanların mevcudu, 10 - 15 tir. Şu kısa mâruzatımdan da anlaşılacağı üzere, çalışanların morallerini düzeltmek, çalışmaya karşı teşvik etmek mecburiyetindeyiz. Bu arada maddî imkânlarını da dikkate almamız gerekmektedir.

Bu kanun teklifimiz kabul edilirse çalışanların bu kanundan istifade edenlerin sayı oranı nisbeti % 1,5 ile % 2 olacaktır. Ayrıca yüksek hararet karşısında, gazlı ve zehirleyici yerlerde çalışan işçilerin de hiç olmazsa yaş hadlerinin 60 tan 55 e indirilmesi sosyal adalete uygundur. Bu hususta önerge veren arkadaşların tekliflerini dikkate alırsak faydalı olacağına kaaniim.

Halen yer altında çalışan 80 bin maden işçisini ve aile fertlerini ilgilendiren bu kanun teklifimize müspet oy vermenizi istirham ediyorum.

Saygılarımla.

BAŞKAN — Tahsin Argun? Yok.

Kaya Özdemir, buyurun.

KAYA ÖZDEMİR (İstanbul) — Sayın Başkan, muhterem milletvekilleri; huzurunuzda ortanın solunda olmıyan bir partinin milletvekillerinden birisi yeraltı madenlerinde çalışan işçi vatandaşlarımızın içinde bulundukları şartları düzeltmek gayesiyle bu kanun teklifini veren milletvekillerinden birisi olarak bulunuyorum.

Ben,, sayın arkadaşlarımın huzurunda ifade ettikleri noktalara fazla bir şey ilâve edecek değilim. Kanun teklifi eğer grupların iltifatına mazhar olduğu gibi Yüce Meclisin iltifatına mazhar olur. Kanunlaşırsa, bu kanunu bekliyen 49 bin maden işçisi bu kanundan büyük ölçüde yararlanacaktır.

Yalnız ben bir noktayı ifade edeceğim; Hükümetimizin kadirşinaslığını belirtmek mecburiyetindeyim. Biz kanun tekliffi sahipleri olarak erkeklerde yaş haddini 55, kadınlarda 50 olarak getirmiştik. Komisyonlara gelen Hükümet üyeleri başta Sayın Çalışma Bakanımız olmak üzere, bu yaş haddinin 50 ye indirilmesi konusunda, bizim teklifimizi biraz daha ileriye geçen bir teklif getirdiler.

Sonra prim nisbetinde de, bizim getirdiğimiz teklife nazaran Hükümet üyelerinin getirdiği teklifinde 0,85 nisbetinde bir düşüklük daha getiriyordu. Maden işçisi lehine bu kadar geniş görüşlülükle ileri düşünceler getiren Hükümet üyelerine huzurunuzda teşekkür etmeyi bir kâdirşinaslık borcu telâkki ettim. Kanun teklifi kabul edildiği takdirde, bütün mahrumiyet içinde çalışan maden işçilerimize hayırlı olsun.

Ama şunu da belirtmeden geçemiyorum, ülkemizin şartları memleketimizde çalışan işçilerin yaş hadleri, 60 yaş haddinde emekliye sevk edilmesini hakikaten mümkün kılacak kadar ileri değildir. Türkiye'nin şartlarına göre diğer işçilerin yaş hadlerini düşürecek zamanında müsait bir teklifin getirilmesini Hükümetten istirham ediyorum. Teşekkür ederim.

BAŞKAN — Sayın arkadaşlarım yeterlik önergesi gelmiştir, okutuyorum.

Sayın Başkanlığa

Konu aydınlanmıştır. Kifayetini arz ederim.

İstanbul
Mustafa Ertuğrul

BAŞKAN — Önergeyi oylarınıza arz ediyorum. Kabul edenler... Etmiyenler... Önerge kabul edilmiştir.

Maddelere geçilmesini oylarınıza arz ediyorum. Kabul edenler... Kabul etmiyenler... Kabul edilmiştir.

İvedilik teklifi vardır. İvedilliği oylarınıza arz ediyorum. Kabul edenler... Kabul etmiyenler... Kabul edilmiştir.

1 nci maddeyi okutuyorum.

506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun 60 ncı maddesine bir fıkra eklenmesine ve 73 ncü maddesinin değiştirilmesine ve bu kanuna bir madde ile geçici iki madde eklenmesine dair Kanun

Madde 1. — 506 sayılı Kanunun 60 ncı maddesine aşağıdaki (D) fıkrası eklenmiştir:

D) 50 yaşını dolduran ve mâlûllük, yaşlılık, ve ölüm sigortalarına tabi çalışmalarının en az 2 500 gününü maden işyerlerinin yeraltı işlerinde geçirmiş bulunan, sigortalı da yukarıki (A) veya (B) fıkralarında belirtilen şartlarla yaşlılık aylığından yararlanır.

BAŞKAN — 1 nci madde üzerinde, Sayın Ahmet Can Bilgin buyurun.

AHMET CAN BİLGİN (Kütahya) — Sayın Başkan, muhterem arkadaşlarım; 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununa eklenecek olan birinci madde hakkında bu maddede belirtilen yaş

hadlerinin, yeraltında çalışan işçilerin yaş hadlerini 50 ye indirilmesi ve en az yeraltında 2 500 günü, işyerinde çalışmasını öngörüyor. Bu madde aşağı - yukarı yeraltında 15 sene çalışan işçiyi kasdetmektedir. Yeraltındaki şartların doğurduğu, gerek metal madenlerinde, gerekse kömür madenlerinde hava şartları, yeraltı, ceryanları ile işçileri üzerinde sıhhi büyük tesirleri vardır ve kömür tozlarının ve diğer metal maden tozlarının ciğerlerde, bronşlarında birikmesi ile bütün yeraltı maden işçilerinde 15 seneyi geçtikten sonra çalışma müddeti 15 seneyi yeraltında geçtikten sonra silikoz hastalığına duçar oldukları tıbben tesbit edilmiştir ve çok enteresandır, 60 yaşını geçen ve 15 sene müddetle yeraltında çalışmış işçi nisbeti dünyada, birçok ileri memleketlerde yapılan tesbitlere göre ancak % 8 civarındadır. Yani buna göre yeraltında 15 sene müddetle çalışmış bir işçi aşağı - yukarı 60 yaşını doldurmadan ciğerlerine, bronşlarına çöken metal tozları, kömür tozları neticesinde hayata gözlerini kapamaktadır. Bu kanunun bu maddesi ile bu vatandaşlarımıza hiç olmazsa 10 senelik bir istirahat imkânı tanımış oluyoruz. Muhterem arkadaşlarım, bugün dünyada bu bir merhaledir. Dünyanın birçok ileri memleketlerinde yeraltında çalışan işçilerin çalışma müddetleri de altışar saate indirilmektedir. Ve bunun da sebebi şudur: Yeraltında dar bir galeri olduğu ve hava devamlı olarak cereyan halinde aktığı için çalışan bir kimsenin vücudunda bir kesiklik yapmaktadır. Bunun neticesinde muayyen bir müddet sonra işçiden alınan randıman tamamen düşmektedir ve yeraltından çıkan işçileri görmüş olanlar pekâlâ bilirler ki, hakikaten bitkin bir halde, eğer bir vasıta ile bir yere gidecek olursa âdetâ bitkin bir halde çıkmaktadır. Getirilen teklif güzel bir merhaledir. İnşallah bundan sonraki merhalelerde de yeraltında çalışan işçilerin çalışmalarında bir düzenleme gelir kanaatindeyim. Teşekkür ederim.

BAŞKAN — Sayın Kemal Doğan Sungun, buyurunuz efendim.

KEMAL DOĞAN SUNGUN (Zonguldak) — Sayın Başkan, sayın arkadaşlarım; evvelâ bu kanun teklifini getiren sayın milletvekili arkadaşlarımızla, bu teklifi umumiyetle müspet karşılıyan bütün komisyon üyelerine ve Hükümete teşekkürü bir vazife telâkki ederim. Hakikaten yeraltının yüzlerce derinliğinin karanlık ve rütübetli atmosferinde grizu ve çökme tehlikeleri altında milyonlarca ton karaelmas dediğimiz kömürü ve her türlü maden cevherlerini sanayi ve ihracaat için memleketin hizmetine arz etmek üzere bin bir müşkülât ile ve sıhhatlerini feda edercesine çıkaran, bu vefakâr maden yeraltı işçilerine bu kanun teklifi ile sağlanması derpiş edilen bu yeni haklar, onlara olan vazifemizin kadirşinaslık duygularımızın bir nişanesi, fakat herhalde istikbale matuf sosyal güvenlik ve adalet tedbirlerimizin şimdilik, ilk mühim merhalelerinden birisini teşkil etmektedir.

Muhterem arkadaşlarım; bunun yanında benim üzerinde ehemmiyetle durmak istediğim mühim bir nokta var ki, sayın teklif sahibi arkadaşlarımız bu hususu nazarı itibara almışlar ve kanun tekliflerine de dercetmiş bulunuyorlardı. Bu da 600 santigrat derecedeki yüksek hararette çalışan işçilerimize de bu hakkın temin edilmesi. Öyle tahmin ediyorum ki, komisyonlarda bu epey münakaşalı bir mevzu şeklinde cereyan etti ve neticede de buraya koyulmaması, yani kabul edilmemesi daha ziyade bunun hududunun, şümulünün tesbitinde çekilen güçlüklerden idi.

Muhterem arkadaşlarım, ben tekrar Yüce Meclisin bu hususa avdedetmesi ve yüksek suhunet karşısında çalışan işçi arkadaşlarımızın da bu haktan istifadesi için bir önerge hazırlamış bulunuyorum. Düşünün ki, 1 000 - 1 500, 1 600 derece gibi izabe fırınlarında, tav ocaklarında çalışan bu işçilerimiz umumiyetle hemen bu ocakların yanında çalışanlar hakikaten sıhhatlerini günden güne kaybetmektedirler. Ben de uzun yıllar izabe sanayiinde çalışmış bir insan olarak, bir arkadaşınız olarak bugün, bu yerlerde çalışan işçi arkadaşlarımızın hakikaten sıhhatlerini kaybettiklerini ve bâzı mühim hastalıklarla mâlûl bulunarak müessesede - ağır hizmette çalışamaz - raporu almak suretiyle tazminatlarını alarak ayrıldıklarını bilirim. Bunlar ondan sonra da iş bulmakta güçlük çekmektedirler. Bu bakımdan bu gibi arkadaşlarımıza, ki bunlar yalnız bir fabrikamızda yüzlerce mevcuttur, bu haktan

istifadesinin, hakikaten sosyal güvenlik bakımından, sosyal adalet bakımından da çok faydalı olacağı kanaatindeyim.

Muhterem arkadaşlar, hepinizin malûmu, filvaki 600 derecenin tesbiti güçtür. Ancak ben bunu şu şekilde halledilmesi yolunda bir teklifte bulunmaktayım. Diyorum ki; mevcut (D) fıkrasına, hemen altına ilâve edilmek üzere, «Bunun her türlü izabe, tav, döküm, fırın, ocak ve potaları ile sıcak haddeleme işlemelerinde, haddelerin ve yukarıda belirtilen bunlara benzer tesislerin hemen yanında yüksek suhunete daimi şekilde maruz bulunan sigortalıda yukarıdaki 1 nci fıkrada yazılı hakları haiz olduğu takdirde aynı haklardan faydalanır. Ancak yukarıda genel olarak sayılan yüksek suhunete mâruz isyerlerinin tesbitinde Çalışma Bakanlığı yetkili olup, bunun yürütülmesi bu kanunun yayımı tarihinden itibaren engeç 6 ay içerisinde adı geçen bakanlıkça hazırlanacak bir tüzük çerçevesinde yapılır. «Ben öyle tahmin ediyorum ki, önergem kabul edildiği takdirde, Çalışma Bakanlığı hazırlıyacağı tüzükle bu isi rahatlıkla yürütebilecektir. Filvâki, sayın komisyon ve Sayın Hükümet belkide şunu söyliyeceklerdir: Yalnız buna hak kazanacaklar, bu gibi yerlerde, yani yüksek sıcaklık karşısında çalışacak arkadaşlarımız değil, aynı zamanda zehirli gazlarla da yakinen haşır - neşir olan işçilerimiz de diyeceklerdir. Bu da doğrudur. Ancak bu memlekette elbette, sosyal adalet ve güvenliğin teessüsü, iktisadi durumumuza, malî durumumuza göre adım adım olacaktır. Ben şahsan şimdilik gerek yeraltında maden işlerinde çalışan yeraltı işçilerimizin ve gerekse şimdilik bu izabe sanayii ile ilgili hususların halledilmesini büyük bir adım olarak görüyorum. Ondan sonra da elbette memleketimiz ekonomisi ve maliyesi günden güne iyiye gittikçe hepimizin arzusu olan diğer hususların da tahakkuku elbette yerinde olacaktır.

Muhterem arkadaşlarım; önergemi Sayın Başkanlığa takdim edeceğim. Ancak sayın komisyon ve Sayın Hükümet eğer bâzı mâkûl sebepler ileriye sürerek bunun reddini düşünürler ise, ben o takdirde kendilerine ikinci bir teklifde bulunacağım, eğer bu düşüncede iseler. O takdirde 50 yaş değil de 55 yaş olarak önergemi tadil edebileceğim. Sayın komisyon ve Hükümetin bu şekilde kabul buyurmalarını rica ederim. Teşekkür ederim.

BAŞKAN — Sayın Reşat Özarda, buyurunuz efendim.

REŞAT ÖZARDA (Aydın) — Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; arkadaşlarımız tarafından huzurunuza getirilmiş olan kanun teklifi sosyal bir dâvaya hizmet bakımından cidden büyük takdire değer bir önem taşımaktır. Toprak altında hayatları pahasına çalışan işçilerimizin bu ağır şartlar altında süratle yıpranmalarını göz önünde bulundurarak bunların emeklilik müddetlerini kısaltmakta büyük sosyal faydalar vardır. Yine Kemal Sungun arkadaşımızın biraz evvel Yüksek Huzurumuzda ifade ettiği; yüksek hararet karşısında çalışan işçilerin de ne derece yıprandıkları malûm olduğu cihetle, bunların da bu kanunun şümulü içine alınmasında büyük fayda vardır. Yalnız burada bulunan sayın Hükümetimizden bir hususu rica edeceğim. İşçilerimiz içerisinde gerçekten ağır şartlar altında çalışan daha pekçok sınıflara bölünmüş kısımları, vardır. Meselâ şahsan bildiğim bir kaçından bahsetmek isterim.

İplik dokuma fabrikalarından, bilhassa pamuğun iplik haline getirildiği kısımlarda tonlarca pamuğun çıkardığı toz, orada çalışan işçilerin ciğerlerine kadar gitmekte, ciğerleri tahriş etmekte ve bu işçiler arasında verem hastalığı süratle teşekkül etmektedir. Yine basma fabrikalarında, boya kısımlarında çalışan işçiler boyanın neşerttiği zehirle kısa zaman içerisinde yavaş yavaş zehirlenmektedirler. Bu gibi çalıştıkları işyerinin hususiyeti icabı ciğerlerinde, vücutlarının diğer hayati uzuvlarında tahrişat meydana getirerek ömürlerini kısaltıcı şartlar altında çalışan işçilerin de çalışma sürelerinin kısaltılmasında büyük fayda vardır. Yüksek hararet karşısında çalışan işçiler mütalâa edilirken, meselâ demiryollarında lokomotiflerde devamlı surette ocak karşısında kömür atmak suretiyle ateş karşısında, devamlı yüksek ateş karşısında çalışan ateşçilerin de bu kanunun şümulü içine alınmasında fayda vardır. Yani arkadaşlarımız güzel bir sosyal meselcyi düşünmüşler, getirmişler. Bu kanunun,

malî şartların da müsaadesi nisbetinde Yüksek Meclisimizde müzakere edilirken sayın Hükümetin de biraz daha fedakârlık ve himmette bulunarak bu kanunu biraz daha genişletmek, şümullendirmek suretiyle daha verimli ve daha faydalı bir hale getirmesinde büyük sosyal faydalar vardır. Şayet bugün için bu imkân, uzun bir tetkika lüzum gösteriyorsa, bugün için mümkün değilse dahi, Hükümetimizin kısa zamanda bu kanun Meclise getirmelerinde büyük fayda vardır. Bendeniz şahsan her hangi bir değişiklik önergesi vermedim, vermiyeceğim. Çünkü bu işi bir önerge halinde huzurunuza sunabilmek için geniş ve derinlemesine etüt yapmak, bâzı gerçeklere dayanarak rakamlarla bunları ifade etmek lâzımdır ki, bunları da Hükümet olarak ele alırlar ve kısa bir zaman sonra Yüce Meclis huzuruna yeni bir tasarı ile gelirlerse Meclisten tasvip göreceklerinde şüphe yoktur.

Saygılarımla.

BAŞKAN — Ahmet Şener. Sayın Şener, buyurun efendim.

AHMET ŞENER (Trabzon) — Sayın Başkan, muhterem arkadaşlarım; görüşülmekte olan kanun hakikaten önemli ve işçiler üzerinde bilhassa nâkıs sıfırdan başlayıp 600 metreye kadar ve belki daha bilmediğim derinliklerde çalışmış olan işçilerimiz için çok iyi bir hüküm getirmektedir. 506 sayılı Kanunun tedvini sırasında bâzı arkadaşlarımız burada görüşürken bu gibi maddenin niçin o zaman konmadığına dair esef verici bâzı lâflar söylediler.

Muhterem arkadaşlarım, biz kanunları bu Meclislerde tedvin ederken takdir edersiniz ki, bâzı bozluklar olacaktı, tatbikat sırasında bu boşluklar meydana çıkacaktı. Elbette ki bir gün her hangi arkadaşımız, diğer bir günde başka bir arkadaşımız veya hükümetler bu boşlukları doldurmakla mükelleftir. Asıl vazife bunları gördüğümüz zaman yerine getirmektir.

Sayın Başkan, muhterem arkadaşlarım; hakikaten maden işçilerinin sırtları yere yapışmış, tavanda gibi bulunan kömürü veya madeni çıkarırken göğsünün üzerinde, bilhassa taşların düştüğünü, toprağın düştüğünü ve orada madeni biriktirdiğini bizzat görmüşümdür. O ocak altından çıkarken mesai saatinin bitmesi sırasında bir vatandaş olarak o kapının kenarında durup bunları seyrederseniz hakikaten bir vahametle karşı karşıya bulunursunuz. Asıl dâva beslenme dâvasıdır. Burdaki işçiler beslenmesinin proteinli, kalorili gıdalardan almasının zaruri olduğunu pekâlâ bilir. Bu hususta da bilhassa ilgili müesseselerin çok dikkatli olması zarureti vardır. Verem mikrobunun ciğerlerde, esasen mevcudolan verem mikrobunu tacil için en büyük faktör yer altında çalışan işçilerin aldıkları silikoz denen hastalığın, yani bronşlara tozların dolmasından mütevellit meydana gelen hastalıktır, bilhassa bunu tâcil eder. Karadenizde mevcut olan işçilerimizin, vatandaşlarımızın ve diğer bölgelerde bu işlerde çalışan işçilerimizin çok fazla yıprandıkları bir vâkıadır. Verem olduklarını ve ciğer kanamalarının, hattâ emekli olduktan sonra, işi bitirildikten sonra veya bazan işten çıkarıldıktan sonra köyünün başına çekildiği zaman çiftliğinin başında iş yapacak halde değildir. Bu kanun onun için çok yerinde bir kanundur. Ben bunu getiren arkadaşlarıma müteşekkirim.

Muhterem arkadaşlarım, bu kanunda bulunan, yine bir sayın arkadaşımızın ifade ettiği ve vermiş olduğu önergeye gönülle katılmaktayım, bilhassa dökümhanelerde, ateş karşısında veyahutta diğer bakır sanayiinin birçok yerlerinde çalışan bu gibi 600 derece 500 derece 300 yüz derece ısı karşısında göğüs gererek, akşama kadar veyahut da sekiz saat, beş saat veya üç saat çalışan bir işçinin muazzam ıstırap karşısında, bilhassa ocağa dökülen madenlerin çıkarmış olduğu gazların kendisinde yapmış olduğu tesirleri dolayısiyle baygın bir halde ve hattâ bendenizin âmiri bulunduğum, müessisi bulunduğum bir fabrikada çalıştığım zaman görmüşümdür, eğer bunlara yoğurt meyve vermezseniz bunları baygınlıktan kurtarmak mümkün değildir, onun için bilhassa bu önergeye de önem verilerek bunun da nazarı itibara alınmasını ben de tasvibediyorum ve buna da reyimi bu şekilde kullanacağım.

Muhterem arkadaşlarım, bir özel husus daha vardır. Bilhassa bu madenlerde ve yeraltında bu gibi ağır işlerde çalışan vatandaşlarımızın veya işçilerimizin çalışma saatlerinin sekiz saat değil, - iştirak ediyorum - eğer burada ta-

tili mümkünse tatil, değil sayın Hükümetten bu hususta bir kanun getirmesini ve bu 506 sayılı Kanunun bir boşluğu olduğuna kaaniim, bu boşluğun doldurulmasında büyük fayda vardır, diğer medeni memleketlerde bu tatbik edilmektedir, onun için...

BAŞKAN — Sayın Şener vaktiniz doldu.

AHMET ŞENER (Devamla) — Bitiriyorum Sayın Başkanım. Aslında iktidarın istediği gibi bizde beş dakika değil, onun için mecburen Sayın Başkan böyle yapmamız lâzımdır. Çünkü söylenenleri karşılamak mümkün değildir. Hükümet bir saat konuşacak, komisyon istediği kadar konuşacak, istiyen istediği kadar konuşacak bize geldi mi tahdit. Hay hay Başkanım topluyorum. (Soldan «önerge verildi» sesi) Önergenin verildiğini biliyorum ve ben de oy verdim, merak etmeyin. Ama muhalefetin bu gibi esprilerine veyahutta bu gibi dikenlerine katlanmak mecburiyetindesiniz. Aynı zamanda boyuna buket atacak değiliz.

Sayın Başkan, muhterem arkadaşlarım, bu kanunun hakikaten diğer maddesi üzerinde de, bilhassa kadınların çalışma sırasında onlara verilmesi lâzımgelen primlerin topluca verilmesinde ve onlara tanınması icabeden haklarının çok daha iyi bir şekilde tanzim edilmesi için de görüşlerimi arz edeceğim.

Saygılarımla.

BAŞKAN — Sayın Muslihittin Gürer, buyurun efendim.

MUSLİHİTTİN GÜRER (Sakarya) — Muhterem Başkan, muhterem arkadaşlarım,

Müzakeresini yaptığımız birinci madde üzerinde huzurunuzda görüşlerimi arz etmek istiyorum.

Muhterem arkadaşlarım hakikaten bin bir müşkilâtla, yüzlerce metre yeraltında çalışan işçilerimizin içtimai yönden olsun, iktisadi yönden olsun, kendilerinin sıhhat yönünden olsun, durumları mutlâka Anayasa esprisi içinde sosyal adalet ilkeleri nazarı itibara alındığı takdirde bunların işgücü olarak toplulumuza kattığı hizmetlerin değeri ortadadır. Bu yönden hareketle, bu şekilde çalışmış olan işçi vatandaşlarımıza 1 nci maddeyle verilmiş olan haklar gayet yerindedir ve isabetlidir. Çünkü bilhassa 50 yaşın kabul edilmiş olması ve ayni zamanda bu haklardan istifade etmek için asgari 2 500 gün buralarda çalışmış olması lâzımgeldiği hükmünün tedvini gayet münasiptir. İlgili arkadaşların böyle bir kanun teklifini tedvin etmeleri ve ilgili vekâletin bu kanunu bu kadar iyi organize etmesi için derhal çıkartılması için büyük bir mesai sarf etmesini de huzurunuz da takdirle karşılamaktayım.

Yalnız, muhterem arkadaşlarım, ortada gerçek bir durum bulunmaktadır. O da belki yeraltında çalışmış işçilerimiz kadar değil, ama onlara yakın olarak, hakikaten bin bir meşakkat içinde çalışan ve bilhassa izabe sanayiinde çalışmış olan işçilerimizin durumu da, bunlar kadar olmasa dahi cemiyette, burada çalışan işçi arkadaşlarımız bilirler ki, bunlar kızgın ateş karşısında, çok defa tüberküloz hastalığına yakalanmaktadırlar. İşte bu durum karşısında kanun tekniğine uygun olarak her ne kadar bu maddeyi olduğu gibi tasvibediyorsam da yalnız sayın komisyondan ve ilgili Bakanlıktan rica ediyorum, verdiğim önergeme iltifat buyurulmadığı takdirde maddenin tedvini şeklinde bir kere daha gözden geçirmelerinde faydalar mülâhaza etmekteyim. O da şudur; bu şekilde izabe sanayiinde çalışmış olan ve çalışmakta bulunan işçilerin elli yaş değil, aynı seviyeye indirmiyoruz ama, benden evvel görüşmüş olan kıymetli arkadaşım Kemal Doğan Sungun'un da ikinci teklif olarak vermek istediği ve verebileceğini bahsetmiş olduğu hususu şahsan teklif olarak benimsemekteyim. Ve diyorum ki, «Buralarda çalışmış olan ve çalışmakta bulunan işçilerin hiç yoksa yaş haddinin ellibeş olarak kabul edilmesini» ve dolayısiyle bu madde içinde bu şekilde tedvin edilmesi, izabe sanayiinde çalışan işçilerin ve bu hususun ellibeş yaş olarak Yüksek Meclisimizde kabul edildiği takdirde buradaki işçilerin de mağduriyetlerinin giderileceği kanaatini taşımaktayım. Ama sayın komisyonu ve ilgili Vekâlet şayet ileride bu hususların organize edilebileceğini ve bir kanun halinde toplanacağını şu kürsüden bize müjdelerler ve bu hususu benimsediklerini önergemizin kabulü ile olmamış olsa dahi bu maddede ileride getirebileceklerini söylerlerse yine bahtiyarlık duyacağımı, bu sanayide çalışan işçiler için, huzurunuzda arz ederim. Teklifimi Başkanlığa veriyorum. Yüksek Meclis tarafından iltifat buyurulursa bu sanayide çalışanların büyük bahtiyarlık duyacaklarına kaaniim.

Hürmetlerimle.

BAŞKAN — Buyurun Sayın İlyas Kılıç.

İLYAS KILIÇ (Samsun) — Sayın Başkan, muhterem arkadaşlarım, Karadeniz Bölgesinin bir çocuğu olarak, Zonguldak bölgesindeki işçilerimizin, genç yaşta vazifem dolayısiyle çalıştıkları yerleri tetkik eden, inceliyen bir kuruma bağlı insan olarak, yer altında çalışan işçilerimizin katlanmış oldukları müşkülâtı, yenmiş oldukları zorlukları ve kazaların neticesinde ailelerinin neler çekeceğini çok iyi bilen bir insanım. Zonguldak nüfusunun dörtte üçü benim bölgemden gitmiş insanlariyle doludur, onları yakinen gören ve bilen bir arkadaşınızım. Esas mesleğimde de onlarla çok haşir neşir oldum. Binaenaleyh 506 sayılı Kanunun tadilâtı için bu teklifi huzurumuza getiren arkadaşlarımızın, kim ne derse desin, hakikaten bir derde, bir ıstıraba ve ihtiyaca çare bulmak istediklerine inanıyorum. Uzunmehmet kuyusuna 1950 senesinde inmiş bir arkadaşınızım. Orada çalışan insanların, 32 Km. kuyunun etrafa daldığı bölgede çalışan insanların hangi şartlar altında çalıştığını yerinde tetkik ettim. Hakikaten orada çalışan insanların yaş hadlerinin altmıştan elli yaşa indirilmesi ve bu yaşta emekliye ayrılması işçiler için büyük bir kazançtır. Dikkat ediyorum buraya gelen kanunların çoğunda malî külfet var. Yani herkes bir şey yapıyor, ama Hazineye yüklenerek yapıyor. Bu kanunda Hazinenin üstüne yükletilen hiçbir külfet yoktur. Bir kısım işçiden kesiliyor, % 1, % 2 de işverenden kesilmek suretiyle sosyal âdalete riayet ediliyor. Hakikaten ortanın solundaki arkadaşlarımızın dedikleri doğrudur. Onların da düşündüklerine uygun bir fikirdir.

Sevgili arkadaşlarım, bu arada Sayın Kemal Doğan Sungun arrkadaşımızın birinci madde için getirmiş olduğu değişiklik hakikaten dikkate değerdir. Bunlar kazanlarının karşısında, kömür atmak suretiyle çalışan insanların mâruz bulunduğu, önden sıcak, arkadan soğuğun onun bünyesinde yaptığı tahribatı bir nebze gördük. Yavuz Gemisini gezdiğim zaman o ateşçilerin, ateşçi erlerin nelere mâruz kaldıklarını, nasıl sıkıntı çektiklerini gördüğüme göre, buhar gemilerinde çalışan, termik santrallerinde çalışan, buhar kazanlarında çalışan lokomatiflerinde çalışan yüksek fırınlar karşısında çalışan işçilerimizin de arkadaşımızın getirdiği önergeye uygun olarak ve buna mümasil bu gibi soğuğun ve sıcağın birleştiği noktada vazife gören vatandaşlarımızın da yıpranmasını nazarı itibara alarak bunlara da bu kanunda bir yenilik olarak bir ferahlık getirmiş olmasından dolayı arkadaşımızı desteklememiz iktiza eder.

Kanun bir kısmiyle yer altında çalışan işçi vatandaşlarımıza mutlaka bir ferahlık getirecektir, ama bu ne sonuncudur ne de ilkincidir. Elbette ki, bu tekâmüle göre, inkişafa göre bâzı yenilikler getirecektir. Çünkü 506 sayılı Kanun çıktığı zaman bundan bahsedilmemişti. Fakat zaruretler ve ihtiyaçlar icabettirdiği zaman daha birtakım yenilikler gelebilecektir. Teknik tekâmüle uygun olarak gönül ister ki, işçilerimizin yer altındaki şartları yer üstünde çalışan işçilerimizin şartlarına uygun hale getirilebilsin. Ama bu imkânlar bugün memleketimizde temin edilemediğine göre, yıpranmanın karşılığı bir nebze olsun bu kanunla temin edilecektir. Ben şahsan birinci maddenin getirmiş olduğu imkânlar yanında, arkadaşımızın teklif etmiş olduğu önergenin de desteklenmesini arkadaşlarımdan rica etmek istiyorum. Desteklendiği ve bu yenilik kabul edildiği takdirde 506 sayılı Kanun daha istifadeli, daha faydalı bir hale getirilecektir. Bilhassa maden işçileri biliyorsunuz...

BAŞKAN — Sayın Kılıç, sözünüz daha bitmiyor mu?

İLYAS KILIÇ (Devamla) — Bağlıyorum Sayın Başkanım, özür dilerim, sizi ikaz etmek mecburiyetinde bıraktığım için.

Çeltik bölgesinde biliyorsunuz geçen sene, iki sene evvel bir çökme olmuştu. Daha hâlâ kazaya uğrıyanların cesetlerini çıkarmakla meşgulüz. Bu insanların çalıştığı şartlar nazarı itibara alınarak getirilmiş olan bu önerge yerindedir, ben arkadaşlarıma teşekkür ederim, önergenin de kabulünü istirham ederim. Saygılarımla.

BAŞKAN — Birinci madde üzerinde yeterlik önergesi gelmiştir, okutuyorum efendim.

Yüksek Başkanlığa

Kanunun birinci maddesi üzerinde kâfi derecede müzakere yapılmıştır. Kifayeti arz ve teklif ederim.

İzmir
Enver Turgut

BAŞKAN — Önergeyi oylarınıza arz ediyorum. Kabul edenler... Kabul etmiyenler... Yeterlik önergesi kabul edilmiştir.

Madde üzerinde değişiklik önergeleri vardır, okutuyorum efendim.

Millet Meclisi Başkanlığına

1 nci maddenin (D) fıkrasının altına aşağıdaki fıkranın eklenmesini arz ve teklif ederim. Saygılarımla.

Zonguldak
Kemal Doğan Sungun

Eklenecek fıkra : «Bunun yanında her türlü izabe, döküm, fırın, ocak ve potaları ile sıcak haddeleme işlemlerinde, haddelerin ve yukarıda belirtilen bunlara benzer tesislerin hemen yanında yüksek suhunete daimi şekilde mâruz bulunan sigortalı da yukarıdaki birinci fıkrada yazılı şartları haiz olduğu takdirde aynı haklardan faydalanır.

Ancak yukarıda genel olarak sayılan yüksek suhunete mâruz iş yerlerinin tesbitinde Çalışma Bakanlığı yetkili olup, onun yürütülmesi bu kanunun yayımı tarihinden itibaren en geç altı ay içerisinde adı geçen bakanlıkça hazırlanacak bir tüzük çerçevesinde yapılır.»

Meclis Başkanlığına

Sayın Kemal Doğan Sungun'un ek fıkra ilâvesi ile ilgili önergesindeki yaş haddinin 55 olarak kabulünü arz ve teklif ederim. Saygılarımla.

Sakarya
Muslihittin Gürer

BAŞKAN — Sayın Bakan buyurunuz efendim.

ÇALIŞMA BAKANI ALİ NAİLİ ERDEM (İzmir) — Sayın Başkan, muhterem milletvekilleri, önergeler insaf ve şefkat ölçüleri içinde mütalâa edildiği takdirde, bu teklife iştirak etmemeye imkân yok. Fakat sosyal sigortalar konusunda şefkat ve insaf ölçüleri yanında, matematik ifade neticeye hâkim unsur olarak bütün dünyada tatbik edilmektedir. Bu bir hesap meselesidir. Bugün Sosyal Sigortalar Kurumu kendi iç bünyesinde Hazineye yük olmadan çarkını işletmektedir. Ancak bu tarz kanun teklifleri ile Sosyal Sigortalar Kurumuna tahmil edilecek yük hesabedilmezse İktisadi Devlet Teşekküllerinin Hazineye bugün nasıl bir yük olduğu aşikâr ise yarın bu tarz tekliflerle Sosyal Sigortalar Kurumunun Hazineye bir yük haline gelmiyeceğini hiçbir arkadaşım buradan iddia edemez. Bu konu, kanun teklifinde bulunan arkadaşlarımız tarafından daha evvel komisyonda dile getirilmiştir. Bu bir aktüer hesaptır. Bu hesap yapılmıştır. Aktuarya hesapları yapılmadan sigortalar üzerine vâki tekliflerin hiçbir zaman itibar görmez. Bunun en tipik misalini bir geçmiş hâdiseyi muhterem Heyetinize hatırlatmak istiyorum. Buna benzer bir konu, sigorta mevzuunda Ruzvelt'e vâki bir teklif çıkarılmıştır. Ruzvelt'in bu teklif karşısında sorduğu sual şu : «Bu teklifin sosyal sigortalara tahmil ettiği yük on sene sonra nedir»? Verilen cevap şu : «On seneye kadar müspet, on seneden sonra menfi.» Cevap şu; «Bu teklifi, bu kanunu şu anda reddediniz.»

Muhterem arkadaşlarım, aktüer hesabı yapılmıyan bir meselede, sadece insaf ölçüleriyle mütalâa etmek suretiyle hâdiseyi bir önerge haline getirmenin, işçilere Türkiye'de sosyal hayata, Türkiye'de sosyal güvenliğe fayda sağlıyacağını iddia etmek fevkalâde hatalıdır. Müsaade edersenız verilen önergeye müteallik Türkiye'de aynı hayat şartları içinde yaşıyan 33 insan grupu vardır. Bunları Muhterem Heyetinize okuyorum: 506 sayılı Kanun yürürlüğe girmeden önce 6900 sayılı Kanuna göre yürürlükte bulunan nizamname, bu nizamnamenin 3 ncü bölümü madde 9. — Başlık şudur: «Ağır ve yıpratıcı işler» Şimdi bunları okuyorum, Muhterem Heyetinize. «Amelenin yeraltı ve su altı işleri aynı derecede tehlikelidir.» sayın önerge sahibi arkadaşımın verdiği gibi.

«İki atmosferden yüksek hava tazyiki altında yapılan işler, ağır sanayide veya fabrikalarda metal ve halitalarda eritme, tasfiye ve döküm işleri; haddahanelerde haddeciler tarafından yapılan sıcak haddecilik işleri; sıcak demir ve çelikleri el ile dökme ve şekillendirme

işleri; fabrikalarda yüksek suhunet karşısında demirleri tavlama ve suvarma işleri; kömür ve buharla müteharrik lokomotiflerde makinistlik ve ateşçilik; çimento fabrikalarında fırın altında» ki, - Bu yerlere cehennemlik denir - «cehennemlikte yapılan işler; fazla gürültülü ve ihtizaz yapan makina ve aletlerde şahsan gürültü ve ihtizaza maruz kalarak çalışanlar tarafından yapılan işler. Cam sanayiinde; üfürmek suretiyle veya otomatik makinalarda yüksek suhunet karşısında yapılan şekillendirme işleri doğrudan doğruya yüksek harareta maruz bulunmak suretiyle adele fazla zebredilerek sarf edilen işler. Patlayıcı maddeler imalâthanelerinde yapılan nitrasyon işleri, çok dar ve sıkışık yerlerde yapılan madeni inşaat, tamirat, temizleme ve boya işleri...»

Muhterem arkadaşlar, tamamı 33 maddedir, ben sizlere sadece 13 maddeyi okudum.

BAŞKAN — Sayın Bakan, yalnız önerge üzerinde konuşsanız.

ÇALIŞMA BAKANI ALİ NAİLİ ERDEM (Devamla) — Ben bu önerge hakkında açıklama yapmazsam önergenin ne kadar dar bir önerge olduğunu, oysaki genişletilmesi icabederse 33 kolunun teşmil edilmesi lâzımgeldiğini, 33 iş koluna teşmil edildiği takdirde, işyerine teşmil edildiği takdirde de bunun aktüer hesaplarının yapılmadığını, aktüer hesapları yapılmıyan sigorta mevzuunda milletvekillerinin önerge vermelerinde sadece şefkat, merhamet, sosyal adalet duyguları hâkim olduğunu, oysaki sigorta mevzuunda, esasının insan güvenliğinin teminat altına alma müessesesi olduğunu, bunda mühim olan şeyin hesap olduğunu izah etmek istedim. Bunların hesaplarını yapmadan bu tarz tekliflere evet demeye imkân yoktur. Ancak bu kanun teklifi üzerinde Hükümet olarak teklif sahiplerinden öteye işçilerin lehine haklar getirmiş durumdayız. 506 sayılı Kanundan evvel 6900 sayılı Kanuna göre sağlanan prim hakkı, yani prim ödeme miktarı % 14,85 iken bu kanunla % 14 e indirilmiştir. 506 sayılı Kanuna göre ki, 6900 sayılı Kanuna göre daha mütekâmil bir kanundur, yeraltında çalışan işçilere bir tefrik yapılmaksızın bütün yerüstünde çalışan işçilere aynı muameleye tabi kılınmıştır.. Biz bundan öteye gitmişizdir, teklif sahiplerinin ortaya koymuş oldukları yeraltında çalışan işçiler için yaş haddinin 50 yaşına indirilmesinde biz Hükümet olarak getirilen teklifin ötesinde teklifler getirmişizdir. Şu hale göre verilmiş olan önerge kabul edildiği takdirde, bunun hesabı yapılmamıştır. Umumi Heyetten şunu rica ediyorum; bunun hesabı yapılmadan, bunun malî portesi hesaplanmadan, bunun Sosyal Sigortalara tahmil edeceği yük bilinmeden böyle bir önergenin kabulü fevkalâde hatalıdır. Bunun üç sene sonra, bunun beş seen sonra ne tahmil edeceğini bilmemekteyiz. Bu itibarla ben Muhterem Heyetten şunu rica ediyorum; bu önerge değil ama, önerge sebebiyle konuşan arkadaşların bir noktai nazarına iltifat ediyoruz, Hükümet olarak esasen de yalnız yeraltında çalışanların değil, yalnız ağır ve tehlikeli işlerde çalışanların değil tüm, bütün işçilere kabul edilmiş emeklilik yaşını, 60 yaşın Türkiye'nin gerçeklerine uygun olup olmadığı hususunda yeni bir çalışma vardır. Bu yaşın 55 mi, 58 mi olup olmadığı hususunda çalışmalar devam etmektedir. Bu çalışmalar içerisinde sayın önerge sahibi arkadaşlarımızın verdiği ağır ve tehlikeli işlerde çalışanların da yaş haddinin 55 olup olmıyacağı hususunda ancak aktuvarya hesaplarının sonunda bu meydana çıkacaktır. Lûtfediniz bu önergelere iltifat buyurmayınız, Hükümetin yapmış olduğu çalışmaları neticesinde zaten teklif huzurunuza gelecektir. Meseleyi o zaman aktuarya hesaplariyle Muhterem Heyetinize sunmak suretiyle Hükümetçe, gelecek olan bu teklife Muhterem Heyetinizin iltifat etmesini o tarihte istiyeceğiz. Bu itibarla bu önergelerin hesabı yapılmadan, mücerret böyle bir teklife itibar etmenin doğru olmıyacağı kanaatini ifade etmek isterim. Hürmetlerimle.

KEMAL DOĞAN SUNGUN (Zonguldak) — Sayın Başkanım, Sayın Bakandan bir sorum var.

BAŞKAN — Buyurun efendim.

KEMAL DOĞAN SUNGUN (Zonguldak) — Sayın Bakan, eğer bu yaş haddi 55 olarak kabul edilirse bu takdirde bunun malî portesi ne olacaktır? Bir hesabı yapılmadığını ifade buyurdular Sayın Bakan; bunun hesabının bizim tarafımızdan mı, Bakanlık tarafından mı yapılmadığını anlıyamadım. Bakanlığın bir hesabı varsa istirham ederim, tenvir etme bakımından.

ÇALIŞMA BAKANI ALİ NAİLİ ERDEM (Devamla) — Bu hesabı eğer Hükümetten soruyorsanız bunun hesapları devam etmektedir ve yapılmamıştır.

BAŞKAN — Buyurun efendim, Sayın Türkay sorunuzu sorun.

HASAN TÜRKAY (Ankara) — Sayın Bakanımız konuşmalarında bu kanunla işçilerimiz lehine primler indirildi dedi. Eski hesaba göre yüzde 14,85 ödeniyordu, şimdi yüzde 14, yani 0,85 işçi lehine bir prim ödeme var diyor. Şimdi bu takririn kapsamına giren iş kolunda çalışan işçilerin adedi, bizim yaptığımız hesaba göre 30 000 i geçmemektedir. Şu halde 30 000, senede 0,85 ten acaba ne tutar Aktuaryal hesap budur işte. 55 yaşında emekliye ayrılan işçi primini yine bugünkü gibi vermek istemiyor. Primini yükseltmek suretiyle vermek istiyor. Kurumun malî gücü bunu karşılıyabilir.

ÇALIŞMA BAKANI ALİ NAİLİ ERDEM (Devamla) — Sayın Meclis Reisi müsaade eder misiniz cevap vereyim.

BAŞKAN — Buyurun efendim.

ÇALIŞMA BAKANI ALİ NAİLİ ERDEM (Devamla) — Sayın Hasan Türkay Beyin zannediyorum hesabı yanlıştır. Evvelâ Hükümet olarak ortaya koyduğum görüş şudur; önergede espiri şöyle kabul edilmiş: Toprak altında çalışan işçilerin hayat şartlarına benzer iş kollarında çalışanlardan bir grupu alınmak suretiyle bunlara da aynı hakların verilmesi arzu edilmektedir. Esas espiri bu. Muhterem Heyetinize diyoruz ki, bu esas, ağır ve tehlikeli işlerde çalışanlar demektir. Ağır ve tehlikeli işlerde çalışanlar sadece bu önergenin kapsamı içinde bulunan, dar bir çerçevenin içinde bulunan iş grupu değildir. Ağır ve tehlikeli işlerde çalışanların bir hayli nisbeti daha geniştir. Eğer sosyal adalet ölçülerini koymak istiyorsanız bunun adını şöyle tasrih etmek suretiyle, izabede, haddanelerde çalışanlar demek değil, ağır ve tehlikeli işlerde çalışanlar aynı haklardan istifade eder demek lâzımdır. Esası budur. Bunu diyebilmek içinde müsaade buyurursanız bu bir aktüer hesaptır. Aktüer hesabı da Sayın Hasan Türkay Beyin ortaya koyduğu şekilde yapmaya imkân yoktur. Bu kanun teklifi üzerinde Sayın Hasan Türkay Bey gayet iyi hatırlıyacaklardır ki Bakanlıkta, komisyonda ince elenip sık dokunmuştur. Uzun hesapları yapılmıştır bunun. Aktüerya hesapları en güç olan hesaplardır ve bunun mücerret rakamlar içerisinde biranda, bir çırpıda bitirilmesine imkân yoktur. Ben Muhterem Heyetinize sözlerimin arasında şunu belirttim: 60 olan emeklilik yaş haddinin Türkinin gerçeklerine uymadığı hususdaki çalışmalar devam etmekte; böylece ortaya bir yaş çıkacaktır. Bu yine 60 mı, 55 mi çıkacaktır, bilmiyorum. Ama biran için 55 çıktığını düşünelim. Bu hesap içerisinde ağır ve tehlikeli işlerde çalışanlar, Sayın Müslihittin Gürer ve Kemal Doğan Sungun tarafından verilen önergelerde belirtilen iş kolunda çalışan insanlardır. Bu ağır ve tehlikeli işyerlerinde çalışanlar için de bir hesap gelecek önünüze. Bu rakam ya 52 yaş, ya 50 yaş olacak. İşte müsaade ederseniz bu hesap huzurunuza gelsin. Bu hesap huzurunuza gelecek. Çünkü, teklif geldiği zaman bunun hesabını yaptık. Onun için, ama buna 55 derseniz, bunun hesabı yapılmamıştır. Sosyal Sigortalar Kurumuna ne kadar yük tahmil ediyorsunuz, bilmiyoruz. Sosyal Sigortalar Kurumunun devamlı surette Sağlık Sigortası açık vermektedir, bu bir vakıa ve ihtiyarlık sigortasından kapatılmaktadır. Bu ne zamana kadar devam edecektir, bilmiyoruz. Muhterem Heyetiniz ister mi ki, beş sene sonra bugünkü, İktisadi Devlet Teşekkülleri gibi Sosyal Sigortalar Kurumunun da açıklarını Hazineden kapatmak gibi bir mecburiyetle karşı karşıya kalalım Hayır. Eğer bunu istemiyorsanız müspet ilmin kurallarını buraya getirelim. Aktüer hesaplarını bulalım. Muhterem Heyetinizden istediğimiz budur. Arz ederim, hürmetlerimle.

BAŞKAN — Önergeyi tekrar okutup...

MUSLİHİTTİN GÜRER (Sakarya) — Sayın Başkanım, efendim bendeniz vermiş olduğum önergemi Sayın Bakanın istikbale muzaf olgun beyanı karşısında geri almaktayım.

BAŞKAN — Geriverilmiştir, efendim.

(Zonguldak Milletvekili Kemal Doğan Sungun'un önergesi tekrar okundu)

BAŞKAN — Geri mi alıyorsunuz?.

KEMAL DOĞAN SUNGUN (Zonguldak) — Bendeniz, Sayın Bakanın izahatından sonra ve bilhassa kendisinin buradaki ifadelerinden yeni bir tasarı hazırlatma hususunu da bir

vait olarak telâkki ettiğimden, konuşmalarımda önergeme uygun olma şeklinde telâkki ettiğimden, önergemi geri alıyorum.

BAŞKAN — Geriverilmiştir.

Şu halde birinci maddeyi oylarımıza arz ediyorum:. Kabul edenler... Kabul etmiyenler... Birinci madde kabul edilmiştir.

Madde 2. — 506 sayılı Kanunun 73 ncü maddesinin (D) fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:.

D) Mâlûllük, yaşlılık ve ölüm sigortaları pirimi, sigortalının kazancının % 11 idir. Bunun % 5 i sigortalı hissesi, % 6 sı işveren hissesidir.

Ancak, maden işyerlerinin yeraltı işlerinde çalışanlar için mâlûllük, yaşlılık ve ölüm sigortaları, pirimi sigortalının kazancının % 14 üdür. Bunun % 6 sı sigortalı hissesi % 8 i de işveren hissesidir.

BAŞKAN — 2 nci madde üzerinde söz istiyen? Yok. 2 nci maddeyi oylarınıza sunuyorum... Kabul edenler... Etmiyenler... 2 nci madde kabul edilmiştir

Madde 3. — Evlenme dolayısiyle işlerinden ayrılan kadın sigortalılara kendileri ve işverenleri tarafından 5417, 6900 ve 506 sayılı kanunlara göre ödenen mâlûllük, yaşlılık ve ölüm sigortaları pirimlerinin yarısı, yazılı talepleri üzerine, toptan ödeme şeklinde verilir.

İşten ayrıldıkları tarihten itibaren bir sene içinde evlenmiş veya evlendikleri tarihten itibaren bir sene içinde işinden ayrılmış olan kadın sigortalılar, evlenme dolayısiyle işten ayrılmış sayılırlar.

Evlenmeleri dolayısiyle toptan ödemeden faydalanmış bulunan kadın sigortalılardan 506 sayılı Kanuna tabi bir işe girenler, kendilerine verilen primleri aldıkları tarihten itibaren % 5 faizi ile Sosyal Sigortalar Kurumuna iade ettikleri takdirde sigortaya tabi eski hizmetleri 506 sayılı Kanunun tatbikatında nazara alınır. Toptan ödeme seklinde aldıkları pirimleri Sosyal Sigortalar Kurumuna iade etmiyenlerin sigortalılık süreleri, 506 sayılı Kanuna tabi işlere yeniden girdikleri tarihten başlar.

BAŞKAN — 3 ncü madde üzerinde bir önerge vardır, düzeltme önergesi komisyonun okutuyorum.

Yüksek Başkanlığa

3 ncü maddenin kanun tekniği bakımından aşağıdaki şekilde düzenlenmesi gerektiğinden, bu şekliyle okunarak oylanmasını arz ve teklif ederim.

İzmir
Enver Turgut

Madde 3. — 506 sayılı Kanuna aşağıdaki madde eklenmiştir:

Ek madde —..

BAŞKAN — Komisyon katılıyor mu?

BÜTÇE KOMİSYONU ADINA CEVAT ÖNDER (Erzurum) — Plân Komisyonu olarak biz katılmıyoruz.

BAŞKAN — Komisyon katılmıyor, önergeyi oylarınıza arz ediyorum... Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmemiştir.

Maddeyi okunduğu şekilde oylarınıza sunuyorum... Kabul edenler... Etmiyenler... Madde okunduğu şekilde kabul edilmiştir.

Madde 4 ü okutuyorum

Madde 4. — 506 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici 21 nci madde eklenmiştir.

Geçici madde 21. — 1 . 3 . 1965 tarihi ile bu kanunun yürürlüğe girdiği tarih arasındaki sürede evlenmeleri dolayısiyle işlerinden ayrılmış bulunan kadın sigortalılardan yazılı talepte bulunanlar hakkında da, bu kanunun 3 ncü maddesinde belirtilen esaslar dairesinde gerekli işlem yapılır.

BAŞKAN — Madde üzerinde söz istiyen? Yok, 4 ncü maddeyi oylarınıza arz ediyorum: Kabul edenler... Kabul etmiyenler... 4 ncü madde kabul edilmiştir.

Madde 5. — 506 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici 22 nci madde eklenmiştir.

Geçici madde 22. — 1 . 4 . 1950 tarihinden bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihe kadar maden isyerlerinin yeraltı işlerinde mâlûllük, yaşlılık ve ölüm sigortalarına tabi olarak çalışmış bulunan sigortalıların, bu hizmetleri, bunların çalıştıkları işyerlerinden alacakları örneği kurumca hazırlanacak belgeleri Sosyal Sigortalar Kurumuna vermeleri suretiyle tevsik edilir.

Geçici 8 nci maddedeki çalışma belgelerinin düzenlenmesi bakımından işverenler ve si-

gortalılar için belirtilen hükümler, yeraltı hizmetlerine ait çalışma belgeleri hakkında da uygulanır.

BAŞKAN — Madde üzerinde söz istiyen? Yok... Maddeyi oylarınıza arz ediyorum- Maddeyi kabul edenler... Kabul etmiyenler... 5 nci madde kabul edilmiştir.

Madde 6. — Bu kanun, yayımı tarihini takibeden ve 506 sayılı Kanun gereğince Sosyal Sigortalar Kurumuna işveren tarafından tevdi edilmekte olan üç aylık pirim bordrolarının ilgili bulunduğu dönem başından itibaren uygulanır.

BAŞKAN — 6 ncı madde üzerinde söz istiyen?... Yok. Maddeyi oylarınıza arz ediyorum. Kabul edenler... Kabul etmiyenler.. Kabul edilmiştir.

Madde 7. — Bu kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

BAŞKAN — 7 nci madde üzerinde söz istiyen?.. Yok. Maddeyi oylarınıza arz ediyorum.. Kabul etmiyenler... Kabul edilmiştir.

KAYA ÖZDEMİR (İstanbul) — Sayın Başkanım, tümü hakkında konuşmak istiyorum.

BAŞKAN — Tümü hakkında M. P. Grupu adına Sayın Hilmi İşgüzar, buyurunuz efendim.

M. P. GRUPU ADINA HİLMİ İŞGÜZAR (Sinop) — Sayın Başkan, muhterem milletvekilleri; 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun 60 ncı maddesine bir fıkra ilâve edilmesine dair olan ve bir geçici maddeyi de ihtiva eden kanun tasarısının tümü üzerinde ve lehte olmak üzere görüşlerimizi arza çalışıyorum.

Bütün dünya memleketlerinde yeraltında çalışan işçilerin hayat şartları diğer yerlerdeki iş kollarında çalışan işçilerin havat şartlariyle bir değildir ve oldukça değişiklik arz etmektedir. Kaldı ki, bizim memleketimizde yer altında çalışan insanların hayat şartları daha ağırdır. Çünkü buradaki jeolojik ve topoğrafik yapı itibariyle daha engebeli, daha tehlikeli ve çalışma bakımından daha güçtür. Meselâ Fransa'nın Alsace - Lorraine mıntakasında, Belçika'da, Almanya'daki yeraltında 300 den başlayıp 700 e ve bazan 1 500 e kadar inen, yeraltında çalışan maden işçilerinin durumu bizim memleketimizdeki işçilerimizle mukayese edildiği zaman, asgari oradaki teknik mühendislerin ifadesine göre tehlike bakımından yüzde 30 un üzerinde bizimkileri daha tehlikelidir. Bu bakımdan kanun çok yerindedir. Esasında bu kanun daha iyimser bir şekilde getirilmiştir. Yani Hükümet, bilhassa Çalışma Bakanlığını tedvir eden arkadaşlarımız daha hüsnüniyetli bir şekilde bu kanunu ele almışlar ve yaş haddini 50 olarak göstermişlerdir. Diğer memleketlerde bu, 55 olarak kabul edilmiştir. Fakat, şurası da bir gerçektir ki, bizim memleketimizde yaşıyan insanların ortalama yaş seviyeleri elbetteki çalışma ve geçim seviyeleri itibariyle diğer memleketlerle mukayese edilemez. Bu bakımdan olacak ki, bu kanun diğer modern, demokratik, insan hak ve hürriyetlerine önem verilen memleketlerinkinden daha avantajlı olarak ele alınmıştır. Bu bakımdan biz bunu takdirle anıyoruz.

Hakikaten yer altında çalışan insanların durumları bizim memleketimizde her an ve her zaman tehlike ile karşıkarşıyadır. Moral bakımından çökertici mahiyettedir. Çalışma şartları çok anormaldir ve bu kanun tasarısı Anayasamızda yer almış olan ve işçilerin emeğinin karşılığının verilmesini sağlayıcı tedbirlerden bahseden maddelerine de çok iyi bir şekilde uygun olarak tedvin edilmiştir. Çalışma hakkı ve ödevi konusunu ele alan Anayasanın 42, 43, 44, 45 nci maddeleri ile bu kanun tasarısını birlikte mütalâa ettiğimiz zaman hakikaten Anayasa ilkelerine en yakın olarak tedvin edilmiş olan bir kanun olarak mütalâa ediyoruz.

BAŞKAN — Müddetinizin 5 dakika ile kayıtlı olduğunu ve bir dakikanızın kaldığını hatırlatırım Sayın İşgüzar.

M. P. GRUPU ADINA HİLMİ İŞGÜZAR (Devamla) — Bu bakımdan biz Anayasanın 45 nci maddesinde yer alan ücrette adalet sağladığı gibi, sağlık bakımından, sosyal güvenlik haklarını tam olarak alabilme bakımından bu kanunu çok yerinde görmekteyiz. Hattâ, Anayasanın 49 ncu maddesi : «Devlet herkesin beden ve ruh sağlığı içerisinde yaşıyabilmesi ve tıbbi bakım görmesini sağlamakla ödevlidir.» Âmir hükmünün iyi bir şekilde akislerini bu kanunda görüyoruz. Bu bakımdan bu kanunun lehinde olduğumuzu burada beyan ederken Çalışma Bakanlığının her konuda olduğu gibi, bu konudaki çalışmalarından dolayı da kendilerini tebrik eder, hürmetlerimi sunarım.

BAŞKAN — Muhterem arkadaşlar, kanunun tümünü oylarınıza arz ediyorum : Kabul edenler... Kabul etmiyenler... Kanun Meclisimizce kabul edilmiştir. Hayırlı olsun efendim.

2. — Karayolları Genel Müdürlüğü 1962 bütçe yılı Kesinhesabına ait uygunluk bildiriminin sunulduğuna dair Sayıştay Başkanlığı tezkeresi ile Karayolları Genel Müdürlüğü 1962 bütçe yılı Kesinhesap kanunu tasarısı ve Sayıştay Komisyonu raporu (3/151, 1/34) (S. Sayısı : 149) (1)

BAŞKAN — Bu tasarının müzakeresine başlıyoruz.

Sayıştay Komisyonu ve Hükümet yerini alsın.

Öncelik vardır, okutuyorum.

Yüksek Başkanlığa

Bugünkü gündemin bir defa görüşülecek işler arasında bulunan ve gündemde uzun zamandan beri sıra beklemekte bulunan Karayolları Genel Müdürlüğü 1962 bütçe yılı Kesinhesabına ait uygunluk bildiriminin sunulduğuna dair Sayıştay Başkanlığı tezkeresi ile Karayolları Genel Müdürlüğü 1962 bütçe yılı Kesinhesap kanunu tasarısı 149 sayısı ile basılıp dağıtılmış bulunmaktadır.

Öncelik ve ivedilikle görüşülmesinin teminini ar ve teklif ederim.

Sayıştay Komisyonu Başkanı
Sinop
Mustafa Kaptan

BAŞKAN — Önceliği oylarınıza arz ediyorum. Kabul edenler... Etmiyenler... Öncelik kabul edilmiştir.

Tümü üzerinde söz istiyen var mı efendim? Yok.

Maddelere geçilmesini oylarınıza arz ediyorum. Maddelere geçilmesini kabul edenler... Etmiyenler... Maddelere geçilmesi kabul edilmiştir.

Bir defa görüşülecek kanunlar olduğundan ivediliğe lüzum yoktur, efendim.

Birinci maddeyi okutuyorum.

---

(1) 149 S. Sayılı basmayazı tutanağın sonuna eklidir.

Karayolları Genel Müdürlüğü 1962 bütçe yılı Kesinhesap Kanunu

Madde 1. — Karayolları Genel Müdürlüğünün 1962 bütçe yılı genel harcaması bağlı (A/1) ve (A/2) işaretli cetvellerde gösterildiği veçhile;

a) 26 630 755,67 lirası âdi bütçe giderlerine, 775 756 726,57 lirası yatırım giderlerine,

b) 11 628 042,17 lirası özel kanunlar gereğince ödenek kaydedilen paralardan yapılan yatırım giderlerine aidolmak üzere, toplam olarak 814 015 524,41 liradır.

BAŞKAN — Birinci madde hakkında söz istiyen?.. Yok.

Maddeyi oylarınıza arz ediyorum. Kabul edenler... Etmiyenler... Birinci madde kabul edilmiştir.

İkinci maddeyi okutuyorum.

Madde 2. — Karayolları Genel Müdürlüğünün 1962 bütçe yılı gelirlerinden yapılan tahsilât bağlı (B) işaretli cetvelde gösterildiği üzere 793 208 095,25 lirası normal gelirlerden yapılan tahsilâttan, 11 646 291,30 lirası da özel kanunlar gereğince elde olunan gelir tahsilâtından olmak üzere toplam olarak 804 854 387,15 liradır.

BAŞKAN — Madde üzerinde söz istiyen?.. Yok.

Cetvelleriyle birlikte 2 nci maddeyi oylarınıza arz ediyorum. Kabul edenler... Kabul etmiyenler... İkinci madde kabul edilmiştir.

Madde 3. — Genel Müdürlüğün 1962 bütçe yılı genel giderleri ile aynı yılın gelir tahsilâtı arasındaki farkı teşkil eden 9 161 137,26 lira Genel Müdürlük imkânları ile karşılanmıştır.

BAŞKAN — Madde üzerinde söz istiyen var mı efendim?.. Yok.

Maddeyi oylarınıza arz ediyorum. Kabul edenler... Kabul etmiyenler... 3 ncü madde kabul edilmiştir.

Madde 4. — 3010 sayılı Kanun gereğince gelecek yıllarda mahsubu yapılmak üzere avans olarak ödenip, (A/1) ve (A/2) işaretli cetvelin ilgili sütunlarında gösterilen 31 065 502,54 lira ödenekten mevkuf tutulmuştur.

BAŞKAN — 4 ncü madde üzerinde söz istiyen?... Yok.

Cetveleriyle birlikte 4 ncü maddeyi kabul edenler... Kabul etmiyenler... 4 ncü madde kabul edilmiştir.

Madde 5. — Karayolları Genel Müdürlüğü 1962 yılı Bütçe Kanununun 10 ncu maddesi gereğince 911 nci özel bölüme ödenek kaydolunan 19 255 864,17 liradan 1962 yılı içinde harcanmıyan 7 627 822 lira 1963 yılına devredilmiştir.

BAŞKAN — Madde üzerinde söz istiyen?.. Yok.

Maddeyi oylarınıza arz ediyorum. Kabul edenler... Kabul etmiyenler... 5 nci madde kabul edilmiştir.

Madde 6. — Karayolları Genel Müdürlüğünün 1962 bütçe yılı ödeneğinden harcanmıyan ve ilişik (A/1) ve (A/2) işaretli cetvellerin ayrı sütunlarında gösterilen 29 066 509,76 lira yok edilmiştir.

BAŞKAN — Madde üzerinde söz istiyen?.. Yok.

Maddeyi oylarınıza arz ediyorum. Kabul edenler... Kabul etmiyenler... 6 ncı madde kabul edilmiştir.

Madde 7. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN — Yedinci madde üzerinde söz istiyen?.. Yok.

Maddeyi oylarınıza arz ediyorum. Kabul edenler... Kabul etmiyenler.. 7 nci madde kabul edilmiştir.

Madde 8. — Bu kanun hükümlerini Maliye ve Bayındırlık Bakanları yürütür.

BAŞKAN — 8 nci madde üzerinde söz istiyen?.. Yok.

Maddeyi oylarınıza arz ediyorum. Kabul edenler... Kabul etmiyenler... 8 nci madde kabul edilmiştir.

Kanunun tümü üzerinde söz istiyen?.. Yok.

Tasarının tümü açık oyunuza sunulmuştur.

Kutular sıralar arasında dolaştırılacaktır, lûtfen oylarınızı kullanınız.

3. — Karayolları Genel Müdürlüğü 1963 bütçe yılı Kesinhesabına ait uygunluk bildiriminin sunulduğuna dair Sayıştay Başkanlığı tezkeresi ile Karayolları Genel Müdürlüğü 1963 bütçe yılı Kesinhesap kanunu tasarısı ve Sayıştay Komisyonu raporu. (3/251, 1/49) (S. Sayısı : 148) (1)

---

(1) 148 S. Sayılı basmayazı tutanağın sonuna eklidir.

BAŞKAN — Önceliği hakkında bir önerge vardır. Öncelik önergesini okutuyorum efendim.

Yüksek Başkanlığa

Bugünkü gündemin bir defa görüşülecek işler arasında bulunan ve gündemde uzun zamandan beri sıra beklemekte bulunan «Karayolları Genel Müdürlüğü 1963 bütçe yılı Kesinhesabına ait uygunluk bildiriminin sunulduğuna dair Sayıştay Başkanlığı tezkeresi ile Karayolları Genel Müdürlüğü 1963 bütçe yılı Kesinhesap kanunu tasarısı. 148 S. Sayısı ile basılıp dağıtılmış bulunmaktadır.

Öncelik ve ivedilikle görüşülmesinin temininî arz ve teklif ederim.

Sayıştay Komisyonu Başkanı Y.
Kütahya
Mehmet Ersoy

BAŞKAN — Öncelik önergesini oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Kabul etmiyenler... Öncelik önergesi kabul edilmiştir.

Tümü üzerinde söz istiyen?.. Yok.

Maddelere geçilmesini oylarınıza arz ediyorum. Maddelere geçilmesini kabul edenler... Kabul etmiyenler... Öncelikle görüşülmesi kabul edilmiştir.

Birinci maddeyi okutuyorum efendim.

Karayolları Genel Müdürlüğü 1963 yılı Kesinhesap Kanunu

Madde 1. — Karayolları Genel Müdürlünün 1963 bütçe yılı genel harcaması bağlı (A/1) ve (A/2) işaretli cetvellerde gösterildiği üzere,

a) 30 370 550,78 lirası cari bütçe giderlerine, 863 077 534,95 lirası da yatırım giderlerine,

b) 21 824 122,58 lirası özel kanunlar gereğince ödenek kaydedilen paralardan yapılan yatırım giderlerine aidolmak üzere toplam olarak 915 272 208,31 liradır.

BAŞKAN — Madde üzerinde söz istiyen, yok. Maddeyi cetvelleriyle birlikte oylarınıza arz ediyorum: Kabul edenler... Etmiyenler... Birinci madde kabul edilmiştir.

Madde 2. — Karayolları Genel Müdürlüğünün 1965 bütçe yılı gelirlerinden yapılan tahsilât bağlı (B) işaretli cetvelde gösterildiği üzere 909 517 989,20 lirası normal gelirlerden ya-

pılan tahsilâta, 21 830 410,66 lirası da özel kanunlar gereğince elde olunan gelir tahsilâtına aidolmak üzere toplam olarak 931 348 399,86 liradır.

BAŞKAN — Madde üzerinde söz istiyen, yok. Maddeyi oylarınıza arz ediyorum: Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

Madde 3. — 2 nci maddede yazılı gelir toplamı ile 1 nci maddede yazılı gider toplamı arasındaki farkı teşkil eden 16 076 191,55 lira gelir fazlası olarak kalmıştır.

BAŞKAN — Madde üzerinde söz istiyen, yok. Maddeyi oylarınıza arz ediyorum: Kabul edenler... Kabul etmiyenler... Üçüncü madde kabul edilmiştir.

Madde 4. — 3010 sayılı Kanun gereğince gelecek yıllarda mahsubu yapılmak üzere bütçenin (A/2) işaretli cetvelin tertiplerinden 65 311 395,22 lira avans verilmiş ve ödeneği mevkuf tutulmuştur.

BAŞKAN — Madde üzerinde söz istiyen, yok. Maddeyi oylarınıza arz ediyorum: Kabul edenler... Kabul etmiyenler... Dördüncü madde kabul edilmiştir.

Madde 5. — Karayolları Genel Müdürlüğü 1963 bütçe Kanununun 10 ncu maddesi gereğince 911 nci özel bölüme ödenek kaydolunan 25 283 739,99 liradan 1963 yılı içinde harcanmıyan 3 459 617,41 lira 1964 yılına devredilmiştir.

BAŞKAN — Madde üzerinde söz istiyen, yok. Maddeyi oylarınıza arz ediyorum: Kabul edenler... Kabul etmiyenler... Beşinci madde kabul edilmiştir.

Madde 6. — Karayolları Genel Müdürlüğünün 1963 bütçe yılı ödeneğinden harcanmıyan ve ilişik (A/1) ve (A/2) işaretli cetvellerin ayrı sütunlarında gösterilen 13 549 380,43 lira yok edilmiştir.

BAŞKAN — Madde üzerinde söz istiyen, yok. Maddeyi oylarınıza arz ediyorum: Kabul edenler... Kabul etmiyenler... Altıncı madde kabul edilmiştir.

Madde 7. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN — Madde üzerinde söz istiyen, yok. Maddeyi oylarınıza arz ediyorum: Kabul edenler... Kabul etmiyenler... Yedinci madde kabul edilmiştir.

Madde 8. — Bu kanun hükümlerini Maliye ve Bayındırlık bakanları yürütür.

BAŞKAN — Madde üzerinde söz istiyen, yok. Maddeyi oylarınıza arz ediyorum: Kabul edenler... Kabul etmiyenler... Sekizinci madde kabul edilmiştir.

Kanunun tümü açık oylarınıza sunulmuştur. Kutular sıralar arasında gezdirilecektir.

4. — Vakıflar Genel Müdürlüğünün 1963 bütçe yılı Kesinhesabına ait uygunluk bildiriminin sunulduğuna dair Sayıştay Başkanlığı tezkeresi ile Vakıflar Genel Müdürlüğü 1963 bütçe yılı Kesinhesap kanunu tasarısı ve Sayıştay Komisyonu raporu (3/390, 1/52) (S. Sayısı : 150) (1)

BAŞKAN — Öncelik ve ivedilik teklifi vardır., okutuyorum efendim.

Yüksek Başkanlığa

Bugünkü gündemin bir defa görüşülecek işlar arasında bulunan ve gündemde uzun zamandan beri sıra bekiemekte bulunan «Vakıflar Genel Müdürlüğünün 1963 bütçe yılı Kesinhesabına ait uygunluk bildiriminin sunulduğuna dair Sayıştay Başkanlığı tezkeresi ile Vakıflar Genel Müdürlüğü 1963 bütçe yılı Kesinhesap kanunu tasarısı» 150 S. Sayısı ile basılıp dağıtılmış bulunmaktadır.

Öncelik ve ivedilikle görüşülmesinin teminini arz ve teklif ederim.

Sayıştay Komisyonu Başkanı Y.
Kütahya
Mehmet Ersoy

BAŞKAN — Okunan önergeyi oylarınıza arz ediyorum : Kabul edenler... Kabul etmiyenler... Kabul edilmiştir.

Kanunun tümü üzerinde söz istiyen, yok. Maddelere geçilmesini oylarınıza arz ediyorum : Kabul edenler... Kabul etmiyenler... Kabul edilmiştir.

Vakıflar Genel Müdürlüğü 1963 bütçe yılı Kesinhesap Kanunu

Madde 1. — Vakıflar Genel Müdürlüğünün 1963 bütçe yılı genel gideri (A/1), (A/2) ve özel bölümler cetvellerinde gösterildiği gibi :

(1) 150 S. Sayılı basmayazı tutanağın sonuna eklidir.

a) 22 583 235,96 lirası cari ve 20 984 785,52 lirası yatırım giderlerine,

b) 156 811,90 lirası Muhasebei Umumiye Kanunu gereğince ödenek kaydedilen paralardan yapılan cari giderlere,

c) 34 079,45 lirası mülhak iken mazbut vakıflar arasına alınan hayratın hademe ücretleriyle aydınlatma, temizlik ve ısıtma giderlerine,

ç) 2 915 861,32 lirası 2762 sayılı Vakıflar Kanununun 12 nci maddesi gereğince yapılan akaar ve toprak satış bedelleri giderlerine ve 1 105 lirası da yine bu kanunun 10 ncu maddesi gereğince yapılan hayrat satış bedelleri giderlerine,

Aidolmak üzere toplam olarak 46 675 879,15 liradır.

BAŞKAN — Madde üzerinde söz istiyen yok. Birinci maddeyi oylarınıza arz ediyorum : Kabul edenler... Kabul etmiyenler... Kabul edilmiştir.

Madde 2. — Vakıflar Genel Müdürlüğünün 1963 bütçe yılı gelirinden yapılan tahsilât, «B» işaretli cetvelde gösterildiği gibi :

a) 48 102 695,46 lirası bütçe yılı cari tahsilâtına,

b) 2 582 627,46 lirası Muhasebei Umumiye Kanunu gereğince elde edilen gelir tahsilâtına,

c) 34 079,45 lirası mülhak iken yılı içinde mazbut vakıflar arasına alınan hayratın hademe ücretleriyle aydınlatma, temizlik ve ısıtma giderleri karşılığı olarak bu vakıfların gelir tahsilâtına,

ç) 2 910 347,02 lirası 2762 sayılı Vakıflar Kanununun 12 nci maddesi gereğince yapılan akaar ve toprak satış bedelleri tahsilâtına ve 1 105 lirası da hayrat satış bedelleri tahsilâtına, aidolmak üzere toplam olarak 53 630 854,39 liradır.

BAŞKAN — Madde üzerinde söz istiyen yok. İkinci maddeyi oylarınıza arz ediyorum : Kabul edenler... Kabul etmiyenler... İkinci madde kabul edilmiştir.

Madde 3. — 1 nci ve 2 nci maddelerde yazılı 53 630 854.39 lira gelir ile 46 675 879. 15 lira gider arasındaki farkı teşkil eden 6 954 975,24 lira gelir fazlası olarak ertesi yıla kalmıştır.

BAŞKAN — 3 ncü maddeyi oylarınıza arz ediyorum. Kabul edenler... Etmiyenler... 3 ncü madde kabul edilmiştir.

Madde 4. — Vakıflar Genel Müdürlüğünün 1963 bütçe yılı ödeneklerinden harcanmıyan ilişik (A/1), (A/2) ve özel bölümler cetvellerinin ayrı sütunlarında gösterilen 5 302 497,63 lira yok edilmiştir.

BAŞKAN — 4 ncü madde üzerinde söz istiyen var mı?.. Yok. 4 ncü maddeyi oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Etmiyenler... 4 ncü madde kabul edilmiştir.

Madde 5. — Muhasebei Umumiye Kanununun 55 nci maddesi gereğince 67 763,94 lirası cari ve 57 187,16 lirası özel bölümlere ödenek kaydolunup yılı içinde harcanmıyan 124 951,10 lira ertesi yıla devredilmiştir.

BAŞKAN — 5 nci madde üzerinde söz istiyen var mı?.. Yok. Maddeyi oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Etmiyenler... 5 nci madde kabul edilmiştir.

Madde 6. — Akaar ve toprak satış bedellerinin 35 553 432,78 lira tahsilâtı ile 2 915 861,32 lira gideri arasındaki farkı teşkil eden 32 637 571,46 lira ve hayrat satış bedellerinin 2 413 210,02 lira tahsilâtı ile 1 105 lira gideri arasındaki farkı teşkil eden 2 412 105,02 lira 2950 sayılı Kanun gereğince ödenek kaydedilmek üzere ertesi yıla devredilmiştir.

BAŞKAN — 6 ncı madde üzerinde söz istiyen?... Yok. 6 ncı maddeyi oylarınıza arz ediyorum. Kabul edenler... Etmiyenler... 6 ncı madde kabul edilmiştir.

Madde 7. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN — 7 nci madde üzerinde söz istiyen?... Yok. 7 nci maddeyi oylarınıza arz ediyorum. Kabul edenler... Etmiyenler... 7 nci madde kabul edilmiştir.

Madde 8. — Bu kanunu Başbakan ve Maliye Bakanı yürütür.

BAŞKAN — 8 nci madde üzerinde söz istiyen?... Yok. 8 nci maddeyi oylarınıza arz ediyorum. Kabul edenler... Etmiyenler... 8 nci madde kabul edilmiştir.

Kanunun tümü açık oylarınıza sunulacaktır.

Vakit dolmuş olduğundan Silâhlı Kuvvetler Personel Kanununa başlıyoruz.

5. — Türk Silâhlı Kuvvetleri Personel kanunu tasarısı ve Millî Savunma, Maliye ve Plân komisyonlarından 5 er üye seçilerek kurulan Geçici Komisyon raporu (1/234) (S. Sayısı : 156)

BAŞKAN — Silâhlı Kuvvetler Personel Kanununun 120 nci maddesinde kalmıştık, maddeyi okutuyorum efendim.

ONBİRİNCİ KISIM

Hizmet şartları ve şekilleri

BİRİNCİ BÖLÜM

Atanmalar

I - Atanmalarda esaslar

Madde 120. — Barışta kıta, karargâh ve kurumlara kadrosunda gösterilen rütbelerden ast rütbe ile asil olarak kimse atanamaz.

BAŞKAN — Madde üzerinde söz istiyen var mı?... Yok. 120 nci maddeyi oylarınıza arz ediyorum. Kabul edenler... Etmiyenler... 120 nci madde kabul edilmiştir.

II - Atanmalarda dikkate alınacak hususlar

Madde 121. — Subayların ve astsubayların atanma ve yer değiştirmeleri, hizmetin aksatılmadan yürütülmesi esasına bağlı olarak; memleketin ekonomik, sosyal, iklim ve ulaştırma durumları ile kültür ve sağlık durumları ve bunlara benzer yer ve bölge şartları göz önüne alınarak tesbit edilecek bölgelere ve garnizonlara aşağıdaki esaslar da dikkat nazara alınarak sıra ile yapılır :

a) Meslek programları, meslek içi eğitim esasları ve kadro ihtiyacı,

b) Sağlık durumu,

c) İdari, asayiş ve zaruri sebepler,

d) İstekli bulunduğu yerler.

BAŞKAN — Madde üzerinde Millet Partisi Grupu adına Sayın Mesut Ozansü... Yok.

Nazmi Özoğul, şahsı adına, buyurun Sayın Özoğul.

NAZMİ ÖZOĞUL (Edirne) — Sayın Başkan, muhterem arkadaşlarım, madde üzerinde söz almamın maksadı maddeyi değiştirmek değil, ancak modern ordularda gördüğümüz ve müşahade ettiğimiz bir hususu temenni olarak Millî Savunma Bakanından bilâhara tatbik edilmesini istirham etmektir.

Memleket dışı görev alan Türk birliklerindeki bulunan subayların, astsubayların tâyini bizde malûm; eski esaslara göre yapılmaktadır. Bir gün Kore muharebelerinde bir Amerikan tank birliğinde görev almıştım. Amerikan tank birliği kumandanı Türkiye'ye ne zaman gideceğimizi sordular. Biz ne zaman gideceğimizi aklımızdan geçirmediğimiz için, kumandanlık ne zaman tâyin ederse, Millî Savunma Bakanlığı ne zaman tâyin ederse o zaman gideceğimizi ifade ettik. Amerikalı tank bölük kumandanı hayretler içinde kaldı ve kendilerine şu suali sordum: «Siz ne zaman gideceksiniz?» Bana verilen cevap şu oldu : «Kore hareket sahasında birinci hatta muharebe yapan subaylar, astsubaylar ve erler beş puan alır. Tabur kademesinde hizmet edenler dört puan alır, alay kademesinde muharebe yapanlar üç puan alır, tümen kademesinde iki puan alır, kolordu ve ordu kademesinde hizmet alan bütün subaylar, astsubaylar ve erler bir puan alırlar. 300 puanı Kore Muharebe sahasında doldurantar Japonya'ya tâyin edilir.» Şimdi bir tesadüf eseri olarak o tank bölük kumandaniyle o gün vazife yaptıktan iki gün sonra yine vazife almıştık. Tank bölük kumandanı, sabahleyin muharebe kıyafeti değişmiş, bildiğimiz normal kıyafetle hazır bulunuyordu. Saat 8 de çıkış noktasından tank bölük kumandanından, Amerikan Tank birliğinin hareket etmesi istenmişti. Amerikan tank bölük kumandanı şu sözü ifade ettiler; bizim için en önemli husus budur: «Eğer benim bildiğim Amerikan Hükümeti ise, benim bildiğim personel teşkilâtı ise, benim tâyinim saat 8 de dolmuştur, ben saat 8 de Japonya'ya gideceğim. Ve saat 8 den evvel de bir Amerikalı yüzbaşı mutlaka burada bulunacaktır.» demiştir. Ben kendisinden; «Ben tâyin hususunu anlamam, tankları saat 8 de çıkış noktasında hareketini isterim.» demiştim. Hakikaten saat 7,30 da bir cipe binmiş bir yüzbaşı ve cemselere bindirilmiş astsubay ve erler geldiler, birbirleriyle teslim muamelesini yaptıktan sonra her iki yüzbaşı karşıma gelerek vazifesini tekrar ettiler ve yeni gelen yüzbaşı «Amerikan tank bölüğü saat 8 de çıkış noktasında hareket edecektir.» tekmilini verdiler. Şimdi bundan bir netice çıkarmak istiyorum...

BAŞKAN — Sayın Nazmi Özoğul, konuşma müddetinizin beş dakika olduğunu arz ederim.

NAZMİ ÖZOĞUL (Devamla) — Sayın Başkan, tâyinle alâkalıdır... Muhterem arkadaşlarım, birçok birlikleri dolaştık, gördük; Şarktaki Sayın Erkânı Harbiye Reisinin davetinde bulunduğumuz gezide de birçok subay arkadaşlarla konuştuk. Gönül istiyor ki, tâyin mevzularında çok titiz davranılsın. Askerlikte moral çok önemlidir. Her arkadaşın şu kanunun maddesindeki esaslara göre mutlaka yerleri değiştirilmesi ve mutlaka bu esasların tatbiki lâzımdır. Aksi halde bu şudur deyip burada kalsın, bu efendim şudur deyip senelerce kıtalarda çalışsın olmaz. Öyle subaylar bilirim ki, senelerce Ankara, İstanbul, İzmir yüzü görmemiştir, kıtalarda devamlı çalışmıştır, birçok mahrumiyet bölgelerinde kalmıştır ve orada emekli olmuştur. Ben öyle subaylar bilirim ki, Ankara'ya üsteğmen olarak gelmiştir, Harbiye Alay Kumandanlığına, albaylığa kadar yükselmiştir, emekli olmuştur ve Ankara'dan dışarı çıkmamıştır.

Çok muhterem arkadaşlar, bu maddenin tam tatbikini istirham etmekteyim. Çünkü bizim görüşümüz Türk Ordusundaki huzurun sağlanması, o subayların ve astsubayların tâyinlerinin tam hakkaniyet esası üzerinden yapılmasına bağlıdır ve bu mevzu üzerinde çalışılmıştır. Bu teknik maddenin aynen kabulünü istirham ediyorum.

Hürmetlerimle.

BAŞKAN — Başka söz istiyen?..

İLYAS KILIÇ (Samsun) — Sualim var efendim Komisyondan.

BAŞKAN — Buyurun efendim.

İLYAS KILIÇ (Samsun) — Şimdi orduda tâyinlerin bir Yönetmeliğe göre yapıldığını biliyoruz, bölge esasına göre. Bu maddede Yönetmelikten bahsedilmediğine göre, o Yönetmelik ortadan kalkıyor mu? Bu madde ile yeni bir hüküm getirildiğine göre o Yönetmelik bu madde ile çelişmiyecek midir?

GEÇİCİ KOMİSYON BAŞKANI İSMAİL SARIGÖZ (Rize) — 122 nci maddede bu yönetmeliğe ait hükümler getirmiştir. Arkadaşımız okurlarsa her halde tereddütleri izale olacaktır.

NEVZAT ŞENER (Amasya) — Sayın Başkanım, cevaplar kürsüden verilir. Komisyon Başkanı kürsüde olduğu zaman sual sorulur.

BAŞKAN — Hoparlör bulunduğu zaman yerinden de cevap vermeleri vâkı olmuştur bu Mecliste. Efendim komisyonun önünde mikrofon vardır.

Bu madde üzerinde bir önerge vardır, okutuyorum efendim.

Yüksek Başkanlığa

T. S. Kuvvetleri Personel Kanununun 121 nci maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederim.

«Madde 121. — Subayların ve astsubayların atanma ve yer değiştirmeleri, hizmetin aksatılmadan yürütülmesi esasına bağlı olarak, memleketin ekonomik, sosyal, iklim ve ulaştırma durumları ile kültür ve sağlık durumları ve bunların benzer yer ve bölge şartları göz önüne alınarak tesbit edilecek bölgelere ve garnizonlara aşağıdaki esaslar da dikkat nazarına alınarak ve her meslek ve sınıfın yönetmelikte gösterilecek yetkili dairelerinin atanacak veya yeri değiştirilecek şahıslar hakkında mütalâası da alınmak suretiyle sıra ile yapılır :

a) Meslek programları, meslek içi eğitim esasları ve kadro ihtiyacı,

b) Sağlık durumu,

c) İdari, asayiş ve zaruri sebepler,

d) İstekli bulunduğu yerler.»

Balıkesir
Mesut Ozansü

BAŞKAN — Komisyon?

GEÇİCİ KOMİSYON BAŞKANI İSMAİL SARIGÖZ (Rize) — Katılmıyoruz.

BAŞKAN — Komisyon önergeye katılmamaktadır. Önergeyi oylarınıza arz ediyorum. Kabul edenler... Etmiyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Maddeyi aynen oylarınıza arz ediyorum. Kabul edenler... Etmiyenler... 121 nci madde kabul edilmiştir.

III - Yönetmelik

Madde 122. — Yukardaki maddede yazılı esaslar dâhilinde bölge ve garnizonların tesbiti, bölgelerin ve garnizonların değişen şartlara göre yeniden tesbiti, buralarda kalma süreleri, atanma ve yer değiştirmelerde dikkate alınacak sair hususlar Millî Savunma ve İçişleri Bakanlıklarınca hazırlanacak yönetmelik ile tesbit edilir.

BAŞKAN — 122 nci madde üzerinde söz istiyen?. Yok. 122 nci maddeyi oylarınıza arz ediyorum. Kabul edenler... Etmiyenler... 122 nci madde kabul edilmiştir.

IV - Göreve atanmada başlama süresi

Madde 123. — Subay ve astsubayların ilk ve görev süresi içinde atanmalarında :

a) Aynı belediye hudutları içinde veya aynı garnizon dâhilinde bulunanlar, atanma emrini tebellüğ ettiği günü takibeden 24 saat içinde, bu süre resmî tatil gününe raslıyorsa hizmetin başladığı gün mesai saati içinde,

b) Belediye hudutları dışında veya başka bir garnizona atanmalarda yollukları hakkındaki özel kanunda belirtilen seyahat süresi dışında 15 gün içinde,

Atandıkları göreve katılmak zorundadırlar.

Bu süreler dâhilinde mâzeretsiz göreve katılmıyanlar hakkında özel kanunlar gereğince işlem yapılır.

BAŞKAN — Madde üzerinde söz istiyen?. Yok. Maddeyi oylarınıza sunuyorum. 123 ncü maddeyi kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

V - Subayların ve astsubayların atanmaları

Madde 124. — Bakanlar Kurulu kararnamesiyle yapılması öngörülen atanmalar saklı kalmak kaydı ile subay ve astsubayların atanmaları :

a) Astsubaylar ile teğmen ilâ albay (albay dâhil) rütbelerindeki subayların atanmaları, Kuvvet Komutanlıklarının teklifi ile Millî Savunma Bakanlığınca;

b) General ve amirallerin atanmaları, Kuvvet Komutanlıklarının lüzum göstermesi üzerine, Millî Savunma Bakanının inhası ve Başbakanın teklifi ile Cumhurbaşkanınca ortak kararname ile;

c) Kuvvet Komutanları ve Genelkurmay İkinci Başkanı, general ve amirallerin atanmaları, Genelkurmay Başkanının lüzum göstermesi üzerine, Millî Savunma Bakanının inhası ve Başbakanın teklifi ile Cumhurbaşkanınca ortak kararname ile;

d) Askerî hâkimlerin atanmaları (general ve amiral rütbelerinde olanlar dâhil) Millî Savunma Bakanının inhası ve Başbakanın teklifi ile Cumhurbaşkanınca ortak kararname ile;

e) Jandarma subay ve astsubaylarının atanmaları özel kanunları gereğince;

Yapılır.

Yukardaki (c) bendinin uygulanmasında, Millî Savunma Bakanı inha işlemini yapmadığı takdirde, Genelkurmay Başkanı, Cumhurbaşkanına gereken teklifi yapmasını Başbakandan yaziyle istiyebilir; bu yazının bir örneği de aynı zamanda Millî Savunma Bakanına gönderilir. Başbakan kararını yaziyle Millî Savunma Bakanına ve Genelkurmay Başkanına bildirir. Başbakanın bu kararına uyulması zorunludur.

BAŞKAN — Bu madde hakkında Komisyonun bir önergesi vardır. Okutuyorum.

Yüksek Başkanlığa

Tasarının 124 ncü maddesinin aşağıda belirtilen şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederim.

İsmail Sarıgöz
Geçici Komisyon Başkanı

V — Subayların ve astsubayların atanmaları.

Madde 124. — Bakanlar Kurulu kararnamesi ile yapılması öngörülen atanmalar saklı kalmak kaydı ile subay ve astsubayların atanmaları :

a) Astsubaylar ile asteğmen ile albay (albay dâhil) rütbelerindeki subayların atanmaları, Kuvvet komutanlıklarının teklifi ile Millî Savunma Bakanlığınca;

b) General ve amirallerin atanmaları, Kuvvet komutanlıklarının lüzum göstermesi üzerine, Millî Savunma Bakanının inhası ve Başbakanın teklifi ile Cumhurbaşkanının onaylıyacağı kararname ile;

c) Kuvvet komutanları ve Genelkurmay ikinci başkanı general ve amirallerin atanmaları, Genelkurmay Başkanının lüzum göstermesi üzerine Millî Savunma Bakanının inhası ve Başbakanın teklifi ile Cumhurbaşkanının onaylıyacağı kararname ile;

Askerî hâkimlerin atanmaları (general ve amiral rütbelerinde olanlar dâhil) Millî Savunma Bakanının inhası ve Başbakanın teklifi ile Cumhurbaşkanının onaylıyacağı kararname ile;

e) Jandarma subay ve astsubayların atanmaları özel kanunları gereğince;

Yapılır.

Yukardaki(c) bendinin uygulanmasında, Millî Savunma Bakanı inha işlemini yapmadığı takdirde, Genelkurmay Başkanı, Cumhurbaşka-

nına gereken teklifi yapmasını Başbakandan yazı ile istiyebilir; bu yazının bir örneği de aynı zamanda Millî Suvanma Bakanına gönderilir. Başbakan kararını yazı ile Millî Suvunma Bakanına ve Genelkurmay Başkanına bildirir. Başbakanın bu kararına uyulması zorunludur.

(b) bendinin uygulanmasında kuvvet komutanlıklarınca Genelkurmay Başkanlığınnın mütalâası alınır.

BAŞKAN — 124 ncü madde üzerinde Sayın Çataloğlu.

İRFAN SOLMAZER (Tokat) — Grup adına söz istemiştik.

BAŞKAN — Şimdi istediniz.

İRFAN SOLMAZER (Tokat) — Hayır efendim dünden vardı.

BAŞKAN — Müsaade buyurun efendim, grup adına söz istemişler.

İSMAİL ÇATALOĞLU (İçel) — Ben de grup adına söz aldım.

BAŞKAN — Hiçbir arkadaşımız söz istediği zaman grup adına söylememişlerdi. Fakat şimdi söz aldıkları zaman grup adına olduğunu tasrih ediyorlar. Lûtfen bunun evvelce Riyasete bildirilmesini rica edeceğim. Buyurun Sayın Çataloğlu, C. H. P. Grupu adına.

C. H. P. GRUPU ADINA İSMAİL ÇATALOĞLU (İçel) — Sayın Başkanım, sayın milletvekilleri; 124 ncü madde ile Anayasanın 110 ncu maddesi bin bir tezat halindedir. İkincisi 124 ncü madde ileride Genelkurmay Başkaniyle Millî Savunma Bakanının arasını açmak için bütün vesileleri de toplamış bulunmaktadır. 110 ncu madde ne diyor: «Genelkurmay Başkanı, Bakanlar Kurulunun teklifiyle Cumhurbaşkanı tarafından atanır ve doğrudan doğruya Başbakana karşı sorumludur.» Yani ona bağlıdır. 124 ncü maddenin (C) bendiyse Genelkurmay Başkanının kıtalarına komuta edecek subayları, ki, en yakın bilen zat odur, tâyin edilmesi için inha ettikleri zaman Millî Savunma Bakanının da fikrini almasını, Millî Savunma Bakanı muhalefet ederse âdeta onu Başbakana şikâyet etmesi; Başbakana soracak, söyliyecek, Millî Savunma Bakanı benim arzumu yerine getirmiyor, Cumhurbaşkanına siz bu isteğimi bildirin diyecek. Arada ne olacak, bir ihtilâf başlıyacak. Millî Savunma Bakanı diyecek ki, ben bunu istiyorum, Genelkurmay Başkanı da ben bunu istemiyorum diyecek ve ne kadar hüsnüniyete dayanırsa dayansın Millî Savunma Bakanı ile Genelkurmay Başkanının arası açılacak. Eğer Genelkurmay Başkanının isteği Başbakan tarafından Cumhurbaşkanına iletilir ve yerine getirilirse, Millî Savunma Bakanının durumu ne olacaktır? Millî Savunma Bakanının isteği yerine getirilir, Genelkurmay Başkanının isteği yerine getirilmezse onun durumu ne olacaktır? Böyle bir madde olamaz. Böyle araya ihtilâf sokacak bir kanun maddesi bu Meclisten geçemez. Anayasanın 110 ncu maddesinin ışığı altında bu maddenin tekrar gözden geçirilmesi için Anayasa Komisyonuna gönderilmesi ve tekrar tetkik edilmesi lâzımdır. Bu hususta benim de bir önergem vardır. Önergeme iltifat etmenizi rica ediyorum.

Millî Savunma Bakanının henüz Teşkilât Kanunu da yoktur. Görevi nedir, ne olduğunu henüz bilmiyoruz. Genelkurmay Başkanı ordunun sevk ve idaresini üzerine almış ve bundan Başbakana karşı, millete karşı, Parlâmentoya karşı sorumlu bir zat. Kumandanlarını bu adam seçer, Millî Savunma Bakanına biz salâhiyet veriyoruz burada. Aranıza ihtilâf sokabilirsiniz diyoruz. Bu maddenin Komisyonca geri alınmasını teklif ederim. Hürmetlerimle.

BAŞKAN — Sayın Solmazer buyurun.

G. P. GRUPU ADINA İRFAN SOLMAZER (Tokat) — Sayın Başkan, değerli arkadaşlarım; Türk Silâhlı Kuvvetleri Personel kanunu tasarısının 124 ncü maddesinin nasıl olup da bu şekilde geldiğine evvelâ şaştığımı söylemek isterim. Biraz evvel Çataloğlu arkadaşımızın da beyan ettiği gibi, Anayasanın 110 ncu maddesinde gayet sarih hüküm vardır. Hepsini okumuyorum sadece: «Genelkurmay Başkanı, Silâhlı Kuvvetlerin Komutanıdır.

Genelkurmay Başkanı, Bakanlar Kurulunun teklifi üzerine, Cumhurbaşkanınca atanır; görev ve yetkileri kanunla düzenlenir. Genel kurmay Başkanı, bu görev ve yetkilerinden dolayı Başbakana karşı sorumludur.»

Türk Ordusunun yüz yıllardan beri sürüp gelen ananeleri bir tarafta bütün talimnamelerinde ve talimatnamelerinde şöyle bir hüküm vardır: «Kumandan yaptığı, yapamamadığı her şeyden sorumludur. Bu sorumluluğunu kimseye devredemez. Her şeyden sorumlu olan bir

zat, kendi emri altındaki birliklere subay tâyin edemiyecek, alay kumandanı veremiyecek, tümen kumandanı veremiyecek, sadece siyasi kudretim yetkisi ile bu olacak. Sorumluluk kimin? Genelkurmay Başkanının. Genelkurmay Başkanı kime karşı sorumlu. Bir defa şunu hatırlatmak isterim ki, daha çok yeni, Anayasa Mahkemesi Millî Savunma Bakanının yetkilerine ait eski hükümleri Anayasanın 110 ncu maddesine aykırı bulduğu için iptal etmiştir. Şimdi yine sırada bu şekilde 124 ncü maddenin tanzim edilmesi gayet garip, bu kararlar karşısında. Onun için evvelâ bir önerge takdim edeceğim Başkanlığa, sayın komisyon bu önergemize iltifat etmezse 124 ncü maddenin tümünün değiştirilmesi hakkında ayrı bir önerge takdim edeceğim. Bu önerge en azından bu maddenin bir defa da Anayasa Komisyonu tarafından Anayasanın 110 ncu maddesinin ışığı altında tetkik edilmesidir. Şimdilik söyliyeceğim bundan ibarettir. Ayrıca önergeye komisyon iltifat etmezse, Yüce Heyetimizce kabul buyurulmazsa 124 ncü madde hakkında önergemi izah sadedinde tekrar söz alacağım. Hürmetler ederim.

BAŞKAN — Sayın İlyas Kılıç.

İLYAS KILIÇ (Samsun) — Sayın Başkan, muhterem arkadaşlarım, 124 ncü madde üzerinde konuşmama başlamadan evvel, kanunların çıkarılmasında dilimize rehber olan, ama muhalif kanun çıkarmaya yetkimizin bulunmadığı, Anayasanın 110 ncu maddesi Genelkurmay Başkanlığıyle ilgili olan kısmını okumak isterim:

«Genelkurmay Başkanı, Bakanlar Kurulunun teklifi üzerine, Cumhurbaşkanınca atanır; görev ve yetkileri kanunla düzenlenir. Genelkurmay Başkanı, bu görev ve yetkilerinden dolayı Başbakana karşı sorumludur.»

Şimdi arkadaşlarım, bu madde, Kurucu Meclis zabıtlarını tetkik ettiğimiz zaman görürüz ki, uzun uzadiye o Meclisde bulunan sayın üyeler tarafından bütün dünya milletlerinin durumları nazarı dikkate alınarak, kendi ordumuzun tarihsel gelenekleri nazara alınarak tartışılmış ve nihayet bir karara bağlanmıştır. Şimdi bu karar karşımızdayken bu maddede öyle çelişkiliğe düşüyoruz ki, Genelkurmay Başkanını bazan hiç hesaba katmıyacak şekilde maddede hükümler vaz'ediyoruz. Arkadaşlar, orduda talim ve terbiyeyi bir elden yönetmek ve bu talim terbiyenin sefere hazırlığını temin etmek ve seferde subayların, ordunun ne şekilde ve ne yolda, nasıl sevk ve idare edileceğini Genelkurmay Başkanı tanzim eder. Millî Savunma Bakanının vazifesi Genelkurmay Başkanının ihtiyaçlarını karşılamaktır. İnsan alabilir, malzeme alabilir, subay alabilir, astsubay alabilir, er alabilir bunlar. Bunların adedini Millî Savunma Bakanlığı temin eder, miktarını temin eder. Ama bu insanın kullanma yerini, kullanma şeklini her halde Genelkurmay Başkanlığı tanzim eder. Düzenlenen talimnamelerde bu şekilde tanzim edilmiş ve bu şekilde kabul alınmıştır ve böyledir.

Şimdi hal böyle olunca henüz ortada bir teşkilât kanunu da yok. Bu vazifelerin Teşkilât Kanununda ne şekilde tanzim edileceği de belli değil, bizce belli değil. Binaenaleyh bu Teşkilât Kanunu ortada olmadığına göre aslında bu maddenin burada görüşülmesi bence eksiktir. Gönül isterdi ki, Teşkilât Kanunu daha evvel buraya gelmiş bulunsun, bu Teşkilât Kanunu buradan çıksın, ondan sonra bu konuşmaların hiçbiri yapılmadan bu madde buradan rahatça geçsin veya o kanuna uygun olarak çıksın. Yarın bu maddenin hilâfına bir Teşkilât Kanunu buraya gelirse veya Teşkilât Kanunu buna uydurulursa, kumandanların ve kuvvetlerin durumu ne olacaktır?.

Şimdi bence burada astsubaylarla teğmen, komisyonun değiştirgesinde de zannederim asteğmenden başlanıyor; astsubaylar, asteğmen, teğmen ile albay, dâhil bu rütbedeki subayların atanmaları kuvvet kumandanlarının teklifi ve Millî Savunma Bakanının imzasiyle. Hayır arkadaşlar, şu Anayasaya göre Millî Savunma Bakanını tâyin yetkisi yoktur. Millî Savunma Bakanlığının teşkilât kanunu olmadığına göre, Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edildiğine göre buradaki subayların da, personelin de kullanma yerini Genelkurmay ve kuvvetler kumandanları bildirdiğine göre, bunun kuvvet kumandanlarının inhası ve Genelkurmay Başkanının imzasiyle tekevvün etmesi lâzımdır.

NAZMİ ÖZOĞUL (Edirne) — Harcırahlarını kim verecek peki?..

İLYAS KILIÇ (Devamla) — Bu işe gelince, o zaman Anayasayı değiştirmek lâzımdır.

Çünkü bugün birçok tâyinler aşağıdadır. Sosyal adalet ve hakkaniyet hakkını vermek gibi, bir nevi «Senin de gönlün olsun, senin de gönlün olsun» gibi bir tasnif yapılmış, tadadî mahiyette. Bence bütün cihetleri Genelkurmay Başkanı teklif etmelidir, teklif ordan gelmeli, imza salâhiyetleri buna göre tanzim edilmelidir. Kuvvet kumandanı, astsubaydan asteğmene kadar kuvvet kumandanı vermelidir bunu...

BAŞKAN — Sayın Kılıç, müddetin beş dakika olduğunu arz ederim.

İLYAS KILIÇ (Devamla) — Sayın Başkan, bu maddeyi beş dakika ile bağlıyorum; ama arkadaşlarım takdir ederler ki, burada Anayasa ile büyük çelişkiler içerisinde bulunan bir maddenin görüşülmesinde beş dakika ile bağlamak suretiyle milletvekilinin fikirlerini açıkça söylemesine mâni olmıyacak şekilde tedbir almamız iktiza eder. Burada sizin büyük bir anlayışla, her zaman gösterdiğiniz sabır ve tahammül ile biraz tolerans göstermeniz lâzımdır.

BAŞKAN — Benim sabır ve tahammülümü icabettirir bir durum değildir, Heyeti Âlinin kararı vardır. Bu tedvir etmek isterseniz lûtfen bir önerge verirsiniz, önergenizi oylarım, kabul edilirse istediğiniz kadar konuşursunuz. Benim sabrımın bu hususta bir dahli yoktur.

İLYAS KILIÇ (Devamla) — Peki Sayın Başkanım, oylayın, ben konuşmak istiyorum, arkadaşlarım belki müsaade ederler, siz reye vaz'edin.

BAŞKAN — Umumi bir önerge verdiğiniz takdirde oylarım ben ancak.

İLYAS KILIÇ (Devamla) — Peki Sayın Başkan.

Keza general ve amirallerin atanmasında yine kuvvet komutanları ve Genelkurmay Başkanınca bunların tâyinleri tekevvün etmek lâzım. Genelkurmay Başkanı için zaten birinci fıkrada hüküm vardır. Kuvvet kumandanları ve Genelkurmay İkinci Başkanı, general ve amirallerin atanmaları için Genelkurmay Başkanının lüzum göstermesi üzerine Millî Savunma Bakanınca atanması, bence yine Millî Savunma Bakanı - üzülerek söylüyorum ki - Anayasa tanzim edilirken ortadan çıkarıldığına göre, Genelkurmay Başkanının teklifi ve Başbakanın onayı veya Bakanlar Kurulunun onayıyla çıkmalıdır, tâyinler.

Sonra (c) fıkrasına gelince; son bendde izah var. Arkadaşlar, o kadar acaip bir durum var ki burada, falanca vazifesini yapmazsa falanca onu yazı ile şikâyet eder. Bence son fıkranın tamamen buradan tayyedilmesi lâzımdır. Falanca vazifesini yapacaktır, yapmak mecburiyetindedir. Şimdiye kadar böyle bir aksaklık olmamıştır ve böyle bir ihtilâf ortaya gelmemiştir bu tâyin mevzuunda. Binaenaleyh son fıkranın da buradan tayyedilmesi lâzımgelir. Aksi halde, Genelkurmay Başkanı kendisi ile hukukî hiçbir münasebeti bulunmıyan Millî Savunma Bakanını falan şeyi yapmıyorsunuz diye şikâyet edecek yazı ile. Kime? Başbakana şikâyet edecek yazı ile.

BAŞKAN — Sayın Kılıç, iki dakika da geçmiş bulunuyor müddetinizde. Lûtfedin bağlayın. Eğer tekrar söz istersenız yine vereyim.

İLYAS KILIÇ (Devamla) — Peki Sayın Başkanım.

Binaenaleyh son fıkranın da buradan çıkartılması ve bu tekliflerin Genelkurmay Başkanınca yapılması, Başbakanca ve kuvvet kumandanlarınca onaylanması, Anayasaya göre Genelkurmay üzerinde bağlantısı bulunmıyan Millî Savunma Bakanının da bu şekilde vazifesi ve salâhiyetleri tanzim edilmelidir. Bu, ilerde daha büyük ihtilâflara sebebiyet verebilir. Hele son fıkra tamamen tayyedilmeli ki birbirlerini yazı ile şikâyet durumuna sokacak havayı yaratmamak lâzımdır. Saygılarımla.

BAŞKAN — Sayın Ferda Güley, C. H. P. Grupu adına.

C. H. P. GRUPU ADINA FERDA GÜLEY (Ordu) — Muhterem arkadaşlar, subay ve astsubayların atanmalarını tanzim eden bu madde üzerinde bâzı arkadaşlarımız Anayasanın 110 ncu maddesine aykırı olduğu için Anayasa Komisyonuna havalesini temelinden, esasından değiştirilmesini teklif ettiler. Bunun üzerine C. H. P. Meclis Grupu adına mâruzatta bulunmak üzere huzurunuza geldim.

Tasarının tümü üzerinde ilk müzakereler açıldığı zaman grup adına yapmış olduğum konuşmada Millî Savunma Bakanlığının Teşkilât, görev

ve yetki Kanununun Adalet Partisi Grupu adına Anayasa Mahkemesine yapılan müracaat üzerine birinci, ikinci maddelerinin iptal edildiğini, üçüncü maddesinin zaten Anayasaya sarih mugayereti muvacehesinde kendiliğinden münfesih vaziyette olduğunu, sadece bu teşkilât ve yetki kanununun kuvvet komutanlıklarına ilişkin dördüncü maddesinin yürürlük maddesinin, bâzı kanunları kaldıran maddelerinin hayatta bulunduğunu arz etmiştim. Demiştim ki, bu kanun tasarısının sonraki maddelerinin müzakeresine sıra geldiği zaman bugün içinde bulunduğumuz durumun rahatsızlıkları hem Millî Savunma Bakanlığına, hem de Genelkurmay Başkanlığına getirmiş olduğu rahatsızlıklar bu kanunun maddelerinde görülecektir. Bu kanunun temelinde bu zaaf yatmaktadır. İleride bu maddeler gelecektir, demiştim, işte o maddelerden birisi olarak sayılıyor ki, arkadaşlarımız bu suretle mütalâa beyanında bulunmaktadırlar.

Muhterem arkadaşlarım, C.H.P. Meclis Grupu olarak Komisyonca getirilen değiştirgeyi Anayasanın metnine de, ruhuna da uygun bulmaktayız. Geçen dönemde Cumhuriyet Senatosunda yapılmış olan değişiklik, bilhassa (d) bendinde yapılmış olan değişiklik, o değişikliktir ki, Anayasanın metnine ve ruhuna uygun değildir. Komisyon bu madde ile Anayasanın 110 ncu maddesinin şümulü içerisinde ve hakikaten her bakımdan, her harekette 110 ncu maddenin nasıl anlaşılması lâzımgeldiğini bilhassa son fıkrada getirdiği hükümle tasarı ve değiştirge ile güzel anlatmaktadır. Eğer general ve amirallerin, diyor ki : «Yukardaki (c) bendinin uygulamasında, Millî Savunma Bakanı inha işlemini yapmadığı takdirde, Genelkurmay Başkanı, Cumhurbaşkanına gereken teklifi yapmasını Başbakandan yazı ile istiyebilir; bu yazının bir örneği de aynı zamanda Millî Savunma Bakanına gönderilir. Başbakan kararını yazıyla Millî Savunma Bakanına ve Genelkurmay Başkanına bildirir. Başbakanın bu kararına uyulması zorunludur.» İşte Anayasanın 110 ncu maddesi buna benzer bütün tasarrufları da ancak böyle anlaşılabilir. Başka türlü anlaşılması, demokratik parlömanter sistem, bu sistemin kuralları, bu Anayasanın bizzat icra organına getirmiş olduğu yetkiler, görevler, sorumluluklar muvacehesinde başka türlü tefsiri mümkün değildir, olamaz. Anayasa 110 ncu maddesinde filhakika Başbakana karşı Genelkurmay Başkanını sorumlu tutmuştur. Fakat Genelkurmay Başkanı, Bakanlar Kurulunun teklifi üzerine Devlet Başkanınca seçilmektedir ve Türk Silâhlı Kuvvetlerinin savaşa hazırlanmasında, Türkiye Büyük Millet Meclisine karşı Bakanlar Kurulu sorumludur. Bakanlar Kurulunun bir uzvu olan Millî Savunma Bakanı bu sorumluluğun Bakanlar Kurulundaki karşılığıdır, tam karşılığıdır. Bakanlar Kurulu içerisinde bulunan Millî Savunma Bakanını yalnız sayın bir arkadaşımın ifade ettikleri gibi Ordunun Genelkurmayca gösterilen ihtiyaçlarını tedarik eden, temin eden, iaşe, ibate müdürlüğü gibi saymak mümkün değildir.

İLYAS KILIÇ (Samsun) — Anayasanın 110 ncu maddesi de böyle değildir. Kurucu Meclisde bulunmuş ve bu maddenin tedvini sırasında uzun uzun münakaşalara iştirak etmiş naçiz bir arkadaşınız olarak yetkiyle, belki savunmaya ifadem, gücüm tam maddenin muhtacolduğu ölçüde olmıyabilir, bu benim yeterliğimle ilgili bir meseledir. Bir hukukçu arkadaşım bu meseleyi daha ivi savunabilir. Fakat yetkiyle söylüyorum, salâhiyetle söylüyorum ki, bu madde Kurucu Meclisten çıkarken hiç bir zaman Genelkurmay Başkanının Millî Savunma Bakanına, Başbakana karşı sorumlu olması unsurunu getirirken hiç bir zaman Genelkurmay Başkanı sanki icranın içinde bir uzuvmuş gibi sayılmamıştır, saymak mümkün değildir.

BAŞKAN —Sayın Güley vaktiniz bitmiştir.

C. H. P. Grupu adına Ferda Güley (Devamla) — Bu önemli meselevi beş dakikava sığdırmava imkân yok Sayın Başkanım. Eğer zamanım bitti ise huzurunuzdan saygı ile ayrılırım.

BAŞKAN — Lûtfen bir önerge lûtfedin, bu madde için bu tahdidi kaldırın.

C. H. P. GRUPU ADINA FERDA GÜLEY (Devamla) — Bu madde için ve önümüzdeki diğer maddeler için de, bâzı maddeler vardır ki, enfektedir veyahut...

BAŞKAN Beş dakika müddet tahdidi varken ben bunu kendiliğimden temdit edemem, («Beş dakikayı» kaldıralım sesleri)

C.H.P. GRUPU ADINA FERDA GÜLEY (Devamla) — Arkadaşlarım tasvibederlerse konuşacağım.

COŞKUN KIRCA (İstanbul) — Şifahen beş dakikanın kaldırılması teklifini kabul edebilirsiniz Sayın Başkan, şifahi teklifi lûtfen kabul ediniz.

BAŞKAN — Sayın Kırca'dan beş dakikanın kaldırılması için önerge göndermesini rica ederim.

OSMAN ŞAHİNOĞLU (Samsun) — Beş dakikanın kaldırılmasını teklif ediyorum.

BAŞKAN — Şifahen teklif mi ediyorsunuz efendim?.. Peki.

Bu maddeye munhasır olmak üzere 5 dakikalık müddetin kaldırılmasını... («10 dakika olsun» sesleri) 10 dakika olmasını teklif ediyorlar. Oylarınıza arz ediyorum. Kabul edenler... Etmiyenler... Onar dakika olarak kabul edilmiştir.

OSMAN ZEKİ YÜKSEL (Antalya) — Bizim hakkımız da baki değil mi Başkanım?

BAŞKAN — Bir şeyin kabulünün makable şâmil olmıyacağını Sayın Osman Bey takdir buyururlar efendim.

C.H.P. GRUPU ADINA FERDA GÜLEY (Devamla) — Teşekkür ederim arkadaşlar.

1 nci 2 nci maddelerinin Anayasa Mahkemesince iptal edilmiş olan Millî Savunma Bakanlığı Teşkilât Kanununun içinde Genelkurmay Başkanlığı bir bölüm olarak bulunuyordu. Millî Savunma Bakanlığı şu şu hizmetlerini müsteşarlığı vasıtasiyle, ordunun eğitimi, yetiştirilmesi hizmetlerini de Genelkurmay Başkanlığı vasıtasiyle yürütür deniliyordu. Bu maddeler iptal edildiğine göre, gerçekten Millî Savunma Bakanlığı ile Genelkurmay Başkanlığı ve 110 ncu madde gereğince çıkarılması gerekli kanun da şimdiye kadar çıkarılmadığı için fiilî bir durum vardır. Bu fiilî durum her iki müesseseye sonsuz ıstıraplara mal olmaktadır . Hükümetin biran evvel Millî Savunmanın teşkilât kanununu ve Genelkurmay Başkanlığının 110 ncu madde gereğince mutlaka çıkması bir Anayasa emri olan yetki ve görev kanununu biran evvel getirmesi ve bu münakaşaların, bu meselelerin o konunun görüsülmesi sırasında, halledilmesi. ancak ona sığabilir. Öyle bir kanun tasarısı üzerindeki münakaşalara sığdırılabilir, böyle bir madde üzerinde 10 dakika içerisinde bunlar görüsülemez.

Muhterem arkadaşlarım, Komisyon getirdiği tasarıda bir sonuncu fıkra getiriyor, diyor ki, «(b) bendinin uygulanmasında Kuvvet Komutanlıklarınca Genelkurmay Başkanlığının mütalâası alınır.» Bakınız, geçen dönemde Senatoda bu (b) bendi nasıl çıkarılmış? «General ve amirallerin atanmaları, Kuvvet Komutanlıklarının lüzum göstermesi ve Genelkurmay Başkanının tasvibi üzerine Millî Savunma Bakanının inhası ve Başbakanın teklifi ile Cumhurbaşkanının onaylıyacağı kararname ile...» Şimdi icranın dışında bir uzuv, icra ile nihayetlenecek bir tasarruf için, Meclise kanun teklifi yapma meselesinde, bir atanma meselesinde yetki olarak icrada toplıyan bir tasarrufta Genelkurmay Başkanının tasvibi üzerine denince, tasvibetmediği takdirde bu atanmanın yapılması gayrimümkün olur. Peki Büyük Millet Meclisine karşı, Türk Silâhlı Kuvvetlerinin hazırlanmasından, savaşa hazırlanmasından kül halinde sorumlu olan icra böyle bir atamayı fiilen yapamaz... Bunun demokratik parlömanter sistemle, Anayasa sistemi ile uygunluğu iddia edilemez. Diyor ki önergenin son fıkrasında, Komisyon : Kuvvet Komutanlıkları Genelkurmay Başkanının mütalâasını alarak Millî Savunma Bakanına bunu bildirirler. İşte demokratik olan budur, bu tarzdır. Metinde bu fıkra yok. Metinde eksik olan bu fıkrayı, bu hususu Komisyon değiştirgesinde getirmiştir. C.H.P. Meclis Grupu olarak 110 ncu maddeyi işte bu metindeki prosedür içerisinde anlamak gerektiği inancında olduğumuzu bir defa daha beyan ediyorum.

«(c) bendinin uygulanmasında, Millî Savunma Bakanı inha işlemini yapmadığı takdirde, Genelkurmay Başkanı, Cumhurbaşkanına gereken teklifi yapmasını Başbakandan yazı ile istiyebilir.» 110 ncu madde Başbakana karşı sorumlu olduğu için Başbakandan bunu böyle bir halin vukuunda istiyebilir. «Bu yazının bir örneği de aynı zamanda Millî Savunma Bakanına gönderilir.» Millî Savunma Bakanı da o husus Başbakana re'sen Genelkurmay Başkanının başvurduğunu bilmesi hakkıdır ve vazifesidir. Onun için bildirir. Başbakan kararını yazı ile Millî Savunma Bakanına ve Genelkurmay Başkanına bildirir. Başbakanın bu kararına uyulması zorunludur.»

Muhterem arkadaşlarım, 110 ncu madde üzerinde bir cilt teşkil edecek kadar etütler yapılmıştır, Anayasa profesörleri tarafından makaleler yazılmıştır. Işık tutucu demokratik parlö-

manter sistemde bunun nasıl anlaşılması lâzımgeldiği yolunda çok ciddî çabalar sarf edilmiştir. Buna rağmen Anayasa Mahkemesi bir ekseriyet fazlasıyla 110 ncu maddeyi bir istikamette anlamış ve Ali Naili Erdem arkadaşımızın imzasiyle A. P. Grupu adına yapılan müracaatı değerlendirerek, Millî Savunma Bakanlığı Teşkilât Kanununun bir ve ikinci maddesini iptal etmiş ve üçüncü madde de kendiliğinden kalkmıştır. Bugünkü durum, Anayasanın emretmiş olduğu kanun çıkmadığı için, mevcut kanun da Anayasa Mahkemesince iptal edildiği için fiilî durum bu. Komisyonu evvelâ metni demokratik bir şekilde hazırlamıştır. Ancak böyle olabilir. Bir eksiği vardır, kuvvet kumandanlıkları Millî Savunma Bakanlığına bildirir tarzında idi, o boşluğu doldurarak değişiklik önergesinde diyor ki, «Genelkurmay Başkanının mütalâası alınarak..» Mütalâası alınmak suretiyle bildirir. «General ve amirallerin atanmaları, kuvvet kumandanlarının lüzum göstermesi üzerine, Millî Savunma Bakanının inhası ve Başbakanın teklifi ile Cumhurbaşkanının onaylıyacağı kararname ile.» İşte buradaki boşluğu son fıkra ile getirdiği yenilikle Komisyon doldurmaktadır ve Genelkurmay Başkanının mütalâasını aldıktan sonra bu işlemin yapılabileceği unsuru getirilmiş olmaktadır. Dolayısiyle bu metin üzerindeki değiştirge, eksikliği de tamamlamış olarak kabule salih, sağlam bir metin haline gelmiştir. C. H. P. Meclis Grupu olarak bu önergeye müspet oy kullanacağımızı ve maddenin bu şekilde kabulünü rica etmekte olduğumuzu saygı ile arz ederim.

BAŞKAN — Sayın Coşkun Kırca, buyurunuz,

NEVZAT ŞENER (Amasya) — Sayın Başkan, usul hakkında bir hususu yerimden izah etmek istiyorum.

BAŞKAN — Efendim, usul hakkında ise buyurunuz buradan söyleyin.

NEVZAT ŞENER (Amasya) — Mümkünse buradan söyliyeyim.

BAŞKAN — İşitmemiz mümkün olmaz, lûtfen kürsüye buyurun.

NEVZAT ŞENER (Amasya) — Sayın Başkan, muhterem arkadaşlar; grup adına yapılan konuşmaların bir hususiyeti vardır. Daima grup adına yapılan konuşmalar milletvekillerine tekaddüm eder. Şimdi burada ben bir çelişiklik görmüş bulunuyorum. Bu da şu, biraz evvel C. H. P. adına yapılan konuşmada Çataloğlu arkadaşımız maddenin Anayasanın 110 ncu maddesine tamamen aykırı olduğunu, Anayasa Komisyonuna sevk edilerek oranın mütalâasının alınmasını istediler. Bilâhara gene C. H. P. adına yapılan konuşmada Sayın Güley Anayasaya aykırı bir durum olmadığını, Komisyon tarafından yapılan teklifin aynen kabulünde zaruret olduğunu ifade ettiler. Şimdi Sayın Başkandan bilhassa şunu istirham ediyorum: Grup adına yapılan konuşmalarda grup idarecilerinin, yetkililerinin nazarı itibara alınarak tetkik edilmesini teklif etmek istiyorum. Aynı grup adına yapılan konuşmalar birbirinin zıddı oluyor. Yani bunu grup disiplinsizliğine mi verelim, bunu yoksa, Başkanın dikkatsizliğine mi verelim? Yoksa, grup idarecilerinin lâkaydilerine mi verelim?

Bunları bilhassa arz etmek istedim, saygılar sunarım. (Alkışlar)

BAŞKAN — Sayın arkadaşımızın mütalâası doğrudur. Ama, grup adına söz istiyen bir arkadaşımızın yetkisi olmadan grup adına söz istiyeceği bizim hiçbir zaman aklımıza gelmediğinden bizce hiçbir zaman için refüze edilemez. Grup adına dedikten sonra biz bir milletvekili arkadaşımızın sözünün aksi olacağını da hiçbir zaman kabul edemeyiz. Ama, grup yetkililerinden evvelce belge ibraz edenler daha evvelden bunu ispat etmiş olurlar. O itibarla bizim Başkan olarak grup adına dedikten sonra bunu refüze etmemize imkân yoktur. Ama, bevanları arasında çelişme olurmuş, onu kendi grupları düşünsün, bu bize düşmez. (Orta sıralardan «grup adına ben de konuşacağım» sesleri)

Grup adına konuşmalar bitti, efendim. Zatıâlinizin sırası gelirse size de veririm.

Söz sırası Sayın Kırca'nın, buyurun.

COŞKUN KIRCA (İstanbul) — Muhterem arkadaşlarım, Yüce Heyetiniz, yalnız Anayasanın değil, Anayasnın temel prensiplerinden biri olan demokratik rejimin esaslariyle ilgili bir maddeyi müzakere etmektedir. Demokratik rejimin temel esası, devletin zor kullanan bütün kuvvetlerinin kesin olarak siyasi sorumluluk taşıyan makamlara bağlı olmasını gerektirir. Bunun dışında demokratik rejimi mütalâa et-

meye imkân yoktur. Hattâ bunun dışında muhterem arkadaşlarım, demokratik olmıyan bir devlet nizamını dahi düşünmeye imkân yoktur. Demokratik olmıyan devlet nizamlarında dahi eğer orada bir devlet varsa ve orada devamlı ihtilâl projesi hüküm sürmüyorsa, orada da devletin zor kullanan unsurları siyasi sorumluluk taşıyan makamlara bağlıdır. Bu, Suudi Arabistan'da da böyledir. Ama, bir demokratik rejimde evleviyetle bunun böyle olması iktiza eder.

Binaenaleyh, bizi bu konuda ilgilendirecek olan esas işte bu esastır. Anayasamızın 110 ncu maddesi de bundan farklı esaslar getirmiş değildir. Yalnız Millî Savunma Bakanlığı var mıdır, yok mudur? Millî Savunma Bakanı ile Genelkurmay Başkanlığının münasebetleri nelerdir? Başbakan acaba savunma işlerinin yürütülmesinde ne şekilde sorumludur ve bu bakımdan Genelkurmay Başkanı, Millî Savunma Bakanı ve Başbakan üçlüsü arasındaki münasebetler ne yoldadır? Bu sualleri cevaplandırırken, bize hâkim olması gereken temel prensip de işte biraz evvel arz ettiğim demokratik rejimde devletin zor kullanma yetkisine sahip kuvvetlerin ezcümle silâhlı kuvvetlerin mesul siyasi makama kayıtsız şartsız bağlılığı prensibine hürmet edilmesidir. Açıkça söylemek zorundayım, bu bakımdan Anayasanın 132 nci maddesinin ihlâl edildiğine kaani değilim. Çünkü kesinleşmiş bir hüküm karşısındayız. Anayasa Mahkemesinin, Sayın Adalet Partisi Grupunun müracaatı üzerine verdiği iptal kararında bu bakımından bâzı eksiklikler görmekteyim. Gördüğüm eksiklikler şu; Millî Savunma Bakanı kimdir? Türkiye'nin henüz demokratik rejime gelmeden Millî Mücadeleden demokratik rejime gelinceye kadar devam ettiği ve o andan itibaren bittiğini kabul etmek durumunda olduğumuz bir safhası vardır. İhtilâl vetiresinin devamı sırasında biraz evvel bahsettiğim demokratik prensibin yerleşmesi için adım adım çalışırken geçirilmiş olan safhalarda bir zamanlar cari olan bir teoriye göre, tekrar edeyim, Millî Savunma Bakanı Silâhlı Kuvvetlerin bir nevi vekil harcıdır. Yiyeceğini, içeceğini, giyeceğini, malzemesini temin eder. Ondan sonrasına karışmaz. Bu doğrudan doğruya Türk Devletnin dayandığı idari ve hukukî prensiplere aykırı bir görüştür. Millî Savunma Bakanı nedir? İta âmiridir. Millî Savunma Bakanı ita âmiri olarak sadece yiyecek, giyecek, teçhizat temin etmiyor, Silâhlı Kuvvetlerin hareket etmesini de temin ediyor, eğitim görmesini de temin ediyor. Düşman karşısında harb etmesini de temin ediyor.

İdare hukuku prensiplerinin işlemesi bakımından Devletin malî vasıtaları ile insan vasıtaları birbirinden ayrılamaz ve bizim bütün idare hukukumuz Anayasamızın temel prensiplerine dayanarak şunu söyler ; Birinci derecede ita âmiri Bakandır. Neden? Çünkü bakan teşrii organa karşı sorumludur. Şu halde bir ita âmiri bulunacaktır, kim olacaktır bu ita âmiri Millî Savunma işleri bakımından, Silâhlı Kuvvetler bakımından? Birisi olacak elbette. Başbakanlık mı, Millî Savunma Bakanı mı? Anayasamızın 105 nci maddesini okursak bunun Başbakan olamıyacağı açıkça anlaşılır. Anayasanın 105 nci maddesi Başbakana belli bir görev vermiştir. «Bşbakan Bakanlar Kurulunun Başkanı olarak, Bakanlıklar arasında işbirliğini sağlar ve Hükümetin genel siyasetinin yürütülmesini gözetir. Bakanlar Kurulu bu siyasetin yürütülmesinde birlikte sorumludur.»

Bu böyle değil, ya nedir? Genelkurmay Başkanlığı tıpkı bir daire gibi Başbakana da bağlıdır. Bunu kabul etmeye imkân yoktur. Bunu Devlet Plânlama Teşkilâtı için kabul edebilirsiniz, İstatistik Enstitüsü için kabul edebilirsiniz; çünkü bunlar doğrudan doğruya Başbakanın icra ettiği bu koordinasyon görevinin yerine getirilmesi için zaruri icra vasıtalarıdır. Ama koskoca Silâhlı Kuvvetleri böyle kabul edemezsiniz. Nihayet hukuk kaideleri sevk edilirken pratik icaplar gözden uzak tutulamaz muhterem arkadaşlar. Demokratik memleketlerde siyasi sorumluluğu haiz olanlar, yani milletin temsilcileri karşısında sorumlu olanların Silâhlı Kuvvetler içindeki eylem ve işlemleri yakından takibedebilmeleri için her kuvvetin başına ayrıca bakana bağlı olmak üzere, bakan yardımcıları usulü, çok demokratik bulurum bu usulü, ihdas edilir durulurken, Başbakan'ın bütün devleti idare etmek vazifesiyle meşgulken Silâhlı Kuvvetlerin eylem ve işlemlerinin bütün teferruatına eğilemiyeceği ve bu sebepten dolayı Anayasa Mahkemesinin bu kararında yer alan bu nazariye kabul edilecek olursa, aslında Başbakanın milletin tem-

silcileri nezdinde sorumlu kimse olarak Silâhlı Kuvvetlerini eylem ve işlemlerini takipten âciz kalacağı aşikârdır. İşte bu sebepten dolayıdır ki, Millî Savunma Bakanına lüzum vardır. Anayasa Mahkemesi lûtfetsin, bizi hilei şeriyeye zorlamasın. Millî Savunma Bakanını kaldırdı, ne yaparım? Mevcut kanuni hükümlere dayanarak bir devlet bakanlığı ihdas ederim. Yardımcı yaparım, onunla meşgul ettirirım bu işleri. Bunlara lüzum yoktur ve Anayasa da zaten bunu söylemek istememiştir. Anayasa Başbakana karşı Genelkurmay Başkanı sorumludur, derken Dünyanın hiç bir yerinde mevcudolmıyan bir sistemi Türkiye'ye getirmeyi düşünmemiştir. Dünyanın hiç bir yerinde mevcudolmadığını söylerken, Kurucu Meclis huzurunda yaptığım bir müdahalenin gerekçelerini hatırlıyarak, o zaman yaptığım incelemelerimi hatırlıyarak konuşuyorum. Başbakana demokratik memleketlerde, bunun için Amerika'yı da misal almıya lüzum yok, çünkü Amerika'da prezidansiye sistemi var, meselâ İngiltere'de, meselâ Fransa'da Genelkurmay Başkanı bir takım tekliflerde bulunabilir, ama Millî Savunma Bakanını aşarak, atlıyarak değil, Genelkurmay Başkanları elbette ki gördükleri vazifenin azameti ve bütün millet hayatını kapsaması bakımından Başbakana karşı sorumludurlar, ama bir Anayasa hükmünde veya bir kanun hükmünde bir makamın, bir diğer makama karşı sorumlu olduğunu söylemek, onun bir başka makama karşı sorumlu olmıyacağını iddia etmek mânasına gelmez. Anayasada da ancak Başbakana karşı sorumludur, sadece Başbakana karşı sorumludur, diye de bir hüküm mevcut değildir. Anayasamıza konulan bu hüküm, bir zamanlar takdir edilmiştir, Kurucu Mecliste Başbakanların kâfi derecede Genelkurmay Başkanlığının işleri ile meşgul olmadığı düşünülmüş, kabul edilmiş, farzedilmiş ve bu «meşgul olma» yükünü ona yüklenmek istendiği için konmuştur; yoksa Millî Savunma Bakanlığını kaldıralım, diye konmamıştır. Konamazdı. Konsaydı ondan sonra birtakım hakikaten mânasız bir netice ile uğraşıyoruz. Başbakanın intihabı olmaması gibi mümkün değil bu kadar işleri arasında. Asıl işte o zaman devlet içinde devlet doğar, binaenaleyh Başbakanın bu konuda elbette ki bir yardımcısı olacaktır her işte olduğu gibi, o da Millî Savunma Bakanıdır. Sivil idare prensibini bunun dışında pratik mülâhazalar bakımından izah etmekliğimize imkân yoktur. Bu bakımdan mütalâa edildiği zaman önümüzdeki madde umumi yapısı bakımından biraz evvel arz ettiğim prensiplere uygun düşer.

Genelkurmay Başkanının Millî Savunma Bakanı ile ihtilâf haline düşmesi, olabilir. Bu takdirde bu maddede yeralan son fıkra İngiltere ve Fransa'da yer alan hükümlerden farksızdır. Orada da Genelkurmay Başkanı görevinin ehemmiyeti dolayısiyle kendisine diğer dairelerin idari başkanlarından farklı bir yetkiye sahip kılınarak, yani Dışişleri Bakanlığı genel sekreterinin veya İçişleri Bakanlığı Müsteşarının sahibolmadığı bir yetkiye sahip kılınarak, Millî Savunma Bakanı üstünde Başbakana müracaat etme imkânına sahip kılınmıştır. Başbakan orada karar verir ve bu karar kesin bir karardır. Ama bu kararın mahiyeti Genelkurmay Başkanına Millî Savunma Bakanının üstünde de yer vermez. Sadece teknik görüş ile siyasi görüş arasındaki farkı, siyasi görüşün en yüksek mertebesinde bulunan makamın halletmesi mânasını taşır. Bu fıkra tamamiyle yerindedir. Bu bakımdan komisyonu tebrik etmek lâzımdır.

Yalnız bizim bu metin üzerinde tâli sayılabilecek bâzı tenkidlerimiz vardır, o da şudur : Komisyonun son metni üzerinde konuşuyorum. Komisyonun son metninde deniliyor ki (b) bendinin uygulanmasında Kuvvet Komutanlıklarınca Genelkurmay Başkanlığının mütalâası alınır.

Şimdi bir ast makamın bir üst makamın mütalâasını alması diye birşey bizim idare hukuku prenesiplerimizde yoktur. Bu, mantığa da aykırıdır. Kim, kimin üstü? Genelkurmay Başkanı Kuvvet komutanının üstü. Millî Savunma Bakanına inhayı kim yapacak? Kuvvet komutanı. Yaparken Genelkurmay Başkanının mütalâasını alacak. Böyle bir şey olmaz arkadaşlar. Çünkü kuvvet komutanı, Genelkurmay Başkanının mafevki değil, astıdır. Binaenaleyh bu inhayı Millî Savunma Bakanına Genelkurmay Başkanı yapmalıdır; ama Kuvvet komutanlarından gelecek teklif üzerine. Aynı neticeye varmış olursunuz. Kuvvet ko-

mutanının ve Genelkurmay Başkanının bu konuda söz hakkı olmasını istiyor muyuz? İstiyoruz. Daha evvel yazlıdığı gibi doğrudan doğruya Kuvvet komutanı Millî Savunma Bakanına müracaat edecek. Bunu Anayasamızın 110 ncu maddesi bakımından kabule imkân yok. Sayın İrfan Solmazer arkadaşımız grupumuz adına bu noktayı söylemek istedi. O da şu : Silâhlı Kuvvetlerin komutanı Genelkurmay Başkanıdır diyor. Sorumlu olan bu. Sorumlu olan bu olduğuna göre kuvvet komutanı şu generali veya bu amirali tâyin edecek, ama bunu yaparken Genelkurmay Başkanının haberi olmıyacak. Fakat bütün Silâhlı Kuvvetlerin harekâtından, eylem ve işlemlerinden Genelkurmay Başkanı sorumlu olacak. Bunu sorumluluk prensibiyle bağdaştırmaya imkân yok. Kumanda zincirinin devamlılığı pfensibiyle de bağdaştırmaya imkân yok. Eğer Genelkurmay Başkanı Silâhlı Kuvvetlerin komutanı ise, Kuvvet komutanları Genelkurmay Başkanından geçmeden Millî Savunma Bakaniyle resmî temasta bulunamazlar. Temasta bulunamazlar mânasına gelmez. Ama resmî işlemlerini Genelkurmay Başkanından geçirmeden yapamazlar, mânasına gelir, eğer Genelkurmay Başkanı onların komutanı ise. Şimdi böyle olunca, biz ne yapıyoruz, komisyonun metninde şöyle yapıyoruz : Yine Kuvvet komutanlığı Millî Savunma Bakanlığına müracaat ediyor. Ama Genelkurmay Başkanının mütalâasını alıyor. Bir makam ast bir makamın mütalâasını alır, üst makamın mütalâası alınmaz. Hele mütalâa alınmaktan, Türkçede anlaşılan şey, istişari mütalâadır. Bu ne iştir ki, bir Kuvvet komutanı Genelkurmay Başkanının mütalâasını alacak, ondan sonra o mütlaâaya uygun olmıyan bir teklifle dahi, bu ibareye göre, Türkçede umumiyetle anlaşılan mânaya göre, Millî Savunma Bakanına teklifte bulunabilecektir. Bunu da 110 ncu madde ile bağdaştırmaya imkân yoktur.

Şimdi, neticede, İrfan Solmazer arkadaşımızın grupumuz adına izah ettiği takrirle sayın komisyonun maksadı arasında bir farklılık da yoktur. Sadece Solmazer'in takriri meseleyi, kumanda zinciri bakımından, doğru bir yöne sevk etmiş. Ne diyor? Genelkurmay Başkanının bu işte sözü olması lâzım. Güzel. Bunu komisyon da kabul ediyor. Şükranla karşılarız. Ama bu sözünü ne zaman kullanmalıdır. Genelkurmay Başkanı? Komuta zincirinin icapları içersinde. Şu halde doğrusu nedir? Kuvvet komutanı teklifte bulunur Genelkurmay Başkanına, Millî Savunma Bakanına, Genelkurmay Başkanı inha eder. Doğrusu budur. Aksi halde, zannederim ki, aslında maksat bakımından muhterem komisyonla mutabık bulunmamıza rağmen şimdi monte ilâve edilen son bend gene de Anayasanın bir maddesine, aykırlığı da çok vahîm telâkki etmediğimi hemen söyliyeyim, ama yine de teknik bakımdan aykırı telâkki edilebilecek mahiyettedir. Bu itibarla, Sayın Solmazer arkadaşımızın takririnin kabulü; komisyonun da maksadının yerine gelmesi bakımından, uygun olacaktır, hem de Anayasaya aykırılığı hiçbir suretle iddia edilemez hale gelecektir.

Diğer bir nokta şu : Sayın komisyon diğer maddelerde de böyle yaptık mülâhazasiyle, «Cumhurbaşkanınca onaylanacak kararname» diyor. Şimdi arkadaşlarım, burada idare hukukumuzun teknik konularından birine girmek mecburiyeti hâsıl oluyor. Bizim İdare Hukukumuza göre Cumhurbaşkanı kararnameyi onaylamaz, kararnameyi kendisi yapar. Hukukan bu böyledir. Fiiliyatta elbette ki, bu böyle değildir. Kararname servislerde hazırlanır, evvelâ Bakanlar imzalar, ondan sonra Cumhurbaşkanına gider. Ama Cumhurbaşkanının o kararnameyi imzalaması, radyoda da bol bol söylendiği gibi, onun «yüksek tasdika iktiran etmesi» değildir. Çünkü Cumhurbaşkanı daha önce kendi imzasına gelmeden önce hukukan mevcut bir vesikayı onaylıyacak veya onaylamıyacak. Böyle bir şey yok. Cumhurbaşkanı imzalamadan evvel kararname zaten mevcut değil. Onaylama işleminin ifade ettiği hukukî mâna nedir? Onaylama işleminin ifade ettiği hukukî mâna şudur arkadaşlar: Evvelâ bir hukukî tasarruf olur, bu tasarrufun tekemmül etmesi için onaylama denilen bir ikinci hukukî tasarrufa ihtiyaç vardır. Burada böyle bir hâdise yok. Burada kararname zaten Cumhurbaşkanı imzalayınca ortaya çıkar. Cumhurbaşkanı kararnameleri yapar. Ortak kararname halinde de bu böyledir, Bakanlar Kurulu kararnamesinde de bu böyledir. Onun için «Bakanlar Kurulu kararnamesiyle tâyin olunur» dendiği zaman, hattâ Cum-

hurbaşkanının adının orada geçmesine de lüzum yoktur. Çünkü kararname zaten Cumhurbaşkanının hukukî tasarrufudur. Kararname ancak Cumhurbaşkanı tarafından yapılabilen bir hukukî tasarruftur. Bu, bizim İdari Hukukumuzda yer etmiş bir prensiptir. Sayın Sıddık Sami Onar hocamız bunu kitabında açıkça belirtir. Devlet Şûrasının içtihatlarında bu belirtilmiştir. Bir aralık, zannediyorum muhterem Türkiye İşçi Partisinin açtığı bir iptal dâvasının reddine mütaallik gerekçede de milletlerarası anlaşmaların tasdikinin usulüne mütaallik bir kanun için aynı husus Anayasa Mahkemesince benimsenmiştir. Doğrusu da budur. Başka hukuk nizamlarında kararnamelerin Bakanlar Kurulu tarafından da yapıldığı görülür. Ama bunun için bir sarahate ihtiyaç vardır. Biz bu konuda Fransa'da ve Üçnücü Cumhuriyette yer alan prensipleri benimsemişizdir. Fransa'da halen Beşinci Cumhuriyette Anayasanın özel ve sarih hükümlerine dayanılarak Cumhurbaşkanın dışında bâzı bakanlar da kararname çıkarabiliyor diye bizde de aynı şey vardır zannetmiyelim. Anayasa görüşülürken, komisyon adına, bu açıkça belirtilmiştir: «Biz burada Cumhurbaşkanının tasarrufları bakımından» denmiştir, «1924 Anayasası içersindeki tatbikatta en ufak bir değişiklik getirmiyoruz» 1924 Anayasası içindeki tatbikat da budur. Kararname ne Başbakanın, ne Bakanlar Kurulunun, ne de bakanların tasarrufudur. Kararname, Cumhurbaşkanın daha evvelce mevcudolduğu için sonradan onaylandığı veya onaylamadığı bir tasarruf da değildir. Kararname, Cumhurbaşkanının imzasiyle hukukî iradesi halini alan ve o anda var olan bir tasarruftur. Onun için «Cumhurbaşkanının onayladığı» tâbiri Anayasamızda da yoktur. 110 ncu maddesinde de yok, buradan da kalkmak lâzım. Burada, lûtfetsin komisyon «Cumhurbaşkanının ortak kararnamesi » diyelim. Doğru bir tâbir olur. Daha önceki maddelerde, bu bakımdan, farklılıklar varsa, zaten İçtüzüğümüz imkân veriyor, üslûp bakımından düzeltmeler yapmaya, o maddeler düzeltilsin. O maddeler bozuk olduğu için bu maddeyi de bozmıyalım. O zaman hakikaten, İdare Hukukumuz bakımından, acaba Silâhlı Kuvvetlerle ilgili atamalarda değişik kararname mefhumu mu ortaya çıktı diye, ben öyle gene zannetmiyeceğim ama, bâzen zabıtları da kâfi derecede tetkik etmiyen pek muhterem bâzı akademisyenlerimizde tereddütler uyanabilir. Bu gibi tereddütlerin uyanması da bazan pek vahîm neticeler vermektedir. Onun için Sayın Solmazer arkadaşımızın bu takririnin kabulünü istirham edeceğiz.

Yalnız Solmazer daha evvel bir başka teklifte bulundu. «Bu konu Anayasa Komisyonuna gitsin» dedi. Biz bundan, hakikaten fayda görüyoruz arkadaşlar. Kanunun daha birçok maddeleri var, bu devam eder. Daha önce de Anayasa Komisyonuna 47 nci madde gitmişti. Komisyon kısa zamanda bunu karara bağladı. Bu konu da Anayasa Komisyonuna gider, orada bütün ayrıntılariyle müdellel bir rapor huzurunuza gelirse o zaman, zannediyorum, şu fayda olur: Yalnız Meclisimizde tereddütler izale edilmekle kalmaz. Bu, ikinci Meclisin çalışması bakımından da fayda getirebileceği gibi ilerde şu veya bu itiraz karşısında yargı organlarının da ve Anayasa Mahkemesinin de işine yarayabilir.

BAŞKAN — Sayın Kırca, bir dakikanızı rica edeceğim. Heyeti Aliyenizden özür dileyeceğim. Sayın Kırcanın akıcı ve sürükleyici konuşması karşısında ben saati unutmuşum ve on dakika yerine yirmi dakika tutmuşum, özür dilerim.

COŞKUN KIRCA (Devamla) — Muhterem arkadaşlarım, bir yandan Sayın Başkana gösterdiği yüksek teveccüh ve iltifattan dolayı çok teşekkür ederken, bendeniz de saati unutup sizleri bu kadar meşgul ettiğim için özür dilemek mecburiyetinde olduğumu yine kendi ikazlarından anlıyorum. Teşekkür ederim.

BAŞKAN — Nazmi Özoğul, buyurun efendim.

NAZMİ ÖZOĞUL — (Edirne) Sayın Başkan, muhterem arkadaşlarım: bâzı hatip arkadaşlarımız Genelkurmay Başkanı ile sayın Hükümet arasında bir ihtilâfın çıkabileceğini zabıtlara tescil ettiler. Ben o kanaatte değilim. Bugün Genelkurmay Başkanı ile sayın Hükümetin görüşlerinde bir ihtilâf olmadığı kanaatindeyim ve böyle bir ihtilâfın da Türkiye'de mümkün olamıyacağını zabıtlara tesçil ettirmek isterim.

Arkadaşlar, bence atanma mevzuunda eğer 121 nci maddeyi arkadaşlarımız göz önünde tutsaydılar böyle uzun uzun münakaşalara girmemiş olurlardı. Atanma diğer müesseselerde olduğu gibi lâalettayin olmıyacaktır. 121 nci maddeyi okursak bir subayın atanabilmesi için kanun vâzıı yani Millet Meclisi o subayın isteğini nazarı dikkate alacaktır. İdari, asayiş ve zaruri sebepleri nazarı dikkate alacaklardır. Sağlık durumu nazarı dikkate alınacak ve ondan sonra da meslek programları, yani yetişmesi bakımından terfileri ve komuta kademelerinde alâkalılar, vazifeler meslekî eğitim esasları ve diğer durumları nazarı dikkate alacak, ondan sonra tâyini yapılacak. Yani bir Sayın Millî Savunma Bakanı, «Hayır, bunu buradan alın, öbür tarafa tâyin edin» veyahut da sayın bir Erkânı Harbiye Reisi, «Hayır efendim, onu oradan alın bu tarafa tâyin edin» diye bu teknik, programlı devrede zannetmiyorum böyle bir duruma düşülsün. Anayasaya göre T. B. M. M. ne Başkumandanlık salâhiyeti verilmiştir. Bu müessese bir kanun vaz'ediyor ve diyor ki; subaylarımı, astsubaylarımı bu esaslara göre tâyin edeceksiniz. Kime? Bir önerge verilmiştir, bu önergeyi hazırlayıcılara, «Siz, diyorlar, bu esaslara göre hazırlıyacaksınız.» Lâalettâyin onu oradan alın, öbür tarafa verin, onu buradan alın oraya tâyin edin mevzuu yoktur. Binaenaleyh, önerge üzerinde hakikaten teknik bakımdan çok uzun münakaşalar yapılmıştır. Biraz evvel kıymetli arkadaşlarımızın ifade ettiği gibi demokratik nizam esas alınmıştır.

Şunu da zabıtlara geçirmek isterim ki, Meclisinizden 3,5 milyar liralık bir bütçe çıkmıştır. Bunun sorumlusu kimdir, Millet Meclisine karşı kim sorumludur? Millî Savunma Vekili sorumludur. Bir subayı bir yerden diğer bir yere tâyin olduğu zaman bir harcırah alacaktır, bu harcırahın tahakkukunun ita âmiri olarak kim yapacak? Millî Savunma Bakanı yapacak, Millî Savunma Bakanından kim hesap soracaktır? Biz hesap soracağız, gayrikanuni bir durum olduğu zaman. Binaenaleyh, yine ifade etmek isterim ki, hiçbir ihtilâf yoktur ve böyle bir ihtilâf da çıkarmak mümkün olamıyacak, olmıyacaktır. Bu bakımdan madde yerindedir. Kabulünü istirham ederim. Hürmetlerimi Sayın Başkanıma arz ederim.

BAŞKAN — Sayın İsmail Hakkı Yıldırım. A. P. Grupu adına buyurun, efendim.

A. P. GRUPU ADINA İSMAİL HAKKI YILDIRIM (Erzurum) — Muhterem arkadaşlarım, konu, benden önce konuşan arkadaşlarımızdan Halk Partisi Grupu adına konuşan Sayın Ferda Güley'in ve Güven Partisi adına konuşan Sayın Coşkun Kırca'nın izahlariyle aydınlanmıştır. Hukukî ve doğru görüşü savunduklarına inanıyoruz, bu arkadaşlarımızın mülâhazalarını, bâzı teferruata taallûk eden hususları müstesna, kabul ediyoruz. Bu görüş bize de mülâyim geliyor. Diğer değişik görüşü tasvibetmeye imkân görmüyoruz. Türk Silâhlı Kuvvetlerini Anayasada tahdidî olarak belirtilen, Anayasayla müesses, özerk, muhtar kuruluşlar arasına ithal etmeye imkân görmüyoruz. Sayın Kırca arkadaşımızın ifade ettikleri gibi sivil rejimle, siyasi rejimle, demokratik rejimle bu anlayışı bağdaştıramıyoruz. Anayasanın 110 ncu maddesini, muhalif görüşü, aksi görüşü savunan arkadaşlarımız gibi anlamıyoruz. Filhakika 110 ncu madde Genelkurmay Başkanının nasıl atanacağı hakkında ve salâhiyeti hakkında bir hüküm sevk eder : «Genelkurmay Başkanı, Bakanlar Kurulunun teklifi üzerine Cumhurbaşkanınca atanır, görev ve yetkileri kanunla düzenlenir. Genelkurmay Başkanı bu görev ve yetkilerinden dolayı Başbakana karşı sorumludur.» Anayasa sistematiği içerisinde Başbakan ibaresi, Başbakanın Hükümetin başı olarak, Hükümeti koordine eden baş üye olarak Hükümet adına hareket etmesi sebebiyledir. Filhakika gene bir arkadaşımızın işaret ettiği gibi, Anayasanın 105 nci maddesi «Başbakan, Bakanlar Kurulunun Başkanı olarak, Bakanlıklararasında işbirliğini sağlar ve Hükümetin genel siyasetinin yürütülmesini gözetir...» ibaresini koymak suretiyle Başbakanın yerini tarif ve tâyin etmiştir. Genelkurmay Başkanı; Hükümetin, Bakanlar Kurulunun teklifi ile atanmasından şu anlayışı da istihracetmek lâzımgelir. Millî Savunma Bakanının imzası olmadan Genelkurmay Başkanı da atanamaz. Genelkurmay Başkanının kararnamesinde Millî Savunma Bakanının imzası vardır. Genelkurmay Başkanının Türk Silâhlı Kuvvetlerinin komutanı olarak atanmasında imzası bulunan Millî Savunma Bakanının diğer subaylar ve Millî Savunma personelinin atanmasına mütedair kararnameler altında imzasının bulunmaması lâzımgeldiği görüşünün

Anayasa ile izahını biz Anayasa anlayışı içerisinde, Anayasanın mantığı içerisinde de kabili izah bulmamaktayız.

Tekliflerin pratik değeri de yoktur. Pratik de hiçbir netice istihsaline yararlı değildir. Millî Savunma Bakanlığını fonksiyonsuz bir bakanlık haline getirdiğimiz ve Millî Savunma Bakanlığı olarak, Millî Savunma Bakanlığının yapması lâzımgelen vazifeleri Başbakanlığa havale ettiğimiz takdirde bir arkadaşlarımızın yine temas ettiği gibi, yeni bir Devlet Bakanlığı ihdasından ve Millî Savunma Bakanlığı vazifelerinin bu Devlet Bakanı unvaniyle, ismiyle çalışacak olan Bakanlığa devrinden başka hiçbir netice hâsıl etmez. Bir isim değişikliği için Anayasayı bu derece zorlamak veyahutta bu derece, bu ölçüde farklı tefsir etmek de isabetli bir hareket değildir. Başbakanı aradan çıkarmıyorsa, arkadaşlarımız bir heyecan izhar ediyorlar; 124 ncü madde Genelkurmay Başkanının lüzum göstermesi üzerine Millî Savunma Bakanının, Başbakanın ve Cumhurbaşkanının imzalarını bu kararnamede şart koşmaktadır. Esasen Başbakanın imzası da bahis konusu olduğuna nazaran munhasıran, müstakillen Millî Savunma Bakanlığına tevdi edilmiş, verilmiş bir salâhiyet bahis konusu bulunmadığına göre, Millî Savunma camiasının başında bulunan siyasi şahsın imzasının bu kararnamede bulunması sureti katiyede ne Başbakanı ortadan çıkarır, ne de Anayasaya mugayir bir hal teşkil eder.

Millî Savunma Bakanı ile Genelkurmay Başkanı arasında bu atamalar sebebiyle veya başka sebeplerle ihtilâf çıkabilir. Son söz siyasi organın olduğuna göre Millî Savunma Bakanı veya Genelkurmay Başkanı bu ihtilâfın neticesinde kendi durumlarını tâyin ederler veyahut siyasi iktidar mevcut Anayasa sistemi ve diğer mevzuat muvacehesinde yapılması lâzımgelen şeyi yapar. Bunu bir problem olarak buraya getirmek, bunu halli imkânsız bir problem olarak burada vaz'etmek hukukî anlayışa uygun düşmemektedir. Genelkurmay Başkanının bu teklifleri yerine getirilmiyorsa Genelkurmay Başkanı hiçbir teklifinin yerine getirilmediği bir durumda, diğer yollara da müracaat edip bir netice alamadığı takdirde kendi durumunu tâyin eder, kendi hakkındaki kararı verir. Hükümet veya ilgili Bakan bu mevzuda isabetsiz, Yüce Meclise karşı sorumlu bulunan Hükümet bu mevzuda kendisini sorumlu kılacak bir tasarrufta bulunmuşsa o zaman Meclise karşı Hükümet lâzımgelen yapar veya ilgili Bakan kendisi hakkında lâzımgelen tasarrufta bulunur. Bulunmazsa Yüce Meclis bu konuda karar verir. Bu sistem tanzim edilmiştir. Hukukumuzda vardır. Bunu bir mesele olarak ortaya koymanın gereğini biz şahsan anlıyamamaktayız. Maddenin münakaşa edilen şekliyle Anayasaya mutabakatı hususunda hiçbir tereddüdümüz ve şüphemiz yoktur, bizim. Maddede bir bakıma noksanlık görmekteyiz. Genelkurmay Başkanının lüzum göstermesi üzerine Millî Savunma Bakanının inha etmemesi halinde Genelkurmay Başkanının nasıl hareket edeceği, nereye başvuracağı tâyin ve tesbit edilmiştir. Ama bu hususta Genelkurmay Başkanından da ileride sorumluluğu, T. B. M. M. ne karşı sorumluluğu bulunan Hükümetin istemesi halinde Genelkurmay Başkanının lüzum görmemesi durumunda Hükümetin yapacağı şey sarih olarak bence burada tâyin edilmelidir. Bunun için maddeye Genelkurmay Başkanının lüzum görmesi yahut kuvvet komutanının lüzum göstermesi üzerine veya re'sen ibaresinin; «lüzum göstermesi üzerine» ibaresinden sonra «veya re'sen» ibaresinin konulması ve böylece Hükümetin sorumluluğuna mütenasip bir salâhiyetle mücehhez kılınması gerekmektedir. Bunun için Başkanlığa bir takrir verilmesi mecburiyeti hâsıl olmuştur.

Bir de maddede bir haşiv, bir fazlalık görmekteyiz, bunun da bu maddeden çıkarılması lâzımgelir. (d) fıkrasında askerî hâkimlerin atanmaları hakkında bir hüküm vardır. Halbuki 357 sayılı Askerî Hâkimler ve Savcılar Kanununda askerî hâkimlerin tâyinleri, atanmaları mevzuunda da hükümler mevcuttur. Hususiyle 16 ncı madde, yer değiştirilme esaslarını teferruatlı bir şekilde tesbit ve tanzim etmiştir. Ayrıca buraya ithal edilmesinde lüzum olmadığı gibi, (e) fıkrasındaki gibi «jandarma subay ve astsubaylarının atanması özel kanunları gereğince yapılır.» dendiği gibi «hâkimlerin atanması da özel kanunları ile yapılır.» ibaresinin konulması ile yetinilmelidir. Hâkimlerin nasıl atanabileceği yazılıdır ve bu metne aykırı değildir. Metni okuyorum:

«Millî Savunma Bakanı ve Başbakanın müşterek kararnamesi ile, Cumhurbaşkanının ona-

yına sunulur, Resmî Gazete ile yayınlanır.» Zaten bu tanzim edilmiştir. Bir mevzuda iki ayrı kanunda, aynı hüküm ifade edilmesinin de hukuk tekniğine uygun olmadığı kanaatindeyim. Orada da bu ibare var, burada da bu ibare vardır.

Ayrıca «general ve amiral rütbelerinde olanlar dâhil» ibaresi konmuştur, buraya. Veteriner hekimler için, veteriner generaller için (c) fıkrası ve (b) fıkrası, bilmem tabib generaller için diğer fıkralar. Yalnız askerî hâkimler için bir istisna konmuştur ki, askerî hâkim generallerle diğer generallerin, askerî hâkimler için bir teminat hükmü de ihtiva etmediğine göre, ayrı bir hüküm de tanzim edilmelidir bence. Bunun da tadili için takdir Yüce Heyetinize aidolmak üzere şahsan bir önerge takdim etmekteyiz.

Her bakımdan Anyasaya, rejime, siyasi nizamımıza uygun bu maddenin, Hükümeti talebettiğimiz salâhiyetlerle mücehhez kılınmasına mâtuf takririmizi de kabul etmek suretiyle, aynen kabulünü istirham eder, saygılarımı sunarım.

BAŞKAN — 124 ncü madde üzerinde yedi arkadaş konuşmuş bulunuyor. Yeterlik önergesi vardır, okutuyorum efendim.

İSMAİL ÇATALOĞLU (İçel) — Efendim söz istemiştim.

GEÇİCİ KOMİSYON BAŞKANI İSMAİL SARIGÖZ (Rize) — Muhterem arkadaşlarım, Türk Silâhlı Kuvvetleri camiası içinde subayların astsubayların ve generallerin atanmaları ile ilgili olarak 124 ncü madde üzerinde gerek şahısları adına ve gerekse grupları adına söz alan arkadaşlarımız...

BAŞKAN — Müsaade buyurun, usul konuşması üzerinde mi söz istediniz?

İSMAİL ÇATALOĞLU (İçel) — Hayır efendim, 124 ncü madde üzerinde söz istedim.

BAŞKAN — Öyle ise biz bu şekilde telâkki etmişiz, burada kayıt yoktur. Yeterlik kabul edilmezse veririm efendim.

GEÇİCİ KOMİSYON BAŞKANI İSMAİL SARIGÖZ (Devamla) — 124 ncü madde üzerinde söz alan arkadaşlar görüşlerini daha çok bu maddenin Anayasaya uygunluğu veya aykırılığını teksif ettirdiler ve neticeten Komisyonun sevk ettiği metnin kritiğini yaptılar. Arkadaşlarımızın Anayasanın 110 ncu maddesine uygunluğu veya aykırılığı babında ileri sürdüğü görüşlere şöylece temas etmek istiyorum: Biz Anayasanın 110 ncu maddesindeki Genelkurmay Başkanının Başbakana bağlı ve sorumlu olması keyfiyetini sadece emrü komuta salâhiyeti bakımından kabul ediyoruz. Bunun dışında Genelkurmay Başkanının Başbakana karşı bir sorumluluğunu düşünmek mümkün değildir. Şöyle ki, Genelkurmay Başkanının malî, adlî ve idari sorumluluğu bahis konusu oldukta Yüce Heyetinizin murakabe imkânı kalmıyacaktır. Kimi muhatabolarak alacağız? Bu husus idare hukukumuzda öteden beri Millî Savunma Bakanının, yani icra organının ayrılmaz salâhiyetlerinden olarak kabul edilmiştir ve böyle yürütülmektedir.

Anayasamızın 105 nci maddesi muvacehesinde bu bağlılığı bunun dışında mütalâa etmek de mümkün değildir. Aksi halde Genelkurmay Başkanlığının bir işlem bakanlığı gibi mütalâa edilmesi gerekir ki, Anayasamızın 110 ncu maddesinden çıkarılan mânanın böyle kabul edilebileceğini düşünmek mümkün değildir. Bu mevzua kısaca bu şekilde temas ettikten sonra maddenin fıkralarını ayrı ayrı neden o şekilde tanzim ettiğimizi arz edeceğim.

Biz komisyon olarak prensip itibariyle bütün subayların tâyini keyfiyetinin icra organlarının temsilcisi olan Bakana ait olması gerektiğini kabul ettik. Ancak maddenin çeşitli fıkralarında hizmetin daha iyi tedvir edilmesini temin bakımından bu salâhiyeti bir tasnife tabi tuttuk, hiyerarşik bir tasnife tabi tuttuk. Dedik ki, (a) fıkrası ile astsubaylar ve astteğmenden albaya kadar. Albay dâhil, bütün subayların tâyinini Millî Savunma Bakanı yapacaktır. (D) fıkrasında Silâhlı Kuvvetler içinde Kuvvet Komutanlıklarını hiyerarşik bir kademe olarak kabul ettik. Her kuvvet kumandanının kendi kuvveti içinde hizmet sahalarına tâyin edeceği veya beraber çalışacağı generallerin tâyini bakımından bir teknik salâhiyeti olsun dedik. Bu lüzuma binaen (D) fıkrasını sevk ettik. Kuvvetlerin başında bulunacak ve Genelkurmay İkinci Başkanlığı makamını işgal edecek general ve amiraller Genelkurmay Başkanının birinci derecede mesai arkadaşları olacağı cihetle bunların tâyini bakımından da Genelkurmay Başkanının yürütme organına teklifte bulunmasını kabul ettik. Ayrıca sondan bir evvelki fıkrayla da Kuvvet Ku-

mandanları ve Genelkurmay 2 nci Başkanının tâyinlerinde inha işlemini Millî Savunma Bakanlığı yaptığı takdirde aradaki ihtilâfı Başbakanın hakemliği ile halletmek cihetine gittik ki, söz alan arkadaşlarımızın büyük bir çoğunluğu bu hususun Anayasamıza ve düzenimize aykırı olduğunu iddia eden arkadaşlarımıza nazaran, Anayasamız ve idari sistemimize uygunluğu üzerinde görüş birliğine vardılar. Biz de komisyon olarak bu hususta her hangi bir aykırılık mütalâa etmedik.

Güven Partisi adına konuşan Sayın Coşkun Kırca arkadaşımız maddenin son bendinin idari hukukumuz bakımından uygun bir tarzda kalem alınmadığını, ast kademelerin, üst kademelerden mütalâa alamıyacaklarını ifade ettiler. Biz (D) fıkrasındaki bir za'fı kapatmak maksadiyle ve kuvvet komutanlıklarına da bu sahada bir hareket imkânı temin etmek üzere işlem dairesi temsilcilerinin de katıldığı, bu görüşe katılmasiyle bu fıkrayı bu şekilde tesbit ettik. Haddizatında fıkranın işleyiş tarzı da şöyle olacaktır: Kuvvet kumandanlıkları tâyin plânlamasını yapacaklardır. Ve Genelkurmay Başkanlığından bunun uygun olup olmadığı hakkında mütalâa alacaklardır. Elbette ki, Genelkurmay Başkanlığı bu tâyin plânlamasında lüzumlu gördüğü değişikliklerin yapılmasını kuvvet kumandanlıklarından istiyebilecektir. Bu fıkraya muhalif olan arkadaşlarımızın beyaniyle burada bir ihtilâfın tahaddüs edebileceğini kabul etmek bizce mümkün değildir. O itibarla biz komisyon olarak bu bendin muhafazasında lüzum görmekteyiz.

Yine Sayın Çoşkun Kırca dediler ki, geçen dönem Meclisimizce kabul edilen metinde ortak kararname tâbiri vardır. Bizim hukukumuzda ortak kararname tâbiri mevcuttur. Bunun muhafazasında zaruret vardır. Biz bu tashihatı, bundan evvel kabul buyurduğunuz maddelerdeki yeni bir ortak kararname tâbirinin Cumhurbaşkanının onaylıyacağı kararname şeklinde tashih edilmesi üzerine getirdik. Bu hususta kesin karar Yüce Heyetinizindir. Şayet ortak kararname tâbiri kabul edilirse biz daha evvel geçmiş maddelerdeki tashihatı da İçtüzüğün 109 ncu maddesi gereğince yapabilmek imkânına sahibiz. Bu şartla Yüce Heyetiniz tasvibederse bu teklife de katılırız.

BAŞKAN — Son söz milletvekilinin olduğuna göre sırada bulunan Sayın Reşat Özarda'ya söz veriyorum. Buyurun Sayın Özarda.

İSMAİL ÇATALOĞLU (İçel) — Sırada ben varım Sayın Başkanım.

BAŞKAN — Sırayı biz takibediyoruz, Sayın Çataloğlu.

REŞAT ÖZARDA (Aydın) — Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; bugün 124 ncü madde üzerinde bu kadar uzun müzakerenin açılmasının tek sebebi halen, Anayasa gereğince yapılması gereken işlemlerden iki hususun noksan kalmış olmasıdır. Anayasanın 110 ncu maddesi her ne kadar Genelkurmay Başkanını Silâhlı Kuvvetlerin komutanı olduğunu ve görevi dolayısiyle Başbakana bağlı olduğunu, sorumluluğu olduğunu beyan etmekte ise de, yine aynı madde Genelkurmay Başkanının görev ve yetkilerinin kanunla düzenleneceğini âmirdir. Altı seneden beri, Anayasanın yürürlüğe girdiği tarihten bugüne kadar altı sene gibi uzun bir zaman geçmiş olmasına rağmen gelmiş geçmiş iktidarların Genelkurmay Başkanının Anayasanın 110 ncu maddesine göre bu görev ve yetkilerini düzenliyecek bir kanunun Meclise getirilmemiş ve çıkarılmamış olması bugün bu müzakerelere yol açmıştır.

İkincisi biraz evvel Ferda Güley arkadaşımızın ifade ettiği gibi Millî Savunma Bakanlığı Teşkilât ve Vazife kanununun Anayasa Mahkemesince en önemli maddelerinin iptal edilmiş olması ve üzerinden bir seneyi aşkın bir zaman geçmiş olmasına rağmen, bu boşluğu da dolduracak yeni bir kanunun getirilmemiş olması sebebiyle bu madde üzerinde bu kadar müzakerelere yol açılmıştır. Şu bir gerçektir ki, Millî Savunma Bakanlığı Teşkilât Kanununun iptal edilmesinden sonra Anayasa Mahkemesinin tâyin ettiği altı aylık süre içerisinde de o boşluğu dolduracak yeni bir kanun tedvin edilmemiş olduğu cihetle gerçekten ve fiilen bugün Millî Savunma Bakanlığının durumu cidden muallâktadır. Millî Savunma Bakanlığı ilgili konularda ne dereceye kadar yetkilidir, bu bilinmemektedir. Ancak Anayasanın 110 ncu maddesi sureti kat'iyede Millî Savunma Bakanlığını ortadan kaldıran ve bütün yetkileri Genelkurmay Başkanının şahsında toplayıp onu da Başbakana bağlıyan bir madde değildir. Genelkurmay Başkanının Başbakana bağlı olacağı hususların, Millî Savunma Bakanına bağlı olacağı hususların nelerden ibaret

olacağını bu maddeye göre getirecek olan kanun tâyin ve tesbit edecektir. Bunun aksini düşünmek, yani Millî Savunma Bakanını ortadan kaldırıp «Silâhlı Kuvvetlerin başı Genelkurmay Başkanıdır, bu da Başbakana karşı sorumludur» şeklinde bunu rijit mânada değerlendirmek yoluna gittiğimiz takdirde, Başbakanın aynı zamanda ve tabiî şekilde Millî Savunma Bakanı olması gerektiği, mânası çıkar ki, Anayasamızda buna dair bir hüküm yoktur. Bu bakımdan, Hükümetten ve Millî Savunma Bakanımızdan bu iki kanunun süratle Meclislere sevkini ve bunların kanunlaşmasını temenni ederim.

Muhterem arkadaşlar, bu Silâhlı Kuvvetler Personel Kanununun 124 ncü maddesi, iptal edilmiş ve yürürlükten kaldırılmış olan Millî Savunma Bakanlığı Teşkilât Kanunu ile henüz Meclise getirilmemiş olan Genelkurmay Başkanlığının yetki ve görevleri hakkındaki kanunun bir boşluğunu doldurmakta ve Millî Savunma Bakanının hiç olmazsa atanmalarda rolünün ne olacağını tâyin ve tesbidetmektedir. Bu bakımdan bu maddenin Anayasaya aykırı olacağı kanısında değilim. Ancak Sayın İsmail Hakkı Yıldırım arkadaşımızın burada ifade ettiği gibi, gene Anayasamızın 138 nci maddesine göre Askerî Hâkimlerin özlük işleri vesair hususları özel bir kanunla düzenlenmesini âmir bulunmakta ve Anayasamızın 138 nci maddesine göre de Askerî Hâkimlerle ilgili özel kanun çoktan çıkarılmış yürürlüğe konmuş bulunmaktadır. O özel kanunda mevcut hususların yeri geldikçe teker teker gene bu Silâhlı Kuvvetler Personel Kanunu içerisine aktarılmasında hiçbir zaman isabet görmemekteyiz. Kendi özel kanunlarında mevcudolan hükümlerin ayrıca bir umumi kanuna aktarılması, burada ikinci defa hükme bağlanması, kanun anlayışına uygun düşmez.

Netice itibariyle gerek İrfan Solmazer arkadaşımızın gayet mâkul olarak ileri sürdüğü değişiklik, gerekse Sayın İsmail Hakkı Yıldırım arkadaşımızın ifade ettiği ve bir takrirle teklif ettiğini bildirdiği değişikliklerin kabulü suretiyle bu maddenin onaylanması isabetli olacaktır kanaatindeyim. Saygılarımla.

BAŞKAN — Yeterlik önergesini okutuyorum efendim.

İSMAİL ÇATALOĞLU (İçel) — Yeterliğin aleyhinde söz istiyorum efendim.

BAŞKAN — Yeterlik önergesi kabul edilmezse başüstüne vereceğim efendim. (Yeterliğin aleyhinde sesleri) Aleyhinde mi söz istiyorsunuz efendim, işitilmiyor da efendim onun için.

Yüksek Başkanlığa

Madde en ince teferruatına kadar aydınlanmıştır. Yeterliğin oya konmasını saygı ile arz ve teklif ederim.

Kütahya
Mehmet Ersoy

BAŞKAN — Buyurun Sayın Çataloğlu yeterlik aleyhinde yalnız esasa girmemenizi rica edeceğim. Yeterlik aleyhinde konuşmanızı rica ederim.

İSMAİL ÇATALOĞLU (İçel) — Madde hiç bir suretle aydınlanmamıştır. Bâzı arkadaşlarımız gelmiş buraya Anayasayı kendi anlayış zaviyesi içerisinde mütalâada bulunmuşlardır, kendi noktai nazalarını söylemişlerdir ve bâzı uydurmalar da söylemişlerdir, Dünya demokrasisinden bahsetmişlerdir. Dünya demokrasisinde Millî Savunma Bakanlığının yeri neresidir, Erkânı Harbiyenin yeri neresidir, bunların birbirlerine mükellefiyeti nedir, bilmeden konuşmuşlardır. Sonra bâzı arkadaşlarımız fırsattan istifade ederek güya bizim parti içinde bir ihtilâf varmış gibi, bir anlaşmazlık varmış gibi benim ayrı konuştuğumu, diğer arkadaşımın ayrı konuştuğunu ortaya koymuşlardır. Bunların aydınlanması lâzımdır. Arkadaşımın Parlâmentoda tecrübesi çoktur, ama onun yaşı kadar aşağı yukarı benim Orduda tecrübem vardır ve

HAMİT FENDOĞLU (Malatya) — Yeterlik aleyhinde mi konuşuyorsunuz.

İSMAİL ÇATALOĞLU (Devamla) — Ben yeterliğin kabul edilmemesi sebeplerini anlatıyorum, sizin aklınız ermiyor, aklınızın ermediği şeylere karışıyorsunuz.

HAMİT FENDOĞLU (Malatya) — Aklım her şeye erer, siz şahsınızı müdafaa edin.

BAŞKAN — Size bir şey söylenmiyor, lûtfen karşılıklı konuşmıvalım.

İSMAİL ÇATALOĞLU (Devamla) — Bu 124 ncü maddenin müzakeresi kâfi değildir, Anavasanın 110 ncu maddesi tefsire muhtaç değildir. Biz Millî Savunma Bakanlığını ortadan kaldıracak bir iddiada bulunuyor değiliz. Ancak bizim istediğimiz Genelkurmay Başkanlığının bir sev-

kü idare makamı olduğunu, sevkü idare makamının kumandanları seçme yetkisinin de bulunduğunu, Millî Savunma Bakanının bu işe müdahale edemiyeceğini ortaya koyduk. Geçmişteki acı tecrübelerin neticesinde Millî Savunma Bakanlığından alınmış Başbakanlığa bağlanmıştır. Bunun sebepleri vardır. Eğer yeterlik önergesini kabul edilmezseniz size bunları açıklıyabileceğiz, burada.

BAŞKAN — Lûtfen bağlayınız efendim, yeterlik önergesinin kabul edilmemesini söylediniz, esasta da biraz konuştunuz, artık ziyanı yok, lûtfedin de bağlayınız efendim.

İSMAİL ÇATALOĞLU (Devamla) — Millî Savunma Bakanlığının malî hükümlerden politika bakımından Millî Savunma Bakanı ile Genelkurmay Başkanı arasındaki münasebetlerden biz bahsedemedik, beş dakika müsaade edildi, diğer arkadaşlarımız geldi 20 dakika konuştular. Onun için müsaade ederseniz biz de açıklama yapalım, sebeplerini ortaya koyalım ve kabul etmemenizi bilhassa rica ederim, daha açıklamaya muhtaç çok yeri vardır bu maddenin, saygılarımla.

BAŞKAN — Kifayet önergesini tekrar okutnyorum efendim.

(Kütahya Milletvekili Mehmet Ersoy'un önergesi tekrar okundu.)

BAŞKAN — Yeterlik önergesini oylarınıza arz ediyorum. Kabul edenler... Kabul etmiyenler... Yeterlik önergesi kabul edilmiştir.

Bu madde üzerindeki değişiklik önergelerini aykırılık sırasına göre okutuyorum.

Yüce Başkanlığa

Askerî Personel Kanununun 124 ncü maddesinin; Anayasanın 110 ncu maddesi ışığı altında incelenmek üzere, Anayasa Komisyonuna gönderilmesini arz ve teklif ederim.

İçel
İsmail Çataloğlu

BAŞKAN — Komisyon?

GEÇİCİ KOMİSYON BAŞKANI İSMAİL SARIGÖZ (Rize) — Katılmıyoruz.

BAŞKAN — Önergeye Komisyon katılmıyor. Önergeyi oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmemiştir.

Sayın Başkanlığa

Türk Silâhlı Kuvvetleri Personel Kanununun 124 ncü maddesinde Genelkurmay Başkanlığının yetkilerinin kısıtlanması Anayasanın 110 ncu maddesine aykırı olup olmadığının bir defa da Anayasa Komisyonunca incelenmesini arz ve teklif ederim.

Güven Partisi Grup Sözcüsü
Tokat
İrfan Solmazer

BAŞKAN — Aynı mealde olması sebebiyle, oylamaya lüzum yok.

Diğer önergeyi okutuyorum.

Yüksek Başkanlığa

Türk Silâhlı Kuvvetleri Personel kanunu tasarısının 124 ncü maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederim.

Madde 124. —

Bakanlar Kurulu Kararnamesi ile yapılması öngörülen atanmalar haricolmak üzere, savaşta; Silâhlı Kuvvetlere mensup bütün personelin atanmalarını Genelkurmay Başkanı yapar.

Genelkurmay Başkanı bu yetkisini, kısmen ve derece derece kuvvet komutanlıklarına, ordu ve ordu eşidi komutanlıklara devredebilir.

Barışta;

a) Astsubaylar ile yarbay dâhil daha aşağı rütbelerdeki subayların atanmaları, Genelkurmay Başkanının vereceği yetkiye göre Kuvvet Komutanlıklarınca yapılır.

Albayların atanmaları, Kuvvet Komutanlarının teklifi üzerine, Genelkurmay Başkanınca yapılır.

b) General ve amirallerin atanmaları, Kuvvet Komutanlarının Genelkurmay Başkanına yapacakları teklif üzerine veya Genelkurmay Başkanının doğrudan doğruya göstereceği lüzum üzerine Millî Savunma Bakanının inhası, Başbakanın teklifi ve Cumhurbaşkanının ortak kararnamesi ile,

c) Genelkurmay 2 nci Başkanı ve Kuvvet Komutanlarının atanmaları; Genelkurmay Başkanının lüzum göstermesi üzerine Millî Savunma Bakanının inhası, Başbakanın teklifi ve Cumhurbaşkanının ortak kararnamesi ile,

d) Askerî hâkimlerin atanmaları (General ve amiral rütbelerinde olanlar dâhil) Genelkurmay Başkanının istişari mütalâası alınmak suretiyle Millî Savunma Bakanının inhası, Başbakanın teklifi ve Cumhurbaşkanının ortak kararnamesi ile yapılır.

e) Jandarma astsubay ve subaylarının atanmaları özel kanunları gereğince yapılır.

Yukardaki (b), (c) bendlerinin uygulanmasında Millî Savunma Bakanı inha işlemini yapmadığı takdirde, Genelkurmay Başkanı; Cumhurbaşkanına gereken teklifin yapılmasını yazı ile Başbakandan istiyebilir. Bu yazının bir örneği aynı zamanda Millî Savunma Bakanına gönderilir. Başbakan 15 gün içinde bu hususta kararını yazılı olarak Genelkurmay Başkanına ve Millî Savunma Bakanına bildirir.

Güven Partisi Grup Sözcüsü
Tokat
İrfan Solmazer

BAŞKAN — Komisyon?

GEÇİCİ KOMİSYON BAŞKANI İSMAİL SARIGÖZ (Rize) — Katılmıyoruz.

İRFAN SOLMAZER (Tokat) — Önergemi izah sadedinde söz istiyorum.

BAŞKAN — Önergenizi izah sadedinde söz istiyorsunuz, buyurun efendim.

İRFAN SOLMAZER (Tokat) — Sayın Başkan, değerli arkadaşlarım, bu madde hakkında iki önerge vermiştim. Bir tanesinde 110 ncu maddenin ışığında kısıtlanma olup olmadığının tetkiki idi. Gayet saf ve safiyane verilmiş. iyi niyetle verilmiş bir teklif idi. İkincisini 124 ncü maddeyi yeniden kaleme alarak verdim. Şimdi bu maddede biz, komisyonun teklifine göre ne yenilikler getiriyoruz? Bir defa bu maddede savaşta tâyinler nasıl yürütülecek, bir savaş sırasında, günümüzün nükleer savaşları çok seri olacağına göre böyle bir savaşta bu prosüdür nasıl yürütülebilir ve lüzumlu kumandanlar nerede istihdam edileceklerdir. Cumhurbaşkanı adına başkumandan görevini göreceğini bundan evvelki maddelerde sayın komisyon sözcüsü de ifade etmişti. Başkumandanın yapması gerektiğini getirdim. Diğerlerine gelince; şimdi muhterem arkadaşlarım, bir kumandana görev veriyoruz, yurt savunmasını yapacak, bir orduyu eğitme görevini ve bunun disiplin altında tutma görevini veriyoruz. Fakat bu kumandana bu hizmetleri en iyi şekilde yapabilecek subayları seçme, Millî Savunma Bakanına teklif etme hakkını tanımıyor. Biz burada sadece bunu getirdik. Hiç olmazsa Genelkurmay Başkanı bütün sorunlukları üzerine aldığına göre, bütün sorumluluk, yaptığı yapamadığı her işten sorumludur. Bu sorumluluğu hiç kimseye devredemez. Hükümleri karşısında yapacağı hizmetleri ve yaptıracağı - Kime yaptıracağı - inha, teklif etme hakkını tanımıyoruz. Bu şekilde olursa bir Genelkurmay Başkanı kendisine, sen bu işleri, şu şu şu kumandanlarla yürüteceksin, diye direkt olarak yapılacak emrivakiler karşısında; biraz evvel Sayın Yıldırım arkadaşımın gayet iyi söylediği, Genelkurmay Başkanının yapacağı bir iş vardır : İstifa etmek. Normal bir şey. Ama, bu, çok ender yetiştirilen, büyük bir emekle yetişen Genelkurmay Başkanlarının devamlı istifasına yol açar. Çünkü kumanda hizmetlerini gördürecek, en iyi şekilde, mükemmel işleri yapacak adamları teklif etme hakkını Genelkurmay Başkanına tanımak zorundayız. Biz haddizatında siyasi otoritenin en büyük otorite olduğunu zaten kabul ediyoruz, etmişiz. Demokratik düzen de budur. Ama zaten sorumluluk yüklediğimiz, görev verdiğimiz kişiye de bu görevleri, bu sorumluluğu yürütebilecek, yüklenebilecek, bir iç rahatlığı vermek üzere hiç olmazsa kumandanları Millî Savunma Bakanına teklif etme hakkını getirdik, bu önergelerle, diğerlerinde hiçbir değişiklik yoktur. Arz ederim.

BAŞKAN — Komisyon önergeye katılıyor mu?...

GEÇİCİ KOMİSYON BAŞKANI İSMAİL SARIGÖZ (Rize) — Katılmıyoruz.

BAŞKAN — Önergeye komisyon katılmamaktadır.

Önergeyi oylarınıza arz ediyorum : Kabul edenler... Kabul etmiyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Mevcut önergeleri okumaya devam ediyoruz efendim.

Başkanlığa

124 ncü maddenin (a) fıkrasına, «Kuvvet komutanlarının teklifi ile» ibaresini mütaakıp «veya re'sen» ibaresinin; (b), (c) ve (d) fıkra-

larına Genelkurmay Başkanının lüzum göstermesi üzerine, ibaresinden sonra «veya re'sen» ibaresinin ilâvesini arz ve teklif ederim.

Erzurum
İ. Hakkı Yıldırım

BAŞKAN — Komisyon?

GEÇİCİ KOMİSYON BAŞKANI İSMAİL SARIGÖZ (Rize) — Katılmıyoruz.

BAŞKAN — Önergeye komisyon katılmamaktadır.

Önergeyi oylarınıza arz ediyorum : Kabul edenler... Kabul etmiyenler... Önerge kabul edilmiştir. («Yanlışlık var» sesleri.)

Pardon, yanlış söyledim, önerge kabul edilmiştir efendim.

GEÇİCİ KOMİSYON BAŞKANI İSMAİL SARIGÖZ (Rize) — Filhal katılmıyoruz.

BAŞKAN — Komisyon filhal katılmıyor.

Maddeyi geri mi istiyorsunuz efendim?

GEÇİCİ KOMİSYON BAŞKANI İSMAİL SARIGÖZ (Rize) — Filhal katılmıyoruz, diğer mevcut önergelerle birlikte maddenin komisyona verilmesini istiyoruz.

BAŞKAN — Komisyon diğer önergelerle birlikte maddeyi komisyona geri istemiştir. Madde geriverilmiştir.

Açık oylamaya katılmamış, iştirak etmemiş arkadaşlar var mı? Yok, oylama işlemi bitmiştir.

VI - Sayman ve mutemetlerin devir süresi

Madde 125. — Bulunduğu görevden başka bir göreve atanan subay ve astsubaylardan; sayman, mutemet veya mal sorumlusu görevlerini ifa edenlere, bu gödevlerine ait hesaplarını ve mallarını devir ve teslim için kendilerine bir aya kadar süre verilir.

BAŞKAN — Madde üzerinde söz istiyen?

Buyurun Sayın Kılıç.

İLYAS KILIÇ ((Samsun) — Müsaade ederseniz yerimden konuşayım.

BAŞKAN — Söz istediniz, kürsüden konuşunuz.

İLYAS KILIÇ (Samsun) — Muhterem arkadaşlarım, Mal Saymanlıkları Yönetmeliğine göre bu devir teslim müddeti 45 gün olarak kayıtlıdır. Eğer değiştirilmedi ise, onunla bunun arasında bir değişiklik, olmaması için bunu komisyondan sormak istivordum, Sayın Başkan kürsüye davet etti.

Buradaki müddetin 45 gün olarak talimatnameyle denkleştirilmesinde - eğer talimatnamede bir değişiklik yapılmadıysa - fayda vardır. Aksi halde saymanları çelişme içerisine sokarız. Bunu arz etmek ve sormak için söz aldım, teşekkür ederim.

GEÇİCİ KOMİSYON BAŞKANI İSMAİL SARIGÖZ (Rize) — 101 sayılı Talimatname bu süreyi bir ay olarak tesbit etmiş. Buna uygun olarak sevk ettik.

BAŞKAN — Peki efendim.

Madde üzerinde başka söz istiyen? Yok.

Maddeyi oylarınıza arz ediyorum : Kabul edenler.. Kabul etmiyenler... 125 nci madde kabul edilmiştir.

VII - Savaş hali ve olağanüstü haller

Madde 126. — Savaş ve olağanüstü hallerde bu kanunun atanmaya dair hükümleri Genelkurmay Başkanlığının göstereceği lüzum ve Millî Savunma Bakanlığının teklifi üzerine Bakanlar Kurulu kararınca tatbik edilmiyebilir.

BAŞKAN — Madde üzerinde söz istiyen?

Söz mü istediniz efendim.

İRFAN SOLMAZER (Tokat) — Hayır, bir önergem var.

BAŞKAN — Söz istiyen yok. Değiştirge önergeleri vardır, sırayla okutturuyorum.

Yüksek Başkanlığa

126 ncı maddenin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederim.

«Madde 126. — Savaş ve olağanüstü hallerde bu kanunun atanmaya dair hükümleri Genelkurmay Başkanlığının göstereceği lüzum, Millî Savunma Bakanlığının inhası ve Başbakanın teklifi üzerine Bakanlar Kurulu kararıyle tatbik edilmiyebilir.»

Güven Partisi
Grupu Adına
Tokat
İrfan Solmazer

BAŞKAN — Komisyon?

GEÇİCİ KOMİSYON BAŞKANI İSMAİL SARIGÖZ (Rize) — Katılmıyoruz.

BAŞKAN — Komisyon önergeye katılmamaktadır.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Kabul etmiyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Sayın Başkanlığa

126 ncı maddenin üçüncü satırında (Kararınca) kelimesinin «Kararı ile» şeklinde düzeltilmesini teklif ediyorum. Kabulünü arz ederim.

Balıkesir
Süreyya Koç

BAŞKAN — Komiyon katılıyor mu?

GEÇİCİ KOMİSYON BAŞKANI İSMAİL SARIGÖZ (Rize) — Katılmıyoruz.

BAŞKAN — Komisyon önergeye katılmamaktadır.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum... Kabul edenler... Etmiyenler... Önerge kabul edilmiştir.

126 ncı maddeyi oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Etmiyenler... 126 ncı madde kabul edilmiştir.

VIII - Silâhlı Kuvvetler personelinin hizmet yerleri

Madde 127. — Silâhlı Kuvvetlere (Jandarma dâhil) mensup muvazzaf subay ve astsubaylar, Silâhlı Kuvvetler içindeki hizmetlerden başka bir göreve naklolunamazlar. Ancak zaruri ahvalde Bakanlar Kurulu kararı ile ve Silâhlı Kuvvetler kadrolarında gösterilmek ve her türlü istihkaklarının mevcut hükümler dairesinde, kendi bağlı bulunduğu Bakanlık bütçesinden almak şartı ile Silâhlı Kuvvetler haricindeki Devlet hizmetleri ile, Türk Hava Kurumu hizmetinde istihdam edilebilirler.

BAŞKAN — Söz istiyen? Buyurun Sayın Kılıç.

İLYAS KILIÇ (Samsun) — Numarasını unuttum, 1 200 küsur numaralı bir kanun olacak idi. Bu kanuna göre subaylar Türk Silâhlı Kuvvetleri haricinde vazifede bulunabilirlerdi, sefirlik falan gibi. Bu kanunla o kanun arasında bir çelişme, o kanundaki hükümleri değiştirecek bir mahiyet var mı?

BAŞKAN — Buyurun sayın komisyon.

GEÇİCİ KOMİSYON BAŞKANI İSMAİL SARIGÖZ (Rize) — Bu madde, 1281 sayılı Kanundan aynen aktarılmıştır efendim, hizmet imkânları mevcuttur.

BAŞKAN — Tamam.

İLYAS KILIÇ (Samsun) — Teşekkür ederim.

BAŞKAN — 127 nci maddeyi oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Etmiyenler... 127 nci madde kabul edilmiştir.

İKİNCİ BÖLÜM

İzinler

I - Yıllık izin

Madde 128. — Türk Silâhlı Kuvvetlerine mensup subay ve astsubayların barışta her yıl 45 gün izin almaya hakları vardır. Bu müddete yol dâhil değildir. Bu iznin 15 günü mazeret izni olarak kullanılır.

Yıllık izinlerin verilmesi, zaman ve süresi, hizmet aksamaması esas alınmak suretiyle kıta, karargâh ve kurum âmirlerince düzenlenir.

BAŞKAN — Madde üzerinde söz istiyen? Yok.

Maddeyi oylarınıza arz ediyorum : Kabul edenler... Etmiyenler... 128 nci madde kabul edilmiştir.

II - Mazeret izinleri

Madde 129. — Subay ve astsubaylara 128 nci maddede yazılı 15 günlük mazeret izinleri dışında :

a) Ana, baba, eş, çocuk ve kardeşin ölümü halinde 3 gün,

b) Yangın, zelzele, seylâp gibi olağanüstü bir sebebe mahsubedilmez.

Mazeret izni verilebilir. Mazeret dolayısiyle bir yıl içinde 30 güne kadar,

(a) fıkrası gereğince verilen mazeret izinleri,

BAŞKAN — Madde üzerinde söz istiyen?

GEÇİCİ KOMİSYON BAŞKANI İSMAİL SARIGÖZ (Rize) — Metin yanlış yazılmış efendim. Komisyonun değiştirgesi vardır.

BAŞKAN — Değiştirge önergesi vardır efendim.

Bir şey mi istediniz?

İSMAİL HAKKI YILANLIOĞLU (Kastamonu) — Evet.

BAŞKAN — Ne hakkında efendim?

İSMAİL HAKKI YILANLIOĞLU (Kastamonu) — Usul hakkında.

BAŞKAN — Peki, anlaşıldı.

Şimdi eski metni bir düzeltelim de efendim.

GEÇİCİ KOMİSYON BAŞKANI İSMAİL SARIGÖZ (Rize) — Ben okuyayım efendim eski metni.

BAŞKAN — Lûtfen.

II - Mazeret izinleri

Madde 129. — Subay ve astsubaylara 128 nci maddede yazılı 15 günlük mazeret izinleri dışında:

a) Ana, baba, eş çocuk ve kardeşin ölümü halinde 3 gün

b) Yangın, zelzele, selâp gibi olağanüstü bir mazeret dolayısiyle bir yıl içinde 30 güne kadar mazeret izni verilebilir.

a) Fıkrası gereğince verilen mazeret izinleri senelik izne mahsubedilmez.

BAŞKAN — Şimdi komisyonun önergesini okutacağım efendim...

Yüksek Başkanlığa

Tasarının 129 ncu maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederim.

İsmail Sarıgöz
Geçici Komisyon Başkanı

II - Mazeret izinleri

Madde 129. — Subay ve astsubaylara 128 nci maddede yazılı onbeş günlük mazeret izinleri dışında:

a) Ana, baba, eş, çocuk ve kardeşlerinin ölümü halinde 3 gün,

b) Yangın, zelzele, seylâp gibi olağanüstü bir mazeret dolayısiyle bir yıl içinde otuz güne kadar,

Mazeret izni verilebilir. Verilen mazeret izinleri yıllık izne mahsubedilmez.

c) Hizmetleri sırasında radyoaktif ışınlarda çalışan personele, her yıl, yıllık izinlerinden ayrı olarak, bir aylık izin verilir. Bu izinlerin verilme şekli, yönetmelikle düzenlenir.

BAŞKAN — Söz istiyen?

Buyurun Sayın Yılanlıoğlu.

İSMAİL HAKKI YILANLIOĞLU (Kastamonu) — Sayın Başkan, değerli arkadaşlar; hakikaten bu kanunda mazeret iznine yer vermek çok yerinde bir harekettir. Zira, biz öyle hâdiseler gömüşüzdür ki, babası ölene, ailesi zelzele felâketine uğrıyana dâhi izin verilmemiştir ve bu yüzden birtakım huzursuzluklar olmuştur. Bu madde ile bu huzursuzluk ortadan kalkacaktır.

Yalnız muhterem arkadaşlarım; şimdi burada deniyor ki, bir yıl içerisinde 30 güne kadar mazeret izni verilebilir. 30 güne kadar mazeret izini makûl ve münasip gören sayın komisyon, insanları en büyük acıya gark edecek olan en yakın akrabalarının ölümü halinde, ana, baba, eş, çocuk ve kardeşinin ölümü halinde kaç gün izin tanınıyor? 3 gün. Şimdi, yangın, zelzele, seylâp gibi felâketler başkadır, bu acılar başkadır. İkisinden de Allah korusun herkesi, fakat bir insanın en yakınının ölümü telâfi edilemiyecek kadar büyük bir acıdır. Ama diğerleri telâfi edilebilir.. Sözü uzatmak istemiyorum.

Muhterem arkadaşlarım, bu üç gün çok azdır. Meselâ insan kardeşinin ölümünde evli olur, onun hayatını tanzim edecek kocası yahut karısı bulunabilir. Ama bir eşin ölümü halinde 4 - 5 tane çocuğu olan bir aile reisi düşünün, 3 günde gidecek aile hayatını tanzim edecek, çocuklarına bakacak bir hami bulacak, ondan sonra dönüp gelecek, ondan sonra da huzur içinde vazifesine, hizmetine devam edecek; bu mümkün değildir arkadaşlar. Binaenaleyh ben bu hususta bir önerge veriyorum, bu (a) fıkrasında ana, baba, çocuk ve kardeşinin ölümü halinde 10 gün mazeret izninin verilmesi çok uygun olacaktır.

Muhterem arkadaşlarımın bu önerge lehinde oy kullanacaklarına emin olarak huzurunuzdan ayrılıyorum.

Hürmetlerimle.

BAŞKAN — İrfan Solmazer.

İRFAN SOLMAZER (Tokat) — Önergem var.

BAŞKAN — Pekâlâ efendim.

İlyas Kılıç.

İLYAS KILIÇ (Samsun) — Sayın Başkan, muhterem arkadaşlar, zaman aldığım için üzü-

lerek konuşuyorum. Talihsiz kanun devamlı olarak aksıyor. ama konuşmak mecburiyetindeyim. Çünkü arkadaşlar her şeyi şahsınızda denemek mecburiyetindesiniz. Bir insan, canı kadar sevdiği çocuğunu kaybetmiş, hayat arkadaşını kaybetmiş, 9 ay kendisini taşıyan ve yıllarca kendisine emek sarf eden anasını kaybetmiş. Bu arkadaşı biz 3 günde geri çağırıyoruz. Hayır arkadaşlar, gelmiyecektir, doktora gidecektir, rapor alacaktır ve başka yollara tevessül edecektir. Lûtfedilirse bunları doktora gitmiyecek şekilde kendilerine izin verelim ve arkadaşımın dediği gibi 10 günlük izni bunlardan esirgemiyelim. O zaman doktora gidecek olursa bunu ayıplamak kolay olur. Ama 3 gün içerisinde doktora gidecek olursa hiç birimiz lâf söyliyemeyiz, arkadaşlar. Bu hepimizin başına gelmiştir, Ben annemi kaybettiğim zaman 7 gün izin alabilmek için, alay komutanının kapısında 3 defa nöbete girmişimdir.

Binaenaleyh, arkadaşlar lûtfetsinler de, komisyon da lûtfetsin de bu müddete uyalım. Belki arkadaşlar diyeceklerdir ki, efendim falân kanunda bu böyledir. Evet eski kanunda bu böyleydi ama, biz eskileri düzeltiyoruz, daha ileri sosyal anlayış içerisinde bulunduğumuza göre, bu 10 günü kısmıyalım. Yangında veya diğer felâkette de 10 günü indirebiliriz. Çünkü onların hepsi para ile telâfisi mümkün olan ıstırablardır, sıkıntılardır. Ama öbürü mânevi desteğe ihtiyacı olan sıkıntılardır. Ben fazla bir şey söylemek istemiyorum, arkadaşlarımızı doktor kapısına, hastane kapısına bu işden dolayı sevk etmemek için bu müddeti uzatalım. Aksi halde gidecektir arkadaşlar, kim ne derse desin gidecektir veya bin bir ıstırabla geri gelecektir. Buna burada bir son vermek için, doktora gitmesini önlemek için 10 gün içerisinde bunu donduralım. Öbür taraftan yangından veya diğer felâketlerden 10 günü keselim, onun karşısında değiliz, ama bu 3 günün şiddetle karşısındayız. Komisyon bunda ısrar etmesin. Komisyon özel bir tutum içerisinde devamlı olarak her şeyin karşısında görünmektedir. Bu tutumdan vazgeçmesi lâzımdır. Saygılarımı sunarım.

BAŞKAN — Nihat Diler.

NİHAT DİLER (Erzurum) — Efendim, ben sual soracağım, komisyon lûtfen cevap versin.

Bu üç güne, gidip gelme yol süresi dâhil midir?

GEÇİCİ KOMİSYON BAŞKANI İSMAİL SARIGÖZ (Rize) — Hariçtir efendim, yol süresi hariç.

BAŞKAN — Sayın Güley, buyurun.

FERDA GÜLEY (Ordu) — Muhterem arkadaşlarım, komisyon okunan önergesinde bu maddeye yeni bir unsur olarak radyosyon ışınlarına muhatabolan vazifeliler için bir ilâve getirmiştir ve hakikaten yerinde olmuştur. Bu bakımdan bu madde o unsurla daha da sağlamlaşmış. Fakat arkadaşlarımın da değindikleri gibi, ana, baba, eş, çocuk ve kardeşin ölümü halinde yol hariç 3 gün izin, böyle bir felâkete mâruz kalmış insan için, gerçekten çok ağırdır.

Bunu geçen dönemde Cumhuriyet Senatosu 10 gün yapmış, şimdi tetkik etmek fırsatını bulamadım. 657 sayılı Devlet Memurları Kanununda, bu hususa ilişkin ve üçgün olarak gelmiş bir hüküm varsa, bunun da böyle paralel olması zaruridir. Ama böyle bir hüküm yoksa Cumhuriyet Senatosunun geçen dönemde getirdiği 10 günü, yahut bir haftayı, çok önemli bir felâkete mâruz kalmış askerî şahıs için tanımakta zorunluk vardır. Anasını kaybetmiş, birisi, babasını kaybetmiş bir asker, eşini, çocuğunu, kardeşini kaybetmiş bir askerî şahıs 3 gün içinde teselli bulup tekrar vazifesine dönüp o vazifeyi hakkiyle yapamaz. Fakat bir haftalık, eğer rakamla söylemek daha faydalı ise, hattâ 8 günlük asgari bir müddet tanımak lâzımdır.

Sonra, yangın, zelzele, seylâp gibi olağanüstü bir mazeret dolayısiyle bir yıl içinde 30 güne kadar, mazeret izni verilebilir. Bu değiştirgede böyle okunduğunu sanıyorum. Şimdi, yangın, zelzele, seylâp gibi olağanüstü bir mâzeret dolayısiyle verilen bu 30 gün izin. Meselâ, sel olmuştur, seylâp olmuştur, Anayasanın olağanüstü hal dediği hal bunlar zaten. Gitmiştir, didinmiştir, uğraşmış yıkılan evinin yerine efendim, sel altında kalan tarlasının içinde çırpınmıştır. Velhasıl son derece ağır şartlar içinde bu kendisine verilen 30 günü kullanmıştır. Bu 30 gün senelik iznine mahsubedilecektir. Bu fertlere verilen izinler bir yıllık çalışmanın yorgunluğunu gidermek için verilir. Yani esprisi budur.

Böyle bir felâket olduğu için kendisine 30 veya 20 veya 15 gün izin verilmiş olan birisi dinlenebilir mi? Dinlenebilir mi ki, yıllık izninden bu mahsubedilsin. Bu yıllık izin kendisine dinlensin için verilecek. Felâkete mâruz kalmış, evi yanmış, evini yapacak. Tarlası sel altında kalmış, tarlasını ıslah, ihya edecek, imar edecek. Sel bütün bölgeyi ezmiş, onun altında bu da ezilmiş. Bu ezginliğin içinden ailesinin çocuklarının, kendisinin nafakasını çıkaracak. Böyle bir maksat için kullandığı 30 gün onun dinlenmek için kendisine verilmesi gerekli 30 günden mahsubedilmesi, nasafete, muadelete uymaz. Onun için bu 30 günün rakamını biz azaltalım. Böyle bir hal vukuunda 20 gün diyelim. Ama tıpkı ana, baba, eş, çocuk halinde olduğu gibi bu hali de yıllık iznin dışında bırakalım. Eğer Devlet Memurları Kanununda bu prosedür getirildiği için, bizzarure, burada da mı getiriliyor? Tetkik etmek imkânını bulamadığım için böyle arz ediyorum. Komisyon her halde bizi tenvir edecektir. Bu maksatla önerge de vermemekteyim. Komisyonun görüşünü aldıktan sonra gerekirse bir önerge de takdim edeceğim.

BAŞKAN — Komisyon, buyurunuz.

GEÇİCİ KOMİSYON BAŞKANI İSMAİL SARIGÖZ (Rize) — Muhterem arkadaşlar; 129 ncu madde hakkında söz alan arkadaşlarımız maddenin (a) fıkrasındaki «Ana, baba, eş, çocuk ve kardeşlerin ölümü halinde» tesbit edilmiş olan 3 günlük izin süresini kâfi bulmamaktadırlar... Biz, Türk Silâhlı Kuvvetleri Personel Kanununun anaprensiplerini 657 sayılı Devlet Personel Kanuniyle uygun olarak, parelel olarak yürütme gayretinde olduğumuz için, orada 104 ncü maddenin 3 ncü bendinde tesbit edilmiş bulunan, aynen arz ediyorum, «Anasının, babasının, eşinin, çocuğunun veya kardeşinin ölümü halinde 3 gün izin verilir» hükmünden mülhem olarak getirdik. Yüce Heyetiniz...

FERDA GÜLEY (Ordu) — Sui misal.

GEÇİCİ KOMİSYON BAŞKANI İSMAİL SARIGÖZ (Devamla) — Sui misal değil, arkadaşım. Bunu Meclis kabul etmiş. Sui misal değil, emsal, normal misal. Yüce Heyetiniz bu süreyi noksan bulursa değiştirmek yetkisine sahiptir. Ama biz her iki kanunun prensipleri arasındaki paralelliği temin etme bakımından bunu böyle getirdik. Takdir Yüce Heyetinizindir.

Yalnız İlyas Kılıç arkadaşımız; «Komisyon her mevzuda olduğu gibi, nedense bütün önergelere katılmamakta bir direnme göstermektedir, bunun sebebini anlamıyorum» diyorlar. Bizim böyle bir durumumuz yoktur. Reddederim, Komisyon adına.

Şimdi, Komisyonumuzun sevk ettiği ve ittılâınıza sunulan önergesinde (b) fıkrasında bir değişiklik yapıyoruz. Eski metinde «Yangın, zelzele, seylâp gibi olağanüstü bir mâzeret dolayısiyle bir yıl içinde 30 güne kadar mâzeret izni verilebilir» hükmü vardır ve altındaki fıkrada «(a) fıkrası gereğince verilen mâzeret izinleri senelik izne mahsubedilmez» hükmü vardır. Yani yalnız ölüm hallerinde verilecek 3 gün izinler senelik izinden mahsubedilmiyecek, seylâp, yangın, zelzele gibi olağanüstü hallerde verilen bir yıl içindeki 30 güne kadar verilen izinler mahsubedilebilecekti. Biz bunu verdiğimiz değiştirge önergesiyle; böyle bir felâkete mâruz kalmış bir kimsenin bu durumunun yıllık izninden mahsubedilmeme ve bilâhara durumunu tashih edemediği takdirde yıllık iznini mütaakiben alıp kullanabilme imkânını temin etmek için, genel olarak, her iki fıkradaki mazeret izinlerinin yıllık izinden mahsubedilmiyeceği hükmünü getirdik. Bu itibarla burada Devlet Memurları Kanununda aynı hükümler onar günlük süre ile verilmektedir. Birinci 10 günlük süre yıllık izinden mahsubedilmemekte fakat, ikinci 10 günlük süre yıllık izinden mahsubedilmek suretiyle tesbit edilmiştir. Biz bundan daha ileri ve personelin lehinde olacağını kabul ettiğimiz bir husus getirdik.

Ayrıca (C) fıkrasında : «Hizmetleri sırasında radyoaktif ışınlarda çalışan personele, her yıl, yıllık izinlerinden ayrı olarak, bir aylık izin verilir. Bu izinlerin verilme şekli, yönetmelikle düzenlenir» hükmünü getirdik. Sayın Güley arkadaşımız bu fıkranın zaruretine işaret ettiler. Biz de bu zaruretin ilcasiyle bu hükmü buraya koyduk. Maddeye iltifat buyurmanızı istirham ederim.

BAŞKAN — Sayın Hilmi İşgüzar, buyurunuz.

HİLMİ İŞGÜZAR (Sinop) — Muhterem arkadaşlar, 129 ncu madde üzerindeki arkadaşlarımızın görüşlerini burada öğrendik. Bendeniz daha önce bir önerge vermiştim. Bu öner-

geyi verdiğim zaman 657 sayılı Devlet Personel Kanununda, bu maddenin getirmiş olduğu, ana, baba, eş, çocuk ve kardeşin ölümü halinde üç gün izne tabi tutulduğunu bilmediğim için vermiştim. Esasında kanunlar arasında bir ahenk olması şarttır. Bilhassa şahısları, kişileri ilgilendiren meselelerde meslekler dikkate alınmak suretiyle tefrik yapılamaz. Bu bakımdan Komisyonun getirmiş olduğu bu madde yerindedir. Ancak bâzı arkadaşlarımızın da bilhassa işaret ettiği gibi, insani düşüncelerin dışına çıkma hakkına sahip değiliz. Bilhassa insanları çok yakından ilgilendiren ana, baba, eş, çocuk ve kardeş, bunların ufulü halinde yol haricolmak üzere verilen üç günlük müddet hakikaten azdır. Ancak 657 sayılı Kanuna uymak için komisyonun hakikaten titizlikle üzerinde durduğu bu meseleyi burada ele almak suretiyle bir haftaya çıkarılmasında fayda mülahaza etmekteyim. Ama 657 sayılı Kanunun o maddesinin de değiştirilmesi şarttır. Aksi halde bilhassa personel politikası bakımından şahısların kişiliğini ilgilendiren meseleler bakımından büyük bir haksızlık olur. Bu bakımdan komisyon iltifat ederse kendi önergelerini bu yönde değişikliğe tabi tutmak suretiyle daha iyi bir yol seçmiş olurlar. Bunun bir hafta olarak düzeltilmesinde fayda vardır. Ve bilâhara da 657 sayılı Kanunun o maddesi değiştirilebilir. Benim mâruzatım bundan ibarettir.

BAŞKAN — Başka söz istiyen var mı? Yok. Önergeleri okutuyorum efendim.

Yüksek Başkanlığa

T. S. K. Personel kanun tasarısının 129 ncu maddesinin (a) fıkrasındaki 3 günün 10 güne çıkarılmasını arz ve teklif ederim.

Güven Partisi Grupu Sözcüsü
Tokat
İrfan Solmazer

BAŞKAN — Komisyon.

GEÇİCİ KOMİSYON BAŞKANI İSMAİL SARIGÖZ (Rize) — Takdir Yüce Heyetindir.

BAŞKAN — Aynı mahiyette diğer önergeler vardır, onları da okutuyorum.

Yüksek Başkanlığa

129 ncu maddenin (a) fıkrasını aşağıdaki gibi tedvinini arz ve teklif ederim.

Samsun
İlyas Kılıç

Yüksek Başkanlığa

129 ncu maddenin (a) fıkrasının aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederim.

Kastamonu
İsmail Hakkı Yılanlıoğlu

Fıkra :

a) Ana, baba, eş, çocuk ve kardeşin ölümü halinde (10) gün

BAŞKAN — Bu üç önerge de aynı mahiyettedir, 10 güne çıkarılmasını istiyor. Komisyon bunu Yüce Heyetin takdirine bırakmıştır.

Bu önergelerin üçünü birden oylayacağım. Kabul edenler... Etmiyenler... Kabul edilmiştir.

BAŞKAN — Komisyon filhal katılıyor mu?

GEÇİCİ KOMİSYON BAŞKANI İSMAİL SARIGÖZ (Rize) — Filhal katılıyoruz efendim.

HİLMİ İŞGÜZAR (Sinop) — Önergelerin hepsini okumanız, sonra oylamanız gerekir.

BAŞKAN — En aykırısı kabul edildikten sonra öbürlerinin okunmasına lüzum kalmaz.

HİLMİ İŞGÜZAR (Sinop) — Usul bakımından diğer önergelerin de okunması lâzımdır.

BAŞKAN — Müsaade buyurun. Komisyonun bir önergesi var, sarfınazar derse sizinkini okutuyorum.

Komisyon?..

GEÇİCİ KOMİSYON BAŞKANI İSMAİL SARIGÖZ (Sinop) — Geri almıyoruz. Yalnız komisyonun önergesinin (a) fıkrasındaki üç günü, oyladığınız önergenin ışığı altında filhal katılmak suretiyle on gün olarak tashih ediyoruz.

BAŞKAN — Peki efendim.

Sayın İşgüzar'ın önergesini okutuyorum.

Millet Meclisi Başkanlığına

129 ncu maddenin (a) fıkrasının aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederim.

Sinop
Hilmi İşgüzar

a) Ana, baba, eş çocuk ve kardeşin ölümü halinde bir hafta (sekiz gün) izin verilir.

BAŞKAN — 10 gün kabul edildiğine göre bunun oylanması mümkün değildir.

Şimdi komisyonun değiştirgesini okuttuktan sonra 129 ncu madde olarak oylarınıza sunacağım.

Yüksek Başkanlığa

Tasarının 129 ncu maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesinin arz ve teklif ederim.

İsmail Sarıgöz
Geçici Komisyon Başkanı

II - Mazaret izinleri

Madde 129. — Subay ve astsubaylara 128 nci maddede yazılı onbeş günlük mazaret izinleri dışında :

a) Ana, baba, eş, çocuk ve kardeşlerin ölümü halinde 10 gün,

b) Yangın, zelzele, seylâp gibi olağanüstü bir mazaret dolayısiyle bir yıl içinde otuz güne kadar,

Mazaret izni verilebilir. Verilen mazeret izinleri yıllık izne mahsubedilmez.

c) Hizmetleri sırasında radyoaktif ışınlarda çalışan personele her yıl, yıllık izinlerinden ayrı olarak, bir yıl izin verilir. Bu izinlerin verilme şekli, yönetmelikle düzenlenir.

BAŞKAN — Önergeyi oylarınıza arz ediyorum. Kabul edenler..

NİHAT DİLER (Erzurum) — Söz istiyorum.

BAŞKAN — Oylama sırasında olur mu efendim? Biraz evvel isteseydiniz olmaz mıydı?

BAŞKAN — Komisyonun önergesini oylarınıza arz ediyorum. Kabul edenler... Etmiyenler... Komisyonun önergesi 129 ncu madde olarak kabul edilmiştir.

130 ncu maddeyi okutuyorum efendim.

Madde 130. —

III - Yurt dışı izinleri

Madde 130. — Subay ve astsubaylara Millî Savunma Bakanlığınca, jandarma subaylarına İçişleri Bakanlığınca :

a) Öğrenim için öğrenim süresi kadar,

b) Meslekî bilgi ve görgüsünü artırmak maksadı ile bir yıla kadar,

c) Mazeret dolayısı ile yıllık izinle birlikte üç aya kadar,

d) Seyahat maksadı ile yıllık izin süresi kadar,

Yurt dışı izini verilebilir.

Bu hallerde özlük hakları aynen verilir.

İRFAN SOLMAZER (Tokat) — Söz istiyorum efendim.

BAŞKAN — Söz istiyorsunuz. Yalnız müddet çok azalmıştır. İki, üç dakkiaya sığdırabilirseniz konuşmanızı, buyurun efendim.

İRFAN SOLMAZER (Tokat) — Değerli arkadaşlarım, 130 ncu maddede bir değiştirge önergesi verdik. O da gayet basit. Şöyle başlıyor: Subay ve astsubaylara Millî Savunma Bakanlığınca, jandarma subaylarına İçişleri Bakanlığınca aşağıdaki hallerde izin verilir. Şimdi tasavvur edelim; Tabiî tenzih ederim Sayın Millî Savunma Bakanını böyle düşüncelerden, bundan sonrakileri de tenzih etmek isterim. Ama şimdi öğrenim için bir subay, astsubay niçin gönderilir dışarıya? Birşeyler öğrensin gelsin, yurduna faydalı olsun diye. Bunun bir seçimi lâzım, her insan yurt dışına gönderilmez öğretim için. Meslekî bilgi ve görgüsünü artırmak için yine seçme subay olması lâzım. Şimdi bu hüküm bu maddeye şöyle geçerse Millî Savunma Bakanı arzu ettiği kişiyi hiçbir nitelik aramadan dahi çeker, yurt dışına gönderir. Beş sene, altı sene gönderir öğrenim için. Bu kadar bir boşluk var. Hiç olmazsa burada Genelkurmay Başkanının inhası yani ordudan bir kimsenin de seçim hakkı lâzım. Çünkü kendisinin öğretmen olarak yetiştirdiği subayların niteliklerine göre ayırma hakkı lâzım. Genelkurmay Başkanının ordu kademelerinde aradan tamamen çıkararak bu hakkın Millî Savunma Bakanına tanınması ileride ciddî aksaklıklar

doğurur ve bâzı nahoş hâdiselere de sebebiyet verir. Bu bakımdan sayın komisyonun bu görüşe iştirakini yürekten temenni ederim. Herhalde Sayın Millî Savunma Bakanlığı dahi bunu şu şekilde değerlendirecektir.

Mâruzatım bundan ibarettir, teşekkür ederim.

NİHAT DİLER (Erzurum) — Söz istiyorum.

BAŞKAN — Vakit kalmamıştır, kaydediyorum. Gelecek birleşimde konuşursunuz efendim.

Başka söz istiyen var mı arkadaşlar? Yok.

Açık oylama neticelerini okuyorum efendim.

Karayolları Genel Müdürlüğü 1962 bütçe yılı Kesinhesap kanun tasarısının oylamasına 78 arkadaş iştirak etmiş, 75 kabul 2 ret, 1 çekinser oy çıkmıştır çoğunluk yoktur. Oylama tekrarlanacaktır.

Karayolları Genel Müdürlüğü 1963 bütçe yılı Kesinhesap kanun tasarısının oylamasına 75 arkadaş iştirak etmiş, 72 kabul 2 ret, 1 çekinser oy çıkmıştır. Çoğunluk yoktur. Oylama tekrarlanacaktır.

Vakıflar Genel Müdürlüğünün 1963 bütçe yılı Kesinhesap kanun tasarısının oylamasına 72 arkadaş iştirak etmiş, 69 kabul, 2 ret, 1 çekinser oy çıkmıştır. Çoğunluk yoktur. Oylama tekrarlanacaktır.

Vakit tamam olduğu için 5 Haziran 1967 Pazartesi günü saat 15 te toplanmak üzere Birleşimi kapatıyorum.

Kapanma saati : 20,00

Karayolları Genel Müdürlüğü 1962 bütçe yılı Kesinhesap kanunu tasarısına verilen oyların sonucu

(Çoğunluk yoktur.)

Üye sayısı	: 450
Oy verenler	: 78
Kabul edenler	: 75
Reddedenler	: 2
Çekinserler	: 1
Oya katılmıyanlar	: 372
Açık üyelikler	: 4

[Kabul edenler]

ADANA
Hasan Aksay
Ali Karcı

AFYON KARAHİSAR
Mustafa Akalın

AMASYA
Nevzat Şener
Ali Celâlettin Topala
Kâzım Ulusoy

ANKARA
Orhan Alp

ANTALYA
Hasan Akçalıoğlu
Hasan Fehmi Boztepe
Osman Zeki Yüksel

ARTVİN
Sabit Osman Avcı

AYDIN
Yüksel Menderes
Reşat Özarda
Kemal Ziya Öztürk

BALIKESİR
İbrahim Aytaç
Cihat Turgut

ÇANAKKALE
Ahmet Nihat Akay

ÇORUM
Ahmet Uysal

ELÂZIĞ
Kevni Nedimoğlu

ERZURUM
Ahmet Mustafaoğlu
İsmail Hakkı Yıldırım

ESKİŞEHİR
Ertuğrul Gazi Sakarya

GAZİANTEP
Kâmil Ocak
Naşit Sarıca
Mahmut Uygur

GİRESUN
M. Kemal Çilesiz

GÜMÜŞANE
Sabri Özcan San

ISPARTA
Tahsin Argun

İSTANBUL
Suphi Baykam
Tekin Erer
Nuri Eroğan
Orhan Eyüboğlu
A. Coşkun Kırca
Osman Özer
Selim Sarper
Osman Nuri Ulusay
Reşit Ülker
Aydın Yalçın

İZMİR
Şevket Adalan
Şükrü Akkan
Cemal Hakkı Selek

KARS
Abbas Ali Çetin

KASTAMONU
A. Muzaffer Akdoğanlı
Ahmet Şevket Bohça
Sabri Keskin
Âdil Toközlü
İ. Hakkı Yılanlıoğlu

KAYSERİ
A. Atıf Hacıpaşaoğlu

KIRKLARELİ
Mehmet Atagün

KIRŞEHİR
Mehmet Güver

KONYA
Hasan Dinçer
Mekki Keskin
Sait Sına Yücesoy

KÜTAHYA
Ahmet Can Bilgin
Himmet Erdoğmuş
Mehmet Ersoy
İsmail Hakkı Yıldırım

MALATYA
Hamit Fendoğlu

MANİSA
Önol Şakar

MARAŞ
Veysi Kadıoğlu

MUĞLA
Adnan Akarca

RİZE
Mazhar Basa
İsmail Sarıgöz

SAMSUN
Melâhat Gedik
Osman Şahinoğlu

SİİRT
Hüseyin Hüsnü Oran

SİNOP
Hilmi İşgüzar

SİVAS
Seyfi Kurtbek
Tahsin Türkay

TOKAT
Osman Hacıbaloğlu
Bedrettin Karaerkek

TRABZON
Ekrem Dikmen
Osman Turan
Ömer Usta

ZONGULDAK
Kemal Doğan Sungun

[Reddedenler]

NEVŞEHİR
S. Hakkı Esatoğlu

ORDU
Ferda Güley

[Çekinser]

ERZURUM
Nihat Diler

[Oya katılmıyanlar]

ADANA
Sabahattin Baybura
Mahmut Bozdoğan (İ.)
Ali Bozdoğanoğlu
Turhan Dilligil
Kasım Gülek
Kemal Sarıibrahimoğlu
İbrahim Tekin (B.)
Ahmet Topaloğlu (B.)
Bekir Tünay
Tahir Yücekök

ADIYAMAN
M. Arif Atalay
Nazım Bayıllıoğlu
Süleyman Arif Emre
Ali Turanlı

AFYON KARAHİSAR
Osman Attila
Mehmet Göbekli
Şevki Güler
Murat Öner
Muzaffer Özdağ
Ali İhsan Ulubahşi

AĞRI
Abdülbâri Akdoğan
Nevzat Güngör
Kasım Küfrevi

AMASYA
Ahmet Demiray

ANKARA
İsmail Rüştü Aksal
Kemal Bağcıoğlu
Hüseyin Balan
Osman Bölükbaşı
Ali Rıza Çetiner
Musa Kâzım Coşkun
Ahmet Dallı
Orhan Eren
Recai Ergüder
İ. Sıtkı Hatipoğlu
Rıza Kuas
Emin Paksüt
Zühtü Pehlivanlı
İlyas Seçkin
Hasan Tez
H. Turgut Toker (B.)
Hasan Türkay
Alparslan Türkeş
Ahmet Üstün
Mustafa Kemal Yılmaz

ANTALYA
Hüseyin Avni Akın (Yüzbaşı)
İhsan Ataöv
Rafet Eker
Ahmet Torgay

ARTVİN
Turgut Altunkaya
Mustafa Rona

AYDIN
Sinan Bosna
Mustafa Şükrü Koç
Nahit Menteşe
İsmet Sezgin
M. Kemal Yılmaz

BALIKESİR
Adnan Akın
Cihat Bilgehan (B.)
Enver Güreli
Fennî İslimyeli
Ahmet İhsan Kırımlı
Süreyya Koç
Mesut Ozansü
Mevlüt Yılmaz
Mehmet Zeki Yücetürk

BİLECİK
Şadi Binay
İsmail Selçuk Çakıroğlu

BİNGÖL
M. Emin Gündoğdu
Cemal Yavuz

BİTLİS
Cevdet Geboloğlu
Zarife Koçak

BOLU
Ş. Nihat Bayramoğlu
Halil İbrahim Cop
Ahmet Çakmak
Kemal Demir
Hasan Özcan
Hami Tezkan

BURDUR
İ. Hakkı Boyacıoğlu
Fethi Çelikbaş
Faik Kırbaşlı

BURSA
Sadrettin Çanga
Nilüfer Gürsoy
Cemal Külâhlı
Barlas Küntay
İbrahim Öktem (İ.)
Kasım Önadım
Ö. Doğan Öztürkmen
Mustafa Tayyar
Mehmet Turgut (B.)
Ahmet Türkel (B.)
Bahri Yazır

ÇANAKKALE
Cihad Baban
Muammer Baykan
Şefik İnan
Refet Sezgin (B.)

ÇANKIRI
Dursun Akçaoğlu
Tahir Akman
Mehmet Ali Arsan
Nurettin Ok (Bşk. V.)

ÇORUM
Abdurrahman Güler
Hilmi İncesulu
Hasan Lâtif Sarıyüce
Arslan Topçubaşı
Nejdet Yücer

DENİZLİ
Fuat Avcı
Mehmet Salih Baydil
Muzaffer Karan
Hüdai Oral
Zafer Nihat Özel
Remzi Şenel
Âtıf Şohoğlu

DİYARBAKIR
Yusuf Azizoğlu (İ.)
Metin Cizreli
Hasan Değer
Tarık Ziya Ekinci
Recai İskenderoğlu
Feyzi Kalfagil

EDİRNE
Ahmet Bilgin (Bşk. V.)
İlhami Ertem (B.)
Nazmi Özoğul
Türkân Seçkin

ELÂZIĞ
Nurettin Ardıçoğlu
Ömer Eken
Samet Güldoğan
Kemal Satır

ERZİNCAN
Hüsamettin Atabeyli (B.)
Nafiz Giray
Sadık Perinçek
Âdil Sağıroğlu

ERZURUM
Turhan Bilgin
Necati Güven
Gıyasettin Karaca
Cevat Önder
Nihat Pasinli
Adnan Şenyurt (İ.)

ESKİŞEHİR
Mehmet İsmet Angı
Şevket Asbuzoğlu
Hayri Başar
Seyfi Öztürk (B.)
Aziz Zeytinoğlu

GAZİANTEP
Ali İhsan Göğüş
Hüseyin İncioğlu
Süleyman Ünlü
Hüseyin Yılmaz

GİRESUN
Kudret Bosuter
Ali Cüceoğlu
Nizamettin Erkmen
İbrahim Etem Kılıçoğlu
Ali Köymen

GÜMÜŞANE
Necati Akagün
Ali İhsan Çelikkan
Sabahattin Savacı

HAKKÂRİ
Ali Karahan

HATAY
Sabahattin Adalı
Abdullah Cilli
Yahya Kanbolat
Talât Köseoğlu
Reşat Mursaloğlu
Şemsettin Mursaloğlu
Hüsnü Özkan

ISPARTA
İrfan Aksu
Ali İhsan Balım
Süleyman Demirel
(Başbakan)

İÇEL
Mazhar Arıkan
Kemal Ataman
Burhan Bozdoğan
İsmail Çataloğlu
Kadir Çetin
Celâl Kılıç
C. Sadık Kutlay

İSTANBUL
Çetin Altan
Sadun Aren
Hüseyin Ataman
Mehmet Ali Aybar
Sadettin Bilgiç (B.)
Orhan Birgit
Ali Esat Birol
Ferruh Bozbeyli
(Başkan)
Nurettin Bulak
Orhan Erkanlı
Mustafa Ertuğrul
Muhiddin Güven
Abdurrahman Şeref Lâç
Orhan Seyfi Orhon
Kaya Özdemir
İlhami Sancar
Fuad Sirmen
Ahmet Tahtakılıç
İ. Hakkı Tekinel
Mehmet Yardımcı

İZMİR
Mehmet Ali Aytaş
Şeref Bakşık
Muzaffer Döşemeci
Osman Zeki Efeoğlu
Ali Naili Erdem (B.)
Arif Ertunga
Hüsamettin Gümüşpala
İhsan Gürsan
Settar İksel
Nihad Kürşad (B.)
Şinasi Osma
Enver Turgut
Mustafa Uyar
Lebit Yurdoğlu (İ.)

KARS
Lâtif Aküzüm
Sevinç Düşünsel
Cengiz Ekinci
Turgut Göle
Celâl Nuri Koç
Âdil Kurtel
Muzaffer Şamiloğlu
Osman Yeltekin

KASTAMONU
Adil Aydın
Osman Zeki Oktay

KAYSERİ
Mehmet Ateşoğlu
Fehmi Cumalıoğlu
Turhan Feyzioğlu
Feyyaz Köksal
Cengiz Nayman
Vedat Âli Özkan (B.)
Mehmet Yüceler

KIRKLARELİ
Arif Hikmet Güner
Mehmet Orhan Türkkan
Hasan Tahsin Uzun

KIRŞEHİR
Memduh Erdemir
Süleyman Onan

KOCAELİ
İsmail Arar (Bşk. V.)
Sedat Akay
Nihat Erim
Sürcyya Sofuoğlu
Şevket Ustaoğlu

KONYA
Lütfi Akdoğan
Selçuk Aytan
Bahri Dağdaş (B.)
M. Ziyaeddin İzerdem
İhsan Kabadayı
Mehmet Necati Kalaycı
İsmet Kapısız
Yunus Koçak
Nazif Kurucu
Seyit Faruk Önder
Fakih Özfakih
Faruk Sükan (B.)
Vefa Tanır

KÜTAHYA
Ali Mesut Erez
Kemal Kacar

MALATYA
Mehmet Delikaya
Hüseyin Doğan
Şaban Erik
Lûtfi Evliyaoğlu
İsmet İnönü

MANİSA
Neriman Ağaoğlu
Ertuğrul Akça
Sami Binicioğlu
Süleyman Çağlar
Muammer Dirik
Mithat Dülge
Muammer Erten
Şevket Raşit Hatipoğlu
Mustafa Ok
Nahit Yenişehirlioğlu

MARAŞ
Kemalî Bayazıt (İ.)
Enver Kaplan
Hacı Ahmet Özsoy
Vefik Pirinççioğlu
Hüseyin Yaycıoğlu

MARDİN
Esat Kemal Aybar
İbrahim Aysoy
Rifat Baykal
Seyfi Güneştan
Nazmi Oğuz
Fuat Uluç

MUĞLA
İzzet Oktay (İ. Ü.)
Seyfi Şadi Pencap
Turan Şahin
İlhan Tekinalp

MUŞ
Kemal Aytaç
Nermin Neftçi
Kâmil Özsarıyıldız

NEVŞEHİR
İbrahim Boz
Ali Baran Numanoğlu

NİĞDE
Mehmet Altınsoy
Yaşar Arıbaş
Ruhi Soyer
Oğuzdemir Tüzün
Haydar Özalp

ORDU
Raif Aybar
Ata Bodur
Feridun Cemal Erkin
(İ.)
Hamdi Mağden
Arif Hikmet Onat
Şadi Pehlivanoğlu
Kemal Şensoy

RİZE
Erol Yılmaz Akçal
Cevat Yalçın

SAKARYA
Ekrem Alican
Nuri Bayar
Kadri Eroğan
Muslihittin Gürer
Şerafettin Paker
Hayrettin Uysal

SAMSUN
Ali Fuat Alişan
Yaşar Akal
Kâmran Evliyaoğlu
İlyas Kılıç

Salâhattin Kılıç
Namık Kemal Tülezoğlu
Süreyya Uluçay
Bahattin Uzunoğlu
Şevki Yücel

SİİRT

Abdülhalim Aras
Misbah Ongan
Adil Yaşa

SİNOP

Mustafa Kaptan
Cemil Karahan
Niyazi Özgüç

SİVAS

Nasuh Nazif Arslan
Nihat Doğan
Gıyasettin Duman
Orhan Kabibay
Kâzım Kangal
Tevfik Koraltan
Cevad Odyakmaz
M. Kemal Palaoğlu
Gültekin Sakarya

TEKİRDAĞ

Halil Başol
İlyas Demir
Kemal Nebioğlu
Orhan Öztrak

TOKAT

Fethi Alacalı
Cevdet Aykan
M. Şükrü Çavdaroğlu
Osman Saraç
İrfan Solmazer

TRABZON

A. İhsan Birincioğlu
Ahmet Çebi
Selâhattin Güven
Hamdi Orhon
Ahmet Şener
Ali Rıza Uzuner

TUNCELİ

Kenan Aral
Hasan Ünlü

URFA

Halil Balkıs
Ramazan Tekeli
Necmettin Cevheri
Mahmut Çetin
Cemal Güven
Behice Hatko Boran

UŞAK

Ali Rıza Akbıyıkoğlu
Orhan Dengiz
M. Fahri Uğrasızoğlu

VAN

Mehmet Emin Erdinç
Muslih Görentaş (İ. Ü.)
Kinyas Kartal
M. Salih Yıldız

YOZGAT

İsmail Hakkı Akdoğan
Yusuf Ziya Bahadınlı
Nuri Kodamanoğlu
Turgut Nizamoğlu
Celâl Sungur (İ. Ü.)
Neşet Tanrıdağ

ZONGULDAK

Talât Asal
S. Ekmel Çetiner
Bülent Ecevit
Kenan Esengin
Fevzi Fırat
Cahit Karakaş
Kâmil Kırıkoğlu
S. Tekin Müftüoğlu (B.)

[Açık üyelik]

Çorum	1
Diyarbakır	1
İstanbul	1
Urfa	1
Yekûn	4

Karayolları Genel Müdürlüğü 1963 bütçe yılı Kesinhesap kanunu tasarısına verilen oyların sonucu

(Çoğunluk yoktur)

Üye sayısı : 450
Oy verenler : 75
Kabul edenler : 72
Reddedenler : 2
Çekinserler : 1
Oya katılmıyanlar : 371
Açık üyelikler : 4

[Kabul edenler]

ADANA
Hasan Aksay
Ali Karcı

AFYON KARAHİSAR
Mustafa Akalın

AMASYA
Nevzat Şener
Ali Celâlettin Topala
Kâzım Ulusoy

ANKARA
Orhan Alp

ANTALYA
Hasan Akçalıoğlu
Hasan Fehmi Boztepe
Osman Zeki Yüksel

ARTVİN
Sabit Osman Avcı

AYDIN
Yüksel Menderes
Reşat Özarda
Kemal Ziya Öztürk

BALIKESİR
İbrahim Aytaç
Cihat Turgut

ÇANAKKALE
Ahmet Nihat Akay

ELÂZIĞ
Kevni Nedimoğlu

ERZURUM
Ahmet Mustafaoğlu
İsmail Hakkı Yıldırım

ESKİŞEHİR
Ertuğrul Gazi Sakarya

GAZİANTEP
Kâmil Ocak
Naşit Sarıca
Mahmut Uygur

GİRESUN
M. Kemal Çilesiz

GÜMÜŞANE
Sabri Özcan San

ISPARTA
Tahsin Argun

İSTANBUL
Suphi Baykam
Tekin Erer
Nuri Eroğan
Orhan Eyüboğlu
A. Coşkun Kırca
Osman Özer
Selim Sarper
Osman Nuri Ulusay
Reşit Ülker
Aydın Yalçın

İZMİR
Şevket Adalan
Şükrü Akkan
Cemal Hakkı Selek

KARS
Abbas Ali Çetin

KASTAMONU
A. Muzaffer Akdoğanlı
Ahmet Şevket Bohça
Sabri Keskin
Âdil Toközlü
İ. Hakkı Yılanlıoğlu

KAYSERİ
A. Atıf Hacıpaşaoğlu

KIRKLARELİ
Mehmet Atagün

KIRŞEHİR
Mehmet Güver

KONYA
Hasan Dinçer
Mekki Keskin
Sait Sına Yücesoy

KÜTAHYA
Himmet Erdoğmuş
Mehmet Ersoy
İsmail Hakkı Yıldırım

MALATYA
Hamit Fendoğlu

MANİSA
Önol Şakar

MARAŞ
Veysi Kadıoğlu

MUĞLA
Adnan Akarca

RİZE
Mazhar Basa
İsmail Sarıgöz

SAMSUN
Melâhat Gedik
Osman Şahinoğlu

SİİRT
Hüseyin Hüsnü Oran

SİVAS
Seyfi Kurtbek
Tahsin Türkay

TOKAT
Osman Hacıbaloğlu
Bedrettin Karaerkek

TRABZON
Ekrem Dikmen
Osman Turan
Ömer Usta

URFA
Necmettin Cevheri

[Reddedenler]

NEVŞEHİR
S. Hakkı Esatoğlu

ORDU
Ferda Güley

[Çekinser]

ERZURUM
Nihat Diler

[Oya katılmıyanlar]

ADANA
Sabahattin Baybura
Mahmut Bozdoğan (İ.)
Ali Bozdoğanoğlu
Turhan Dilligil
Kasım Gülek
Kemal Sarıibrahimoğlu
İbrahim Tekin (B.)
Ahmet Topaloğlu (B.)
Bekir Tünay
Tahir Yücekök

ADIYAMAN
M. Arif Atalay
Nazım Bayıllıoğlu
Süleyman Arif Emre
Ali Turanlı

AFYON KARAHİSAR
Osman Attila
Mehmet Göbekli
Şevki Güler
Murat Öner
Muzaffer Özdağ
Ali İhsan Ulubahşi

AĞRI
Abdülbâri Akdoğan
Nevzat Güngör
Kasım Küfrevi

AMASYA
Ahmet Demiray

ANKARA
İsmail Rüştü Aksal
Kemal Bağcıoğlu
Hüseyin Balan
Osman Bölükbaşı
Ali Rıza Çetiner
Musa Kâzım Coşkun
Ahmet Dallı
Orhan Eren
Recai Ergüder
İ. Sıtkı Hatipoğlu
Rıza Kuas
Emin Paksüt
Zühtü Pehlivanlı
İlyas Seçkin
Hasan Tez
H. Turgut Toker (B.)
Hasan Türkay
Alparslan Türkeş
Ahmet Üstün
Mustafa Kemal Yılmaz

ANTALYA
Hüseyin Avni Akın (Yüzbaşı)
Rafet Eker
İhsan Ataöv
Ahmet Torgay

ARTVİN
Turgut Altunkaya
Mustafa Rona

AYDIN
Sinan Bosna
Mustafa Şükrü Koç
Nahit Menteşe
İsmet Sezgin
M. Kemal Yılmaz

BALIKESİR
Adnan Akın
Cihat Bilgehan (B.)
Enver Güreli
Fennî İslimyeli
Ahmet İhsan Kırımlı
Süreyya Koç
Mesut Ozansü
Mevlüt Yılmaz
Mehmet Zeki Yücetürk

BİLECİK
Şadi Binay
İsmail Selçuk Çakıroğlu

BİNGÖL
M. Emin Gündoğdu
Cemal Yavuz

BİTLİS
Cevdet Geboloğlu
Zarife Koçak

BOLU
Ş. Nihat Bayramoğlu
Halil İbrahim Cop
Ahmet Çakmak
Kemal Demir
Hasan Özcan
Hami Tezkan

BURDUR
İ. Hakkı Boyacıoğlu
Fethi Çelikbaş
Faik Kırbaşlı

BURSA
Sadrettin Çanga
Nilüfer Gürsoy
Cemal Külâhlı
Barlas Küntay
İbrahim Öktem (İ.)
Kasım Önadım
Ö. Doğan Öztürkmen
Mustafa Tayyar
Mehmet Turgut (B.)
Ahmet Türkel (B.)
Bahri Yazır

ÇANAKKALE
Cihad Baban
Muammer Baykan
Şefik İnan
Refet Sezgin (B.)

ÇANKIRI
Dursun Akçaoğlu
Tahir Akman
Mehmet Ali Arsan
Nurettin Ok (Bşk. V.)

ÇORUM
Abdurrahman Güler
Hilmi İncesulu
Hasan Lâtif Sarıyüce
Arslan Topçubaşı
Ahmet Uysal
Nejdet Yücer

DENİZLİ
Fuat Avcı
Mehmet Salih Baydil
Muzaffer Karan
Hüdai Oral
Zafer Nihat Özel
Remzi Şenel
Âtıf Şohoğlu

DİYARBAKIR
Yusuf Azizoğlu (İ.)
Metin Cizreli
Hasan Değer
Tarık Ziya Ekinci
Recai İskenderoğlu
Feyzi Kalfagil

EDİRNE
Ahmet Bilgin (Bşk. V.)
İlhami Ertem (B.)
Nazmi Özoğul
Türkân Seçkin

ELÂZIĞ
Nurettin Ardıçoğlu
Ömer Eken
Samet Güldoğan
Kemal Satır

ERZİNCAN
Hüsamettin Atabeyli (B.)
Nafiz Giray
Sadık Perinçek
Âdil Sağıroğlu

ERZURUM
Turhan Bilgin
Necati Güven
Gıyasettin Karaca
Cevat Önder
Nihat Pasinli
Adnan Şenyurt (İ.)

ESKİŞEHİR
Mehmet İsmet Angı
Şevket Asbuzoğlu
Hayri Başar
Seyfi Öztürk (B.)
Aziz Zeytinoğlu

GAZİANTEP
Ali İhsan Göğüş
Hüseyin İncioğlu
Süleyman Ünlü
Hüseyin Yılmaz

GİRESUN
Kudret Bosuter
Ali Cüceoğlu
Nizamettin Erkmen
İbrahim Etem Kılıçoğlu
Ali Köymen

GÜMÜŞANE
Necati Akagün
Ali İhsan Çelikkan
Sabahattin Savacı

HAKKÂRİ
Ali Karahan

HATAY
Sabahattin Adalı
Abdullah Cilli
Yahya Kanbolat
Talât Köseoğlu
Reşat Mursaloğlu
Şemsettin Mursaloğlu
Hüsnü Özkan

ISPARTA
İrfan Aksu
Ali İhsan Balım
Süleyman Demirel
(Başbakan)

İÇEL
Mazhar Arıkan
Kemal Ataman
Burhan Bozdoğan
İsmail Çataloğlu
Kadir Çetin
Celâl Kılıç
C. Sadık Kutlay

İSTANBUL
Çetin Altan
Sadun Aren
Hüseyin Ataman
Mehmet Ali Aybar
Sadettin Bilgiç (B.)
Orhan Birgit
Ali Esat Birol
Ferruh Bozbeyli
(Başkan)
Nurettin Bulak
Orhan Erkanlı
Mustafa Ertuğrul
Muhiddin Güven
Abdurrahman Şeref Lâç
Orhan Seyfi Orhon
Kaya Özdemir
İlhami Sancar
Fuad Sirmen
Ahmet Tahtakılıç
İ. Hakkı Tekinel
Mehmet Yardımcı

İZMİR
Mehmet Ali Aytaş
Şeref Bakşık
Muzaffer Döşemeci
Osman Zeki Efeoğlu
Ali Naili Erdem (B.)
Arif Ertunga
Hüsamettin Gümüşpala
İhsan Gürsan
Settar İksel
Nihad Kürşad (B.)
Şinasi Osma
Enver Turgut
Mustafa Uyar
Lebit Yurdoğlu (İ.)

KARS
Lâtif Aküzüm
Sevinç Düşünsel
Cengiz Ekinci
Turgut Göle
Celâl Nuri Koç
Âdil Kurtel
Muzaffer Şamiloğlu
Osman Yeltekin

KASTAMONU
Adil Aydın
Osman Zeki Oktay

KAYSERİ
Mehmet Ateşoğlu
Fehmi Cumalıoğlu
Turhan Feyzioğlu
Feyyaz Köksal
Cengiz Nayman
Vedat Âli Özkan (B.)
Mehmet Yüceler

KIRKLARELİ
Arif Hikmet Güner
Mehmet Orhan Türkkan
Hasan Tahsin Uzun

KIRŞEHİR
Memduh Erdemir
Süleyman Onan

KOCAELİ
İsmail Arar (Bşk. V.)
Sedat Akay
Nihat Erim
Süreyya Sofuoğlu
Şevket Ustaoğlu

KONYA
Lütfi Akdoğan
Selçuk Aytan
Bahri Dağdaş (B.)
M. Ziyaeddin İzerdem
İhsan Kabadayı
Mehmet Necati Kalaycı
İsmet Kapısız
Yunus Koçak
Nazif Kurucu
Seyit Faruk Önder
Fakih Özfakih
Faruk Sükan (B.)
Vefa Tanır

KÜTAHYA
Ahmet Can Bilgin
Mesut Erez
Kemal Kacar

MALATYA
Mehmet Delikaya
Hüseyin Doğan
Şaban Erik
Lûtfi Evliyaoğlu
İsmet İnönü

MANİSA
Neriman Ağaoğlu
Ertuğrul Akça
Sami Binicioğlu
Süleyman Çağlar
Muammer Dirik
Mithat Dülge
Muammer Erten
Şevket Raşit Hatipoğlu
Mustafa Ok
Nahit Yenişehirlioğlu

MARAŞ
Kemalî Bayazıt (İ.)
Enver Kaplan
Hacı Ahmet Özsoy
Vefik Pirinççioğlu
Hüseyin Yaycıoğlu

MARDİN
Esat Kemal Aybar
İbrahim Aysoy
Rifat Baykal
Seyfi Güneştan
Nazmi Oğuz
Fuat Uluç

MUĞLA
İzzet Oktay (İ. Ü.)
Seyfi Sadi Pencap
Turan Şahin
İlhan Tekinalp

MUŞ
Kemal Aytaç
Nermin Neftçi
Kâmil Özsarıyıldız

NEVŞEHİR
İbrahim Boz
Ali Baran Numanoğlu

NİĞDE
Mehmet Altınsoy
Yaşar Arıbaş
Ruhi Soyer
Oğuzdemir Tüzün
Haydar Özalp

ORDU
Raif Aybar
Ata Bodur
Feridun Cemal Erkin
(İ)
Hamdi Mağden
Arif Hikmet Onat
Şadi Pehlivanoğlu
Kemal Şensoy

RİZE
Erol Yılmaz Akçal
Cevat Yalçın

SAKARYA
Ekrem Alican
Nuri Bayar
Kadri Eroğan
Muslihiddin Gürer
Şerafettin Paker
Hayrettin Uysal

SAMSUN
Ali Fuat Alişan
Yaşar Akal
Kâmran Evliyaoğlu
İlyas Kılıç
Salâhattin Kılıç
Namık Kemal Tülezoğlu
Süreyya Uluçay
Bahattin Uzunoğlu
Şevki Yücel

SİİRT
Abdülhalim Aras
Misbah Ongan
Adil Yaşa

SİNOP
Hilmi İşgüzar
Mustafa Kaptan
Cemil Karahan
Niyazi Özgüç

SİVAS
Nasuh Nazif Arslan
Nihat Doğan
Gıyasettin Duman
Orhan Kabibay
Kâzım Kangal
Tevfik Koraltan
Cevad Odyakmaz
M. Kemal Palaoğlu
Gültekin Sakarya

TEKİRDAĞ
Halil Başol
İlyas Demir
Kemal Nebioğlu
Orhan Öztrak

TOKAT
Fethi Alacalı
Cevdet Aykan
M. Şükrü Çavdaroğlu
Osman Saraç
İrfan Solmazer

TRABZON
A. İhsan Birincioğlu
Ahmet Çebi
Selâhattin Güven
Hamdi Orhon
Ahmet Şener
Ali Rıza Uzuner

TUNCELİ
Kenan Aral
Hasan Ünlü

URFA
Halil Balkıs
Behice Hatko (Boran)
Mahmut Çetin
Cemal Güven
Ramazan Tekeli

UŞAK
Ali Rıza Akbıyıkoğlu
Orhan Dengiz
M. Fahri Uğrasızoğlu

VAN
Mehmet Emin Erdinç
Muslih Görentaş (İ. Ü.)
Kinyas Kartal
M. Salih Yıldız

YOZGAT
İsmail Hakkı Akdoğan
Yusuf Ziya Bahadınlı
Nuri Kodamanoğlu
Turgut Nizamoğlu
Celâl Sungur (İ. Ü.)
Neşet Tanrıdağ

ZONGULDAK
Talât Asal
S. Ekmel Çetiner
Bülent Ecevit
Kenan Esengin
Fevzi Fırat
Cahit Karakaş
Kâmil Kırıkoğlu
S. Tekin Müftüoğlu (B.)
Kemal Doğan Sungun

[Açık üyelikler]

Çorum	1
Diyarbakır	1
İstanbul	1
Urfa	1
Yekûn	4

Vakıflar Genel Müdürlüğünün 1953 bütçe yılı Kesinhesap kanun tasarısına verilen oyların sonucu

(Çoğunluk yoktur.)

Üye sayısı	: 450
Oy verenler	: 72
Kabul edenler	: 69
Reddedenler	: 2
Çekinserler	: 1
Oya katılmıyanlar	: 374
Açık üyelikler	: 4

[Kabul edenler]

ADANA
Hasan Aksay
Ali Karcı

AFYON KARAHİSAR
Mustafa Akalın

AMASYA
Nevzat Şener
Ali Celâlettin Topala
Kâzım Ulusoy

ANKARA
Orhan Alp

ANTALYA
Hasan Akçalıoğlu
Hasan Fehmi Boztepe
Osman Zeki Yüksel

ARTVİN
Sabit Osman Avcı

AYDIN
Yüksel Menderes
Reşat Özarda
Kemal Ziya Öztürk

BALIKESİR
İbrahim Aytaç
Cihat Turgut

ÇANAKKALE
Ahmet Nihat Akay

ELÂZIĞ
Kevni Nedimoğlu

ERZURUM
İsmail Hakkı Yıldırım

ESKİŞEHİR
Ertuğrul Gazi Sakarya

GAZİANTEP
Kâmil Ocak
Naşit Sarıca
Mahmut Uygur

GİRESUN
M. Kemal Çilesiz

GÜMÜŞANE
Sabri Özcan San

ISPARTA
Tahsin Argun

İSTANBUL
Suphi Baykam
Tekin Erer
Nuri Eroğan
Orhan Eyüboğlu
A. Coşkun Kırca
Osman Özer
Selim Sarper
Osman Nuri Ulusay
Reşit Ülker
Aydın Yalçın

İZMİR
Şükrü Akkan
Cemal Hakkı Selek

KARS
Abbas Ali Çetin

KASTAMONU
A. Muzaffer Akdoğanlı
Ahmet Şevket Bohça
Sabri Keskin
Âdil Toközlü
İ. Hakkı Yılanlıoğlu

KIRKLARELİ
Mehmet Atagün

KIRŞEHİR
Mehmet Güver

KONYA
Mekki Keskin
Sait Sına Yücesoy

KÜTAHYA
Himmet Erdoğmuş
Mehmet Ersoy
İsmail Hakkı Yıldırım

MALATYA
Hamit Fendoğlu

MANİSA
Önol Şakar

MARAŞ
Veysi Kadıoğlu

MUĞLA
Adnan Akarca

RİZE
Mazhar Basa
İsmail Sarıgöz

SAMSUN
Melâhat Gedik
Osman Şahinoğlu

SİİRT
Hüseyin Hüsnü Oran

SİVAS
Seyfi Kurtbek
Tahsin Türkay

TOKAT
Osman Hacıbaloğlu
Bedrettin Karaerkek
İrfan Solmazer

TRABZON
Ekrem Dikmen
Osman Turan
Ömer Usta

URFA
Necmettin Cevheri

[Reddedenler]

NEVŞEHİR
S. Hakkı Esatoğlu

ORDU
Ferda Güley

[Çekinser]

ERZURUM
Nihat Diler

[Oya katılmıyanlar]

ADANA
Sabahattin Baybura
Mahmut Bozdoğan (İ.)
Ali Bozdoğanoğlu
Turhan Dilligil
Kasım Gülek
Kemal Sarıibrahimoğlu
İbrahim Tekin (B.)
Ahmet Topaloğlu (B.)
Bekir Tünay
Tahir Yücekök

ADIYAMAN
M. Arif Atalay
Nazım Bayıllıoğlu
Süleyman Arif Emre
Ali Turanlı

AFYON KARAHİSAR
Osman Attila
Mehmet Göbekli
Şevki Güler
Murat Öner
Muzaffer Özdağ
Ali İhsan Ulubahşi

AĞRI
Abdülbâri Akdoğan
Nevzat Güngör
Kasım Küfrevi

AMASYA
Ahmet Demiray

ANKARA
İsmail Rüştü Aksal
Kemal Bağcıoğlu
Hüseyin Balan
Osman Bölükbaşı
Ali Rıza Çetiner
Musa Kâzım Coşkun
Ahmet Dallı
Orhan Eren
Recai Ergüder
İ. Sıtkı Hatipoğlu
Rıza Kuas
Emin Paksüt
Zühtü Pehlivanlı
İlyas Seçkin
Hasan Tez
H. Turgut Toker (B.)
Hasan Türkay
Alparslan Türkeş
Ahmet Üstün
Mustafa Kemal Yılmaz

ANTALYA
Hüseyin Avni Akın (Yüzbaşı)
İhsan Ataöv
Rafet Eker
Ahmet Torgay

ARTVİN
Turgut Altunkaya
Mustafa Rona

AYDIN
Sinan Bosna
Mustafa Şükrü Koç
Nahit Menteşe
İsmet Sezgin
M. Kemal Yılmaz

BALIKESİR
Adnan Akın
Cihat Bilgehan (B.)
Enver Güreli
Finnî İslimyeli
Ahmet İhsan Kırımlı
Süreyya Koç
Mesut Ozansü
Mevlüt Yılmaz
Mehmet Zeki Yücetürk

BİLECİK
Şadi Binay
İsmail Selçuk Çakıroğlu

BİNGÖL
M. Emin Gündoğdu
Cemal Yavuz

BİTLİS
Cevdet Geboloğlu
Zarife Koçak

BOLU
Ş. Nihat Bayramoğlu
Halil İbrahim Cop
Ahmet Çakmak
Kemal Demir
Hasan Özcan
Hami Tezkan

BURDUR
İ. Hakkı Boyacıoğlu
Fethi Çelikbaş
Faik Kırbaşlı

BURSA
Sadrettin Çanga
Nilüfer Gürsoy
Cemal Külâhlı
Barlas Küntay
İbrahim Öktem (İ.)
Kasım Önadım
Ö. Doğan Öztürkmen
Mustafa Tayyar
Mehmet Turgut (B.)
Ahmet Türkel (B.)
Bahri Yazır

ÇANAKKALE
Cihad Baban
Muammer Baykan
Şefik İnan
Refet Sezgin (B.)

ÇANKIRI
Dursun Akçaoğlu
Tahir Akman
Mehmet Ali Arsan
Nurettin Ok (Bşk. V.)

ÇORUM
Abdurrahman Güler
Hilmi İncesulu
Hasan Lâtif Sarıyüce
Arslan Topçubaşı
Ahmet Uysal
Nejdet Yücer

DENİZLİ
Fuat Avcı
Mehmet Salih Baydil
Muzaffer Karan
Hüdai Oral
Zafer Nihat Özel
Remzi Şenel
Âtıf Şohoğlu

DİYARBAKIR
Yusuf Azizoğlu (İ.)
Metin Cizreli
Hasan Değer
Tarık Ziya Ekinci
Recai İskenderoğlu
Feyzi Kalfagil

EDİRNE
Ahmet Bilgin (Bşk. V.)
İlhami Ertem (B.)
Nazmi Özoğul
Türkân Seçkin

ELÂZIĞ
Nurettin Ardıçoğlu
Ömer Eken
Samet Güldoğan
Kemal Satır

ERZİNCAN
Hüsamettin Atabeyli (B.)
Nafiz Giray
Sadık Perinçek
Âdil Sağıroğlu

ERZURUM
Turhan Bilgin
Necati Güven
Gıyasettin Karaca
Ahmet Mustafaoğlu
Cevat Önder
Nihat Pasinli
Adnan Şenyurt (İ.)

ESKİŞEHİR
Mehmet İsmet Angı
Şevket Asbuzoğlu
Hayri Başar
Seyfi Öztürk (B.)
Aziz Zeytinoğlu

GAZİANTEP
Ali İhsan Göğüş

Hüseyin İncioğlu
Süleyman Ünlü
Hüseyin Yılmaz

GİRESUN

Kudret Bosuter
Ali Cüceoğlu
Nizamettin Erkmen
İbrahim Etem Kılıçoğlu
Ali Köymen

GÜMÜŞANE

Necati Akagün
Ali İhsan Çelikkan
Sabahattin Savacı

HAKKÂRİ

Ali Karahan

HATAY

Sabahattin Adalı
Abdullah Cilli
Yahya Kanbolat
Talât Köseoğlu
Reşat Mursaloğlu
Şemsettin Mursaloğlu
Hüsnü Özkan

ISPARTA

İrfan Aksu
Ali İhsan Balım
Süleyman Demirel
(Başbakan)

İÇEL

Mazhar Arıkan
Kemal Ataman
Burhan Bozdoğan
İsmail Çataloğlu
Kadir Çetin
Celâl Kılıç
C. Sadık Kutlay

İSTANBUL

Çetin Altan
Sadun Aren
Hüseyin Ataman
Mehmet Ali Aybar
Sadettin Bilgiç (B.)
Orhan Birgit
Ali Esat Birol
Ferruh Bozbeyli
(Başkan)
Nurettin Bulak
Orhan Erkanlı
Mustafa Ertuğrul
Muhiddin Güven
Abdurrahman Şeref Lâç
Orhan Seyfi Orhon
Kaya Özdemir
İlhami Sancar
Fuad Sirmen
Ahmet Tahtakılıç
İ. Hakkı Tekinel
Mehmet Yardımcı

İZMİR

Şevket Adalan
Mehmet Ali Aytaş
Şeref Bakşık
Muzaffer Döşemeci
Osman Zeki Efeoğlu
Ali Naili Erdem (B.)
Arif Ertunga
Hüsamettin Gümüşpala
İhsan Gürsan
Settar İksel
Nihad Kürşad (B.)
Şinasi Osma
Enver Turgut
Mustafa Uyar
Lebit Yurdoğlu (İ.)

KARS

Lâtif Aküzüm
Sevinç Düşünsel
Cengiz Ekinci
Turgut Göle
Celâl Nuri Koç
Âdil Kurtel
Muzaffer Şamiloğlu
Osman Yeltekin

KASTAMONU

Adil Aydın
Osman Zeki Oktay

KAYSERİ

Mehmet Ateşoğlu
Feyyaz Köksal
Turhan Feyzioğlu
A. Atıf Hacıpaşaoğlu
Fehmi Cumalıoğlu
Cengiz Nayman
Vedat Âli Özkan (B.)
Mehmet Yüceler

KIRKLARELİ

Arif Hikmet Güner
Mehmet Orhan Türkkan
Hasan Tahsin Uzun

KIRŞEHİR

Memduh Erdemir
Süleyman Onan

KOCAELİ

İsmail Arar (Bşk. V.)
Sedat Akay
Nihat Erim
Süreyya Sofuoğlu
Şevket Ustaoğlu

KONYA

Lütfi Akdoğan
Selçuk Aytan
Bahri Dağdaş (B.)
Hasan Dinçer (B.)
M. Ziyaeddin İzerdem
İhsan Kabadayı
Mehmet Necati Kalaycı
İsmet Kapısız
Yunus Koçak
Nazif Kurucu
Seyit Faruy Önder
Fakih Özfakih
Faruk Sükan (B.)
Vefa Tanır

KÜTAHYA

Ahmet Can Bilgin
Mesut Erez
Kemal Kacar

MALATYA

Mehmet Delikaya
Hüseyin Doğan
Şaban Erik
Lûtfi Evliyaoğlu
İsmet İnönü

MANİSA

Neriman Ağaoğlu
Ertuğrul Akça
Sami Binicioğlu
Süleyman Çağlar
Muammer Dirik
Mithat Dülge
Muammer Erten
Şevket Raşit Hatipoğlu
Mustafa Ok
Nahit Yenişehirlioğlu

MARAŞ

Kemalî Bayazıt (İ.)
Enver Kaplan
Hacı Ahmet Özsoy
Vefik Pirinççioğlu
Hüseyin Yaycıoğlu

MARDİN

Esat Kemal Aybar
İbrahim Aysoy
Rifat Baykal
Seyfi Güneştan
Nazmi Oğuz
Fuat Uluç

MUĞLA

İzzet Oktay (İ. Ü.)
Seyfi Sadi Pencap
Turan Şahin
İlhan Tekinalp

MUŞ

Kemal Aytaç
Nermin Neftçi
Kâmil Özsarıyıldız

NEVŞEHİR

İbrahim Boz
Ali Baran Numanoğlu

NİĞDE

Mehmet Altınsoy
Yaşar Arıbaş
Ruhi Soyer
Oğuzdemir Tüzün
Haydar Özalp

ORDU

Raif Aybar
Ata Bodur
Feridun Cemal Erkin
(İ.)
Hamdi Mağden
Arif Hikmet Onat
Şadi Pehlivanoğlu
Kemal Şensoy

RİZE

Erol Yılmaz Akçal
Cevat Yalçın

SAKARYA

Ekrem Alican
Nuri Bayar
Kadri Eroğan
Muslihittin Gürer
Şerafettin Paker
Hayrettin Uysal

SAMSUN

Ali Fuat Alişan
Yaşar Akal

Kâmran Evliyaoğlu
İlyas Kılıç
Salâhattin Kılıç
Namık Kemal Tülezoğlu
Süreyya Uluçay
Bahattin Uzunoğlu
Şevki Yücel

SİİRT

Abdülhalim Aras
Misbah Ongan
Adil Yaşa

SİNOP

Hilmi İşgüzar
Mustafa Kaptan
Cemil Karahan
Niyazi Özgüç

SİVAS

Nasuh Nazif Arslan
Nihat Doğan
Gıyasettin Duman
Orhan Kabibay
Kâzım Kangal
Tevfik Koraltan
Cevad Odyakmaz
M. Kemal Palaoğlu
Gültekin Sakarya

TEKİRDAĞ

Halil Başol
İlyas Demir
Kemal Nebioğlu
Orhan Öztrak

TOKAT

Fethi Alacalı
Cevdet Aykan
M. Şükrü Çavdaroğlu
Osman Saraç

TRABZON

A. İhsan Birincioğlu
Ahmet Çebi
Selâhattin Güven
Hamdi Orhon
Ahmet Şener
Ali Rıza Uzuner

TUNCELİ

Kenan Aral
Hasan Ünlü

URFA

Halil Balkıs
Behice Hatko (Boran)
Mahmut Çetin
Cemal Güven
Ramazan Tekeli

UŞAK

Ali Rıza Akbıyıkoğlu
Orhan Dengiz
M. Fahri Uğrasızoğlu

VAN

Mehmet Emin Erdinç
Muslih Görentaş (İ. Ü.)
Kinyas Kartal
M. Salih Yıldız

YOZGAT

İsmail Hakkı Akdoğan
Yusuf Ziya Bahadınlı
Nuri Kodamanoğlu
Turgut Nizamoğlu
Celâl Sungur (İ. Ü.)
Neşet Tanrıdağ

ZONGULDAK

Talât Asal
S. Ekmel Çetiner
Bülent Ecevit
Kenan Esengin
Fevzi Fırat
Cahit Karakaş
Kâmil Kırıkoğlu
S. Tekin Möftüoğlu (B.)
Kemal Doğan Sungun

[Açık üyelikler]

Çorum	1
Diyarbakır	1
İstanbul	1
Urfa	1
Yekûn	4

Millet Meclisi

GÜNDEMİ

112 NCİ BİRLEŞİM

2 . 6 . 1967 Cuma

Saat : 15,00

I

A BAŞKANLIK DİVANININ GENEL KURULA SUNUŞLARI

B - İKİNCİ DEFA OYA KONULACAK İŞLER

II

SORULAR, GENSORULAR VE GENEL GÖRÜŞME

III

ÖNCELİKLE GÖRÜŞÜLMESİ KARARLAŞTIRILAN İŞLER

× 1. — Türk Silâhlı Kuvvetleri Personel kanunu tasarısı ve Millî Savunma, Maliye ve Plân komisyonlarından 5 er üye seçilerek kurulan Geçici Komisyon raporu (1/234) (S. Sayısı : 156) [Dağıtma tarihi : 24 . 11 . 1966]

2. — Ankara Milletvekili Hasan Türkay ve 3 arkadaşının, 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun 60 ncı maddesine bir fıkra eklenmesi ile yine 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununa bir madde ilâve edilmesine dair kanun teklifi ve Sağlık ve Sosyal Yardım, Çalışma ve Plân Komisyonları raporları (2/203) (S. Sayısı : 193) [Dağıtma tarihi : 11 . 2 . 1967]

IV

A - HAKLARINDA İVEDİLİK KARARI VERİLEN İŞLER

B - TÜZÜK GEREĞİNCE BİR DEFA GÖRÜŞÜLECEK İŞLER

× 1. — Karayolları Genel Müdürlüğü 1962 bütçe yılı Kesinhesabına ait uygunluk bildiriminin sunulduğuna dair Sayıştay Başkanlığı tezkeresi ile Karayolları Genel Müdürlüğü 1962 bütçe yılı Kesinhesap kanunu tasarısı ve Sayıştay Komisyonu raporu (3/151, 1/34) (S. Sayısı : 149) [Dağıtma tarihi : 3 . 8 . 1966] (Görüşme sırası : 1)

× 2. — Karayolları Genel Müdürlüğü 1963 bütçe yılı Kesinhesabına ait uygunluk bildiriminin sunulduğuna dair Sayıştay Başkanlığı tezkeresi ile Karayolları Genel Müdürlüğü 1963 bütçe yılı Kesinhesap kanunu tasarısı ve Sayıştay Komisyonu raporu. (3/251, 1/49) (S. Sayısı : 148) [Dağıtma tarihi : 3 . 8 . 1966] (Görüşme sırası : 2)

× 3. — Vakıflar Genel Müdürlüğünün 1963 bütçe yılı Kesinhesabına ait uygunluk bildiriminin sunulduğuna dair Sayıştay Başkanlığı tezkeresi ile Vakıflar Genel Müdürlüğü 1963 bütçe yılı Kesinhesap kanunu tasarısı ve Sayıştay Komisyonu raporu (3/390, 1/52) (S. Sayısı : 150) [Dağıtma tarihi : 3 . 8 . 1966] (Görüşme sırası : 3)

× 4. — Devlet Üretme Çiftlikleri Genel Müdürlüğü 1963 bütçe yılı Kesinhesabına ait uygunluk bildiriminin sunulduğuna dair Sayıştay Başkanlığı tezkeresi ile Devlet Üretme Çiftlikleri Genel Müdürlüğü 1963 bütçe yılı Kesinhesap kanunu tasarısı ve Sayıştay Komisyonu raporu (3/115, 1/46) (S. Sayısı : 151) [Dağıtma tarihi : 3 . 8 . 1966] (Görüşme sırası : 4)

× 5. —Devlet Hava Meydanları İşletmesi Genel Müdürlüğünün 1962 bütçe yılı Kesinhesabına ait uygunluk bildiriminin sunulduğuna dair Sayıştay Başkanlığı tezkeresi ile Devlet Hava Meydanları İşletmesi Genel Müdürlüğü 1962 bütçe yılı Kesinhesap kanunu tasarısı ve Sayıştay Komisyonu raporu (3/155 1/35) (S. Sayısı : 152) [Dağıtma tarihi : 2 . 8 . 1966] (Görüşme sırası : 5)

× 6. — Devlet Hava Meydanları İşletmesi Genel Müdürlüğünün 1963 bütçe yılı Kesinhesabına ait uygunluk bildiriminin sunulduğuna dair Sayıştay Başkanlığı tezkeresi ile Devlet Hava Meydanları İşletmesi Genel Müdürlüğü 1963 bütçe yılı Kesinhesap kanunu tasarısı ve Sayıştay Komisyonu raporu (3/372, 1/54) (S. Sayısı : 153) [Dağıtma tarihi : 3 . 8 . 1966] (Görüşme sırası : 6)

× 7. — Yalova Kaplıcaları İşletme İdaresinin 1957, 1958, 1959, 1960, 1961 ve 1962 malî yılları hesabına ait rapor ile bilânçosunun sunulduğuna dair Sayıştay Başkanlığı tezkereleri ve Sayıştay Komisyonu raporu. (3/142, 3/143, 3/145, 3/146, 3/147, 3/148) (S. Sayısı : 248) [Dağıtma tarihi : 2 . 5 . 1967] (Görüşme sırası : 7)

× 8. — Tekel Genel Müdürlüğü 1958 yılı döner sermaye hesaplarına ait bilânço ile murakıp raporunun sunulduğuna dair Başbakanlık tezkeresi ile Tekel Genel Müdürlüğünün 1958 yılı Kesinhesabına ait uygunluk bildiriminin sunulduğuna dair Sayıştay Başkanlığı tezkeresi ve Tekel Genel Müdürlüğü 1958 bütçe yılı Kesinhesap kanun tasarısı ve Sayıştay Komisyonu raporu (3/127, 3/129, 1/24) (S. Sayısı : 249) [Dağıtma tarihi : 3 . 5 . 1967] (Görüşme sırası : 8)

× 9. — Tekel Genel Müdürlüğünün 1959 yılı döner sermaye hesaplarına ait bilânço ile murakıp raporunun sunulduğuna dair Başbakanlık tezkeresi ile Tekel Genel Müdürlüğünün 1959 yılı Kesinhesabına ait uygunluk bildiriminin sunulduğuna dair Sayıştay Başkanlığı tezkeresi ve Tekel Genel Müdürlüğü 1959 bütçe yılı Kesinhesap kanun tasarısı ve Sayıştay Komisyonu raporu (3/128, 3/135, 1/123) (S. Sayısı : 250) [Dağıtma tarihi : 3 . 5 . 1967] (Görüşme sırası : 9)

× 10. — Petrol Dairesi Başkanlığının 1963 bütçe yılı Kesinhesabına ait uygunluk bildiriminin sunulduğuna dair Sayıştay Başkanlığı tezkeresi ile Petrol Dairesi Başkanlığının 1963 bütçe yılı Kesinhesap kanun tasarısı ve Sayıştay Komisyonu raporu. (3/157, 1/40) (S. Sayısı : 252) [Dağıtma tarihi : 5 . 5 . 1967] (Görüşme sırası : 10)

× 11. — Petrol Dairesi Başkanlığının 1964 bütçe yılı Kesinhesabına ait uygunluk bildiriminin sunulduğuna dair Sayıştay Başkanlığı tezkeresiyle Petrol Dairesi Başkanlığının 1964 bütçe yılı kesinhesap kanun tasarısı ve Sayıştay Komisyonu raporu (3/551, 1/249) (S. Sayısı : 253) [Dağıtma tarihi : 5 . 5 . 1967] (Görüşme sırası : 11)

× 12. — Hudut ve Sahiller Sağlık Genel Müdürlüğünün 1963 bütçe yılı Kesinhesabına ait uygunluk bildiriminin sunulduğuna dair Sayıştay Başkanlığı tezkeresi ile Hudut ve Sahiller Sağlık Genel Müdürlüğünün 1963 bütçe yılı Kesinhesap kanunu tasarısı ve Sayıştay Komisyonu raporu. (3/109, 1/42) (S. Sayısı : 254) [Dağıtma tarihi : 6 . 5 . 1967] (Görüşme sırası : 12)

× 13. — Hudut ve Sahiller Sağlık Genel Müdürlüğünün 1964 bütçe yılı Kesinhesabına ait uygunluk bildiriminin sunulduğuna dair Sayıştay Başkanlığı tezkeresi ile Hudut ve Sahiller Sağlık Genel Müdürlüğünün 1964 bütçe yılı Kesinhesap kanunu tasarısı ve Sayıştay Komisyonu raporu. (3/434, 1/186) (S. Sayısı : 255) [Dağıtma tarihi : 5 . 5 . 1967) (Görüşme sırası : 13)

× 14. — Tekel Genel Müdürlüğünün 1960 yılı döner sermaye hesaplarına ait bilânçosu ile denetim raporunun ve uygunluk bildiriminin sunulduğuna dair Sayıştay Başkanlığı tezkeresi ile 1960 bütçe yılı Kesinhesap kanunu tasarısı ve Sayıştay Komisyonu raporu (1/26, 3/131, 3/163) (S. Sayısı : 284) [Dağıtma tarihi : 13 . 5 . 1967] (Görüşme sırası : 14)

× 15. — Tekel Genel Müdürlüğünün 1961 yılı döner sermaye hesaplarına ait bilânçosu ile denetim raporunun ve uygunluk bildiriminin sunulduğuna dair Sayıştay Başkanlığı tezkeresi ile 1961 bütçe yılı Kesinhesap kanunu tasarısı ve Sayıştay Komisyonu raporu (1/31, 3/139, 3/612) (S. Sayısı: 285) [Dağıtma tarihi: 13 . 5 . 1967] (Görüşme sırası : 15)

× 16. — Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğünün 1963 bütçe yılı Kesinhesabına ait uygunluk bildiriminin sunulduğuna dair Sayıştay Başkanlığı tezkeresi ile 1963 bütçe yılı Kesinhesap kanunu tasarısı ve Sayıştay Komisyonu raporu (1/45, 3/322) (S. Sayısı: 286) [Dağıtma tarihi: 13 . 5 . 1967] (Görüşme sırası : 16)

17. — Yeniden kurulacak vakıflar hakkında kanun tasarısı ve Adalet, İçişleri, Maliye ve Plân komisyonlarından seçilen 3 er üyeden kurulu Geçici Komisyon raporu (1/239) (S. Sayısı : 183) [Dağıtma tarihi : 17 . 1 . 1967] (Görüşme sırası : 33)

× 18. — Umumi hayata müessir âfetler dolayısiyle alınacak tedbirlerle yapılacak yardım

lara dair 15 . 5 . 1959 gün ve 7269 sayılı Kanunun bâzı maddelerinin değiştirilmesi ve bu kanuna bâzı maddeler eklenmesi hakkında kanun tasarısı ve İmar ve İskân, İçişleri ve Plân komisyonlarından 5 er üye seçilerek kurulan Geçici Komisyon raporu. (1/231) (S. Sayısı : 159) [Dağıtma tarihi : 28 . 11 . 1966]

19. — Eski Siirt Milletvekili Süreyya Öner, eski Amasya Milletvekili Reşat Arpacıoğlu, eski Diyarbakır Milletvekili Hilmi Gündoğan ve İstanbul Milletvekili İlhami Sancar'ın, Dilekçe Karma Komisyonu Genel Kurulunun 12.3.1964 tarihli Haftalık Karar Cetvelindeki 1316 sayılı Kararın Genel Kurulda görüşülmesine dair önergeleri ve Dilekçe Karma Komisyonu raporu (Millet Meclisi : 5/4; Cumhuriyet Senatosu : 4/66) (S. Sayısı : 20) [Dağıtma tarihi : 27 . 1 . 1966]

20. — Amasya Milletvekili Nevzat Şener'in, Dilekçe Karma Komisyonu Genel Kurulunun 1 . 7 . 1963 tarihli Haftalık Karar Cetvelindeki 399 sayılı Kararın Genel Kurulda görüşülmesine dair önergesi ve Dilekçe Karma Komisyonu raporu (Millet Meclisi : 5/5; Cumhuriyet Senatosu : 4/68) (S. Sayısı : 21) [Dağıtma tarihi : 27 . 1 . 1966]

21. — Eski Mardin Milletvekili Talât Oğuz'un, Dilekçe Karma Komisyonu Genel Kurulunun 30 . 4 . 1964 tarihli Haftalık Karar Cetvelindeki 1494 sayılı Kararın Genel Kurulda görüşülmesine dair önergesi ve Dilekçe Karma Komisyonu raporu (Millet Meclisi 5/6; Cumhuriyet Senatosu 4/69) (Millet Meclisi S. Sayısı : 19; Cumhuriyet Senatosu S. Sayısı : 522) [Dağıtma tarihi : 28 . 1 . 1966]

22. — Cumhuriyet Senatosu Bolu Üyesi Sırrı Uzunhasanoğlu ve 9 arkadaşının, Ateşli silâhlar ve bıçaklar hakkındaki 10 . 7 . 1953 tarih ve 6136 sayılı Kanunun 13 ncü maddesiyle 15 nci maddesinin ilk fıkrasının değiştirilmesine dair kanun teklifi ve Adalet Komisyonu raporu (2/146) (S. Sayısı : 23) [Dağıtma tarihi: 1 . 2 . 1966]

23. — Cumhuriyet Senatosu Aydın Üyesi Fikret Turhangil ve 9 arkadaşının, Tababet ve şuabatı sanatlarının tarzı icrasına dair 1219 sayılı Kanuna bir geçici madde eklenmesi hakkında kanun teklifi ve Sağlık ve Sosyal Yardım ve Adalet Komisyonu raporları (2/140) (S. Sayısı : 90) [Dağıtma tarihi: 24 . 3 . 1966]

24. — Gaziantep Milletvekili Ali İhsan Göğüş ve 12 arkadaşının, 5680 sayılı Basın Kanununun 31 nci maddesinin yürürlükten kaldırılmasına dair kanun teklifi ve İçişleri, Turizm ve Tanıtma ve Adalet komisyonları raporları (2/41) (S. Sayısı : 128) [Dağıtma tarihi : 9 . 7 . 1966]

25. — Cumhuriyet Senatosu Bursa Üyesi Cahit Ortaç ve 78 arkadaşının, 6183 sayılı Âmme alacaklarının tahsili usulü hakkındaki Kanuna 23 . 10 . 1962 tarihli ve 85 sayılı Kanunla ilâve edilen geçici 5 nci maddesinin değiştirilmesine dair kanun teklifi ve Maliye ve Plân komisyonları raporları (2/118) (S. Sayısı : 103) [Dağıtma tarihi : 26 . 4 . 1966]

26. — Yozgat Milletvekili Celâl Sungur'un, 6023 sayılı Türk Tabipleri Birliği Kanununun 28 nci maddesine bir fıkra eklenmesine dair kanun teklifi ve Sağlık ve Sosyal Yardım ve Adalet komisyonları raporları (2/131) (S. Sayısı: 170) [Dağıtma tarihi: 23 . 12 . 1966]

27. — Hendek kazası Kemaliye mahallesi nüfusunda kayıtlı Mustafaoğlu 1329 doğumlu Faik Özer'in bakıye cezasının affı hakkında kanun tasarısı ve Adalet Komisyonu raporu (1/244) (S. Sayısı: 172) [Dağıtma tarihi: 23 . 12 . 1966]

28. — Cumhuriyet Senatosu Üyesi Ragıp Üner'in Medeni Kanunun 253 ncü maddesinin değiştirilmesi hakkında kanun teklifi ve Adalet Komisyonu raporu (2/346) (S. Sayısı: 173) [Dağıtma tarihi: 23 . 12 . 1966]

29. — İstanbul Milletvekili Reşit Ülker'in, Avukatlık Kanununun 7 nci maddesinin kaldırılması ve 114 ncü maddesinin değiştirilmesine dair kanun teklifi ve Adalet Komisyonu raporu (2/348) (S. Sayısı: 174) [Dağıtma tarihi: 23 . 12 . 1966]

30. — Polis vazife ve salâhiyet Kanununun 25 nci maddesinin değiştirilmesine dair kanun tasarısı ve İçişleri Komisyonu raporu (1/163) (S. Sayısı : 188) [Dağıtma tarihi : 21.1.1967]

31. — Cumhuriyet Senatosu Kastamonu Üyesi Ahmet Nusret Tuna ve 9 arkadaşının, Mehmetoğlu Murat Çalışkan'a vatani hizmet tertibinden aylık bağlanmasına dair kanun tek-

lifi ve Maliye ve Plân komisyonları raporları (2/302) (S. Sayısı : 216) [Dağıtma tarihi : 21 . 2 . 1967]

32. — İzmir Milletvekili İhsan Gürsan'ın, Dilekçe Karma Komisyonu Genel Kurulunun 9 . 7 . 1965 tarihli Haftalık Karar Cetvelindeki 3658 sayılı Kararın Genel Kurulda görüşülmesine dair önergesi ve Dilekçe Karma Komisyonu raporu (Millet Meclisi 5/30; Cumhuriyet Senatosu 4/73) (S. Sayısı : 237) [Dağıtma tarihi : 15 . 4 . 1967]

33. — İzmir Milletvekili İhsan Gürsan'ın, Dilekçe Karma Komisyonu Genel Kurulunun 9 . 7 . 1965 tarihli Haftalık Karar Cetvelindeki 3656 sayılı Kararın Genel Kurulda görüşülmesine dair önergesi ve Dilekçe Karma Komisyonu raporu (Millet Meclisi 5/33; Cumhuriyet Senatosu 4/71) (S. Sayısı : 238) [Dağıtma tarihi : 15 . 4 . 1967]

34. — İzmir Milletvekili İhsan Gürsan'ın, Dilekçe Karma Komisyonu Genel Kurulunun 9 . 7 . 1965 tarihli Haftalık Karar Cetvelindeki 3657 sayılı Kararın Genel Kurulda görüşülmesine dair önergesi ve Dilekçe Karma Komisyonu raporu (Millet Meclisi 5/32; Cumhuriyet Senatosu 4/72) (S. Sayısı : 239) [Dağıtma tarihi : 15 . 4 . 1967]

35. — İzmir Milletvekili İhsan Gürsan'ın, Dilekçe Karma Komisyonu Genel Kurulunun 9 . 7 . 1965 tarihli Haftalık Karar Cetvelindeki 3659 sayılı Kararın Genel Kurulda görüşülmesine dair önergesi ve Dilekçe Karma Komisyonu raporu (Millet Meclisi 5/31; Cumhuriyet Senatosu 4/76) (S. Sayısı : 240) [Dağıtma tarihi : 15 . 4 . 1967]

36. — Siverek kazasının Dağbaşı Yukarı Modan köyü nüfusuna kayıtlı Hasanoğlu Hani'den doğma 1317 doğumlu Cuma Karakılıç (Özmodanlı) nın cezalarının affı hakkında kanun tasarısı ve Adalet Komisyonu raporu. (1/103) (S. Sayısı : 277) [Dağıtma tarihi : 12 . 5 . 1967]

37. — Manisa ilinin Çaprazkebir mahallesi 146 No. lu hanede nüfusa kayıtlı Ali Remzioğlu Fatma'dan doğma 1 . 8 . 1928 doğumlu Mehmet Necati Gümrükçüoğlu'nun cezalarının affı hakkında kanun tasarısı ve Adalet Komisyonu raporu. (1/102) (S. Sayısı : 276) [Dağıtma tarihi : 12 . 5 . 1967]

V

İKİ DEFA GÖRÜŞÜLECEK İŞLER

A - İKİNCİ GÖRÜŞMESİ YAPILACAK İŞLER

B - BİRİNCİ GÖRÜŞMESİ YAPILACAK İŞLER

× 1. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümetinin En Ziyade müsaadeye Mazhar Millet Tarifesinin onaylanması hakkında kanun tasarısı ve Dışişleri, Gümrük ve Tekel, Ticaret ve Plân komisyonları raporları. (1/229) (S. Sayısı : 258) [Dağıtma tarihi : 5 . 5 . 1967] (Görüşme sırası : 17)

× 2. — Gümrük Tarifeleri ve Ticaret Genel Andlaşmasına Ticaret ve Kalkınma ile ilgili IV ncü kısmın eklenmesine dair protokol ve eklerinin onaylanmasının uygun bulunduğuna dair kanun tasarısı ve Gümrük ve Tekel, Ticaret, Maliye ve Plân komisyonları raporları (1/79) (S. Sayısı : 259) [Dağıtma tarihi : 5 . 5 . 1967] (Görüşme sırası : 18)

× 3. — Türkiye ile İran arasında Transit Anlaşması ve eklerinin onaylanmasının uygun bulunduğuna dair kanun tasarısı ve Ulaştırma, Bayındırlık, Gümrük ve Tekel, Dışişleri ve Plân komisyonları raporları. (1/82) (S. Sayısı : 261) [Dağıtma tarihi : 6 . 5 . 1967] (Görüşme sırası : 19)

× 4. — Bâzı mamullerimizin tevsik edilecek ihraç fiyatlarında vergi, resim, harc ve benzer tesirler icra eden sair mükellefiyetleri bertaraf etmeyi öngören usul ve şartların ihdası hakkındaki Bakanlar Kurulu Kararnamesinin onaylanmasına dair kanun tasarısı ve Gümrük ve Tekel, Maliye, Sanayi, Ticaret ve Plân komisyonları raporları (1/109) (S. Sayısı : 264) [Dağıtma tarihi : 8 . 5 . 1967] (Görüşme sırası : 20)

× 5. — «Bâzı mamullerimizin tevsik edilecek ihraç fiyatlarında vergi, resim, harc ve benzer tesirler icra eden sair mükellefiyetleri bertaraf etmeyi öngören usul ve şartların ihdası hakkında karar» ın kaldırılarak yerine ikame olunan karar hakkındaki Bakanlar Kurulu Kararnamesinin onaylanmasına dair kanun tasarısı ve Gümrük ve Tekel, Maliye, Sanayi, Ticaret ve Plân

komisyonları raporları (1/107) (S. Sayısı : 265) [Dağıtma tarihi : 8 . 5 . 1967] (Görüşme sırası : 21)

× 6. — Bâzı mamullerimizin ihraç fiyatlarına tesir eden mükellefiyetleri bertaraf etmek amaciyle alınan Bakanlar Kurulu kararnamelerinin onaylanması hakkında kanun tasarısı ve Gümrük ve Tekel, Maliye, Sanayi, Ticaret ve Plân komisyonları raporları (1/108) (S. Sayısı : 263) [Dağıtma tarihi : 8 . 5 . 1967] (Görüşme sırası : 22)

× 7. — Türkiye Cumhuriyeti ile Arjantin Cumhuriyeti arasında 19 Ağustos 1965 tarihinde Ankara'da imzalanan Türkiye - Arjantin Kültür Anlaşmasının onaylanmasının uygun bulunduğuna dair kanun tasarısı ve Millî Eğitim ve Plân komisyonları raporları (1/95) (S. Sayısı : 267) [Dağıtma tarihi : 8 . 5 . 1967] (Görüşme sırası : 23)

× 8. — Türkiye Cumhuriyeti Listesi (En Ziyade Müsaadeye Mazhar Millet Tarifesi) nin 82.05 pozisyonundaki ibare değişikliğinin onaylanmasının uygun bulunduğu hakkında kanun tasarısı ve Gümrük ve Tekel, Maliye ve Plân komisyonları raporları (1/228) (S. Sayısı : 268) [Dağıtma tarihi : 8 . 5 . 1967] (Görüşme sırası : 24)

× 9. — «XXXVII sayılı Türkiye Cumhuriyeti Listesi» (En Ziyade Müsaadeye Mazhar Millet Tarifesi) nde değişiklik yapılmasına dair olan Bakanlar Kurulu kararlarının onaylanması hakkında kanun tasarısı ve Dışişleri, Gümrük ve Tekel, Maliye ve Plân komisyonları raporları (1/184) (S. Sayısı : 269) [Dağıtma tarihi : 9 . 5 . 1967] (Görüşme sırası : 25)

× 10. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümetinin En Ziyade Müsaadeye Mazhar Millet Tarifesinde yapılan değişikliklerin onaylanmasına dair kanun tasarısı ve Dışişleri, Gümrük ve Tekel, Ticaret ve Plân komisyonları raporları (1/230) (S. Sayısı : 270) [Dağıtma tarihi : 8 . 5 . 1967] (Görüşme sırası : 26)

× 11. — Türkiye Cumhuriyeti Listesi (En Ziyade Müsaadeye Mazhar Millet Tarifesi) nin onaylanmasının uygun bulunduğu hakkında kanun tasarısı ve Dışişleri, Gümrük ve Tekel, Ticaret ve Plân komisyonları raporları (1/227) (S. Sayısı : 271) [Dağıtma tarihi : 9 . 5 . 1967] (Görüşme sırası : 27)

× 12. — XXXVII sayılı Türkiye Cumhuriyeti Listesi (En Ziyade Müsaadeye Mazhar Millet Tarifesi) nin yürürlüğe konulmasına dair olan Bakanlar Kurulu Kararının onaylanması hakkında kanun tasarısı ve Dışişleri, Gümrük ve Tekel, Maliye ve Plân komisyonları raporları (1/185) (S. Sayısı : 272) [Dağıtma tarihi : 9 . 5 . 1967] (Görüşme sırası : 28)

13. — Cumhuriyet Senatosu Burdur Üyesi Faruk Kınaytürk ve 9 arkadaşı ile Cumhuriyet Senatosu Tunceli Üyesi Mehmet Ali Demir'in, 5434 sayılı Kanunun 41 nci maddesinin 3 ncü fıkrasının kaldırılması hakkında kanun teklifi ve Maliye ve Plân komisyonları raporları, (2/185, 2/189) (S. Sayısı : 278) [Dağıtma tarihi : 12 . 5 . 1967] (Görüşme sırası : 29)

14. — Devlet memurları aylıklarının tevhit ve teadülüne dair olan 3656 sayılı Kanuna bağlı (1) sayılı cetvelin Adalet Bakanlığı kısmına kadrolar eklenmesi hakkında kanun tasarısı ve Adalet ve Plân Komisyonları raporları (1/354) (S. Sayısı: 289) [Dağıtma tarihi : 25 . 5 . 1967] (Görüşme sırası : 30)

15. — 2556 sayılı Hâkimler Kanununun değişik 17 ve 18 nci maddelerine bâzı fıkralar ilâvesine ve 17 nci maddeye ilişkin (1) sayılı ve 18 nci maddeye ilişkin (2) sayılı cetvellerde, 3659 sayılı Kanuna bağlı (1) sayılı cetvel ile tadil ve eklerinin Adalet Bakanlığı bölümünde değişiklik yapılmasına dair kanun tasarısı ve Adalet, Plân komisyonları raporları. (1/314) (S. Sayısı : 292 [Dağıtma tarihi : 26 . 5 . 1967] (Görüşme sırası : 31)

16. — Devlet memurları aylıklarının tevhit ve teadülüne dair 3656 sayılı Kanuna bağlı (1) sayılı cetvel ile tadil ve eklerinin Adalet Bakanlığı bölümüne yeni kadrolar eklenmesine dair kanun tasarısı ve Adalet ve Plân komisyonları raporları. (1/361) (S. Sayısı : 295) [Dağıtma tarihi : 30 . 5 . 1967] (Görüşme sırası : 32)

17. — Cumhuriyet Senatosu Tunceli Üyesi Mehmet Ali Demir ve 10 arkadaşı ile İzmir Milletvekili Mustafa Uyar ve 11 arkadaşının Tarım Kredi Kooperatifleri Kanununa bâzı maddelerin eklenmesine ve bu kanunun bir maddesinin kaldırılmasına dair kanun teklifi ve Ti-

caret, Maliye ve Plân komisyonları raporları (2/75) (S. Sayısı : 132) [Dağıtma tarihi : 14 . 7 . 1966]

× 18. — Ankara ve İstanbul şehirleri içme kullanma ve endüstri suyu temini hakkında kanun tasarısı ile İstanbul Milletvekili Reşit Ülker ile 9 arkadaşının teklifi ve İçişleri, Enerji ve Tabiî Kaynaklar ve Plân komisyonları raporları (1/197, 2/235) (S. Sayısı : 209) [Dağıtma tarihi : 14 . 2 . 1967]

× 19. — Cezaların infazı sırasında ve infazdan sonraki korunmaya ait kanun tasarısı ve Adalet ve Plân komisyonları raporları (1/113) (S. Sayısı : 135) [Dağıtma tarihi : 14 . 7 . 1966]

20. — Tarım Bakanlığı Ziraat İşleri Genel Müdürlüğü ile Zirai Mücadele ve Zirai Karantina Genel Müdürlüğüne bağlı kurum, okul ve kuruluşlara döner sermaye verilmesi hakkında kanun tasarısı ile Cumhuriyet Senatosu Tunceli Üyesi Mehmet Ali Demir ve 9 arkadaşının kanun teklifi ve Tarım ve Plân komisyonlarından 7 şer üyeden kurulu Geçici Komisyon raporu (1/259) (2/71) (S. Sayısı : 227) [Dağıtma tarihi : 8 . 3 . 1967]

× 21. — Su Ürünleri kanun tasarısı ile Cumhuriyet Senatosu İstanbul Üyesi Rifat Öztürkçine; Trabzon Milletvekili Ahmet Şener ve 10 arkadaşı ile Cumhuriyet Senatosu Zonguldak Üyesi Tevfik İnci'nin, Su ürünleri kanunu teklifleri ve Gümrük ve Tekel, İçişleri, Ticaret, Maliye, Adalet, Tarım ve Plân komisyonlarından 4 er üyeden kurulu Geçici Komisyon raporu (1/190, 2/26, 2/42, 2/83) (S. Sayısı : 210) [Dağıtma tarihi : 17 . 2 . 1967]

22. — Ankara Üniversitesi kuruluş kadroları hakkındaki 5239 sayılı kanuna ek kanun tasarısı ve Millî Eğitim ve Plân Komisyonları raporları (1/312) (S. Sayısı : 232) [Dağıtma tarihi : 31 . 3 . 1967]

23. — Tütün Tarım Satış kooperatifleri ve bölge birlikleriyle, Türkiye Tütün Ekicileri Genel Birliği kanun tasarısı ile İzmir Milletvekili Mustafa Uyar ve 18 arkadaşının teklifi ve Tarım, Gümrük ve Tekel, Maliye, Ticaret ve Plân komisyonlarından seçilen dörder üyeden kurulu Geçici Komisyon raporu. (1/208. 2/18) (S. Sayısı : 236) [Dağıtma tarihi 6 . 3 . 1967]

24. — Vakıflar Genel Müdürlüğü görev ve kuruluşu hakkındaki Kanuna bir ek ve bir geçici madde eklenmesine ve bu kanuna bağlı (1) sayılı cetvelde değişiklik yapılmasına dair kanun tasarısı ve Maliye ve Plân komisyonları raporu. (1/311) (S. Sayısı : 242) [Dağıtma tarihi : 24 . 4 . 1967]

25. — Cumhuriyet Senatosu Adana Üyesi Mehmet Ünaldı'nın, 7033 sayılı Kanunun 1 nci maddesine ekli (A/1) sayılı cetvelin değiştirilmesine dair kanun teklifi ve İçişleri ve Plân komisyonları raporu. (2/145) (S. Sayısı : 244) [Dağıtma tarihi : 24 . 4 . 1967]

26. — Ankara Üniversitesi kuruluş kadroları hakkındaki 5239 sayılı Kanuna ek kanun tasarısı ile Denizli Milletvekili Z. Nihat Özel'in, Ankara Üniversitesi kuruluş kadroları hakkındaki 5239 sayılı Kanuna ek kanun teklifi ve Millî Eğitim ve Plân komisyonları raporu. (1/306. 2/328) (S. Sayısı : 246) [Dağıtma tarihi : 24 . 4 . 1967]

27. — Cumhuriyet Senatosu İstanbul Üyesi Rifat Öztürkçine'nin Gümrük ve Tekel Bakanlığı teşkilât ve görevleri hakkındaki 2825 sayılı Kanuna iki madde eklenmesi hakkındaki 4607 sayılı Kanunun 1 nci maddesini değiştiren 122 sayılı Kanunun değiştirilmesi hakkında kanun teklifi ve Gümrük ve Tekel ve Plân komisyonları raporu. (2/401) (S. Sayısı : 243) [Dağıtma tarihi : 25 . 4 . 1967]

× 28. — Türkiye Elektrik Kurumu kanun tasarısı ve Denizli Milletvekili Hüdai Oral ve 24 arkadaşının teklifi ve Bayındırlık, İmar ve İskân, Sanayi, Enerji ve Tabiî Kaynaklar, İçişleri, Maliye, Ticaret, Tarım, Ulaştırma ve Plân komisyonlarından 3 er üyeden kurulu Geçici Komisyon raporu. (1/294, 2/20) (S. Sayısı : 251) [Dağıtma tarihi : 3 . 5 . 1967]

29. — Trabzon Milletvekili Hamdi Orhon ve Cumhuriyet Senatosu Bursa Üyesi Şeref Kayalar'ın, çeşitli teadül ve teşkilât kanunları ile diğer kanunlarda mevcut aylık ve ücret tutarlarının değiştirilmesi hakkındaki 28 . 2 . 1958 tarih ve 7244 sayılı Kanunun 5 nci maddesinin değiştirilmesi hakkında kanun teklifi ve Maliye ve Plân komisyonları raporları. (2/390; 2/421) (S. Sayısı : 256) [Dağıtma tarihi : 4 . 5 . 1967]

30. — Halk Bankası ve Halk Sandıkları hakkındaki Kanunun 4 ncü maddesinin değiştirilmesi hakkında kanun tasarısı ve Cumhuriyet Senatosu Tunceli Üyesi Mehmet Ali Demir'in, 5652 sayılı Kanunun 4 ncü maddesinin değiştirilmesi hakkında kanun teklifi ve Ticaret ve Plân komisyonlarının raporları. (1/200, 2/171) (S. Sayısı : 257) [Dağıtma tarihi : 5 . 5 . 1967]

× 31. — Türkiye Vakıflar Bankası Türk Anonim Ortaklığı Kanununun bâzı maddelerinin değiştirilmesine ve bâzı maddelerine fıkralar eklenmesine dair kanun tasarısı ve Ticaret, Maliye ve Plân komisyonları raporları, (1/213) (S. Sayısı : 260) [Dağıtma tarihi : 5 . 5 . 1967]

× 32. — Ereğli Kömür Havzasındaki ocakların Devletçe işletilmesi hakkında 3867 sayılı Kanuna ek bir madde eklenmesine dair kanun tasarısı ve Enerji ve Tabiî Kaynaklar ve Plân komisyonları raporları (1/274) (S. Sayısı : 262) [Dağıtma tarihi : 5 . 5 . 1967]

33. — Devlet Opera ve Balesi Genel Müdürlüğü kuruluşu hakkında kanun tasarısı ve Cumhuriyet Senatosu Aydın Üyesi Osman Saim Sarıgöllü ve 11 arkadaşının, Devlet Operası kuruluşu hakkında kanun teklifi ve Maliye, İçişleri, Millî Eğitim ve Plân komisyonlarından 5 er üyeden kurulu Geçici Komisyon raporu. (1/333, 2/199) (S. Sayısı : 273) [Dağıtma tarihi : 6 . 5 . 1967]

34. — 5441 sayılı Devlet Tiyatrosu Kuruluşu hakkındaki Kanunun bâzı maddelerinin değiştirilmesine, bir maddesinin kaldırılmasına ve bu kanuna bâzı maddelerin eklenmesine dair kanun tasarısı ve Maliye, İçişleri, Millî Eğitim ve Plân komisyonlarından 5 er üyeden kurulu Geçici Komisyon raporu. (1/332) (S. Sayısı : 274) [Dağıtma tarihi : 6 . 5 . 1967]

× 35. — Tarihî kıymetteki bâzı silâh ve askerî malzemenin Pakistan Devletine hibe edilmesi hakkında kanun tasarısı ve Millî Savunma ve Plân komisyonları raporları (1/72) (S. Sayısı : 266) [Dağıtma tarihi : 8 . 5 . 1967]

36. — Bursa Milletvekili Sadrettin Çanga ve 10 arkadaşının, Bölge Tiyatroları kanun teklifi ve Maliye, İçişleri, Millî Eğitim ve Plân komisyonlarından seçilen 5 er üyeden kurulu Geçici Komisyon raporu. (2/8) (S. Sayısı : 275) [Dağıtma tarihi : 12 . 5 . 1967]

37. — Ordu Milletvekili Şadi Pehlivanoğlu ve Kemal Şensoy'un, 5434 sayılı Kanuna geçici bir madde eklenmesine dair kanun teklifi ve Maliye ve Plân komisyonları raporları. (2/295) (S. Sayısı : 280) [Dağıtma tarihi : 12 . 5 . 1967]

38. — Erzurum Milletvekili Gıyasettin Karaca ve 10 arkadaşının, Erzurum, Şenkaya Eski Ekrek köyü öğretmeni Ziya Tan kızı Mübeccel Morkoç hakkında 4557 sayılı Kanunun (E) bendi gereğince meslekten ihracı hakkında Millî Eğitim Bakanlığınca verilen disiplin cezasının kaldırılması hakkında kanun teklifi ve Adalet Komisyonu raporu. (2/219) (S. Sayısı : 282) [Dağıtma tarihi : 12 . 5 . 1967]

× 39. — Kanun ve kararnameler ile bu kanun ve kararnameler hükmünde olarak 1960 yılı sonuna kadar Tarım Satış Kooperatifleri Birlikleri nezdinde tekevvün eden Hazine alacaklarının terkini hakkında kanun tasarısı ve Ticaret ve Plân komisyonları raporları (1/270) (S. Sayısı : 279) [Dağıtma tarihi : 13 . 5 . 1967]

× 40. — Cumhuriyet Senatosu Tunceli Üyesi Arslan Bora ve 5 arkadaşının, 444 sayılı Kanunun birinci maddesine bir fıkra eklenmesi hakkında kanun teklifi ve Ticaret, Maliye ve Plân komisyonları raporları (2/404) (S. Sayısı : 281) [Dağıtma tarihi : 13 . 5 . 1967]

41. — İçel Milletvekili Mazhar Arıkan ve 2 arkadaşının Bâzı suç ve cezaların affı hakkında 3 . 8 . 1966 tarihli ve 780 sayılı Kanunun 9 ncu maddesinin ilk fıkrası ve (A) bendinde değişiklik yapılması hakkında kanun teklifi ve Adalet Komisyonu raporu (2/497) (S. Sayısı : 283) [Dağıtma tarihi : 13 . 5 . 1967]

× 42. — Hacettepe Üniversitesi kurulması hakkında kanun tasarısı ve Millî Eğitim ve Plân komisyonları raporları. (1/359) (S. Sayısı : 288) [Dağıtma tarihi : 18 . 5 . 1967]

43. — Gümrük kanunu tasarısı ve Ticaret, Sanayi, Millî Savunma, Ulaştırma, Adalet, Maliye, Gümrük ve Tekel ve Plân komisyonlarından üçer üyeden kurulu Geçici Komisyon raporu. (1/195) (S. Sayısı : 287) [Dağıtma tarihi : 18 . 5 . 1967]

× 44. — İzmir Milletvekili Mustafa Uyar ve 11 arkadaşının, 2834 sayılı Kanunun 21 nci maddesinin değiştirilmesine dair ve Aydın Milletvekili Reşat Özarda'nın, 2834 sayılı Tarım Satış

Kooperatifleri ve Birlikleri hakkındaki Kanunun 19 ve 21 nci maddelerine fıkralar eklenmesi hakkında kanun teklifleri ve Tarım ve Ticaret ve Plân Komisyonları raporları (2/16, 2/177) (S. Sayısı : 290) [Dağıtma tarihi : 25 . 5 . 1967]

45. — Toprak ve Su Kaynakları Geliştirme Birlikleri kanunu tasarısı ve Köy İşleri ve Plân komisyonları raporları, (1/206) (S. Sayısı : 291) [Dağıtma tarihi : 26 . 5 . 1967]

46. — Tasarruf bonoları ihracı hakkında kanun tasarısı ile Aydın Milletvekili Reşat Özarda'nın, 223 sayılı Yatırımlar finansman fonu teşkili ve tasarruf bonoları ihracı hakkındaki Kanunun 15 nci maddesinin değiştirilmesi hakkında kanun teklifi, Cumhuriyet Senatosu İstanbul Üyesi Rifat Öztürkçine'nin, Tasarruf bonoları hakkındaki Kanunun bâzı maddelerinin değiştirilmesi ve bâzı maddelerin ilâvesi hakkında kanun teklifi ve Kayseri Milletvekili Turhan Feyzioğlu ve 5 arkadaşının Yatırımlar finansman fonu teşkili ve tasarruf bonoları ihracı hakkındaki 5 Ocak 1961 tarihli ve 223 sayılı Kanunun 9 ncu maddesinin değiştirilmesine dair 27 . 4 . 1962 tarih ve 47 sayılı Kanunun değiştirilmesi hakkında kanun teklifi ve Maliye ve Plân komisyonları raporları (1/224, 2/102, 2/222, 2/30) (S. Sayısı : 293) [Dağıtma tarihi : 26 . 5 . 1967]

47. — Jandarma Kanununda değişiklik yapılması hakkında kanun tasarısı ve Millî Savunma ve İçişleri komisyonları raporları. (1/217) (S. Sayısı : 294) [Dağıtma tarihi : 30 . 5 . 1967]

48. — Sivas Milletvekili Gültekin Sakarya'nın, 24 . 12 . 1967 gün ve 521 sayılı Danıştay Kanununun 166 ncı maddesinin 2 nci fıkrasının değiştirilmesine dair kanun teklifi ve Adalet, İçişleri ve Plân komisyonları raporları. (2/42) (S. Sayısı : 299) [Dağıtma tarihi : 31 . 5 . 1967]

Dönem : 2
Toplantı : 1

MİLLET MECLİSİ S. Sayısı : 148

Karayolları Genel Müdürlüğünün 1963 bütçe yılı Kesinhesabına ait uygunluk bildiriminin sunulduğuna dair Sayıştay Başkanlığı tezkeresi ile Karayolları Genel Müdürlüğü 1963 bütçe yılı Kesinhesap kanunu tasarısı ve Sayıştay Komisyonu raporu (3/251, 1/49)

Karayolları Genel Müdürlüğünün 1963 bütçe yılı Kesinhesabına ait uygunluk bildiriminin sunulduğuna dair Sayıştay Başkanlığı tezkeresi (3/251)

T. C.
Sayıştay
Sayı : 531744/2995

11 . 2 . 1966

Türkiye Büyük Millet Meclisi Yüksek Başkanlığına

Karayolları Genel Müdürlüğünün 1963 bütçe yılı Kesinhesabına ait uygunluk bildiriminin ilişik olarak sunulduğunu saygılarımla arz ederim.

Kemalettin Tolluoğlu
Sayıştay Başkanvekili

UYGUNLUK BİLDİRİMİ

1. — Anayasa ve Genel Muhasebe Kanunu hükümlerine uyularak bir örneği Sayıştaya gönderilen Karayolları Genel Müdürlüğünün 1963 malî yılı Kesinhesabı, Sayıştayca incelenip yargılanmış olan saymanlık idare hesaplariyle karşılaştırılmıştır.

2. — Dairesi kesinhesabında yazılı gider miktarının Sayıştayca tesbit olunan miktardan 20,00 lira noksan, yokedilmesi gereken ödenek miktarının ise bu miktar fazla bulunduğu ve farkın nedeni Sayıştay gider cetvelinde açıklanmış olduğu cihetle kesinhesap kanunu tasarısının 1 nci ve 6 ncı maddelerinde gösterilen gider ve yokedilmesi gereken ödenek miktarlarının ona göre düzeltilmesi gerekmekte bulunmuştur.

3. — Yukarıki maddede ve bağlı cetvellerde yazılı açıklamalar göz önünde bulundurulmak suretiyle kesinhesapta gösterilen rakamların kabulünün uygun olacağını arz ederiz.

27 . 1 . 1966

Birinci Başkanvekili Kemalettin Tolluoğlu (Bulunamadı)	D. 1 Başkanvekili *Raşit Örencik*	D. 2 Başkanvekili *A. Rıza Toksöz*	D. 3 Başkanı *Mehmet Karabacak*
D. 4 Başkanı *İhsan Ögat*	Üye *Nihat Başakar*	Üye *Celâl Çitici*	Üye *M. Hüdâi Dümer*
Üye Hikmet Öktem (Bulunamadı)	Üye *Azmi Seyhan*	Üye Remzi Konakçı (Bulunamadı)	Üye *Semiha Erem*
Üye V. *Necdet Tek'er*	Üye V. *Hayri Gürsu*	Üye V. *Semahat Senger*	Üye V. *Sacide Ardoğa*
	Üye V. *Enver Yılmaz*	Savcı *Fikret Karabina*	

Karayolları Genel Müdürlüğü 1963 bütçe yılı Kesinhesap kanun tasarısı (1/49)

T. C.
Başbakanlık
Kanunlar ve Kararlar
Tetkik Dairesi
Sayı : 71 - 51/1721

27 . 4 . 1965

Millet Meclisi Başkanlığına

Maliye Bakanlığınca hazırlanan ve Türkiye Büyük Millet Meclisine arzı Bakanlar Kurulunca 16 . 4 . 1965 tarihinde kararlaştırılan «Karayolları Genel Müdürlüğü 1963 bütçe yılı Kesinhesap kanunu tasarısı» gerekçesi ve ilişikleriyle birlikte bağlı olarak sunulmuştur.

Gereğinin yapılmasını rica ederim.

Suad Hayri Ürgüplü
Başbakan

GEREKÇE

Karayolları Genel Müdürlüğünün 1963 yılı harcamaları, (A/1) ve (A/2) işaretli cetvelde yazılı olduğu üzere 915 272 188,31 lira ve bu yılın gelir toplamı ise (B) işaretli cetvelde gösterildiği veçhile 931 348 399,86 lira olup, 1963 yılı bütçesi 16 076 211,55 lira tasarrufla kapatılmıştır.

1963 yılının ödenek toplamı, bütçeye konulan ve çeşitli kanunlarla eklenen ve düşülenlerle birlikte 997 783 581,37 liraya yükselmiştir.

997 783 581,37 lira ödenek toplamından 65 511 395,22 lirası 1963 yılı içinde, gelecek yıllarda mahsubu yapılmak üzere 3010 sayılı Kanunla verilen avansların karşılığı olarak mevkuf tutulmuştur.

997 783 581,37 lira ödenek toplamından yılı içinde harcanmıyan ve (A/1), (A/2) işaretli cetvellerin ayrı sütunlarında gösterilen artık

16 999 997,84 lira ödenekten 1964 yılına devredilen 3 459 617,41 lira düşüldükten sonra ödenek artığı olarak 13 540 380,43 lira ödeneğin yok edilmesi gerekmektedir.

Bu esaslar dairesinde hazırlanan Kesinhesap kanun tasarısı ilişik olarak takdim kılınmıştır.

Sayıştay Komisyonu Raporu

Millet Meclisi
Sayıştay Komisyonu
Esas No.: 3/251-1/49
Karar No.: 25

Yüksek Başkanlığa

Karayolları Genel Müdürlüğünün 1963 bütçe yılı kanun tasarısı ile bu yıla ait uygunluk bildiriminin sunulduğuna dair Sayıştay Başkanlığı tezkeresi, Komisyonumuza havale olunmakla, kanunun tarif ettiği şekilde hazırlanmış bulunduğu anlaşılan Kesinhesap kanunu tasarısı ve uygunluk bildirimi, Sayıştay ve Karayolları Genel Müdürlüğü temsilcileri hazır bulunduğu halde tetkik ve müzakere olundu.

Ödenek :

1. 3010 sayılı Kanunla verilen avans, 1964 yılına devrolunan ödenek olarak Kesinhesap kanunu tasarısı ve buna bağlı cetvellerde gösterilen miktarların Sayıştayca tesbit olunan miktarlara uygunluğu Sayıştay uygunluk bildirimi ve ekli cetvellerinin incelenmesinden anlaşıldığından Komisyonumuzca aynen kabul olunmuştur.

Gider:

2. 1963 bütçe yılı gideri, Sayıştayca düzenlenen uygunluk bildiriminde 915 272 208,31 lira gösterildiği halde, Kesinhesap kanunu tasarısına 20 lira noksaniyle 915 272 188,31 lira alınmıştır.

Uygunluk bildiriminin 2 nci maddesi ve ekli cetvellerde, 20 liralık farkın İskenderun Makina İkmal Grup Şefliği Saymanlığı hesabında olduğu, bu Saymanlıkça önce düzenlenen cetvelde gösterildiği halde, sonra yeniden düzenlenen idare hesabı cetvelinde 502 nci bölüm gideri doğru olarak 20 lira fazlasiyle alındığı, ancak dairesi kesinhesabı eski ve yanlış cetvele göre düzenlenmiş bulunduğundan söz konusu 20 liranın dairesinin noksan olarak ortaya çıktığı belirtilmiş ve Komisyonumuzca da aynı kanaate varılmıştır.

Bundan başka, Ankara Dördüncü Bölge Saymanlığınca bölge müdürlük makam ve santrali telefonu için yapılan 3 964,87 liralık harcama ilgisi yönünden 304 ncü bölümden mahsubu gerekirken dairesince ilgisi bulunmıyan 771/50 nci bölümden mahsubedilmesi sonucu Kesinhesap kanunu tasarısına bağlı cetvellerin bu bölümlere ait gider toplamları uygunluk bildiriminde yazılı olana nazaran fazla ve noksan olduğu anlaşılmıştır.

Sayıştayca (A/1) yatırım dışındaki giderler toplamı kesinhesabına göre 3 694,87 lira fazlasiyle 30 370 550,78 lira, (A/2) yatırım giderleri toplamı 3 694,87 lira noksaniyle 863 077 534,95 lira tesbit edilmiştir.

Komisyonumuzca Sayıştayın tesbit ettiği miktarlar doğru bulunarak kabul edilmiş ve kanun tasarısının 1 nci maddesi değiştirilerek yeniden düzenlenmiştir.

Yok edilecek ödenek:

3. Komisyonumuzca kabul edilen ödenek ve gidere göre ödenek artığı 82 511 373,06 liradan 3010 sayılı Kanun gereğince verilen avans olup ödeneğinden mevkuf tutulan 65 511 395,22 lira ile 1964 yılına devrolunan 3 459 617,41 lira çıkarıldığında kalan 13 540 360,43 lira ödenek artığının yok edilmesi gerekmektedir.

Uygunluk bildiriminde aynı miktar gösterilmişse de, Kesinhesabında ve kanun tasarısında 20 lira fazlasiyle alınmıştır. 20 lira farkın nedeni 2 nci maddede açıklanmıştır. Komisyonumuzca Sayıştayın tesbit ettiği miktarlar kabul edilmiş ve kanun tasarısının 6 ncı maddesi değiştirilerek yeniden düzenlenmiştir.

Bundan başka toplama etkili olmıyan bölümlerarası mahsup hatası sebebiyle Sayıştayca (A/1) cetveli yok edilecek ödeneği 3 694,87 lira noksaniyle 9 480 655,94 lira, (A/2) cetveli yok edilecek ödeneği 3 694,87 lira fazlasiyle 4 059 704,49 lira olarak tesbit edilmiştir.

Komisyonumuzca da Sayıştayın tesbit ettiği miktarlar kabul edilmiştir.

Gelir:

4. 1963 bütçe yılı gelir tahakkukat ve tahsilâtı uygunluk bildirimi ve Kesinhesap kanunu tasarısında 931 348 399,86 lira gösterilmiş olup, Komisyonumuzca da aynen kabul edilmiştir.

Ancak, Sayıştay uygunluk bildirimine bağlı cetvellerde, özel olarak sağlanan 25 290 028,07 liralık gelir, özel (Bütçe Kanununun 10 ncu maddesi gereğince yapılan tahsilât) bölümüne tahakkukat ve tahsilât kaydedilmiş ve bundan harcanmıyan 3 459 617,41 lira, gelecek yıl ödenek ve gelir kaydedilmek üzere, gelir genel toplamından düşüldüğü halde, Kesinhesap kanunu tasarısına bağlı cetvelde anılan bölüme, Sayıştayca yapılana uygun olarak 25 290 028,07 lira gelir kaydedilmiş ve fakat harcanmıyan miktar yine aynı bölüm toplamından düşülmekle gelir genel toplamına dâhil edilmemiştir. Bundan dolayı özel bölüm gelir tahakkukat ve tahsilât miktarı ile ilgili olup tahakkukat ve tahsilât genel toplamına etkisi olmıyan şeklî bir fark ortaya çıkmıştır.

Uygunluk bildirimine bağlı cetveldeki açıklama muvacehesinde, Komisyonumuz Sayıştayca yapılan işlemi yerinde görerek bundan böyle dairesinin de bu yolda işlem yapmasını temenniye şayan bulmuştur.

5. Karayolları Genel Müdürlüğü 1963 bütçe yılında 931 348 399,86 lira tahsilâta karşılık 915 272 208,31 lira gider yaptığından aradaki farkı teşkil eden 16 076 191,55 lira tahsilât fazlası olarak kalmıştır.

Komisyonumuzca da bu miktar kabul edilmiş, kanun tasarısının 3 ncü maddesi buna göre değiştirilerek yeniden düzenlenmiştir.

Yukarda arz olunan sebeplere göre ödenek, gider, gelir tahakkukat ve tahsilâtını gösterir Kesinhesap kanun tasarısı Komisyonumuzca değişik olarak kabul edilmiştir.

Genel Kurulun tasviplerine arz edilmek üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Sayıştay Komisyonu Başkanı	Sözcü	Kâtip	
Erzurum	Kütahya	Maraş	Burdur
N. Pasinli	*M. Ersoy*	*V. Kadıoğlu*	*İ. H. Boyacıoğlu*
Kars	Kastamonu	Tunceli	Sivas
M. Şamiloğlu	*A. Toközlü*	*H. Ünlü*	*N. Doğan*

HÜKÜMETİN TEKLİFİ	SAYIŞTAY KOMİSYONUNUN DEĞİŞTİRİŞİ
Karayolları Genel Müdürlüğü 1963 bütçe yılı Kesinhesap kanunu tasarısı	**Karayolları Genel Müdürlüğü 1963 yılı Kesinhesap kanun tasarısı**
MADDE 1. — Karayolları Genel Müdürlüğünün 1963 bütçe yılı genel harcaması bağlı (A/1) ve (A/2) işaretli cetvellerde gösterildiği üzere; a) 3 366 835,91 lirası cari bütçe giderlerine, 863 081 229,82 lirası da yatırım giderlerine, b) 21 824 122,58 lirası özel kanunlar gereğince ödenek kaydedilen paralardan yapılan yatırım giderlerine aidolmak üzere toplam olarak 915 272 188,31 liradır.	MADDE 1. — Karayolları Genel Müdürlüğünün 1963 bütçe yılı genel harcaması bağlı (A/1) ve (A/2) işaretli cetvellerde gösterildiği üzere, a) 30 370 550,78 lirası cari bütçe giderlerine, 833 077 534,95 lirası da yatırım giderlerine, b) 21 824 122,58 lirası özel kanunlar gereğince ödenek kaydedilen paralardan yapılan yatırım giderlerine aidolmak üzere toplam olarak 915 272 208,31 liradır.
MADDE 2. — Karayolları Genel Müdürlüğünün 1963 bütçe yılı gelirlerinden yapılan tahsilât bağlı (B) işaretli cetvelde gösterildiği üzere 909 517 989,20 lirası normal gelirlerden yapılan tahsilâta, 21 830 410,66 lirası da özel kanunlar gereğince elde olunan gelir tahsilâtına aidolmak üzere toplam olarak 931 348 399,86 liradır.	MADDE 2. — Karayolları Genel Müdürlüğünün 1965 bütçe yılı gelirlerinden yapılan tahsilât bağlı (B) işaretli cetvelde gösterildiği üzere 909 517 989,20 lirası normal gelirlerden yapılan tahsilâta, 21 830 410,66 lirası da özel kanunlar gereğince elde olunan gelir tahsilâtına aidolmak üzere toplam olarak 931 348 399,86 liradır.
MADDE 3. — 2 nci maddede yazılı gelir toplamı ile 1 nci maddede yazılı gider toplamı arasındaki farkı teşkil eden 16 076 211,55 lira gelir fazlası olarak kalmıştır.	MADDE 3. — 2 nci maddede yazılı gelir toplamı ile 1 nci maddede yazılı gider toplamı arasındaki farkı teşkil eden 16 076 191,55 lira gelir fazlası olarak kalmıştır.
MADDE 4. — 3010 sayılı Kanun gereğince gelecek yıllarda mahsubu yapılmak üzere bütçenin (A/2) işaretli cetvelinin tertiplerinden 65 511 395,22 lira avans verilmiş ve ödeneği mevkuf tutulmuştur.	MADDE 4. — 3010 sayılı Kanun gereğince gelecek yıllarda mahsubu yapılmak üzere bütçenin (A/2) işaretli cetvelin tertiplerinden 65 311 395,22 lira avans verilmiş ve ödeneği mevkuf tutulmuştur.
MADDE 5. — Karayolları Genel Müdürlüğü 1963 yılı Bütçe Kanununun 10 ncu maddesi ge-	MADDE 5. — Karayolları Genel Müdürlüğü 1963 bütçe Kanununun 10 ncu maddesi göre-

Hükümetin Teklifi	Sayıştay Komisyonunun Değiştirişi
reğince 911 nci özel bölüme ödenek kaydolunan 25 283 739,99 liradan 1963 yılı içinde harcanmıyan 3 459 617,41 lira 1964 yılına devredilmiştir.	ğince 911 nci özel bölüme ödenek kaydolunan 25 283 739,99 liradan 1963 yılı içinde harcanmıyan 3 459 617,41 lira 1964 yılına devredilmiştir.
MADDE 6. — Karayolları Genel Müdürlüğünün 1963 bütçe yılı ödeneğinden harcanmıyan ve ilişik (A/1) ve (A/2) işaretli cetvellerin ayrı sütunlarında gösterilen 13 540 380,43 lira yok edilmiştir.	MADDE 6. — Karayolları Genel Müdürlüğünün 1963 bütçe yılı ödeneğinden harcanmıyan ve ilişik (A/1) ve (A/2) işaretli cetvellerin ayrı sütunlarında gösterilen 13 540 360,43 lira yok edilmiştir.
MADDE 7. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.	MADDE 7. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.
MADDE 8. — Bu kanunun hükümlerini Maliye ve Bayındırlık Bakanları yürütür.	MADDE 8. — Bu kanun hükümlerini Maliye ve Bayındırlık Bakanları yürütür.

16 . 4 . 1965

Başbakan *S. H. Ürgüplü*	Devlet Bakanı ve Başb. Yardımcısı *S. Demirel*
Devlet Bakanı *H. Ataman*	Devlet Bakanı *M. Altınsoy*
Devlet Bakanı *Ş. İnal*	Adalet Bakanı *İ. Baran*
Millî Savunma Bakanı *H. Dinçer*	İçişleri Bakanı *İ. H. Akdoğan*
Dışişleri Bakanı *H. Işık*	Maliye Bakanı *İ. Gürsan*
Millî Eğitim Bakanı *C. Bilgehan*	Bayındırlık Bakanı *O. Alp*
Ticaret Bakanı *M. Zeren*	Sağ. ve Sos. Y. Bakanı *F. Sükan*
Güm. ve Tekel Bakanı *A. Topaloğlu*	Tarım Bakanı *T. Kapanlı*
Ulaştırma Bakanı *M. San*	Çalışma Bakanı *İ. S. Çağlayangil*
Sanayi Bakanı *A. N. Erdem*	En. ve Tabiî Kay. Bakanı *M. Turgut*
Turz. ve Tan. Bakanı *Ö. Z. Dorman*	İmar ve İskân Bakanı V. *Ş. İnal*
Köy İşleri Bakanı *S. Öztürk*	

B.	Tahsisatın çeşidi
	(A/1) Cetveli
201	Maaşlar
202	Ücretler
203	Geçici hizmetliler ücreti
206	4178 ve 4598 sayılı kanunlar gereğince yapılacak zam ve yardımlar
207	Yabancı dil bilenlere 3656 sayılı Kanunun 5 nci maddesi gereğince ödenecek para mükâfatı
209	5434 sayılı Kanun gereğince T. C. Emekli Sandığına yapılacak ödemeler
210	Temsil ödeneği
218	7399 sayılı Kanun gereğince ödenecek kasa tazminatı
301	Merkez daireleri büro giderleri
302	İller büro giderleri
303	Basılı kâğıt ve defterler
304	Posta, telgraf ve telefon ücret ve giderleri
305	Kira bedeli
306	Giyecekler
307	Yolluklar
308	4598 sayılı Kanun gereğince ödenecek tedavi gider ve yollukları
403	Temsil giderleri
407	Muhasebei Umumiye Kanununun 48 nci maddesini ilgilendiren giderler
419	Mahkeme giderleri
425	Yabancı memleketlere gönderilecek öğrenci giderleri
450	Üniversite ve yüksek okullarda okutulacak öğrencilere verilecek burslar
451	Yayın ve tanıtma giderleri
425	Staj giderleri
453	Milletlerarası münasebetlerin gerektirdiği giderler
458	Fuar, sergi ve teşhir giderleri
476	Kurs giderleri
501	Geçen yıl borçları
502	Eski yıllar borçları
505	Hükme bağlı borçlar
653	Mahdut Mesuliyetli Karayolları Kredi ve İstihlâk Kooperatifi (Memur ve hizmetlilerin öğle yemeklerinde kullanılmak üzere)
	(A/1) Cetveli toplamı

yılı (A/1) ve (A/2) cetvelleri

Tahsisat Lira	K.	Sarfiyat Lira	K.	3010 sayılı Kanun gereğince verilen avans Lira	K.	Ertesi yıla devrolunan tahsisat Lira	K.	İmha olunacak tahsisat Lira	K.
6 313 002		3 543 171	35					2 769 830	65
16 690 000		12 941 266	95					3 748 733	05
2 000 000		1 234 340	94					765 659	06
71 000		36 395						34 605	
1 500								1 500	
2 102 745		1 171 787	57					930 957	43
4 200		4 200							
42 000		39 266	72					2 733	28
450 000		433 548	95					16 451	05
1 005 000		910 379	22					94 620	78
150 000		121 513	80					28 486	20
728 000		570 139	40					157 860	60
835 000		828 397	85					6 602	15
5 000		967	19					4 032	81
4 056 000		3 936 638	74					119 361	26
30 000		23 714	09					6 285	91
12 000		11 161	30					838	70
405 570	72	405 570	72						
800 000		504 591	09					295 408	91
730 550		721 300						9 250	
45 750		33 550						12 200	
40 001		29 089	75					10 911	25
178 750		60 828	16					117 921	84
150 500		100 131	18					50 368	82
2								2	
100 000		46 989	87					53 010	13
619 433		550 521	79					68 911	21
1 525 203		1 361 061	48					164 141	52
700 000		690 027	67					9 972	33
60 000		60 000							
39 851 206	72	30 370 550	78					9 480 655	94

B.	Tahsisatın çeşidi
	(A/2 Cetveli
705	İstihlâk ve satınalmalar
712	İl özel idarelerine (Nakit, makina ve yedek parça olarak dağıtım şekli Bayındırlık Bakanlığınca tesbit olunur.)
731	Etüt ve proje giderleri
741	İdare binaları ve tesisleri yapım ve onarımı
761	Tamirhane, depo, ambar, atelyeler ve tesisler yapım ve onarımı
771	Karayolları yapımı, onarımı ve bakımı
781	Makina ve teçhizat alımları ve esaslı onarımları
791	Konselide borçlar
796	Yatırım hizmetleri geçici görev yollukları
939	Geçen ve eski yıllar mahsubatı
	(A/2) Cetveli toplamı
	Özel (A/2) Cetveli
911	Yol inşaatı giderleri
	Özel (A/2) Cetveli toplamı
	İCMAL
	(A/1) Cetveli toplamı
	(A/2) Cetveli toplamı
	Özel (A/2) Cetveli toplamı
	Genel toplam

Tahsisat Lira	K.	Sarfiyat Lira	K.	3010 sayılı Kanun gereğince verilen avans Lira	K.	Ertesi yıla devrolunan tahsisat Lira	K.	İmha olunacak tahsisat Lira	K.
22 358 036		22 291 676	88					66 359	12
157 000 000		115 749 382	05	40 492 480	03			758 137	92
20 400 000		19 514 200	18	754 992	49			130 807	33
2 640 000		2 472 652	58					167 347	42
7 000 000		6 874 137	33					125 862	67
492 859 328		489 670 655	31	1 940 255	06			1 248 417	63
176 565 000		153 096 088	70	22 323 667	64			1 145 243	66
3 640 000		3 373 679	40					266 320	60
2 706 288	08	2 555 079	94					151 208	14
47 479 982	58	47 479 982	58						
932 648 634	66	863 077 534	95	65 511 395	22			4 059 704	49
25 283 739	99	21 824 122	58			3 459 617	41		
25 283 739	99	21 824 122	58			3 459 617	41		
39 851 206	72	30 370 550	78					9 480 655	94
932 648 634	66	863 077 534	95	65 511 395	22			4 059 704	49
25 283 739	99	21 824 122	58			3 459 617	41		
997 783 581	**37**	**915 272 208**	**31**	**65 511 395**	**22**	**3 459 617**	**41**	**13 540 360**	**43**

1963 yılı Karayolları Genel Müdürlüğü

[B] Cetveli

F.	M.	Gelirin çeşidi	Muhammenat Lira	K.	Tahsilât Lira	K.
1		5539 sayılı Kanunun 20 nci maddesi gereğince Hazineden alınacak paralar	250 000 000		240 000 000	
2		Hazineden yardım	643 788 000		643 737 640	
3		Teberrular ve çeşitli vâridat	8 900 000		5 824 310	53
4		Menkul ve gayrimenkul mallar satış bedeli	4 000 000		1 394 243	74
5		Müteahhitlere verilecek malzeme, alet, edevat, depo arazi ve sairenin kira bedelleri	750 000		861 354	59
6		Müteahhitlerden alınacak gecikme ve saire tazminat ve müteahhitlerin irat kaydolunan teminat akçeleri	750 000		1 095 876	13
7		Geçen ve eski yıllardan devreden nakit	16 600 000		16 604 564	21
		Normal gelir toplamı	924 788 000		909 517 989	20
		ÖZEL				
Özel		Bütçe Kanununun 10 ncu maddesi gereğince tahsil edilen paralar			25 283 739	99
Özel		Bütçe Kanununun 9 ncu maddesi gereğince tahsil edilen paralar			6 288	08
		Özel gelir toplamı			25 290 028	07
		İCMAL				
		Normal gelir toplamı	924 788 000		909 517 989	20
		Özel gelir toplamı			25 290 028	07
		Toplam	924 788 000		934 808 017	27
		1964 yılına devir			3 459 617	41
		Genel toplam	**924 788 000**		**931 348 399**	**86**

Dönem : 2
Toplantı : 1

MİLLET MECLİSİ S. Sayısı : 149

Karayolları Genel Müdürlüğünün 1962 bütçe yılı Kesinhesabına ait uygunluk bildiriminin sunulduğuna dair Sayıştay Başkanlığı tezkeresi ile Karayolları Genel Müdürlüğü 1962 bütçe yılı Kesinhesap kanunu tasarısı ve Sayıştay Komisyonu raporu (3/151, 1/34)

Karayolları Genel Müdürlüğünün 1962 bütçe yılı Kesinhesabına ait uygunluk bildiriminin sunulduğuna dair Sayıştay Başkanlığı tezkeresi (3/151)

T. C.
Sayıştay
Sayı : 511509/1956

13 . 10 . 1964

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Karayolları Genel Müdürlüğünün 1962 bütçe yılı Kesinhesabına ait uygunluk bildiriminin ilişik olarak sunulduğunu saygılarımla arz ederim.

A. Âli Hemen
Sayıştay Başkanvekili

UYGUNLUK BİLDİRİMİ

Anayasa ve Genel Muhasebe Kanunu hükümlerine uyularak bir örneği Sayıştaya gönderilen Karayolları Genel Müdürlüğünün 1962 malî yılı kesinhesabı, Sayıştayca incelenip yargılanmış olan saymanlık idare hesaplariyle karşılaştırılmış ve ilişik cetvellerde yazılı açıklamalar göz önünde bulundurulmak suretiyle kesinhesapta gösterilen rakamların kabulünün uygun bulunmuş olduğunu arz ederiz.

28 . 9 . 1964

Birinci Başkanvekili *A. Âli Hemen*	D. 1 Başkanvekili *Raşit Örencik*	D. 2 Başkanı Kemal Tolluoğlu (Hasta)	D. 3 Başkanı *Mehmet Karabacak*
D. 4 Başkanı İhsan Ögat (Mezun)	Üye A. Rıza Toksöz (Mezun)	Üye *Nihat Başakar*	Üye Celâl Çitici (Mezun)
Üye *M. Hüdâi Dümer*	Üye *Hikmet Öktem*	Üye *Azmi Seyhan*	Üye *Remzi Konakçı*
Üye Semiha Erem (Mezun)	Üye V. *Necdet Tek'er*	Üye V. *Hayri Gürsu*	Üye V. *Şahin Atamer*
	Üye V. *Enver Yılmaz*	Savcı *Fikret Karabina*	

Karayolları Genel Müdürlüğü 1962 bütçe yılı Kesinhesap kanunu tasarısı (1/34)

T. C.
Başbakanlık
Kanunlar ve Kararlar
Tetkik Dairesi
Sayı : 71 - 2260/1264

13 . 4 . 1964

Millet Meclisi Başkanlığına

Maliye Bakanlığınca hazırlanan ve Türkiye Büyük Millet Meclisine arzı Bakanlar Kurulunca 11 . 4 . 1964 tarihinde kararlaştırılan «Karayolları Genel Müdürlüğü 1962 bütçe yılı Kesinhesap kanunu tasarısı» ve gerekçesi ile eki cetveller ilişik olarak sunulmuştur.

Gereğinin yapılmasını rica ederim.

İsmet İnönü
Başbakan

GEREKÇE

Karayolları Genel Müdürlüğünün 1962 yılı harcamaları (A/1) ve (A/2) işaretli cetvellerde yazılı olduğu üzere 814 015 524,41 lira ve bu yılın gelir toplamı ise (B) işaretli cetvelde gösterildiği üzere 804 854 387,15 lira olup 1962 yılı bütçesi 9 161 137,26 lira açıkla kapanmıştır.

1962 yılının ödenek toplamı, bütçeye konulan ve çeşitli kanunlarla eklenen ve düşülenlerle birlikte 881 775 358,71 liraya baliğ olmuştur.

881 775 358,71 lira ödenek toplamından 31 065 502,54 lirası 1962 yılı içinde, gelecek yıllarda mahsubu yapılmak üzere 3010 sayılı Kanunla verilen avansların karşılığı olarak mevkuf tutulmuştur.

881 775 358,71 lira ödenek toplamından yılı içinde harcanmıyan ve (A/1), (A/2) işaretli cetvellerin ayrı sütunlarında gösterilen 36 694 331,76 lira ödenekten 1963 yılına devredilen 7 627 822 lira düşüldükten sonra ödenek artığı olarak 29 066 509,76 liranın yokedilmesi.

Kesinhesap kanunu tasarısı bu esaslar dairesinde hazırlanmıştır.

Sayıştay Komisyonu raporu

Millet Meclisi
Sayıştay Komisyonu
Esas No. : 3/151, 1/34
Karar No. : 26

Yüksek Başkanlığa

Karayolları Genel Müdürlüğünün 1962 bütçe yılı kanun tasarısı ile bu yıla ait uygunluk bildiriminin sunulduğuna dair Sayıştay Başkanlığı tezkeresi hükümsüz evrak arasından çıkarılarak komisyonumuza havale olunmakla kanunun tarif ettiği şekilde hazırlanmış bulunduğu anlaşılan kesinhesap kanun tasarısı ve uygunluk bildirimi, Sayıştay ve Karayolları Genel Müdürlüğü temsilcileri hazır bulunduğu halde tetkik ve müzakere olundu.

1. Ödenek, 3010 sayılı Kanunla verilen avans, 1963 yılına devrolunan ödenek olarak kesinhesap kanun tasarısı ve buna bağlı cetvellerde gösterilen miktarların, Sayıştayca tesbit olunan miktarlara uygunluğu Sayıştay uygunluk bildiriminin ve ekli cetvellerinin incelenmesinden anlaşıldığından komisyonumuzca aynen kabul olunmuştur.

Gider :

2. 1962 bütçe yılı gideri uygunluk bil diriminninde ve kesinhesap kanun tasarısında 814 015 524,41 lira gösterilmiş, Komisyonumuzca da aynen kabul edilmiştir.

Ancak, Kayseri 6 ncı bölge saymanlığınca, 930 liralık yayım gideri 451 nci bölümden mahsup edilecekken ilgisi bulunmıyan 792 nci bölümden 630 liralık sinema malzemesi bedeli 741 nci bölümden mahsubedilecekken ilgisi bulunmıyan 302 nci bölümden, 1 668,29 liralık telefon gideri 304/22 nci tertipten mahsubedilecekken ilgisi bulunmıyan 792 nci bölümden ve Trabzon 10 ncu bölge Saymanlığınca 995 liralık nakliye gideri 783 ncü bölümden mahsubedilecekken 792 nci bölümden mahsubedildiği için bölümler arası mahsup farklarının ortaya çıktığı anlaşılmış, Sayıştay uygunluk bildirimine bağlı cetvellerde gösterilen miktarlar Komisyonumuzca uygun bulunmuştur.

Bu farklardan 1 968,29 lirasının (A/1) ve (A/2) gider toplamları arasında fazlalık ve noksanlık meydana getirdiği, buna göre de, Sayıştayca (A/1) yatırım dışındaki giderler toplamını kesinhesap kanun tasarısına bağlı cetveldeki miktara göre 1 968,29 lira fazlasiyle 26 630 755,67 lira (A/2) yatırım giderleri toplamının 1 968,29 lira noksaniyle 775 756 726,57 lira tesbit edildiği anlaşılmıştır. Komisyonumuzca Sayıştayın tesbit ettiği miktarlar kabul edilmiş ve kanun tasarısının birinci maddesi değiştirilerek yeniden düzenlenmiştir.

Yok edilecek ödenek :

3. Komisyonumuzca kabul edilen ödenek ve gidere göre ödenek artığı 67 759 834,30 liradan 3010 sayılı Kanun gereğince verilen avans olup, ödeneğinden mevkuf tutulan 31 065 502,54 lira ile 1963 yılına devrolunan 7 627 822 lira çıkarıldığında kalan 29 066 509,76 lira ödenek artığının yok edilmesi gerekmektedir.

Uygunluk bildirimi ve kesinhesabında aynı miktarlar gösterilmişse de bölümler arası mahsup hatası sebebiyle Sayıştayca (A/1) cetveli yok edilecek ödeneği 1 968,29 lira noksaniyle 8 747 819,87 lira, (A/2) cetveli yok edilecek ödeneği 1 968,29 lira fazlasiyle 20 318 689,89 lira olarak tesbit edilmiştir.

Komisyonumuzca da Sayıştayın tesbit ettiği miktarlar kabul edilmiştir.

Gelir :

4. 1962 bütçe yılı gelir tahakkukat ve tahsilâtı uygunluk bildirimi ve kesinhesap kanun tasarısında 804 854 387,15 lira gösterilmiş olup, Komisyonumuzca da aynen kabul edilmiştir.

Ancak, Sayıştay uygunluk bildirimine bağlı cetvellerde: Özel olarak sağlanan 19 255 864,17 liralık gelir, özel (Bütçe Kanununun 10 ncu maddesi gereğince yapılan tahsilât) bölümüne tahakkukat ve tahsilât kaydedilmiş ve bundan harcanmıyan 7 627 822 lira gelir gelecek yıl ödenek ve gelir kaydedilmek üzere genel toplamdan düşüldüğü halde, Kesinhesap kanun tasarısına bağlı cetvelde anılan bölüme Sayıştayca yapılan uygun olarak 19 255 864,17 lira gelir kaydedilmiş ve fakat harcanmıyan miktar gene aynı bölüm toplamından tenzil edilmekle gelir genel toplamına dâhil edilmemiştir. Bundan dolayı özel bölüm gelir tahakkukat ve tahsilât miktariyle ilgili olup, tahakkukat ve tahsilât genel toplamına etkisi olmıyan bir şekli fark ortaya çıkmıştır. Uygunluk bildirimine bağlı cetveldeki açıklama muvacehesinde Komisyonumuz Sayıştayca yapılan işlemi yarinde görerek bundan böyle dairesinin de bu yolda işlem yapmasını temenniye şayan bulmuştur.

Yukarda arz olunan sebeplere göre ödenek, gider, gelir tahakkukat ve tahsilâtını gösteren Kesinhesap kanun tasarısı Komisyonumuzca değişik olarak kabul edilmiştir.

Genel Kurulun tasviplerine arz edilmek üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Sayıştay Komisyonu Başkanı	Sözcü	Kâtip	
Erzurum	Kütahya	Maraş	Burdur
N. Pasinli	*M. Ersoy*	*V. Kadıoğlu*	*İ. H. Boyacıoğlu*
Kars	Kastamonu	Tunceli	Sivas
M. Şamiloğlu	*A. Toközlü*	*H. Ünlü*	*N. Doğan*

HÜKÜMETİN TEKLİFİ	SAYIŞTAY KOMİSYONUNUN DEĞİŞTİRİŞİ
Karayolları Genel Müdürlüğü 1962 bütçe yılı Kesinhesap Kanunu tasarısı	**Karayolları Genel Müdürlüğü 1962 bütçe yılı Kesinhesap kanun tasarısı**
MADDE 1. — Karayolları Genel Müdürlüğünün 1962 yılı genel harcamaları bağlı (A/1) ve (A/2) işaretli cetvellerde gösterildiği gibi : a) 26 628 787,38 lirası cari bütçe giderlerine, 775 758 694,86 lirası yatırım giderlerine, b) 11 628 042,17 lirası özel kanunlar gereğince ödenek kaydedilen paralardan yapılan yatırım giderlerine aidolmak üzere, Toplam olarak 814 015 524,41 liradır.	MADDE 1. — Karayolları Genel Müdürlüğünün 1962 bütçe yılı genel harcaması bağlı (A/1) ve (A/2) işaretli cetvellerde gösterildiği veçhile; a) 26 630 755,67 lirası âdi bütçe giderlerine, 775 756 726,57 lirası yatırım giderlerine, b) 11 628 042,17 lirası özel kanunlar gereğince ödenek kaydedilen paralardan yapılan yatırım giderlerine aidolmak üzere, toplam olarak 814 015 524,41 liradır.
MADDE 2. — Karayolları Genel Müdürlüğünün 1962 bütçe yılı gelirlerinden yapılan tahsilât bağlı (B) işaretli cetvelde gösterildiği üzere, 793 208 095,25 lirası normal gelirlerden yapılan tahsilâta 11 646 291,90 lirası da özel kanunlar gereğince elde olunan gelir tahsilâtına aidolmak üzere, toplam olarak 804 854 387,15 liradır.	MADDE 2. — Karayolları Genel Müdürlüğünün 1962 bütçe yılı gelirlerinden yapılan tahsilât bağlı (B) işaretli cetvelde gösterildiği üzere 793 208 095,25 lirası normal gelirlerden yapılan tahsilâttan, 11 646 291,30 lirası da özel kanunlar gereğince elde olunan gelir tahsilâtından olmak üzere toplam olarak 804 854 387,15 liradır.
MADDE 3. — Genel Müdürlüğün 1962 yılı genel giderleri ile aynı yılın gelir tahsilâtı arasındaki farkı teşkil eden 9 161 137,26 lira kasa ve banka mevcudiyle karşılanmıştır.	MADDE 3. — Genel Müdürlüğün 1962 bütçe yılı genel giderleri ile aynı yılın gelir tahsilâtı arasındaki farkı teşkil eden 9 161 137,26 lira Genel Müdürlük imkânları ile karşılanmıştır.
MADDE 4. — 3010 sayılı Kanun gereğince gelecek yıllarda mahsubu yapılmak üzere avans olarak ödenip (A/1) ve (A/2) işaretli cetvellerin ayrı sütunlarında gösterilen 31 065 502,54 lira ödenek mevkuf tutulmuştur.	MADDE 4. — 3010 sayılı Kanun gereğince gelecek yıllarda mahsubu yapılmak üzere avans olarak ödenip, (A/1) ve (A/2) işaretli cetvelin ilgili sütunlarında gösterilen 31 065 502,54 lira ödenekten mevkuf tutulmuştur.
MADDE 5. — Karayolları Genel Müdürlüğü 1962 yılı Bütçe Kanununun 10 ncu maddesi gereğince 911 nci özel bölüme ödenek kaydolunan 19 255 864,17 liradan 1962 yılı içinde harcanmıyan 7 627 822 lira 1963 yılına devredilmiştir.	MADDE 5. — Karayolları Genel Müdürlüğü 1962 yılı bütçe Kanununun 10 ncu maddesi gereğince 911 nci özel bölüme ödenek kaydolunan 19 255 864,17 liradan 1962 yılı içinde harcanmıyan 7 627 822 lira 1963 yılına devredilmiştir.
MADDE 6. — Karayolları Genel Müdürlüğünün 1962 bütçe yılı ödeneğinden harcanmıyan ve ilişik (A/1) ve (A/2) işaretli cetvellerin ayrı sütunlarında gösterilen 29 066 509,76 lira yok edilmiştir.	MADDE 6. — Karayolları Genel Müdürlüğünün 1962 bütçe yılı ödeneğinden harcanmıyan ve ilişik (A/1) ve (A/2) işaretli cetvellerin ayrı sütunlarında gösterilen 29 066 509,76 lira yok edilmiştir.
MADDE 7. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.	MADDE 7. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Hükümetin Teklifi	Sayıştay Komisyonunun Değiştirişi
MADDE 8. — Bu kanunu Maliye ve Bayındırlık Bakanları yürütür.	MADDE 8. — Bu kanun hükümlerini Maliye ve Bayındırlık Bakanları yürütür.

11 . 4 . 1964

Başbakan	Devlet Bakanı ve Başb. Yardımcısı
İsmet İnönü	*K. Satır*
Devlet Bakanı	Devlet Bakanı
İ. S. Omay	*M. Yolaç*
Devlet Bakanı	Adalet Bakanı
N. Yetkin	*S. Çumralı*
Millî Savunma Bakanı	İçişleri Bakanı
İ. Sancar	*O. Öztrak*
Dışişleri Bakanı	Maliye Bakanı
F. C. Erkin	*F. Melen*
Millî Eğitim Bakanı	Bayındırlık Bakanı
İ. Öktem	*A. H. Onat*
Ticaret Bakanı	Sağ. ve Sos. Y. Bakanı
F. İslimyeli	*K. Demir*
Güm. ve Tekel Bakanı	Tarım Bakanı
M. Yüceler	*T. Şahin*
Ulaştırma Bakanı	Çalışma Bakanı
F. Alpiskender	*B. Ecevit*
Sanayi Bakanı	En. ve Tabiî Kay. Bakanı
M. Erten	*H. Oral*
Turz. ve Tan. Bakanı	İmar ve İskân Bakanı
A. İ. Göğüş	*S. Kutlay*

Köy İşleri Bakanı
L. Yurdoğlu

F.	Tahsisatın çeşidi
	(A/1) Cetveli
201	Maaşlar
202	Ücretler
203	Geçici hizmetliler ücreti
206	4178 ve 4598 sayılı kanunlar gereğince yapılacak zam ve yardımlar
207	Yabancı dil bilenlere 3656 sayılı Kanunun 5 nci maddesi gereğince ödenecek para mükâfatı
209	5434 sayılı Kanun gereğince T. C. Emekli Sandığına yapılacak ödemeler
210	Temsil ödeneği
218	7399 sayılı Kanun gereğince ödenecek kasa tazminatı
301	Merkez daireleri büro giderleri
302	İller büro giderleri
303	Basılı kâğıt ve defterler
304	Posta, telgraf ve telefon ücret ve giderleri
305	Kira bedeli
306	Giyecekler
307	Yolluklar
308	4598 ve 7351 sayılı kanunlar gereğince ödenecek tedavi giderleri, yollukları ve teçhiz, tekfin giderleri.
310	6085 sayılı Trafik Kanununun 56 ncı maddesi gereğince nakil vasıtaları sigorta fonu
403	Temsil giderleri
407	Muhasebei Umumiye Kanununun 48 nci maddesini ilgilendiren giderler
419	Mahkeme giderleri
425	Ecnebi memleketlere gönderilecek öğrencilerin her çeşit giderleri
450	Üniversite ve yüksek okullarda okutulacak öğrencilere verilecek burslar
451	Yayın ve tanıtma giderleri
452	Staj giderleri
453	Milletlerarası münasebetlerin gerektirdiği giderler
458	Fuar, sergi ve teşhir giderleri
476	Kurs giderleri
501	Geçen yıl borçları
502	Eski yıllar borçları
505	Hükme bağlı borçlar
653	Mahdut Mesuliyetli Karayolları Kredi ve İstihlâk Kooperatifi (Memur ve hizmetlilerin öğle yemeklerinde kullanılmak üzere)
	(A/1 Cetveli toplamı

dürlüğü (A/1) ve (A/2) cetvelleri

Tahsisat Lira	K.	Sarfiyat Lira	K.	3010 sayılı Kanun gereğince verilen avans Lira	K.	Ertesi yıla devrolunan tahsisat Lira	K.	İmha olunacak tahsisat Lira	K.
6 145 002		3 076 982	02					3 068 019	98
15 055 000		11 656 291	62					3 398 708	38
1 778 000		1 115 654	17					662 345	83
71 000		50 045						20 955	
1 500								1 500	
1 940 000		981 262	26					958 737	74
4 200		4 200							
36 000		35 342	48					657	52
360 000		320 053	44					39 946	56
473 000		431 393	23					41 606	77
140 000		73 931	60					66 068	40
438 000		382 382	84	28 920	25			26 696	91
665 000		660 000						5 000	
5 000		4 999	20						80
2 421 000		2 371 668	47					49 331	53
30 000		16 006	54					13 993	46
1								1	
12 000		11 304	66					695	34
266 036	79	266 036	79						
600 000		556 413	37					43 586	63
731 300		731 300							
45 750		38 920						6 830	
25 001		19 921	50					5 079	50
170 000		39 767	40					130 232	60
81 700		80 355	74					1 344	26
2								2	
100 000		50 077	95					49 922	05
1 206 814		1 177 818	14					28 995	86
1 846 189		1 722 840	58					123 348	42
700 000		695 786	67					4 213	33
60 000		60 000							
35 407 495	79	26 630 755	67	28 920	25			8 747 819	87

F.	Tahsisatın çeşidi
	(A/2) Cetveli yatırımlar
711	İstimlâk ve satınalmalar
722	İl özel idarelerine (Nakit, makina ve yedek parça olarak dağıtım şekli Bayındırlık Bakanlığınca tesbit edilir.
741	Etüt ve proje giderleri
751	İdare binaları ve tesisleri yapım ve onarımı
771	Tamirhane, depo, ambar, atelyeler ve tesis yapım ve onarımı
783	Karayolları yapîmı, onarımı ve bakımı
792	Makina ve teçhizat satınalımı ve onarımı
801	Yatırım hizmetlileri geçici görev yollukları
815	Konsolide borçlar
939	Geçen ve eski yıllar mahsubatı
	(A/2) Cetveli toplamı
	Özel bölümler
911	Yol inşaatı giderleri
	Özel bölümler toplamı

İCMAL

(A/1) Cetveli toplamı

(A/2) Cetveli toplamı

Özel Bölüm toplamı

Genel toplam

Tahsisat Llira	K.	Sarfiyat Lira	K.	3010 sayılı Kanun gereğince verilen avans Lira	K.	Ertesi yıla devrolunan tahsisat Lira	K.	İmha olunacak tahsisat Lira	K.
46 250 000		44 714 295	95					1 535 704	05
85 000 000		73 732 850	09	4 125 479	86			7 141 670	05
18 300 000		17 293 924	54	211 205	49			794 869	97
3 000 000		2 779 531	67					220 468	33
5 000 000		4 628 208	88					371 791	12
443 610 050		433 531 784	75	4 412 641	21			5 665 624	04
164 803 997		139 266 090	05	22 287 255	73			3 250 651	22
2 018 249	73	1 925 153	48					93 096	25
3 000 000		1 755 185	14					1 244 814	86
56 129 702	02	56 129 702	02						
827 111 998	75	775 756 726	57	31 036 582	29			20 318 689	89
19 255 864	17	11 628 042	17			7 627 822			
19 255 864	17	11 628 042	17			7 627 822			
35 407 495	79	26 630 755	67	28 920	25			8 747 819	87
827 111 998	75	775 756 726	57	31 036 582	29			20 318 689	89
19 255 864	17	11 628 042	17			7 627 822			
881 775 358	**71**	**814 015 524**	**41**	**31 065 502**	**54**	**7 627 822**		**29 066 509**	**76**

1962 yılı Karayolları Genel Müdürlüğü

[B] Cetveli

F.	M.	Gelirin çeşidi	Muhammenat Lira	K.	Tahsilât Lira	K.
1		5539 sayılı Kanunun 20 nci maddesi gereğince Hazineden alınacak paralar	180 000 000		175 956 544	
2		Hazineden yardım	617 935 506		580 553 456	
3		Teberrular ve çeşitli vâridat	1 500 000		4 556 013	31
4		Menkul ve gayrimenkul mallar satış bedelleri	1 000 000		2 268 608	77
5		Müteahhitlere verilecek malzeme, alet, edevat, depo arazi ve sairenin kira bedelleri	750 000		941 549	98
6		Müteahhitlerden alınacak gecikme ve saire tazminat ve müteahhitlerin irat kaydolunan teminat akçeleri	100 000		1 342 097	68
7		Geçen ve eski yıllardan devreden nakit	5 000 000		27 589 825	51
		Toplam	806 285 506		793 208 095	25
Özel		Bütçe Kanununun 10 ncu maddesi gereğince yapılan tahsilât			19 255 864	17
Özel		Bütçe Kanununun 9 ncu maddesi gereğince yapılan tahsilât			18 249	73
		Genel toplam	**806 285 506**		**812 482 209**	**15**
		Gelecek yıla devrolunan			7 627 822	
					804 854 387	15

Dönem : 2
Toplantı : 1

MİLLET MECLİSİ S. Sayısı : 150

Vakıflar Genel Müdürlüğünün 1963 bütçe yılı Kesinhesabına ait uygunluk bildiriminin sunulduğuna dair Sayıştay Başkanlığı tezkeresi ile Vakıflar Genel Müdürlüğü 1963 bütçe yılı Kesinhesap kanunu tasarısı ve Sayıştay Komisyonu raporu (3/390, 1/52)

Vakıflar Genel Müdürlüğünün 1963 bütçe yılı Kesinhesabına ait uygunluk bildiriminin sunulduğuna dair Sayıştay Başkanlığı tezkeresi (3/390)

T. C.
Sayıştay
Sayı : 537585 /1256

18 . 6 . 1966

Millet Meclisi Başkanlığına

Vakıflar Genel Müdürlüğünün 1963 bütçe yılı Kesinhesabına ait uygunluk bildiriminin, ilişik olarak sunulduğunu saygılarımla arz ederim.

Kemalettin Tolluoğlu
Sayıştay Başkanvekili

UYGUNLUK BİLDİRİMİ

1. — Anayasa ve Genel Muhasebe Kanunu hükümlerine uyularak bir örneği Sayıştaya gönderilmiş olan Vakıflar Genel Müdürlüğünün 1963 malî yılı Kesinhesabı, Sayıştayca incelenip yargılanan saymanlık idare hesaplariyle karşılaştırılmıştır.

2. — Dairesi kesinhesabında gösterilen gelir miktarı, Sayıştayca tesbit olunan miktardan 5 514 lira 30 kuruş fazla bulunmuş ve farkın nedeni Sayıştay gelir cetvelinde açıklanmış olduğundan kesinhesap kanunu tasarısının gelir miktarını gösteren 2 nci maddesinde yazılı rakamın ona göre düzeltilmesi gerekli bulunmuştur.

3. — Genel Muhasebe Kanununun 104 ncü maddesi hükmü uyarınca kesinhesap gelir ve gider cetvellerine bağlanması gereken izahnamelerin; bütçelerin gerekçelerine mütenazır olarak gelirin genel durumu, çeşitli gelir nevilerinin takibettiği seyir, bütçe ile yapılan tahmine karşılık tahakkuk ve tahsilde fark var ise nedeni ve mahiyeti ve gider bütçesinin çeşitli tertiplerine konulmuş olan ödeneklerin hangi hizmetlere ne miktar harcandığı ve işbu harcama sonunda bütçe ile öngörülen hizmetlerin ne derecelerde yapılmış bulunduğu yolunda bütçe gelirlerini ve yapılan harcama ve hizmetleri genel çizgileriyle gösterir bilgi ve açıklamayı kapsaması gerekmekte olup, kesinhesaba bağlanmış olan izahnamelerden gelire ilişkin olanında mevcut açıklama yeterli bulunmuş ise de, gider izahnamesinin kanunun kasdettiği mahiyette bilgi ve açıklamayı kapsamadığı anlaşılmıştır.

4. — Yukarıki maddelerde ve bağlı cetvellerde yazılı açıklamalar göz önünde bulundurulmak su retiyle kesinhesapta gösterilen rakamların kabulünün uygun olacağını arz ederiz.

23 . 5 . 1966

Birinci Başkanvekili *Kemalettin Tolluoğlu*	D. 1 Başkanvekili *Raşit Örencik*	D. 2 Başkanvekili A. Rıza Toksöz İmzada bulunamadı	D. 3 Başkanı *Mehmet Karabacak*
D. 4 Başkanı *İhsan Ögat*	Üye *Nihat Başakar*	Üye *Celâl Çitici*	Üye *M. Hüdâi Dümer*
Üye *Hikmet Öktem*	Üye *Azmi Seyhan*	Üye *Remzi Konakçı*	Üye *Semiha Erem*
Üye V. *Necdet Tek'er*	Üye V. *Hayri Gürsu*	Üye V. *Semahat Senger*	Üye V. *Sacide Ardoğa*
	Üye V. *Enver Yılmaz*	Savcı *Fikret Karabina*	

Vakıflar Genel Müdürlüğü 1963 bütçe yılı Kesinhesap kanunu tasarısı (1/52)

T. C.
Başbakanlık
Kanunlar ve Kararlar
Tetkik Dairesi
Sayı : 71 - 144/2956

1 . 7 .1965

Millet Meclisi Başkanlığına

Maliye Bakanlığınca hazırlanan ve Türkiye Büyük Millet Meclisine arzı Bakanlar Kurulunca 18 . 6 . 1965 tarihinde kararlaştırılan «Vakıflar Genel Müdürlüğü 1963 bütçe yılı Kesinhesap kanunu tasarısı», gerekçesi ve ilişikleriyle birlikte sunulmuştur.

Gereğinin yapılmasını rica ederim.

Suad Hayri Ürgüplü
Başbakan

GEREKÇE

Vakıflar Genel Müdürlüğü 1963 bütçe yılı Kesinhesap kanunu tasarısı, Muhasebei Umumiye Kanununun 101 nci maddesine göre düzenlenmiştir.

Bu tasarıda yer alan gelir, ödenek ve giderler ile diğer hususlar aşağıda açıklanmıştır.

I - Ödenek

1. 1963 yılı bütçesiyle, bütçe yılı başında cari ve yatırım giderleri için toplam olarak 45 074 650 liralık ödenek verilmiştir. Bütçe yılı içinde 388 sayılı Kanunla 408 462 lira ve Muhasebei Umumiye Kanununun 48 nci maddesi uyarınca 955 000 lira, 55 nci maddesi uyarınca da

2 493 579,50 lira ödenek eklenmiş ve özel kanunları gereğince geçen yıldan devreden ve yılı içinde eklenen 38 226 827,16 lira ile birlikte ödenek tutarı 87 158 518,66 liraya baliğ olmuştur.

2. Harcama : 1963 yılı bütçesi ile özel kanunları gereğince ödenek kaydedilen paralardan yapılan ödemeler 46 675 879,15 liradır.

3. Ödenek artıkları : 1963 yılı ödeneği ile yapılan harcama arasındaki fark 40 482 639,51 lira olup bundan özel kanunları gereğince 1964 yılına devredilmesi gereken 35 180 141,88 lira çıktıktan sonra geri kalan 5 392 497,63 lira yok edilmiştir.

II - Gelir

1. Tahakkuklar : 1963 yılı tahakkuklariyle eski yıllardan devreden ve yılı içinde eski yıllara aidolmak üzere tahakkuk ettirilen gelir tutarı 53 769 816,42 liradır.

2. Tahsilât : 1963 yılı ve eski yıllara ait tahakkuklardan yapılan tahsilât 50 719 402,37 liradır.

3. Tahakkuklarla tahsilât arasındaki fark 3 050 414,05 liradır.

Bu paralardan bir kısmının tahsiline devam olunmakta ve tahsil kabiliyetini kaybetmiş bulunan bir kısmının da kayıtlarının silinmesi gerekmektedir.

III - Gelir ve gider mukayesesi

Vakıflar Genel Müdürlüğü 1963 bütçe yılı genel gelirinden (2762 sayılı Vakıflar Kanununun 10 ve 12 nci maddeleri gereğince yapılan hayrat ile akaar ve toprak satış bedelleri tahsilâtı dâhil) cem'an 53 636 368,69 lira ile, (hayrat ve akaar ve toprak satış bedelleri gideri dâhil) cem'an 46 675 879,15 lira genel gider arasındaki farkı teşkil eden 6 960 489,54 lira, gelir fazlası olarak ertesi yıla kalmıştır.

Kesinhesap kanunu tasarısı bu esaslar dairesinde hazırlanmış bulunmaktadır.

Sayıştay Komisyonu raporu

Millet Meclisi
Sayıştay Komisyonu
Esas No. : 3/390, 1/152
Karar No. : 24

Yüksek Başkanlığa

Vakıflar Genel Müdürlüğü 1963 bütçe yılı kesinhesap kanun tasarısı ile bu yıla ait uygunluk bildiriminin sunulduğuna dair Sayıştay Başkanlığı tezkeresi Komisyonumuza havale olunmakla, kanunun tarif etmiş olduğu şekilde hazırlanmış olduğu anlaşılan kesinhesap kanun tasarısı ve uygunluk bildirimi, Sayıştay ve Vakıflar Genel Müdürlüğü temsilcileri de hazır oldukları halde tetkik ve müzakere olundu.

1. Ödenek :

a) Kesinhesap kanun tasarısına bağlı cetvelde ödenek genel toplamı 87 158 510,66 lira olup, Sayıştayca tesbit olunan 87 153 004,36 liraya nazaran 5514,30 lira fazla olduğu Sayıştay uygunluk bildirimi ve bağlı cetvellerin incelenmesinden anlaşılmıştır.

Bu fark, Konya Vakıflar Müdürlüğü ile ilgili olup da adı edilen müdürlükçe Akar ve Toprak satış bedeli olarak yapılan 5514,30 liralık tahsilâtın mükerrer ödenek ve gelir kaydedilmesi ve kesinhesap düzenlenirken de bu yanlışlığın düzeltilmemiş olması,

Sayıştayca ise mükerrer kaydedilen söz konusu 5514,30 liranın ödenek ve gelir arasına alınmamış bulunmasından ileri geldiği uygunluk bildirimine bağlı cetvellerdeki açıklamalardan anlaşılmıştır.

Komisyonumuzca da Sayıştayca tesbit edien 87 153 004,36 lira ödenek olarak kabul edilmiştir.

b) Kesinhesap kanun tasarısına bağlı cetvellerde ek ödenek genel toplamı 408 462,00 lira aktarmalarla eklenen ödenek toplamı 170 702,00 lira olduğu halde, uygunluk bildirimine bağlı cetvellerde ek ödenek genel toplamı 2 212,00 lira noksaniyle 406 250,00 lira aktarmalarla eklenen ödenek toplamı 45 000,00 lira noksaniyle 125 702,00 lira ve olağanüstü ödenek olarak 47 212,00 lira (dairesi kesinhesabında hiç yoktur) tesbit edildiği görülmüştür.

Uygunluk bildirimi ve buna bağlı cetvellerdeki açıklamalardaki farkın :

I - 300 sayılı Kanunla 422 nci (Hayri ve Sosyal hizmetler) bölümünden düşülerek (229 sayılı Kanun gereğince verilecek tazminat) adı ile yeniden açılan 219 ncu bölüme olağanüstü ödenek olarak verilmiş bulunan 45 000 liranın olağanüstü ödeneklerin kaydına mahsus (olağanüstü ödenek) sütununa kaydı gerekirken dairesince (aktarmalarla eklenen) sütununa;

II - 388 sayılı Kanunla, (A/1) işaretli cetvelin sonunda yeniden açılan 506 ncı (karşılıksız borçlar) bölümüne olağanüstü ödenek olarak verilmiş olan 2 212 liranın, bütçede tertibi bulunmıyan ve yeniden açılan bir bölüme konan ödenek olması, kanunda da olağanüstü olduğu belirtilmiş bulunması hasebiyle cetvelin olağanüstü ödeneklerin kaydına mahsus (olağanüstü ödenekler) sütununda gösterilmesi gerekirken dairesince (ek ödenek) sütununda gösterilmesinden ileri geldiği anlaşılmıştır.

Sayıştayca söz konusu 45 000 ve 2212,00 lira olağanüstü ödeneklerin kaydına mahsus sütunda gösterilmiş olup, bu işlem komisyonumuzca da uygun görülmüştür.

Komisyonumuzca da Sayıştayca tesbit edilen 87 153 004,36 lira ödenek olarak kabul edilmiştir.

2. Gider :

1963 Bütçe yılı gideri kesinhesap kanun tasarısı ve buna bağlı cetvelde gösterilen 46 675 879,15 liranın Sayıştayca tesbit edilen miktara uygunluğu Sayıştay uygunluk bildirimi ve ekli cetvellerin incelenmesinden anlaşıldığından komisyonumuzca da aynen kabul edilmiştir.

3. Ertesi yıla devrolunan ödenek :

Kesinhesap kanun tasarısı ve buna bağlı cetvelde ertesi yıla devrolunacak ödenek toplamı 35 180 141,88 lira ise de uygunluk bildirimine bağlı cetvelde 5 514,30 lira noksaniyle 35 174 627,58 lira olarak tesbit edilmiştir.

Bu fark ödenek kısmında açıklanan 5514,30 liranın ertesi yıla devrolunan ödeneğe de etkisinden ileri geldiği anlaşılmış olmakla komisyonumuzca da Sayıştay'ın tesbit ettiği 35 174 627,58 lira ertesi yıla devrolunan ödenek olarak kabul edilmiştir.

4. Yok edilmesi gereken ödenek :

Komisyonumuzca kabul edilen ödenek ve gidere göre ödenek artığı 40 477 125,21 liradan 1964 yılına devrolunan 35 174 627,58 lira çıkarıldığında kalan 5 302 497,63 lira ödenek artığının yok edilmesi gerekmektedir.

Kesinhesap kanun tasarısı ve buna bağlı cetvelde gösterilen miktarın Sayıştayca tesbit edilen miktara uygunluğu Sayıştay uygunluk bildirimi ve ekli cetvellerin incelenmesinden anlaşıldığından Komisyonumuzca da 5 302 497,63 lira yok edilecek ödenek olarak kabul edilmiştir.

5. Gelir muhammenatı :

Dairesi kesinhesabında gelir muhammenatı 45 483 112 lira gösterilmiş olup, Sayıştayca ayni miktar tesbit edildiği anlaşıldığından Komisyonumuzca da aynen kabul edilmiştir.

6. Gelir tahakkukatı :

a) Kesinhesap kanun tasarısına bağlı cetvelde gelir tahakkukatı 56 686 782,74 lira olarak gösterilmişse de; uygunluk bildirimine bağlı cetvellerde 29 143,35 lira noksaniyle 56 657 639,39 lira olarak tesbit edildiği anlaşılmıştır.

Uygunluk bildirimine bağlı cetvellerdeki açıklamada :

Bu farktan 23 629,05 lirası, Antalya Vakıflar Bölge Müdürlüğüne aidolup, Antalya merkezinde bulunan ve evvelce emaneten idare olunurken yılı içinde mütevelli vekiline devrolunan mülhak Bekir Paşa vakfı gayrimenkullerinin 6750 sayılı Kanunun 2 ve 3 ncü maddelerinin Anayasa Mahkemesinin 26 . 3 . 1963 gün ve 1963-3-67 sayılı kararı ile iptalinden sonra tahakkuk ettirilen farkların yanlışlıkla mazbut Vakıflar tahakkukları arasına alınmasından;

Arta kalan 5514,30 lira fazlalık ise, Konya Vakıflar Müdürlüğüne aidolup, mahiyeti ödenek kısmında açıklandığı üzere akar ve toprak satış bedelinden tahsil edilen 5514,30 liranın mükerrer gelir kaydedilmesinden ileri geldiği anlaşılmış olmakla, Sayıştayca tahakkukat olarak tesbit edilen 56 657 639,39 lira Komisyonumuzca da gelir tahakkukatı olarak kabul edilmiştir.

b) Toplama etkili olmıyan 35 174 627,58 lira fark mevcudolup, özel kanunları gereğince gelir ve karşılığı gider bütçesinin çeşitli bölümlerine ödenek kaydolunan paralardan 1963 yılı sonuna kadar harcanmıyan cem'an 35 174 627,58 liranın önce gelir bütçesinin ilgili özel bölümlerine tahakkuk ve tahsil kaydedilip bilâhara devrini teminen tahakkukat ve tahsilât genel toplamından düşülmesi gerekirken dairesince senesi içinde yapılan gider kadar tahakkukat ve tahsilât gösterildiği, Sayıştayca düzenlenen cetvelde ise, tahakkukat ve tahsilâtın tamamı ilgili bölümlerinde gösterilmiş, yıl sonunda harcanmıyan bahse konu 35 174 627,58 liranın tahakkukat ve tahsilât genel toplamından düşülmek suretiyle ertesi yıla devir gösterilmesinden ileri geldiği anlaşılmakla Komisyonumuzca da Sayıştayca yapılan işlem kanun ve usule uygun bulunmuş ve bu yolda işlem yapılması temenniye şayan görülmüştür.

7. Tahsilât :

a) Kesinhesap kanun tasarısında ve ekli cetvellerde tahsilât Genel toplamı 53 636 368,69 lira gösterilmiş ise de; Sayıştay uygunluk bildiriminde 5514,30 lira noksaniyle 53 630 854,39 lira olarak tesbit edilmiştir.

Uygunluk bildirimindeki açıklamada :

Bu farkın tahakkukat kısmında açıklandığı üzere 5514,30 liranın mükerrer gelir kaydedilmesinden ileri geldiği belirtilmiş olup, Komisyonumuzca da Sayıştayca tesbit edilen 53 630 854,39 lira gelir tahsilâtı olarak kabul edilerek kesinhesap kanun tasarısının gelir tahsilâtı ile ilgili 2 nci maddesi buna nazaran kabul olunmuştur.

b) Toplama etkisi olmıyan özel bölüm tahsilâtiyle ilgili 35 174 627,58 liralık bir fark mevcudolup, bu farkın sebepleri ve mahiyeti tahakkukat kısmında açıklanmış olduğu cihetle başkaca yapılacak işlem bulunmamıştır.

8. Gelir artığı :

Dairesi kesinhesabında gelir tahakkukat artığı 3 050 414,05 lira kayıtlı olup, Sayıştayca tesbit edilen 3 026 785,00 liradan 23 629,05 lira fazladır.

Bu farkın mahiyet ve sebebi tahakkukat kısmında açıklanmış olmakla Sayıştayca tesbit edilen 3 026 785,00 lira gelir bakayası Komisyonumuzca da kabul edilmiştir.

9. Vakıflar Genel Müdürlüğü 1963 yılında 53 630 854,39 lira tahsilâta karşılık 46 675 879,15 lira gider yaptığından aradaki farkı teşkil eden 6 954 975,24 lira tahsilât fazlası olarak Sayıştayca tesbit edilmiş olup, dairesi kesinhesabında 5 514,30 lira fazlasiyle 6 960 489,54 liradır.

Fark sebebi tahakkukat ve tahsilât kısımlarında mahiyeti açıklanmış olduğundan Komisyonumuzca da Sayıştayca tesbit edilen 6 954,24 lira tahsilât fazlası olarak kabul edilmiş ve kesinhesap kanun tasarısının 4 ncü maddesi değişik olarak düzenlenmiştir.

10. Uygunluk bildiriminin 3 ncü maddesinde Genel Muhasebe kanununun 104 ncü maddesi hükmü uyarınca, dairesince kesinhesap gelir ve gider cetvellerine bağlanması gereken izahnamelerin, bütçelerin gerekçelerine mütenazır olarak gelirin genel durumu, çeşitli gelir nevilerinin takibettiği seyir, bütçe ile yapılan tahmine karşılık tahakkuk ve tahsilde fark var ise nedeni ve mahiyeti ve gider bütçesinden çeşitli tertiplerine konulmuş olan ödeneklerin hangi hizmetlere ne miktar harcandığı ve işbu harcama sonunda bütçe ile öngörülen hizmetlerin ne derecelerde yapılmış

bulunduğu yolunda bütçe gelirlerini ve yapılan harcama ve hizmetleri genel çizgileriyle gösterir bilgi ve açıklamayı kapsaması gerekmekte olup, gerçi, kesinhesaba bağlanmış olan izahnamelerden gelire ilişkin olanında mevcut açıklama yeterli bulunmuş ise de, gider izahnamesinin kanunun kasdettiği mahiyette bilgi ve açıklamayı kapsamadığı anlaşılmış denilmektedir.

Komisyonumuzca da Sayıştayın görüşüne uyularak, izahnamelerin bundan böyle yukarıdaki izahat veçhile düzenlenmesi temenniye şayan görülmüştür.

Yukarda arz olunan ödenek, gider ve gelire göre düzenlenmiş bulunan Kesinhesap kanun tasarısı değişik olarak kabul edilmiştir.

Genel Kurulun yüce tasviplerine arz edilmek üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile sunulur.

Sayıştay Komisyonu Başkanı	Sözcü	Kâtip	
Erzurum	Kütahya	Maraş	Burdur
N. Pasinli	*M. Ersoy*	*V. Kadıoğlu*	*İ. H. Boyacıoğlu*
Kars	Kastamonu	Tunceli	Sivas
M. Şamiloğlu	*A. Toközlü*	*H. Ünlü*	*N. Doğan*

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Vakıflar Genel Müdürlüğü 1963 bütçe yılı Kesinhesap kanunu tasarısı

MADDE 1. — Vakıflar Genel Müdürlüğünün 1963 bütçe yılı genel gideri (A/1), (A/2) ve özel bölümler cetvelinde gösterildiği gibi :

a) 22 583 235,96 cari ve 20 984 785,52 lirası yatırım giderlerine,

b) 156 811,90 lirası Muhasebei Umumiye Kanunu gereğince ödenek kaydedilen paralardan yapılan cari giderlere,

c) 34 079,45 lirası mülhak iken mazbut vakıflar arasına alınan hayratın hademe ücretleriyle aydınlatma, temizlik ve ısıtma giderlerine,

ç) 2 915 861,32 lirası 2762 sayılı Vakıflar Kanununun 12 nci maddesi gereğince yapılan akaar ve toprak satış bedelleri giderlerine ve 1 105 lirası da yine bu kanunun 10 ncu maddesi gereğince yapılan hayrat satış bedelleri giderlerine,

Aidolmak üzere toplam olarak 46 675 879,15 liradır.

MADDE 2. — Vakıflar Genel Müdürlüğünün 1963 bütçe yılı gelirinden yapılan tahsilât (B) işaretli cetvelde gösterildiği gibi :

a) 48 102 695,46 lirası bütçe yılı cari tahsilâtına,

b) 2 582 627,46 lirası Muhasebei Umumiye Kanunu gereğince elde edilen gelir tahsilâtına,

SAYIŞTAY KOMİSYONUNUN DEĞİŞTİRİŞİ

Vakıflar Genel Müdürlüğü 1963 bütçe yılı Kesinhesap kanun tasarısı

MADDE 1. — Vakıflar Genel Müdürlüğünün 1963 bütçe yılı genel gideri (A/1), (A/2) ve özel bölümler cetvellerinde gösterildiği gibi:

a) 22 583 235,96 lirası cari ve 20 984 785,52 lirası yatırım giderlerine,

b) 156 811,90 lirası Muhasebei Umumiye Kanunu gereğince ödenek kaydedilen paralardan yapılan cari giderlere,

c) 34 079,45 lirası mülhak iken mazbut vakıflar arasına alınan hayratın hademe ücretleriyle aydınlatma, temizlik ve ısıtma giderlerine,

ç) 2 915 861,32 lirası 2762 sayılı Vakıflar Kanununun 12 nci maddesi gereğince yapılan akaar ve toprak satış bedelleri giderlerine ve 1 105 lirası da yine bu kanunun 10 ncu maddesi gereğince yapılan hayrat satış bedelleri giderlerine,

Aidolmak üzere toplam olarak 46 675 879,15 liradır.

MADDE 2. — Vakıflar Genel Müdürlüğünün 1963 bütçe yılı gelirinden yapılan tahsilât, «B» işaretli cetvelde gösterildiği gibi :

a) 48 102 695,46 lirası bütçe yılı cari tahsilâtına,

b) 2 582 627,46 lirası Muhasebei Umumiye Kanunu gereğince elde edilen gelir tahsilâtına,

Hükümetin teklifi	Sayıştay Komisyonunun değiştirişi
c) 34 079,45 lirası mülhak iken yılı içinde mazbut vakıflar arasına alınan hayratın hademe ücretleriyle aydınlatma, temizlik ve ısıtma giderleri karşılığı olarak bu vakıfların gelir tahsilâtına,	c) 34 079,45 lirası mülhak iken yılı içinde mazbut Vakıflar arasına alınan hayratın hademe ücretleriyle aydınlatma, temizlik ve ısıtma giderleri karşılığı olarak bu vakıfların gelir tahsilâtına,
ç) 2 915 861,32 lirası 2762 sayılı Vakıflar Kanununun 12 nci maddesi gereğince yapılan akaar ve toprak satış bedelleri tahsilâtına ve 1 105 lirası da hayrat satış bedelleri tahsilâtına. Aidolmak üzere toplam olarak 53 636 368,69 liradır.	ç) 2 910 347,02 lirası 2762 sayılı Vakıflar Kanununun 12 nci maddesi gereğince yapılan akaar ve toprak satış bedelleri tahsilâtına ve 1 105 lirası da hayrat satış bedelleri tahsilâtına, aidolmak üzere toplam olarak 53 630 854,39 liradır.
MADDE 3. — 1 nci ve 2 nci maddelerde yazılı 53 636 368,69 lira gelir ile 46 675 897,15 lira gider arasındaki farkı teşkil eden 6 960 489,54 lira gelir fazlası olarak ertesi yıla kalmıştır.	MADDE 3. — 1 nci ve 2 nci maddelerde yazılı 53 630 854,39 lira gelir ile 46 675 879,15 lira gider arasındaki farkı teşkil eden 6 954 975,24 lira gelir fazlası olarak ertesi yıla kalmıştır.
MADDE 4. — Vakıflar Genel Müdürlüğünün 1963 bütçe yılı ödeneklerinden harcanmıyan ilişik (A/1), (A/2) ve özel bölümler cetvellerinin ayrı sütunlarında gösterilen 5 302 497,63 lira yok edilmiştir.	MADDE 4. — Vakıflar Genel Müdürlüğünün 1963 bütçe yılı ödeneklerinden harcanmıyan ilişik (A/1), (A/2) ve özel bölümler cetvellerinin ayrı sütunlarında gösterilen 5 302 497,63 lira yok edilmiştir.
MADDE 5. — Muhasebei Umumiye Kanununun 55 nci maddesi gereğince 67 763,94 lirası cari ve 57 187,16 lirası özel bölümlere ödenek kaydolunup yılı içinde harcanmıyan 124 951,10 lira ertesi yıla devredilmiştir.	MADDE 5. — Muhasebei Umumiye Kanununun 55 nci maddesi gereğince 67 763,94 lirası cari ve 57 187,16 lirası özel bölümlere ödenek kaydolunup yılı içinde harcanmıyan 124 951,10 lira ertesi yıla devredilmiştir.
MADDE 6. — Akaar ve toprak satış bedellerinin 35 558 947,08 lira tahsilâtı ile 2 915 861,32 lira gideri arasındaki farkı teşkil eden 32 643 085,76 lira ve hayrat satış bedellerinin 2 413 210,02 lira tahsilâtı ile 1 105 lira gideri arasındaki farkı teşkil eden 2 412 105,02 lira, 2950 sayılı Kanun gereğince ödenek kaydedilmek üzere ertesi yıla devredilmiştir.	MADDE 6. — Akaar ve toprak satış bedellerinin 35 553 432,78 lira tahsilâtı ile 2 915 861,32 lira gideri arasındaki farkı teşkil eden 32 637 571,46 lira ve hayrat satış bedellerinin 2 413 210,02 lira tahsilâtı ile 1 105 lira gideri arasındaki farkı teşkil eden 2 412 105,02 lira 2950 sayılı Kanun gereğince ödenek kaydedilmek üzere ertesi yıla devredilmiştir.
MADDE 7. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.	MADDE 7. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.
MADDE 8. — Bu kanunun hükümlerini Başbakan ve Maliye Bakanı yürütür.	MADDE 8. — Bu kanunu Başbakan ve Maliye Bakanı yürütür.

18 . 6 . 1965

Başbakan	Devlet Bakanı ve
S. H. Ürgüplü	Başb. Yardımcısı
	S. Demirel
Devlet Bakanı	Devlet Bakanı
H. Ataman	*M. Altınsoy*

Hükümetin teklifi

Devlet Bakanı *Ş. İnal*	Adalet Bakanı *İ. Baran*
Millî Savunma Bakanı *H. Dinçer*	İçişleri Bakanı *İ. H. Akdoğan*
Dışişleri Bakanı *H. Işık*	Maliye Bakanı *İ. Gürsan*
Millî Eğitim Bakanı *C. Bilgehan*	Bayındırlık Bakanı *O. Alp*
Ticaret Bakanı *M. Zeren*	Sağ. ve Sos. Y. Bakanı *F. Sükan*
Güm. ve Tekel Bakanı *A. Topaloğlu*	Tarım Bakanı *T. Kapanlı*
Ulaştırma Bakanı M. San	Çalışma Bakanı V. A. N. Erdem
Sanayi Bakanı *A. N. Erdem*	En. ve Tabiî Kay. Bakanı *M. Turgut*
Turz. ve Tan. Bakanı *Ö. Z. Dorman*	İmar ve İskân Bakanı *R. İskenderoğlu*

Köy İşleri Bakanı
S. Öztürk

Vakıflar Genel Müdürlüğü 1963 yılı A cetveli

(A/1 ve A/2 cetvelleri)

B.	Tahsisatın çeşidi	Tahsisat Lira	K.	Sarfiyat Lira	K.	Ertesi yıla devrolunan tahsisat Lira	K.	İmha edilecek tahsisat Lira	K.
	(A/1) CETVELİ								
201	Maaşlar	5 485 322		4 735 698	06			749 623	94
202	Ücretler	3 651 480		3 165 541	08			485 938	92
203	Geçici hizmetliler ücreti	262 841		244 861	14			17 979	86
206	4178 ve 4598 sayılı kanunlar gereğince yapılacak zam ve yardımlar	110 390		73 450				36 940	
207	Yabancı dil bilenlere 3656 sayılı Kanunun 5 nci maddesi gereğince ödenecek para mükâfatı	1						1	
209	5434 sayılı Kanun gereğince T. C. Emekli Sandığına yapılacak ödemeler	835 759		712 211	03			123 547	97
210	Temsil ödeneği	4 200		4 200					
217	Ek görev tazminatı	5 500		5 394	84			105	16
218	Kasa tazminatı	18 000		14 981	85			3 018	15
219	229 sayılı Kanun gereğince verilecek tazminatlar	45 000		23 600				21 400	
221	Emekli, dul ve yetim maaşları	1 287 000		1 121 646	81			165 353	19
301	Merkez daireleri büro giderleri	27 500		25 913	86			1 588	14
302	İller büro giderleri	137 736		105 101	87			32 634	13
303	Basılı kâğıt ve defterler	60 000		53 750				6 250	
304	Posta, telgraf ve telefon ücret ve giderleri	191 441		153 668	40			37 772	60
305	İller kira bedeli	38 000		28 846	60			9 154	40
306	Giyecekler	60 000		59 452	11			547	89
307	Yolluklar	651 760		386 490	33			265 269	67
308	4598 sayılı Kanun gereğince ödenecek tedavi gider ve yollukları	45 000		40 940	30			4 059	70
309	Taşıt giderleri	29 000		21 981	18			7 018	82
407	Muhasebei Umumiye Kanununun 48 nci maddesini ilgilendiren giderler	1 595 419		1 384 636	05			210 782	95

B.	Tahsisatın çeşidi	Tahsisat Lira	K.	Sarfiyat Lira	K.	Ertesi yıla devrolunan tahsisat Lira	K.	İmha edilecek tahsisat Lira	K.
417	Vakıf akaarlar giderleri	3 240 000		2 837 600	48			402 399	52
418	Faiz, acyo ve para taşıma giderleri	5 000		299	06			4 700	94
419	Tesbit ve satış giderleri	25 000		22 047	40			2 952	60
421	Arazi, incirlik ve zeytinlikler giderleri	249 976		219 841	81			30 134	19
422	Hayrî ve sosyal hizmetler	6 706 354	50	5 703 677	90	67 763	94	934 912	66
424	5634 sayılı Kanunla ilgili giderler	218 400		218 400					
425	Hayratın ve hayrattaki kıymetli eşyanın inceleme ve ayırma giderleri	15 000		8 539	20			6 460	80
426	Muhtelif istihkaklar	250 000		193 845	63			56 154	37
450	Üniversite ve yüksek okullarla meslek okullarında okutulan öğrencilere verilecek burslar	62 000		38 591				23 409	
451	Yayın giderleri	33 772		21 193	02			12 578	98
452	4489 sayılı Kanuna göre staj için yabancı memleketlere gönderileceklerin yolluk ve giderleri	1						1	
454	Sigorta giderleri	10 001		7 611	45			2 389	55
456	Düşünülmiyen giderler	500						500	
476	Kurs giderleri	30 000		19 737	77			10 262	23
501	Geçen yıl borçları	77 646		72 757	68			4 888	32
502	Eski yıllar borçları	96 632		95 100	85			1 531	15
505	Hükme bağlı borçlar	15 000		13 632	08			1 367	92
506	Karşılıksız borçlar	2 212		2 211				1	
601	Kudretsiz hayrata yardım	45 000		22 180	34			22 819	66
604	Mülhak vakıflara ait cami ve mescit hademe ücretleri farkı	755 000		701 104	78			53 895	22
653	Vakıflar Memurları Yardımlaşma ve Biriktirme Sandığına yardım (Memur ve müstahdemlerin öğle yemeği giderleri için)	22 500		22 500					
	(A/1) cetveli toplamı	26 401 345	50	22 583 235	96	67 763	94	3 750 345	60

	(A/2) cetveli										
701	Bina onarımı	599	900		545	837	10			54	062 90
705	İstimlâk ve satınalmalar	150	000		93	666				56	334
716	Dernekler ve köyler tarafından inşa veya tamir ettirilecek hayrata yardım	4 250	000		4 211	978				38	022
731	Etüt ve proje giderleri	100	000		93	217	45			6	782 55
741	Yeni yapı ve esaslı onarmalar	17 430	446		16 040	086	97			1 390	359 03
	(A/2) cetveli yekûnu	22 530	346		20 984	785	52			1 545	560 48
	Özel bölümler										
	Guraba Hastanesi giderleri	156	811	90	156	811	90				
	Mazbut vakıflar arasına alınan hayratın hademe ücretleri ile, aydınlatma, ısıtma ve temizlik giderleri	40	671		34	079	45			6	591 55
	Sokullu Şehit Mehmet Paşa Medresesi için İstanbul Belediyesinden alınan	37	662	68				37	662 68		
	Seyit Battal Gazi Manzumesi onarımı		178	04					178 04		
	Bor'daki bâzı camilerin onarım karşılığı	19	346	44				19	346 44		
	Özel bölümler toplamı	254	670	06	190	891	35	57	187 16	6	591 55
	İCMAL										
	(A/1) cetveli toplamı	26 401	345	50	22 583	235	96	67	763 94	3 750	345 60
	(A/2) cetveli toplamı	22 530	346		20 984	785	52			1 545	560 48
	Özel bölümler toplamı	254	670	06	190	891	35	57	187 16	6	591 55
	Toplam	49 186	361	56	43 758	912	83	124	951 10	5 302	497 63
	Akaar ve toprak satış bedelleri	35 553	432	78	2 915	861	32	32 637	571 46		
	Hayrat satış bedelleri	2 413	210	02	1	105		2 412	105 02		
	Genel toplam	87 153	004	36	46 675	879	15	35 174	627 58	5 302	497 63

1963 yılı Vakıflar Genel Müdürlüğü
[B] Cetveli

F.	M.	Gelirin çeşidi	Muhammenat Lira	K.	Tahsilât Lira	K.
1		İcareler				
	1	İcarei vahide	11 500 000		11 682 668	74
	2	İcarei müeccele	75 000		52 298	10
	3	Mukataa	7 600		10 059	49
2		Temettü ve faizler				
	1	Türkiye Vakıflar Bankası temettüleri	1 500 000		1 204 232	83
	2	Akar ve toprak satış bedeli faizi	250 000		317 897	14
	3	Taviz bedeli faizi	100 000		15 300	21
3		Türlü gelirler				
	1	Mahlûl muaccelesi	1 500 000		2 140 496	11
	2	Zeytinlikler hâsılâtı	500 000		603 010	53
	3	Arazi ve incirlikler hâsılâtı	650 000		343 783	43
	4	Zeytinlikler işletmeleri hâsılâtı ve kira bedeli	2 300 000		725 337	52
	5	Vakıf memba suları kira bedeli	150 000		75 000	
	6	Çeşitli varidat ve hâsılât	1 650 000		2 956 420	79
4		Hazineden yardım	22 490 400		19 831 400	
5		Geçen yıldan devrolunan gelir fazlası	2 810 112		8 269 741	67
		Normal gelir toplamı	45 483 112		48 227 646	56
		ÖZEL BÖLÜMLER				
		2252 sayılı Kanuna göre gelir kaydolunan			2 582 627	46
		6534 sayılı Kanuna göre gelir kaydolunan			34 079	45
		Akar ve toprak satış bedelleri			35 547 918	48
		Hayrat satış bedelleri			2 413 210	02
		Özel bölümler toplamı			40 577 835	41
		İCMAL				
		Normal gelir toplamı	45 483 112		48 227 646	56
		2252 sayılı Kanuna göre gelir kaydedilen			2 582 627	46
		6534 sayılı Kanuna göre gelir kaydedilen			34 079	45
		Akar ve toprak satış bedelleri			35 547 918	48
		Hayrat satış bedelleri			2 413 210	02
		Toplam	45 483 112		88 805 481	97
		Ertesi yıla devir			35 174 627	58
		Genel toplam	**45 483 112**		**53 630 854**	**39**